

FIRPO

567

BIBLIOTECA NAZIONALE
TORINO

chi Fa pt 'd fil farà pt 'd tella

Ex libris

LUIGI FIRPO

4 . 2 . 3 .

Cyprianus Beneti. orator.
ord. Præd.

De prima orbis sede, etc.

Rome, Jaco. Mazocchius,
13 Dec. 1512.

Handwritten text, possibly a name or title, located at the top left of the page.

Handwritten text, possibly a date or a short sentence, located in the upper middle section.

Handwritten text, possibly a signature or a longer note, located in the middle left section.

第 七 号

DE PRIMA

Orbis sede: de Consilio & Ecclesiastica potestate
ac de S. D. N. Papæ supremo in superabiliq; do
minio Opus: per Cyprianum Beneti Ara
goneñ. Ord. Præd. & Sacræ Theologiæ
Doct. Parisiē. ac eiusdem Theo
logiæ facultatis Cathedram
in Urbis Gymnasio gu
bernantem: nuper
rime editum.

Ad Leonem. X. Pont. Max.

Accipe sancte Pater uultu/manibusq; benignis
Hoc opus/& tanto numine sumat iter.
Nec breue displiceat/cum corpore plurima paruo
Complectens magni nomen habere queat.
Nam paucis recolit/que sit tua summa potestas
Quam superes cunctos imperioq; Duces.
Et que prima dei Sedes ueneranda potentis
Ecclesiæ numen/Conciliiq; potens.
Sume igitur nostros(nec dedignare) labores
Sit licet in terris munera parua deo.
Sic præcor in toto/nil sit prius orbe Leone
Fœnicis superans/Nestoreosq; dies.
Lilia sic pariter semper florentia carpat
Et mundus rubeas tollat ad astra Pylas.

RE. IN CHRISTO PATRI ET DOMINO
dño Dñico Grymano Patrio Veneto. S. Ro. Eccleſæ Card.
ac Aquiliẽ. Patriarchæ optime merito / Auctor perpe-
tuam felicitatem D.

CVM his proxime decurſis Menſibus Pater Rẽuerẽ. Sa-
croſanctã Ro. Eccleſiã / uel potius totũ Terræ orbem tu
multuantẽ / armisq; cõcuſſum aspicerẽ: ueſtrũq; ſacratiffi-
mũ ordinẽ aliqua in pte offenſum: & fidelicẽ conuocationẽ (quod
Conciliũ uocãt) decretã / atq; inchoatã intuerer / nõ potui me cõ-
tinere quin aliquoz cõmoditati hmõĩ in rebus nro studio ſuc-
currerem / atq; opitularer. Eriſ multos alios id ante feciſſe / atq; his
de rebus plurimũ ſcripſiſſe / & nõ parũ profuiſſe ſciebã: tamẽ eos
uel nimĩu prolixos ac diſpoſos / uel ſatis reſtrictos ac ieiunos cõpe-
riẽs / ut uel lõgo ſtudii labore eoz ſenſus / hic breuitate / ille copia
uix p̄cipi ac cõtineri poſſet. Operepretiũ iudicauĩ ſi tanq̄ mediũ
inter utroſq; ſecutus / hinc prolixitate ſemota / hĩc breuitate opor-
tunis ac neceſſariis ampliata locis & ad mediũ redacta / de Ecele-
ſiaſtica ac Pontificali p̄tate conſcriberẽ: feci / quoniã res litterarũ
digna / & multis profutura uidebaĩ. Quid enĩ dignius / aut cõdu-
cibilis / q̄ his de rebus ſcribere: qbus om̄als nra fides defendit /
auget / illuſtraĩ. Sed ut oĩum utilitati propius proſpicerẽ: has no-
ſtras lucubratiões (qualeſcũq; ſint) in uulguſ emittere ſtatuĩ. Ve-
rũ cũ eas inſcribere ac dicare Scriptoz more ſtauerẽ / reperi ne-
minẽ: quẽ D. T. R. nõ modo anteferrẽ: ſed ne cõpararem quidẽ
nec merito / nam aliquem qui in Phiſicis & Theologicis diſcipli-
nis tuæ D. R. comparari poſſit comperi nuſquam. Quid bona-
rũ diſciplinæ eruditionẽ atq; uigilantiã cõmemorẽ ſatius mihi
duco ſilẽtio pretereũdũ q̄ paucis p̄ſtringẽdũ. Proinde cũ his tãtis
uirtutibus D. T. R. p̄dita ſit / ubi degẽtũ quoue in loco nra lucu-
bratiões / licet exigua: ſedẽ potuere ſibi firmiorẽ p̄ſtãtiorẽq; elige-
re atq; uendicare / q̄ apud D. T. R. tot uirtutibus / tantaq; doctri-
na p̄fulgentẽ haud uidi. Dignare igit̄ P̄ R. hoc opus tibi tanq̄ Theo-
logoz potiſſimo dicatũ uſcipere: Religioſumq; tuũ Cyp. inco-
lumi T. D. R. pro ualitudine ad ãmortalẽ omniũ rerũ opificem
p̄ces quoad ſuperſtes erit effuſurũ certo tene. Et uale.

QVESTIO

Theologica sub hac uerbosꝝ forma
cūctis xp̄i cultoribus proponitur.

¶ Vtrum Leo. X. Pont. max. illa plenissima potestate: quam a Deo immediate suscepit: supra Collegium & uniuersale Concilium Ecclesie supremus existat: omnem temporalem superans potestatem?

Conclu. i. ¶ Sicut mundi saluator xp̄s ecclesie gentium super omne & quodcunq; ab eterno patre ducatur & sceptrum accepit: ut ei celestium/terrestrium & infernoꝝ cuncta curuentur genua: Sic & beato Petro/& eius successori Leoni Pont. Max. in quo regalis & sacerdotalis potestas fulget (que una in omnibus) Ro. Pont. etiam malis singulariter elargitur: quod summū est & plenum totū cōmisit eidem.

Correl. i. ¶ Cum omnis potestas ducum & Principū temporalium sit S. sue in ministerium attributa: spirituale quoq; quodcunq; corporale gubernare naturaliter necesse sit: ab eius dominio leges dependent: & sua suscipiant statuta uigorem: ab eo quoq; illorum potestas restringenda aut amplianda uenit.

Correl. ii. ¶ Sicut nullus potest intrare ad celestem curiam nisi Sanctitate sua mediante (que est eterne uite Consistorii clauiger & hostiarius: & sicut appellare ad seipsum nemini pmissum est: ita a Papa ad deum neq; ad uniuersale Concilium iuridica appellatione nemo potest: quia neminem recognoscit in terris superiorem.

Conclu. ii. ¶ Quicumq; enim sublimē S. sue potentiam uiolenter: aut quouis alio modo uiolare aut restrin-

- gere contendunt (que potius est ab omnibus reuerenter exaltanda) ut diuine ordinationis transgressores deprimi debent per eandem atque puniri.
- Correl. i.** ¶ Igitur Sanctitas sua ut spiritualis homo quem Paulus enumerat / oia uniuersaliter iudicans / ipse uero nec a Concilio uniuersali quod decretum irritans aduersus eam condere nequit / licet bene quandoque reuerenter & caritative admoneri & hortari ab eodem possit: tamen ab aliquo citra deum iudicari non potest.
- Correl. ii.** ¶ Et sicut Apostoli sine christo nihil poterant facere: ita uolentes in scindere uestem Christi in concorsilem & contextam per totum. i. Ecclesie integritatem / unitatem & pacem / grauiter offendunt & absque ea nihil possunt nisi errare.
- Cōclu. iii.** ¶ Quippe ne excellentissima S. sue auctoritas in qua ipsa fundat Ecclesia & uniuersalia Concilia ab eo solum accipiunt preteritatem: quod a nullo reprimi potest aut restringi nec magis ampliaris / nisi a Deo nedum sancto: patris testimonio: sed diuina & irrefragabili sententia corroborari potest. Ad quorum quidem statutorum obseruantiam minime potest coarctari: cum oia iura in serineo sui pectoris gerat: & sit super illa.
- Correl. i.** ¶ Desecerunt quidam scrutantes scrutinio: errauerunt a principio: & locuti sunt falsa Concilia uniuersalia Ecclesie: asserentes non a Papa sed a christo immediatam suscipere auctoritatem: & absque Romano Pontificis assistentia & uoto conuocata & congregata etiam si forent.
- Correl. ii.** ¶ Quam grauiter etiam offendunt: qui neglecta Apostolice sedis consultatione huiusmodi Concilia conuocare contendunt: que potius conuenticula appellari debent: & in illis grauissimas materias diffinire: ac ab aliis etiam obseruari precipiunt.
- Cōclu. iiii.** ¶ Sicut fide tenendum est quod patris tuae Paterissime est suprema in Ecclesia: & constituit te deus Principem super omnia regna mundi: illa posse restrin-

gl aut auferri ab aliqua temporali que nō habet
superiorem nisi eternā Imperiali aut Regali in
dignū est profiteri sicut dicere S. suā habere ple-
nissimā iurisdictionē etiā coactiuā sicut xps has
buit (& sic est) & illam non posse ad sui libitum
exercere contradictōne implicat manifestam.

Correl. i.

¶ Vnde cū Ro. Pont. sit oīum spiritaliū & tem-
poraliū dñs eminente ecclie necessitate aut pro
incremento aut exaltatione eiusdē & fidei a platis
eccliaisticis & ab aliis pro officioꝝ & beneficio-
rum collationibus aliquā summā pecunie licet
absq; canonice simonie incursum accipere possit id
nulli alteri absq; grauissimo pctō est pmissum.

Correl. ii.

¶ Quā quidem simoniā si ad Romanoz Pont.
electionē radice mꝑ: eneruandā quisq; forte re-
duceret (cū eadē ratio esset de omnibus) caput
& ptātem Ecclesie militātis seu clauis amputa-
set & excluderet: aut per magna tpa corpus Ec-
clesie mixtū monstrū aut sine capite fuit & clau-
sum pmanit celū inferno semp aperto: quod fa-
teri absurdissimū esset: etiā cum ex iniquo prin-
cipio conflatā sit quandoq; salutaris religio.

Conclu. v.

¶ Cum diuersitas statutoꝝ nequaꝑ in contrariū
esse censeatur: si diuersitas locoꝝ & tempoꝝ ua-
rietasq; personarū quibus distributa sunt recte
penseñt/Pont. Max. differre Conciliū: ducatoꝝ
ad aliquod tempus rationabiliter differendum
(quia ei solum incumbit) nō est profecto indis-
gnū: in quo crimine heresis ppriissime sumptē
dempto: pro nullis aliis criminibus de quibus
potest absolui: ideo adimi sibi potestatem nullo
potest iure uideri: imo si qua dissensio in mate-
ria fidei occurreret: in ea sue potius sententię &
determinationi standum est.

Correl. i.

¶ Cum bonum cōmune & precipue totius mun-
di bono particulari sit preferendū & ad tempus

tollerādum ueniat' quod diuina iustitiā tollerat
(fm q̄ iuxta merita uel demerita plebiū corda
fidelīū disponūtur) non tantū Sanctitatem Ele
ctores quantū persone prouidentia & sapientia
respicere quandoq̄ tenentur: Sed studiosum ui
rumq; litteratū/ & litterarum amatorem eligere
sanctius est.

Correl.ii. ¶ Cum Theologalis scientia primatū inter alias
scientias a Deo obtineat: & maxime per illam
Ecclesiastica hierarchia illustretur: sitq; suum de
fide & de potestate summi Pont. disputare/inter
Theologum & Iuristam/ceteris paribus/Theo
logus magis preferendus esse uidetur.

Cōclu.vi. ¶ Nō afferentes stateras dolosas ut appēdamus
quod uolumus/dicētes pro arbitrio nostro/hoc
grauē/hoc leuē est: sed afferimus duntaxat diuis
nam staterā de scripturis sacris / tanq̄ de thesau
ris dñicis: & in illa tantū modo quid sit grauius
appendē. Sanctoz; innirimur expositionibus:
& sacrosanctē Ro. & aplice Ecclesie saniori des
terminationi & dictis nos humiliter submitten
do/Ocham & eius discipuli Iason/sicut & gesta
Constantien. Concilii & precipue Basilien. in
hac parte nō multū ponderantes: pro exaltatio
ne Ecclesie solū eiusdem sponso x̄po cooperan
te/ore & scriptis has ueritates/ & omnē questio
nem affirmare & uentillare temptabimus.

Correl.i. ¶ Et ueritate imperante / & magis nobis amica
(cum pace & reuerentia aliquoz; Magistrorū
nostroz; ore & non corde oppositū ut existimo
obseruantū loquar) amplissimam Catholice &
Apostolice sedis potentiam minime coarctari
posse: & suas questiūculas per has nostras asser
tiones penitus eneruari uident: & nullum Du
cem aut Principem tantū posse seruire Ecclesie
Ro:quin magis teneatur/etiam de condigno.

Correl.ii. ¶ Cum Ecclesia aplica mater omnium fidelium & magistra Deum precipuum habeat Protectorē: Pro cuius libertate & manutentione Leo Pont. Max. post terribiles aggressus/ & preclara heroi caq; facinora eterno comemoratu dignissima: & caput eiusdem: & Deus in terris congrue effici meruit. Huic quidem Ecclesie tantā tribuit christus auctoritatē: ut diuus Augustinus eius Euan gelio (nisi ipsa impellente) non crederet: Que insuperabilis & terribilis ut castrorum acies ordinata/ suos ad celum eleuans / rebelles & inobedientes ad infernum deducit.

¶ Correlarium responsiuū est titulus questionis pro omni sui parte affirmatiue tentus.

¶ Et si tempore se. se. Iulii Pape Secundi/ S. tue predecessoris sequens impressum sit opus: in eo tñ quicquid de illius animi strennuitate/ & zelo/ & maxime de Papali & Pontificia dignitate referimus/ totū eminentissime supreme tue obrulimus Maiestati: sub eiusdem S. tue emenda & calligatione benigna.

Relictis & obmissis prohemialibus filarteriis (que fastidiosa uidentur: & ab opere speculatio alienissima existunt) Spiritu sancto cooperante: ut ueritas que de celo orta est magis ac magis elucescat: que sola nos monet/ fouet & custodiet hincinde inductis rationibus Peripateticorum & Theologorum more procedimus. Scripsimus autem hec tenui stilo: quia ut ait Augustinus cōtra Manicheū Non ornato politoq; sermone: sed rebus manifestis conuincenda est uanitas aliquorum.

¶ Contra Prime Conclusionis fundamentum arguitur primo sic. Filius dei nihil accepit a Patre/ ergo nihil potuit conferre Petro. Consequentia nota est. Antecedens probat: quia si aliquid: hoc esset uel deitatis/ uel eternitatis/ uel potentie:

sed nullum istorum: Igitur. Minor patet per illud Athanasii
Ita deus pater/ deus filius/ deus spiritus sanctus. Et/ Eternus
pater/eternus filius/eternus spiritus sanctus. Similiter: Om-
nipotens pater: omnipotens filius: omnipotens spiritus san-
ctus. ¶ Secundo arguitur sic. Xps non exercuit ducatus offi-
cium: nec portauit sceptrum: & non fuit nisi in Iudea & Hie-
rusalem: & in partibus illis: ergo non super omne & quod-
cunq; talem habuit potestatem. ¶ Tertio arguitur sic. Genua
terrestriū non curuantur: imo eriguntur contra eum: ut Infi-
delium & hereticorū: qui negant ipsum esse Deum: uel non
assumpsisse uerū corpus: sicut Manichei: similiter contra bea-
tum Petrū retrudentes illum in carceribus: multo minus suc-
cessori suo: cū multas & uarias terras uideamus rebellare ad-
uersus eum: ergo conclusio est falsa. Et confirmatur: quia ge-
nua curuare est humiliari & inclinari coram eo: quia nō lo-
quitur de genu tibi aut materiali notum est. ¶ Quarto ar-
guitur sic. Christus non saluauit mundum: igitur non est sal-
uator mundi: consequentia tenet: añs probat: q̄a maior pars
mūdi remansit in infidelitate: ut pagani & agareni multi: Et
confirmat: q̄a si saluasset mundū maxime fuisset in instanti
sue mortis q̄n Sol fuit obscuratus: & petre scisse sunt: & mul-
ta corpora sct̄ōrū resuscitarūt: sed hoc nō: q̄a solū remāsit fides
in beata uirgine: quia alii discipuli sicut corpore sic & mente
fugerūt & fuerūt dubii q̄ esset deus & homo: & sicut ista con-
sequentia nō tenet: homo est albus fm ptem ergo homo est
albus: sic in pposito: Xps saluauit ptem mūdi. s. fideles: ergo
xps est mūdi saluator. ¶ Quinto arguitur sic. Xps uenit saluare
oues que perierāt ex Israel: & Cananee que erat ex gentibus
dixit: Nō est bonū sumere panē filii hoīum & dare canibus.
ergo uī q̄ nō accepit talē ducatū aut sceptrū sup ecclia c̄tiū
nec oī & q̄dēcūq; dedit ei. ¶ Sed in cōtrariū sunt mltā sct̄ōrū
decreta: & p̄sertim illa Cōcilii Ephēsini: & etiā auctas Sirilli
p̄riarche Alexādrini: qui sic ait in li. thesauroꝝ: Sicut xps ac-
cepit a p̄re ducatum & sceptrū ecclesie gentiū ex Israel egre-
diens sup omne & quodcūq;: ut ei genua cuncta curuent: sic
Petro & eius successoribus plenissimā cōcessit p̄tatem.

PRO SOLVTI

one ar. est notādū primo/ q̄ in pposito ducatus & sceptrū nō capitur proprie sed met haphorice pro quadam p̄eminentia dominiū seu potestate/ quā X̄ps a patre suscipiens dedit Petro Apost. & successoribus eius/ nec accipere aliquid ab aliquo aut esse dicit prioritātē simpliciter aut in perfectionē / nā filius est a patre/ & oēm p̄tatem accepit ab eo iuxta illud. Math. ultimo data est mihi oīs p̄tās in celo & in terra/ & tñ non est maior eo nec prius: quia in illa personā trinitate nihil est prius neq; posterius ēt origine/ ut bñ probāt Greg. Here. in. r. sen. nec maius aut p̄fectius / & quo ad clauū p̄tātē & exercitiū illa: uerī successores Petro non sunt minores & habent illam eandem quā X̄ps habuit ut Vicarij eiusdem/ nec ista p̄na tenet iste habuit aliquid qđ nō habuit alter & fuit alius ab eo/ ergo eo p̄fectus est: nā filius in diuinis habuit siue assumpsit humanitatē & factus est homo/ natus/ passus. &c. & nō pater uel. ff. ergo est eis p̄fectior uel maior. nec sequit/ est minor p̄e s̄m hūanitatē/ ergo est minor/ q̄ arguit a dicto/ sed quid ad dictū simplr.

¶ Secundo notandū est/ q̄ habere plenissimū posse seu potestatem super aliqua re cōtingit dupliciter. Vno modo in actu. Alio mō in potentia uel uolūtate/ primā nō habuit q̄ ipse x̄ps exercuit/ nō tñ simpliciter/ quia nō eripit mortalia qui regna dābat celestia & statum perfectionis maxime ostēdens/ sed si uoluisset fecisset/ quia poterat eminentissime/ & sic habuit secundo modo/ & eā tribuit successo. Petro & suis uicariis uult pro loco & tpe eam exerceri etiam coactiue/ quia oīs potentia etiam naturalis data dispositione debita non potest non reduci ad actum/ quia frustra est potentia que nō reducitur aut reducibilis est ad actum/ nō ita x̄pm saluatore mundi arbitramur contulisse suā p̄tatem beato Petro & success. ut uelit eam i ipsis frustrari/ & ad actū qñ oportet/ & precipue intra suum ouile & fideles non posse reduci/ quia imperfectionis eēt q̄ in deo minime cadit/ cū hoc nec ipsa natura pmittat. Vnde deus & natura nihil faciunt frustra. 3. de anima. Impeditur tamen de per accidens/ ut ignis applicatus e stupe non potest non cōburere similiter uirtus solis applicata niui non potest non liquefacere

& nunq̄ cōburitur lignū nisi prius humiditas expellatur / sic in
pposito papa producit effectū pr̄atis clauū in applicato sibi per
ueram obedientiā & nō in infideles hereticos & rebelles / quia
nimīū distant corda eorū ab eo / & nolunt / immo renuunt intel
lectum suū captiuare in obsequiū catholice & apostolice eccle
sieq̄ Ro. obduratū est cor eorū / & nolunt intelligere ut bene
agant / nō igitur eidem auferūt dispositionē & amplissimā cla
uium pr̄atem / seu tale dominiū / sicut nec in naturalibus distan
tia patientiū aufert effectū formalem ipsius ignis naturaliter
agentis / & eodē modo dicendū est de Christo qui fuit uis re
demptor / tñ totus mūdus nō fuit redemptus / quia posuit obi
cem per infidelitatem & inobedientiam & obscuratū / cor eorū
noluerunt uidere lumen ad reuelationem gentium & gloriam
plebis israel / obturauerunt aures eorū ne audirēt uerba seruorū
dei / sicut prophetaq̄ / patriarchaq̄ / & apostolorū / quorū sonus
exiuit in oēm terram & in fines orbis terre uerba eorum

¶ Et ex oībus istis infertur q̄ nullus antiquorū p̄borū & paga
norū quorūcūq̄ per ignorantia ab errore suo potest / nec unq̄
potuit excusari / & per p̄ns fuerunt damnati / & est catholica sen
tentia diui Hieronymi & multorum sanctorum & filii ad eun
de succedunt / aliis sufficienter enunciarunt similiter patriar
che & prophete & Christus uerus deus & homo ac apostoli sui
& discipuli / & sic consequenter / unde nunq̄ in ipsis inuincibi
lis cadit ignorantia / nec recte sentiunt oppositum opinan
tes / dico de fide & ecclesia extra quam aliquē posse saluari est
impossibile & facientē q̄ in se est nunq̄ permittet deus sic erra
re / quoniā noluerunt intelligere / ut bene agerent / in omni tem
pore sufficienter uia salutis ostensa est illis .

¶ Tunc respondetur ad argumenta ad primum negando an
tecedens / quia filius a patre solo est / & ex substantia illius & to
rum esse filii accepit ab eo / & ad probationem negatur conse
quentia sicut in creaturis demonstrato patre & filio eiusdem
speciei & eiusdem potentie / non sequitur / unus est homo sicut
alius / & ita potens / ergo non accepit aliquid ab alio .

¶ Ad secundū dicitur q̄ hoc habuit in potentia & in liber
tate sua / & illa nomina capiuntur metaphorice / & ut dictum
est / & sic negatur consequentia .

¶ Tertium uero soluitur ex dictis & negatur consequentia / &

ad rigorem ulterioris consequentie dicitur / q̄ non est simile /
 nec sic arguitur in proposito sicut non sequitur demonstrato
 uno bono magistro & docto / & sicut sepe uidimus / hic mgi nō
 habet discipulos / ergo nō est magi / & alie instātie dari possent.
¶ Quartum iam solutum est ex dictis / quia ipsi obicem posue
 runt & ex defectu eorum prouenit / & eodem modo dicendum
 esset de illa portione uniuersi & hominum qui non obediunt
 sedi apostolice / & precipue de aduersariis illius & sese opponen
 tibus aduersus papam sicut & Romani & gentiles tunc reſtite
 runt beato Petro & crucifixerunt eum / nisi / Iominus ille erat ue
 rus & indubitatus papa & priuceps mundi / sicut & quilibet suc
 cessor eius rite & canonicē electus / in quem transit illa eadem
 potestas quam tribuit Christus Petro : Sed dices contra / quia
 non habetur ex aliquo passu expresso sacri euangelii / ergo non
 dedit eam successoribus / non ualet consequentia / quia arguitur
 ab auctoritate negatiue / sicut non sequitur non est scriptum q̄
 scribo / ergo ego non scribo / potest tamen dici q̄ istud postea
 reuelatum fuit eidem / quatenus succederent per electionem / &
 ultra oues fideles sine dño non debēt esse nec sine pastore / nec
 mundi principatus sine principe / & istum modum uoluit Chri
 stus uoluit forte occultare Petro / qui dimisit Clemeutē in suc
 cessore. Nec illud obſtat / licet Petrus esset sapientissimus &
 reuelauit istud de Clemente discipulis & ipso minoribus iuxta
 illud / Que abscondisti sapientibus reuelasti ea paruulis quē apo
 stoli & discipuli Christi non susceperunt in talem / sed de ista
 materia latius dicitur infra circa titulum questionis / & hec pro
 prima parte & fundamento prime cōclusionis dicta sufficiant.

CONTRA SE

cundam partem conclusionis que est ista / q̄ potestas sacerdoti
 lis & regalis fulget in Iulio. II. Pont. Max.

¶ Arguitur primo sic / ista sunt contraria / ergo non cōperiun
 tur in uno subiecto / añs patet / quia effectus unius est militari ar
 mis materialibus & corporalibus pro Repub. utpote regalis /
 effectus uero alterius est militari spūaliter cū lacrimis & oratio
 nibus iuxta illud Ambro. arma militie nostre sunt orationes

& lacrimis/ & loquitur de effectu clericali & sacerdotali . igitur
& confirmatur/ quia semper uidemus diuersas personas & non
unam gerere huiusmodi officia/ quia patet/ quia duo contraria in eo
dem subiecto esse non possunt. ¶ Secundo arguitur sic/ Xps
non fuit rex iuxta illud Io. 18. Regnum meum non est de hoc
mundo : Si enim ex hoc mundo esset ministri mei utiq; deser-
tarent ut non traderet iudeis/ nec regalem exercuit facultate :
ergo eam non contulit Petro nec successi. eiusdem. quia patet/ quia
nemo dat quod non habet : & confirmatur/ quia habitus exte-
riores regis & pontificis diuersi/ ergo & interiores oppositi sunt.
¶ Tertio arguitur sic. In lege ueteri tribus leuitica ex qua cre-
abantur sacerdotes & tribus iuda/ de qua ortus est Xps/ & de qua
creabantur reges erant distincte potentes/ ergo papa non habet re-
galem potestatem. patet quia quia prae se pape figurabatur in istis/ &
confirmatur/ quia de tribu iuda nihil de sacerdotibus locutus
est Moyses/ ut dicit Apost. ad Hebr. 7.

¶ Quarto arguitur in papa gerente uicem xpi non fuit illa
prae se regalis/ igitur quia patet/ auctoris probatur/ per illud quod scribit Io.
6. quod cum cognouisset Iherosolimitanus/ quia uenturi erant illi homines quos pa-
ueret ut recipere eum & facerent eum regem fugit in montem/
igitur Confirmatur/ quia sessit dominio regni.

¶ Quinto/ Papa non utitur tali potestate regali/ igitur illam non habet.
¶ Sexto/ Regnum caelorum & terrenorum ex opposito diuiduntur
sicut spirituale & corporale/ ergo papa non habet temporalem seu re-
galem potestatem. auctoris patet/ quia probatur per illud Mat. 16. Tibi dabo cla-
ues regni caelorum nihil de terreno dixit Xps Petro.

¶ Septimo/ Xps non habuit illam iuxta illud Luce. 12. quis me con-
stituit iudicem aut diuisorem super uos & quasi dicat/ nullus.

¶ Octauo/ Quia dixit Mat. 22. reddite que sunt Caesaris caesari/
& que sunt dei deo. Visus est ponere distinctionem/ ergo istam
potestatem non habuit cum sacerdotali intermixta.

¶ Nono/ Lex Imperatoris antiqua dicit oppositum . scilicet quod papa
solu curat spiritualia & diuina/ igitur quia patet per illud Prover. 22.
ne transgrediaris terminos antiquos. ¶ Decimo arguitur sic
per illud apost. ad Titum. 2. Nemo militans deo implicet se negotiis se-
cularibus. ¶ Undecimo contrariore secundum primum/ & secundum. de his quae
sunt sui uel al. iuris. l. 2. §. uidemus/ eadem est disciplina/ sed iu-
dex non se debet dico secularis/ inuoluit de spiritualibus/

ergo nec conuerso/ut in ea. decemimus de iudiciis.

¶ Duodecimo istud repugnat Aposto. dignitati que maxime debet esse pfecta/ & papa singulariter dicit. Apostolicus. igit. & confirmatur per illud quod scribitur Ma. 19. su uis perfectus es. Vade & uende oia que habes & sequere me/ & sic uidetur qd solum in spiritu libus & non in temporalibus habeat potestatem/ ergo non regalem/ quia arguitur ex his a destructione superioris ad destruct. inferioris / quia bene sequitur / nullam habet pecuniam/ ergo non ducatum uel lulum habet/ sic in proposito nullam habet potestatem temporalem/ ergo no regale.

¶ In contrarium est laudabilis cōsuetudo ab auctoritate euangelii orta & ratio/ quia papa cōsecratur ut sacerdos/ coronatur ut rex/ & fit festū & magnus triūphus in urbe de huiusmodi tā digna coronatione/ ratio quia gerit uicem xpi in terris/ sed xps habuit talem potestatem/ ergo & papa/ antecedens notum est & minor probatur tripliciter .s. qd habuerit eam .s. in incarnatione/ in eius conuersione / in passione / & resurrectione.

Prīmū patet / quia per filium sacerdotis. .s. Io. bap. suum aduentum in carnem uoluit nuntiare. Secundo patet/ per Hieron. su per Mat. c. 17. dicentem/ qd dñs filius regis erat/ quia/ fm humanitatem ex Dauid ex stirpe erat generatus/ fm uero diuitatem oipotentis patris erat uerbum/ & ideo tanq regum filius tributa soluere non debebat. Vnde manifeste cōcluditur qd erat rex & sacerdos/ & Aug. dicit in lib. de consensu euang. qd Christus erat rex ppheta & sacerdos. Legitur etiā in authenticis historiis qualiter fuit electus per sacerdotes templi in sacerdotem in iherusalem / & propter obitū alterius sic qd sciscitantes intra se sacerdotes templi & mirantes de eius uite sanctitate & excellentia/ & quia sepiissime in templo ipsum orantem & mirabilem sanctimoniam ostendentem uidebant/ dignum duxerunt ipsum pre aliis debere eligi in sacerdotē & sciscitantes & diligenter quoniam res cuius filius esset quia neminē illegitimū admittēbant inuenērūt .B. Mariam esse inuolatam uirginem & ipsum esse filiū dei/ prout ipsa etiam dixit illis & inter alios sacerdotes templi fuit & cōperitur scriptus/ & predictum mysterium occultū uoluerunt. Vnde constat xpm gloriosum sacerdotem fuisse & dignitas sacerdotalis maxime enutit in ipso/ quia perfectus deus & perfectus homo erat/ & de eo scribitur P sal. 109. Tu es sacer-

d' in eternum s'm ordinem melchisedech.

¶ Secundo hoc ostensum fuit eminente tpe benedictæ passionis sue de reuerentia sibi exhibita ab omnibus sedenti super asinam & pullum/dicentibus Q'anna benedictus qui uenit in nomine domini. Et uaticinium Zacharie inductum est per Math. dicentē. c. 9. Ecce rex tuus ueniet mansuetus sedens super asinā & pullum/prātem uero sacerdotalē ostendit quando se obrulit in ara crucis in sacrificium & ostiam/ut bene declarat Aug. in lib. de ciuitate dei. c. 14. & lib 4. Tum etiam quando ipse dixit. Nunc princeps mundi eiicietur foras & ego si exaltatus fuero omnia traham ad me ipsum/ & locutus fuit de exaltatione per crucem & de p'ncipe mundi lucifero/ quia omnes erant filii ire: Vnde ipse qui est ueritas incarnata & infallibilis dixit Math. ult. Data est mihi omnis p'as. s. sacerdotalis & regalis in celo & in terra/qui omnia dicit nihil excludit/ hanc potestatem sacerdotalem etiam o'ndit in. ss. datione q' dixit Io 9. Accipite sp'm sanctū quoq; remiseritis peccata remittentur eis/ regalē uero eminentissime o'ndit tpe resurrectionis postq' inferni claustra penetrando suos captiuos redimens diabolo spoliato & inferno multis corporibus sanctoq; resurgentibus cum ipso & accepto de oste triumpho introierunt in sanctā ciuitatē/ & cantat ecclesia/propterea filie Hierusalem uenite & uidete martyrem cum corona/ &c. & per ista patet probatio minoris.

¶ Sed pro solutione aliquoꝝ argumentoz notandum est primo/ q' s'm Aug. regnum Christi super quo regnāt fideles eius sunt credentes in eum quibus dicitur uos de hoc mundo non estis/ quia si de hoc mundo fuissetis mundus quod suum est diligeret: Christus autē non dixit regnum meū non est in hoc mundo/ quia certum est quoniam in hoc mundo & in alio regnat super fideles suos/ hic per gratiam & in futuro per gloriā hoc dixit non est de hoc mundo/ quia de hoc m'ndo est quicquid homini est a deo creatum & exuiciata stirpe adeo generatū sed iam factum est regnum non de hoc mundo quicquid de de ipsis hominibus per ipsum xpm regeneratum est/ dicente apostolo eripuit nos de potestate tenebrarū/ & transtulit nos in regnum filii charitatis sue. Et potest dici s'm Chrysost. q' regnum Christi non est de hoc mundo/ quia non fuit modo mundano sicut sunt alii reges qui ex fortitudine ministroꝝ acci-

piunt potestatem regnandi/ipse autem regnando super suos sibi
ipfi sufficiens est/nullo alio adminiculo indigens/ & ideo cete
ris regibus perfectius regnat.

CSecundo notandū est/ q̄ cum aliquid est in superiori & infe
riori & in principali agente & ministro & in instrumento per
fectius est in principali agente etiam naturaliter / potestas ergo
regalis & in papa & in aliis regibus & principibus mundi/nobi
liori modo tamen & excellentiori est in papa q̄ in eis quia in
papa est per confirmationem & dispositionem atq; correctio
nem ipsoꝝ/in eis aut per executionem & administrationem.

CAd argumenta ad primū dicitur negando añs/ & ad proba
tionem dicitur primo/ q̄ ordinantur ad unū finem .s. ad bonū
ecclesie uiuersalis & militantis & in ministeriū ipsius que nō
solum corroborari debet armis spiritualibus sed etiam materi
alibus aduersus rebelles & infideles uolentes eam subuertere q̄
ecclesia in se nullam patitur contrarietatem/ quia in unitate .s.
congregata & in fide & charitate & spe fundata & solidata/ &
fm Apo. nulla tribulatiōe aut aduersitate diuelli possunt ueri fi
deles a charitate xpi & sc̄i per fidem uicerunt regna operati sūt
iustitiam adepti/ sunt repromissiones in Christo Ihesu dño
nostro. Secundo dici potest q̄ oīa regna mundi & omnis po
testas tam regalis q̄ sacerdotalis ordinatur in deum & fideles
omnes ad regnandum cum Christo inducant & in hoc ordine
q̄tum est de se nulla est contrarietas/ & presertim respectu finis
q̄ est eterna beatitudo q̄ consistit in caritate pfecta in illa eccle
sia triūphanti & super celesti ad quam ordinatur ista. Sed dices
contra quia sunt multa regna paganorū & infidelium que nō or
dinantur in deū nec possunt extra unionē ecclesie militantis sal
uari. Dicitur q̄ iustd est de peraccidens/ quia nolunt audire nec
intelligere ut bene agant/ cōparati sunt iumētis & similes facti
sunt illis/ quia nolunt obseruare legem Christi/ que est omniū
actuū humanorum regulatiua & recte ad celum inductiua. Lex
inquit Psal. domini immaculata conuertens animas testimo
nium domini fidele sapientiā prestās paruulis quos Christus i
euāgelio uocat ad se finite puulos fideles .i. filios meos uenire
ad me/ ipsoꝝ est enim regnum celoꝝ/ posset etiam dici/ q̄ ordi
nantur in deū qa diuine iustitie effectus p̄ triūpho fidelium uiget

in eis in inferno per afflictionem penarum & sic sunt diuine iustitie instrumentum & ex patre diabolo sunt, nõ solum illi sed etiam rebelles Ro. & apost. eccl. & extra unionem illius in peccato mortali descendentes grauius punituri quia magis ingrati sunt de gratia beneficioꝝ & sacramentorum quam a xpo in eccle sia susceperunt. Ceteris paribus. Et ad probationem consequentie dicitur q̄ uerum est simul in eodem tempore secundum actum sed quando unum est in potentia & aliud in actu & respectu diuersorum seorsum est.

¶ Ad secundum Ar. dicitur negando primam antecedentis .s. q̄ non fuit Rex & ad auctoritatem dictum est supra in primo notabili quomodo debet intelligi / & ad aliam probationem dicitur q̄ talis abituum & ornamentorum diuersitas non obstat quia possunt mutari absq̄ detrimento seu deminutione domini / & quandoq̄ .b. Petrus arma portauit nec abitus facit monachum sicut nec cathedra Episcopum / & q̄ alius proprie non sint oppositi ut sic dictum est supra in solutione primi.

¶ Ad tertium negatur consequentia & ad probationem dicitur negando q̄ figuraretur proprie sacerdotium & domini xpi per ordinem leuiticum sed magis per sacerdotium & dominum Melchisedech q̄ fuit simul Rex & sacerdos. Unde dicit Apo. ad hebreos 7. hic est enim Rex Salem & sacerdos dei summi.

¶ Ad .4. negatur consequentia / & ad confirmationem dicitur q̄ xps fecit hoc ut sederet regno dato sibi per homines / quia noluit rex per homines fieri qui regnum dabat hominibus / ut dicit Augu. Vel etiam posset dici q̄ Pe. dedit illam potestatem temporalem quando comitens sibi oues suas contulit sibi & eclauis regni celorum / ergo a fortiori &c. Cui datur maius ergo minus & xpo data est omnis potestas in celo & in terra Math. ultimo. uel istud fecit propter nostre humilitatis exemplum / quia ex defectu nature nimium superbit homo / & ideo a conterendum & humiliandum ceruicem nostram & elationem ut agnus coram tondeute se non aperiet os suum saluator mundi exinanuit semetipsum / & humiliatus est usq̄ ad inominiosam mortem crucis ut humiliemur coram ipso in omni tempore & terrena spernentes tendamus ad celestia solum ac summitentes colla iugo ipsius ipsum regem angelorum sequi conemur / & Io. 3. Non enim misit deus filium suum ut iudicet

mundum/ sed ut saluetur mundus per ipsum/ & ideo exple-
to sacramento passionis & resurrectionis comisit Petro re-
gimen ecclesie totū q̄ necessariū erat ad regimen totius ec-
clesie/ & per cōsequens de electione successoris pape ut anū-
tietur aliis & posteris uerisimile est/ nā sine capite regi non
poterat. ¶ Ad quintū negatur aūs quia ipsa utitur tanq̄
ancilla & ministra sua/ q̄n oportet nisi principes tempora-
les resistant hoc de per accidens & inique agunt & precipue
ubi eam exigit pro augmento spiritualis potestatis .s. pro
dilatatione fidei & ecclesie militantis cuius est caput & ma-
xime pro defensione & tuitione eiusdem cōtra hostes & re-
belles ipsius/ & ad recuperationē bonorū suorū procedēdo
Vnde dato q̄ tu habeas a me unū ducatū/ nō sequitur tu nō
uis reddere mihi ducatū/ ergo non est meus. Sic in proposi-
to aliquis princeps nō uult exhibere aliquā potestātē qualē
habet papa/ ergo talis potestas nō est debita pape. Et ulteri-
us negatur p̄nā/ sicut ego nō uxor peccūnis/ ergo nō habeo
illas: ut patet in tenaci & auaro/ quia arguit ab esse ad posse
negatiue. ¶ Ad sextū negat assumptū simpliciter & ma-
xime in eo in quo est p̄as spiritualis regiminis ecclesie im-
plenitudinem/ sicut in papa dicimus/ & sicut deductum est
superius in scdo notabili & in r̄sione ad primum. Vnde in
traditione clauū includitur etiā collatio terrenorū p̄atum
pro conseruatione bonorū spiritualiū/ & sicut est caput eccle-
sie sic etiam est caput politicę mundane & tpalis dirigens &
inducens quantū est ex se oēs hoīes in deum & ad regnū ce-
lorum/ cuius est clauiger/ nā nulla lex aut institutio dicitur
recta nisi sit regulata per diuinam & ecclesiasticam legem/
nec aliquod bonum morale perfectum esse potest sine fide
ecclesie extra cuius unitatē non est salus.

¶ Ad septimū negatur aūs immo qui dicit Xpm nō habu-
isse p̄tatem spiritualem & tpalem contradicit eidem aperte
dicentem Math. ult. Data est mihi omnis p̄as in celo & in
terra. Idem dicēdū est ad octauū & ad auctoritates aduētas
dicitur q̄ ipse non dedignabatur parua & minora exequi/
sed relinquebat ea minoribus/ sicut nec facit Imperator
aut aliquis magnus rex sic Xps tantū maiora & sublimiora
curabat. .s. instruere nos de uita sua & de redemptionē nostra.

per ipsum faciendū ipse enim est uera pax & uerus mediator inter deum & homines / propterea illi poterant recurrere ad minores / & ideo non erat opus exequi illam.

¶ Ad nonū dicendū est q̄ uerū est primo & principaliter sed secundario / quia sepe temporalis potestas perturbatur / oportet ut cum gladio spiritualis potestatis coarctetur / sed non econtra ut infra patebit.

¶ Ad decimū dicendum est q̄ nō se debet papa implicare negotiis secularibus sicut nec aliquis clericus uel religiosus causa tñ charitatis & pietatis cum debita moderatione se ingerere possunt s̄m superioris licentiam & ministrando & dirigendo de licentia suorum superiorum etiam litigare pro negotiis suorum monasteriorum & pro causis pauperum & pupillorum apud sedem Apost. uel alias / & hec est sententia. b. Thome. 2. 2. q. 7. & 86. ar. 2. & di. 88. c. decreuit : non ergo derogat dignitati pontificatus si causa caritatis & urgente necessitate maxime ecclesiastica ad conseruationem spiritualium ad correctionem uiciorum ad punitionem malefactorum ac manutentionem pacis & iusticie ī populo Christiano & libertatis ecclesiastice / ob dilatacionē eiusdem quandoq̄ nō solum negotiis se intromittere secularibus licebit papam / sed etiam usq̄ ad sanguinem contra hostes & rebelles ubi principes temporales nolint prestare presidium militari & dimicari debet suo loco & tpe exēplo p̄deces. sui beati Petri apost. qui cum uidisset tpe passionis x̄pm pati ad arma materialia confugiens & ad gladios propria manu Malco auriculā amputauit nimio zelo incensus / uidens q̄ nullus principū iuuaret x̄pm / immo erant cōtra eum iux. il. ps. 2. principes populorum congregati sunt & conuenerunt in unū aduersus dñm & ad uersus Christum eius. Vnde uerisimile esse uidetur q̄ si Pet. cōperuisset tunc aliquem principū & potentē eidem auxiliari nō accessisset personaliter / & x̄ps dixit apost. qui nō hēt gladium uendat tunicam suam & emat ad infinuandū nobis solū q̄ ecclesia apost. & caput qñq̄ gladiis & ferro tueri & premuniri debet / nō ut propter hoc uellet impedire mortē suā & redemptionem mundi sic fiendam nā oblatu est quia ipse uoluit. Vñ mirari nemo debet / si qñq̄ cōtingat iminentibus p̄dictis causis & ne. x̄ps sp̄sus eccl. cuius uices ge

rit in terris offendatur Ro. Pont. p horrenſia bella personali
ter & inperterite hoſtes aggredi & rebelles q̄ fortassis eti im
non feciſſet ſi omnes principes terre aduerſus tales ſufficiēs
& efficax preſtarent auxiliū ſine pſonali accēſſu Rom. Pon.
quia hoc facit qm̄ zelus domus ſue. i. eccl. cōmēdit cū & in
humanis aſtionibus ſinem & intentionem agentis principa
lis quia cauſa finalis eſt cauſa cauſa. 2. Phi. precipue & prin
cipaliter homines reſpicere debent & nō tm̄ ipſū opus quan
tum operis ſinem conſiderando & deus ipſe glorioſus per
arma & horrenda bella ac per occiſionem multoꝝ in uete
ri lege timeri uoluit & ſolus adoratione latría adorari / ut
patet in libris regum ad inſinuandum nobis per hoc ut eti
am tpe legis gratie ne excretetur nomē unigeniti filii ſui aut
ne offendatur ſponſa ſua eccleſia mater omniū fidelium &
magiſtra/liceat qñq; armis & bellis uti t̄p̄alibus ſi aliter ſpi
ritualis ſublimis gr̄as & libertas eccl. ſue cōmode obſeruari
nequit/& iſtud nedum iuri diuino ſed etiam naturali eſt cō
forme q̄ uim ui oēm hominē cuiuſcunq; gradus aut quali
tatis exiſtat repellere l3 omnes leges etiani in ablacione bo
norum ſuorum omnia iura permittunt quare ergo eccleſia
terribilis ut caſtroꝝ acies ordinata hoc priuilegio ſeu lege
priuari debeat & in dictis caſibus nō uidet/& ſi iſtud proue
nerit ex audacia aut exceſſu aliquoꝝ principū letale crimē
eſt in eis & exceſſus exceſſum inuocat/& ſuplenda eſt negli
gentia ipſoꝝ per Rom. Pont. in caſu premiſſo/eccleſia ad
uerſus ipſos clamante per prophetam/filios enutriui & ipſi
ſpreuerunt me. Et loquor cōiter & in generali ſolū/quia ſer
mo cōis neminē tāgit/nec intētio mea eſt a l̄ pticularēs p
ſonas deſcendere/nā quilibet ppriū onus portabit & nō eſt
meum. Nec mirū ſi papa theſaurizat quandoq; & ignorat
cui congregantur hec. ſ. ut pugnet p eccleſiaſtica libertate &
ipſam manu teneat cum theſauris/q̄ non poteſt cum ſuis fi
liis & principibus facere/& ſupboꝝ quilibet loquens eccle
ſie dicit per prophetam. Impinguatus eſt dilectus meus in
pinguatus dilatatus & calcitrauit & qualiter debēt eſſe filii
recti & parati & humiles iuxta ſponſum eccleſie. i. Chriſtū
coram quo omne genu curuatur & eius uicario Ro. Pont.
qui eſt caput & uerus paſtor ecl. ſeu ouilis & gregis ieſu xpi

in cuius mensa dat nobis Xps omnia sacramenta salutis & carnem suam ad manducandū & sanguinem suū ad bibendū ut uiuamus in eternum. ^{Ps. 110.} dicit filii tui sicut nouel le oliuagē in circuitu mense tue ps. 117. Vnde filialem & humilē insinuat obediē. Debemus supremo Pont. obediētia & nō seruilem nec coactā qui est Vicarius saluatoris mūdi & pater omniū propter qđ dicitur Beatissime pater/ per excellentiam & ideo propheta subiungit sic/benedicetur homo qui timet dñm. Debet enim reuerenter uenerari extolli & beuedici ab oībus/ quia est deus in terris timeri & obedi-ri debet ad nutū precipue a potentatibus qui per talem potentie excellentiam sue mense ecclesie p̄p̄iniores exsūt in qua dulcis & benignissimus dñs Iesus xps ut dulcedinē suam in fideles demonstraret/ pane suauissimo de celo p̄stito esurientes replens bonis/ fastidiosos diuites dimittit inanes. Vnde ueri filii sui uelut alter Elyas. qui cum subcini riceo pane illo roboratus ambulauit usq; ad montem dei/ per quem designatur eccl. Ro. celsitudo) sic in fortitudine huius imodi ad montem hunc .i. Eccl. apost. & ad proteccionem ipsius conuolabunt & uenient in custodiam aduersus omnes rebelles & qui pugnant contra eam/ & supremum Pont. adorabunt & omnes reges seruient ei exemplo illoꝝ qui natum saluatorem mundi (huius uices eminēter genit) ex extremis mundi partibus uenientes adorauerunt / Sunt enim reges terre in Christi uicarii / ministerium attributi & stipendarii. d. n. Pape & ipsius ecclesie militantis/ dei eui ministri sunt teste Ap̄to ad Ro. 13. & ad Collo. 8. Nemini licet propriis stipendiis militare/ & qui rapere aliena & ecclie bona contendunt & satagunt non sunt in statu salutis/ debent enim esse contenti terris & stipendiis suis Luc. 3.

C Ad undecimū negatur p̄na quia non est similib ratio de iudice seculari & ecclesiastico quia secularis omnino est incapax spiritualis & eccl̄astice iurisdictionis ut i. c. decernimus de iudi. Vnde nec spiritualia possidere potest .c. causam de rescrip. propter qđ Vrias punitus fuit lepra Paralip. 26. quia usurpare uoluit spiritualia/ nō est sic de iudice ecclesiastico immo ab initio omnes cause temporales tractabantur corā sacerdotibus/ ut in. c. per uenerabilem qui fil. sunt legi. nec

sunt contrarie iste iurisdictiones / ideo simul concurre
possunt in una & eadem persona / ut supra diximus.

C Ad. 12. dicitur qd hoc añs est falsum ad probaticnem dñi
eo cum .b. Tho. 22. q. 84. ar. 7. qd abrenuntiatio huius potest
considerari primo s'm qd est in actu / & sic in ipsa nō cōsistit
talis perfectio sed quoddam perfectionis instrumentum / &
ideo nihil prohibet statum perfectionis esse sine abrenūtia
tione proprioꝝ. Secdo potest cōsiderari quo ad preparatio
nem cordis / sic qd homio sit paratus si opus fuerit omnia dī
mittere & destituerē & hoc directe pertinet ad perfectionē
& sic auctoritas illa procedit secdo modo & nō primo. Cum
aūr potestas iurisdic. possit stare in persona dñi Pape cum
hac animi preparatione / patet qd possit etiam stare cū apost.
perfectione / unde xp̄s perfectissimus fuit / & tñ in eo utraq
potestas fuit / quare nihil ualet qñā. Multi enim sunt prelati
ex deuotione fidelium habent & habuerunt iurisdic. tem
poralem / & tamen nō minus pollet in ipsis ecclesiastica dī
gnitas / immo magis quia magis boni censentur. Et si dica
tur ergo superflue ponuntur iurisdictiones principum / ne
gatur qñā immo sunt necessarie / quia plenaria iurisdic. io
tpalis nō sic ponitur in Ro. Pont. quantū ad immediatam
executionem omniū actuū / qui sublimia curans leuioꝝa mi
noribus derelinquit. & c. ut iupradictū est ad octauū. Et hęc
dicta sufficiant pro manifestatione & probatione se patris
prime conclusionis qd papa utraq. habet iurisdictionem.
Et notatur qd ista argumenta pro maiori parte possunt ad
duci contra primū Correlatiū huius cōclu. & sic etiam sol
ui possunt. & ideo circa illud non arguā / sed ueritas ipsius
multipliciter probabitur.

C Tertia pars conclusionis est / qd omniū Ro. Pont.
Vna ē prās q̄ etiā malis a deo elargit singulariter.

C Contra primam partem. Primo arguitur sic / per il
lud Luce .22. Ecce gladii duo hic / ergo sunt
due potestates & non una / pater consequentia / quia potesta
tes designantur per gladios. **C** Secundo sic potestates di
stinguntur p̄ actus & obiecta sed sunt diuersi actus & obiecta

Igitur sunt diuersæ potestates. ¶ Tertio sic plures sunt ordines Episcoporum/ergo non est tantum una potestas/autem pater per Magistrum in.4. sent. ¶ In contrarium arguitur per il. Can. 16. Vna est columba mea/una est perfecta mea/una est mater sue electe genitrici sue/ergo potestas pape similiter erit una & respectu ecclesie/cuius administrationem gerit/sicut secundum Apostolum.unus deus una est fides/unum baptisma. ¶ Pro quo notandum est primo/quia duplex est potestas in Papa. Vna que uocatur ordinis que est respectu corporis christi ueri. Alia potestas iurisdictionis uel administrationis que est respectu corporis christi mystici/si primo tunc est una in omnibus unitate reali/quia in omnibus est unus character sacerdotalis/dico enim sacerdotibus & episcopis talis potestas non plurificatur/nec ex parte ipsorum sacerdotum uel episcoporum offerentium quia omnes offerunt in personam unius sacerdotis .s. christi non enim in aliam personam proferuntur illa uerba sacramentalia. hoc est. &c. quod in personam christi. Vnde dicit Crisostomus in humilia de prodicione Iude quod christus qui mensam illam ornauit discipulorum in cena preestit est mensam nostre quam consecrat/quia non est homo qui preposita panem & uinum corpus & sanguinem facit / sed ille qui est crucifixus pro nobis christus cuius uirtute consecrantur licet sacerdotis ore proferantur/ nec etiam ex parte rei oblate/ quia unum & idem corpus numero offertur per unum Episcopum sicut per alium & alium sacerdotem. s. christi/ & una & eadem passio christi que commemoratur per omnes/ non ergo ex parte rei commemoratur plurificatur/ Prime ad Corinthios. xi. quocienscumque. &c. & sic potestas ordinis una est realiter in papa & in omnibus Episcopis & sacerdotibus/ & in tali potestate omnes sacerdotes non sunt nisi unus sacerdos/ & Christus unum habet sacerdotium secundum Apostolum ad Hebræos .7. Est autem una potestas iurisdictionis in papa quadam unitate ordinis quia siue laici ordinem ad clericos/ uel clerici ad clericos. dico in ipso corpore ecclesie mystico siue econuerso/ uel omnes ordinantur ad clericos & sacerdotes/ Hoc habet quodam ordine facere papa & intra se & ad se clericos & laicos ordinare/ Et ista est sententia beati Augustini. 3. de trinitate. c. quarto. Concludunt autem argumenta quod sunt plures potestates iurisdictionis respectu plurimum communitarum/ & sic plurificatur

potestates & non aliter.

¶ Pro quo notandum est q̄ s̄m Philosophum in libro Politicorum plures sunt cōmunitates & faciētes unum / quare una est communitas uici que resultat ex pluribus domibus. Alia ciuitatis que constituitur ex pluribus uicis que est perfecta / quia si ciuitas sit bene ordinata in ea debet inueniri quicquid necessariū est ad uitā humanam. Alia est cōmunitas prouincie que exurgit ex pluribus ciuitatibus. Alia regni que est ex pluribus prouinciis. Alia est cōmunitas totius orbis que constituitur ex omnibus regnis.

¶ In prima presunt presbyteri parrochiales / quorum quilibet regit unum uicum & unam parrochiam. In secunda presunt Episcopi / quia ciuitas quelibet est cōmunitas perfecta sicut quilibet Ep̄s est sacerdos perfectus cum possit simile sibi generare. In tertia autem cōmunitate presunt Archiepiscopi seu metropolitani. In quarta presunt patriarche & primates. Sed in quinta preest summus Pont. quia quantū est de iure omnes qui sunt in toto orbe debent subiici summo Pont. sicut de iure diuino nullus pōt saluari nisi sit de corpore ecclesie extra quā non est salus / ita de iure est q̄ oēs qui sunt in toto orbe sunt sub potestate Ro. Pont & p̄ illos duos gladios due potestates eiusdem intelliguntur sed una reducit ad aliam tanq̄ instrumentum ad causam agentē principalem & prout dictum est / & spirituale semper habet regere & gubernare corporale. & per ista hec etiam soluentur argumenta : Vna est ergo potestas omnium Romanorum Pontificum / q̄ est conclusio.

¶ Sed contra fundamentū istius conclusionis potest multipliciter argui. Primo sic / plures sunt ecclesie q̄ una / ergo male dicit̄ quod una est ecclesia / consequentia patet / antecedens probatur per illud Apocalip. primo. scribit Ioannes septem ecclesiis / & Psalmista .66. in ecclesiis benedicite domino. ¶ Respondetur q̄ uerum est q̄ sunt plures ecclesie sicut plures sunt cōmunitates scilicet particulares / sed una est ecclesia uniuersalis sicut dicit Porfirius in capitulo de genere plures homines sunt unus homo sic etiam plures ecclesie particulares sunt una ecclesia in cōmuni / & sic ad argumentum negatur consequentia.

¶ Secundo arguitur sic. Ecclesia primitiua que erat ex circumcissione & ecclesia presens que ex baptismo distinguuntur/ergo sunt due ecclesie & non una. Rñdetur negãdo consequẽtiã/quia una & eadem fides est antiquorũ & modernorum/& q̃ ipsi crediderunt implicite nos credimus explicite/& q̃ crediderunt de Messia futurũ nos credimus iã uenisse. Posset etiam dici/q̃ distinguuntur sicut lex uetus & noua/& tanq̃ figuratũ & figura/ac ut spica & semen tanq̃ perfectum & imperfectum/suit enim perfecta per Christũ qui non uenit soluere legem sed adimplere/ ergo distinctio q̃ fuit respectu diuersorũ temporũ non arguit pluralitatem/sicut unus homo qui nunc est paruus incipiens & imperfectus/postea efficitur maior & sapiens ac perfectus/nõ ideo est plures homines/sed unus homo. Sed contra ecclesia est cõis hominibus & angelis ut dicit Augusti. super Psal. 36. sed non est eadem fides/immo angeli nõ habent fidem/sicut nec uiatores habebunt in Paradiso/ergo ecclesia est distincta. Rñdetur distinguendo minorem uel q̃ nõ habeat fidem sicut nos hẽmus/& sic conceditur uel q̃ nõ habeant illud quod succedit fidei nostre & spes. scharitatem / & sic negatur. Vel aliter potest dici negando presuppõsitũ / quia nos loquimur de ecclesia militante uiatorũ & nõ de illa triumphante comprehensorũ seu beatorũ. Vel potest dici/q̃ licet distingat respectu subiecti/nõ tñ respectu finis & obiecti quod est deus reuelatus uel reuelabilis qui est trinus & unus. & est una etiam respectu finis qui est beatitudo consummata iuxta illud. Beati qui non uiderunt & crediderunt/qđ dixit Iesus Thome didimo/uolenti non solum credere & uidere sed palpare. Sed contra etiam arguitur fides/spes/charitas ista sunt accidentia distincta & diuersa in diuersis igitur & diuersis ecclesiis. Rñdetur q̃ licet non sint idem numero/conueniunt tamen in specie : uel q̃ licet sint diuersa subiectiue/nõ tamen obiectiue/quia idem est obiectũ oĩm fidelĩũ ut distũ est supra . Sed uolo q̃ aliquis excõicetur iniuste talis est extra unionẽ ecclesie/& tñ non est excõicatus apud deum/ergo est alia ecclesia per quam talis saluatur. Rñdetur q̃ talis sic excõicatus in nullo leditur/immo potius meretur si patienter tolleret ipsam iniuriam/& humili

tatis meritum recōprehensat talis excōis damnū/ nihilo-
minus tamen tali sententię obtemperandū est si a suo iudi-
ce fulminetur & cū iuridicis circumstantiis. Preterea uide-
tur q̄ talia ad unitatē ecclesie nō pertineant que est congregatio oīum fidelīn tñ qui sunt in peccato mortali sūt extra
charitatē/ & est fides mortua in illis. Rñdetur q̄ ēt ista fides
reducit aliquo modo ad fidem iustōe fidelīū / & est eadem
in substantia quīs nō in circūstantia & perfectiōe/ dūmodo
non sit heresiquia per talem proprie sumptam efficit ho-
mo infidelis/ & nō solū membrū fetidū sed membrū diabo-
li & mortiferū. Sed contra Cathecuminns habet istas tres
uirtutes formatas/ & tamen nō incorporatur xp̄o/ quia hoc
esset per baptismū s̄m Aug. de baptismo paruulo. Rñdetur
q̄ licet capere nō incorporatur incorporatur mente uel
licet nō incorporatur numero incorporat merito s̄m Tho.
in.4. sen. di.4. & s̄m Apost. ad Ephē.3. habitare xp̄m p̄ fidē
ī cordibus nr̄is dicit. Preterea nō fuit semp baptismus/ ergo
nō semper fuit ecclesia/ añs patet añ xp̄i aduentū erat circū-
cisio & non baptismus. Rñdetur q̄ licet nō fuerit in re fuit
in figura. Vel aliter q̄ licet non fuerit tunc erat tñ fides xp̄i
uenturi unde ortus est baptismus/ & sancti patres ueteris le-
gis etiam incorporabantur per fidem credētes futurū quod
nos credimus iam uenisse/ quia extra fidem Xpi nunq̄ fuit
nec erit salus in eternū: & sic negatur q̄na. Contra plura
sunt baptismata .i. aque penitētie & sanguinis/ ergo nō est
una ecclesia: añs notū est/ sicut habetur in glo. ad Hebrē.6.
q̄na patet/ quia ab unitate baptismi sumitur ratio unitatis
ecclesie. Rñdetur q̄ licet tria in opere sunt tñ unū s̄m q̄ est
unus effectus quia quilibet operatur unā salutē / in spetie tñ
s̄m Tho. non est proprie nisi unus .i. aque sub debita forma
celebratus/ alia autē habent uirtutem: Si tñ baptismns aq̄ que
haberi nō potest pro tunc sit in proposito/ & nō aliter.
Preterea Aug. tangit aliam unitatem in lib. de bap. de qua
in.c. est unitas de con. di.4. est unitas ecclesie que late patet
in sacramentis uidelicet societate & communione: ergo in-
sufficiens est assignata ecclesie unitas. Rñdendo negatur
q̄na/ & ad auctoritatē loquitur ibi Aug. de unitate baptismi
quod est fundamentū omniū alioe sacramentoy. Preterea

non sunt semper idem fideles/ergo non est semper fides ea
dem nec una/ añs patet per mortem & generationem fluūt
refluunt/& confirmatur quia ecclesia est cōgregatio oīum
fidelium ut in.c. ecclesia de Confe.di.r. Rñdendo negatur
qñā quia manet semper eadem fides manet eadem forma
sacramentog; quibus formatur ecclesia manet eadem lex &
eadem regula veritatis/permanet eadē habitudo & ad unū
caput & ad unum finem ultimū/sicut partes alicuius aīalis
fluūt & refluunt idē tñ aīal manet forma/r primo de gene-
ratione/& Aug. super ps.85. sibi descēdentibus & succedēti-
bus mēbris unus homo usq; ad finem seculi extenditur.
Preterea demoues reddunt & contremiscunt similiter dā-
nati Iacobi .z. ergo unam ecclesiam uidentur nobiscū face-
re quia habent eadē fidem. Rñdetur negādo qñā negat
ēt q; habeā: eadē fidē quia ipsi credunt ex perspicuitate na-
ture & antiquitate tps quia uiderunt multa miracula/fide-
les uero ex dono spiritus sancti. & loquimur in proposito
de fide prout est donū. ff. & quidam habitus infusus impera-
tus a uoluntate. Preterea si semper fuit unitas ecclesie hoc
maxime uidetur esse quia semp fuit unus pastor & unus re-
ctor qui uisibiliter cum ea cōmoraretur sed hoc nō habuit
semper/igitur fuit alia & alia. Rñdetur q; licet non semper
ecclesia fuit sic tñ tempore habebat ordinem & aptitudinē
ad talem principatum quē tamen non habuit uisibiliter cō-
uersantem usq; quo facta fuit splendidior & opulenter / ut
post plenitudinem gratie que per Iesum xpm facta est Io.1.
Fuit enim in principio sui status paruula & nō habens ube-
ra Cant.ulti. Preterea & ultimo arguitur sic/papa mortuo
ecclesia non minus est una quā antea/ ergo talis ordo/ ad
unum caput non facit ad ecclesie unitatem. Rñdendo ne-
gat qñā/quia sedes non morit mortuopapa tū etiā quia or-
do talis semper manet in habitu ad unū caput / & potestas
ad eligendum aliquem semper manet in ipsa sede. Est etiā
actu talis ordo in ecclesia ad eos / ui uirtute summi Pont.
illo tpe in ecclesia quo ad aliqua funguntur cuiusmodi est
factum collegium Cardinalium/& sic cōuincitur aliquoū
scysmaticorum / opinio sed de hoc plenius dicitur iusta .

Sed q̄ singulariter etiam elargitur a deo malis
huiusmodi potestas que est secunda pars istius
conclusionis. patet.

Primo auctoritate Christi dicentis pilato uolenti eū
tradere morti non haberes potestatem nisi tibi
data esset de super modo certū est q̄ illa potestas fuit mala
per quam x̄ps qui erat deus eternus & potestas eterna seu
deus ipse tradebatur morti & membris diaboli .s. pilato &
crucifixoribus. Preterea dedit ipse potestatem maligno spi-
ritui ut tentaretur & portaretur ab eo etiam ductus ab spiri-
tu sancto Math. 4. Ductus est Iesus in desertum a spiritu ut
tentaretur a diabolo ergo a fortiori cuilibet alio. & permi-
sit mulierem quandam quandoq; in papatu uiuisse. Pre-
terea Apostolus dicit ad Romanos. 13. non est potestas nisi a
deo. & iubet Apostolus potentatibus etiam discipulis ut si-
delis debeat obedire q̄ nō fecisset nisi talis potestas a deo
esset. Pro quo sciendum est q̄ s̄m cōmunem opinionem
omnium doctorum & etiam Cōmentatoris In .10. Meth.
ad productionem cuiuslibet effectus habentis aliquam en-
titatem positiuam immediatius concurrat ipsa causa prima
.s. deus q̄ secunda causa seu agens quodcunq; creatum sic
q̄ quelibet creatura & inferior causa dicitur causa partialis
sui effectus & non totalis. de malo pene & de potestate p̄
quam diuine legis & iustitie exercentur nulli dubium est/
quin a deo producat malum etiam culpe non simpliciter
s̄m quoad esse materiale. unde potentia peccandi & ipse ac-
tus male uoluntatis. Vnde s̄m Aug. oritur omne peccatum
& prout est quedam qualitas absoluta est a deo immediati-
us q̄ ab homine. prout autem dicit & importat quandā di-
formitatem per quam deformatur legi diuine & est p̄uari-
catio illius que est quedam briuatio bonitatis. & nō est ens
positiuū producit & fit ab ipsa creatura & non a deo nisi
p̄missiue. nā aliter esset cā p̄cti q̄ nō est dicendū. /3 aliqui te-
neant oppositū. mihi tñ illa opinio nō placet & eorū argu-
menta nō cōcludunt nisi q̄ cōcurrit ipse deus quo ad esse
positiuū & materiale ipsius peccati non quoad esse formale
ipsius peccati. & sine deo factū est nihil. i. p̄ctm̄ seu p̄riuatō

debitæ bonitatis p̄ctm̄ nihil aliud est q̄ dictum uel factū seu concupitum contra legem dei & semper aliquid positivæ cōcurrit antecedenter uel concomitanter uel consequenter: & dico istud notanter propter p̄ctm̄ omissionis. De istis lati us dicitur als. Sed in proposito malitiam & prauitatem mali p̄lati p̄ducūt & male regētes seu ad abusus hm̄oi potestatis collate a deo singulariter p̄ducit solū ab ip̄o prelato & sicut donum prophetie malis q̄nq; colatū fuit ut Balae & Cayse qui prophetizauit nesciens q̄ melius esset quod unus more retur q̄ si tota gēs periret/nō est etiam inconueniens qd potestas hm̄oi malis etiā conferatur/ ut inferius dicitur/ quia hm̄oi dona sunt gratis data & nō gratum faciētia: & sap̄ie 6. Data est nobis potestas a deo & uirtus ab altissimo/ & sicut omnes riuoli deriuantur a fonte/sic omnis pt̄as regendi deriuatur a deo qui est rex regum & dñs dñantium/ omne ergo dominiū ab eo est & oīs pt̄as producitur ab ip̄o effectiue/etiam est a deo formaliter .s. ratione cuiusdā ordinacionis que est inferioris ad superiorē: & talis ordo competit in omni principatu & habet aliquam rationē boni etiā in malis/ nam per potestatem collatam a deo sathane Iob probatus est ut iustus ap̄areret/ & Petrus tentatus est ne de se presumeret .s. per 'ancillam tpe passionis'/ & Paulus colaphizatus ne se extolleret/ & Iudas damnatus ut se suspēderet/ similiter ex principatu demonū relucet effectus iustitie dei in damnatis. Et si dicatur contra/ quia ibi nullus est ordo sed sempiternus horror. Rñdetur q̄ uerū est proueniens ex ipsis demonibus uel damnatis seu respectu ip̄osꝝ sed bñ respectu dei imperantis talem penarꝝ illationem s̄m iustitiā suam iuxta culpazꝝ demerita & s̄m mensuram peccatorum & criminū seu delictorꝝ mensuratur a deo tanq̄ a rectissimo iudice mensura penarꝝ & s̄m hoc uocauit demonum principem quō dixit loquens de passione sua/ nunc princeps mundi eicietur foras/ & ego si exaltatus fuero a terra. i. per crucē omnia traham ad meipsum per inferni spoliacionem. Etiā finaliter uidetur esse a deo quia quam diu sumus in hac uita preliamur cum mundo/ cū carne/ cū spiritu: & sumus bellatores & in hm̄oi exercitiis dñantium/ boni angeli malis angelis & homines hoibus & finaliter etiam speratur corona le-

gitime fertantibus iuxta illud Apostoli in agone nō corona
bitur nisi qui legitime fertauerit/ & sic est in ecclesia ista mi-
litante que est terribilis ut castroꝝ acies ordinata & nunq̄ ta-
le bellum euacuabitur usq̄ ad consumationem seculi prime
ad Corinthios .13. In prauitate adeptionis/in malitia seu in-
tentionis prauitate ut sic nunq̄ concurrat deus. Vnde dicit
Greg. & habetur in glo. q̄ potētiā principatus & ptātē deus
tribuit elationem uero potentie malitia nostra inuenit/ est
tamē a deo ratione entis & ratione ordinis & ratiōe finalis
reductionis etiā singulariter. ¶ Et notatur sc̄do q̄ opa dei/
licet omnia perfecta sint/ ea tamē que a deo & creatura agū-
tur possunt habere aliquem defectum seu deformitatē pro-
uenientem non ex parte dei sed ex parte ipsius creature coa-
gentis. Et si dicatur nemo debet uocari ad Pont. nisi uocet
a deo tanq̄ aron sicut dixit Aqost. Rñdetur q̄ uocat a deo
mentaliter per uota eligentium qui sunt dei nec oportet q̄
uox diuina ibi sensibiliber audiatur & hec dicta sufficiant de
tota prima conclusione/ & quo ad omnes sui partes summū
uero & plenum q̄ confertur a deo sum. Pont. latius etiā atq̄
etiam in sequentibus & in finali correlatio elucidabitur.
¶ Vnde aduerte quod illud quod in una ppōnum preposi-
tarum fortassis obmissum uidebitur ne crebris fiat repetitio
q̄ fastidiosum foret in aliis declarabitur/ & quod obscurum
apparet in una clarissime per aliam conspicietur: Et fiet sic/
q̄ gratia diuina mediate tota questio clarificata erit bene &
comprobata q̄tum ad omnem partem habentem difficulta-
tem aliquam.

Sed circa predicta de potestate Pape oritur unum
dubium utile .s. Vtrum talis potestas so-
lum sit in mediate a deo in ipso & mediante papa aliis exi-
beat pro cuius dubii solutione dicunt cōiter aliqui docto-
res & bene q̄ loquendo de potestate iurisdictionis spiritualis
& tēporalis talis potestas est triplex. Prima est immediata
que omniū spiritualiū & tēporaliū est solū in papa a deo
eidem immediate collata / alia est ordinis & deriuata que
est in omnibus Ep̄is & prelatis/ credo tamen q̄ Pont. Max.
& ep̄iscopis hec ord̄is equaliter conferatur posito q̄ pap a
esset sacerdos/ nam aliter non haberet nisi ptātem plenariā

Spiritualiū omniū & temporalīū . Alia est potestas quasi instrumentum supremū tantū in ministerio attributa / & hec est Imperatoribus & regibus & principibus per Ro. Po. attributa/quia sicut s̄m P̄b̄m in .1. Ethico. Siue corporalibus bonis non contingit esse felicem sic non contingit summū Pont. posse hanc supremā pt̄atem sine temporalibus principibus exercere. Vnde talis principū pt̄as temporalis non esse de esse illius nisi quo ad exercitium/est tamen de bene esse & ad magnū decorem sicut bona temporalia etiam se h̄nt ad ipsam felicitatem & ad exercitiū uirtutis moralis/nihilominus sine illis aliquis dicit habere perfectam uirtutem & uirtuosus h̄e & bona tēporalia uirtuti debētur in ministeriū & habēti maximā uirtutē maxia bona sibi debētur s̄m legē moralem sic s̄m legem diuinam maxime principi maxime principari debet & principatus dominium & pt̄atem solum ab ipso deo summo opifici ei debuit impartiri quantum ad potestatem ordinis que respicit corpus Christi uerum/ & q̄ est respectu ipsoꝝ sacramentoꝝ puta ut dixi q̄ talis est in papa & in ipsis episcopis per equalem immediationē quo ad hoc dumtaxat/& est etiam opinio Augu. de Ancona in sua summa/& hanc Christus equaliter cōcessit Petro & aliis Apost. quoꝝ personas representant ep̄i Io. 19. quia ipse x̄ps solus fuit institutor omniū sacramentoꝝ/sed loquendo de alia pt̄ate iurisdictionis & coactiua primo & principaliter spiritualiū & temporalīū talis solum est data Petro & suis successoribus immediate a x̄po/patet primo/quia talis conferta/ur solum per clauī collationem sed clauēs x̄pi solū cōtulit Petro & nō alteri Math. 16. Tibi dabo clauēs regni celorum igitur,& Christus s̄m glo. solum uult unum Vicarium & unum caput esse in ecclesia ad q̄ oīa & singula membra recurrant. Preterea Papa potest illam auferre . Christus ergo potest illam dare q̄n̄a nota est/añs patet q̄a deponit/ quos uult & priuat/pt̄as ergo iurisdictionis residet solum in papa/pt̄erea cuius auctoritate fit prelatōꝝ electio & cōfirmatio sed auctoritate pape istud fit/igitur minor probatur quia eis dicitur. Damus nobis auctoritatē ministrandi ī spiritualibus & tp̄alibus/igitur s̄m pt̄atem prelatōꝝ ut dixi est

deriuata p̄sertim iurisdic̄t. in eis mediante papa cui imedia
te confertur a x̄po/& confirmat per Cōciliū Eph̄i. dicēs sic
se habet p̄tās ep̄oꝝ ad papā sic radii solares ad solē & riuo-
li ad fontē & rami ad arborē/est ergo talis p̄tās deriuata in
aliis a papa/scd de p̄tate tpali Impatoꝝ & regum patet pri-
mo sic p̄tās eoꝝ per p̄tatem pape institui & ordinari si bo-
na sit & etiam regulari/& per ipsam condemnari& iudicari
debet si bona nō sit/ergo talis p̄tās nō est immediate adeo
sed est ab ipso in ministeriū pape& p̄tātis spiritualis attribu-
ta/ꝓna patet/añs quoad utranq; partē probatur.22.di. quod
p̄tās pape cuiuslibet ordinis dignitatem & gradū instituere
habet/ipsam uero solus x̄ps fundauit & supra petram fidei
mox nascentis erexit q̄ beato Petro eterne uite clauigero
terreni simul & celestis imperii iura cōmisit s̄m q̄ habet iu-
dicare & deponere patet.15.q.6.ubi dicit q̄ Zaccharias Ro.
Pont.regē Francoꝝ nō tā pro suis iniquitatibus q̄ ēt p̄ eo
q̄ tate p̄tātis erat ut inutilis a regno deposuit. p̄terea Im-
pator & oēs alii p̄stant obediētā & iuramentū fidelitatis
d̄f.63.di.c.tibi dño q̄ Impator iurat sū. Pon. nūq; mādatū
suū p̄terire & sibi in oībus fidelitatē seruare ergo a fortiori
ceteri reges & principes terre tpales.Et nota q̄ si inueniat
qñq; aliquos Impatores dedisse seu cōtulisse aliq̄ bona tpa-
lia sum.Pon.sicut Constan.dedit Siluestro/hoc nō ē intelli-
gendū ipsi dare qd suū ē/sed restituere qd iniuste & tyrāni-
de ablatū est Eodē mō si legat qñq; aliquos sum.Pon.dare
bona tpalia Impatoribus & regibus.hoc nō ē intelligendū
dñiis regnoꝝ sed magis in pacis eccl. cognitionē/qa seruū
dei nō op̄s litigare sed māfuctū eē & oībus cōplacere & hoc
intellige si possibile ē & erga hūiles qa supbus deus resistit
hūilibus at dat gr̄am & deposuit porētes de sede.&c. sic &
uicarius suus & uice gerens eiisdē se debet nam iuxta. ap̄fi
doctrinā si hoībus placeret seruus dei nō esset/& sic qñq; p̄
seruatū & reductū gladiū a Petro in uagina euaginati nece-
sse fuit cōtra hostes fidei & aduersus rebel'es & sedi Ap̄fi
ce inobedientes Romanoꝝ Pont.instituta sunt & mandata
contemnentes. Preterea omnis potestas tpalis est subdele-
gata p̄tās Pon.Ro.igitur est in ministeriū attributa ꝓna p̄z/

ans probatur. ii. q. i. c. quicumq; litem habens cuilibet licitū est sacro sancte sedis antistitis: iudiciū eligere / & sic patet solutio dubii & q̄ ois ptās tpalis est in ministeriū pape attributa / & est pro aliquali declaratione correlariū immediate sequentis circa q̄ etiam latius loquemur de istis .

Sed rursus queritur utrū aliquis possit esse equalis pape in potestate. Rñdendo dicens dum uel de potestate ordinis uel iurisdictionis si primū hoc est quoad characteris impressionē uel perfectionē uel habitationem si quo ad characteris impressionē quilibet sacerdos posset dici equalis pape quia ita in simplici sacerdote imprimitur caracter sicut in papa / & ita bene cōsecrat unus sacerdos sicut alter nec magis est xp̄s aut uerius corpus xp̄i panis cōsecratus per papam q̄ per simplicem sacerdotem sicut ita est unus Christianus etiam sicut alter ratione suscepti baptis. si uero quantū ad perfectionem characteris omnes ep̄i sūt equalis Ro. Pont. quia omnibus ep̄is datur etiā facultas creandi seu generandi sibi similes / quia est perfectus sacerdos sicut & papa : & in hoc & rursus ep̄i representant Apostolos mō talis honor fuit pariter in omnibus nec petrus in isto recessit illos / nec fuit data ei singularis Io. 2. q̄ d̄ctum est eis accipite. s. quoq; remiseritis pctā remittentur eis : nō enim dixit xp̄s accipe sed accipite sicut in collatione clauium dixit. Tibi dabo clauis regni celoꝝ & nō uobis . Etiam quo ad .3. .s. in habitatione huius characteris nā posset eligi unus diaconus in Papam tunc sacerdos simplex in hoc esset maior eo qui esset uerus papa. ¶ Quarto etiam in ratione meriti multi enim martires fuerunt & pares & forte maiores . b. Petro. 2. q. 7. c. puto q̄ sine ulla sui cōtumelia Cyprian. ep̄s apostolo Petro comparatur quantū attinet ad martiriū coronā quia & si distat catedrātis gratia / una est tamen martyrum gla / & si una simplex uetula sancta esset in hoc melior Ro. Pont. non sancto quo ad hoc solūmodo / & unus predestinatus simplex esset melior quo ad deum q̄ aliquis Pont. reprobatus / nam & xp̄s plus dilexit Petrū quādo eum negauit q̄ unq̄ fecerit Iudam reprobum qui melius fuisset q̄ nunq̄ noceret : sed de hoc magis diceretur ass. Sed quo ad p̄tā iurisdictionis temporalis contingit loqui dupliciter : Vel

quantū ad immediatam executionē & administrationē / & sic Imperator & reges sunt maiores Rom. Pont. nec hoc est condignum sublimitati .S.S. ut supradictum est qui debet altiora curare / & ideo ex hoc nō habetur q̄ sint maiores Ro. Pont. simpliciter immo inferiores / quia argueret a dicto s̄m quid ad dictum simpliciter. sicut nec x̄po proprie pertinet aureola / quia diminutionē importat sed pertinet ei aurea / suprema / & excellens .

¶ Secundo quantū ad immediatā auctoritatem quam habuit a deo ut supra dictum est & usum iurisdictionē que arguunt & important excellentiam & sublimitatem / & sic nullus est pape equalis & est r̄sio ad dubiū . Et ex dictis haberi potest una ratio quare ep̄os uocat papa fratres .s. ratione perfectionis characteris / alia aut̄ ratione conformitatis nature propter q̄ nec ipse x̄ps confunditur / quia deus & homo uocat omnes homines fratres dicēs / nomen tuū nuntia bo fratribus meis / & etiam ratione meriti ut dictum est / sed ratione iurisdictionis nullus ep̄s aut prelatus est equalis Ro. Pont. Vnde dicit Cyrillus in li. thesaurorū q̄ apostoli in ep̄i stolis & in euangelis affirmauerūt in omni doctrina Petro collatū esse dominiū & eius ecclesie regimen tenere dantes eidem locum in omni capitulo & synagoga i omni electione & confirmatione cui .s. Petro omnes iure diuino caput inclinatur & primates mundi tanq̄ ipsi dño Iesu obediunt / & dicit Crisost. in quadam homilia Penthe. ecclesia maior est celo & angelis & omni creatura ergo eius caput quod est papa maius est omni alio seu & potestati nullus potest aequari que maior omni alia / in terris esse dinoscitur .

¶ Sequitur iam uidere de primo Correlatio prime Conclusionis .

Circa q̄ primo sciendū est postq̄ prima pars illius est supra elucidata .s. q̄ omnis potestas imperialis est ipsi Ro. Pont. in ministeriū attributa & omnia regi & gubernari ab ipso deo qui est sp̄s. lo. r. sic actio ipsius i oībus cōcurrit effectiue q̄ alia actio se cāe satis ex isto cōstat corpa le regi ab ipso sp̄ali cē necessariū / qd̄ ēt exp̄s̄e dicit Boc. i li. de con. O qui perpetua mundū ratiōe gubernas stabilisq̄

lis & Apostolis tentus & reputatus. Preterea omnis lex uir-
tutem habet ligandi atq; soluendi de & prout est confor-
mis legi diuine & euangelice & regulata per legem eter-
nam/cuius imago & signum est lex diuina huius minister/
& dispensator uicarius est papa. Et prima causa operatur per
fas medias & papa est medius inter deum & Christianos/
sicut nec aliqua lex fuit data populo israelitico nisi median-
te Moyse qui representat papam/ dicente eodem de utero
No. 5. ego lequester & medius fui inter deū & uos/ut anun-
tarem uobis uerba eius. Vnde sic eius electio & confirma-
tio a papa dependet sic legum & statutorū approbatio. Vn-
de & antiquitas etiam ex lege diuina & ex sacra scriptura le-
ges humanas assumbat/nam Pompilius qui Romulo suc-
cessit in regno per decem uiros leges ex libro salamonis cō-
scribi decreuit & in latinum sermonem traslatans in .xii. ta-
bular exposuit/ut dicit Ysodorus in libro ethimo.&iuriscō-
sultus ponit q̄ cum aliquid addimus uel detrahimus iuri
diuino & naturali tūc ius ciuile effcimus / sed q̄ nulla lex
habet uim coactiuam seu dissolutiuam ut homines retrahat
a malo & conseruet in bono & iustitia nisi ut supradiximus
sit conformis legi diuine patet per Aug. in libro de uera re-
ligione. c. xii. & libro primo de libero arbitrio dicentem in
temporalibus nihil est iustum q̄ non ex eterna lege fuerit/
& in suo poli libro. 4. c. 2. omnium legum inanis est censu-
ra si uoluntatis diuine legis imaginem non gerat/ex quo se-
quitur q̄ q̄d est iustum iu foro interiori est iustum in foro
exteriori & econtra. Sic ergo patet q̄ sicut Imperator reci-
pit a papa imperii temporalem administrationem/sic ab eo
recipit institutionē & legum approbationem non malorum
enim quia s̄m eundem Augu. Leges etiam dici non debent
que iniuste sunt/ ac ab omnibus obseruari subditis ex pre-
cepto pape iubentur/ut in. c. certum. x. di. ubi papa mandat
hoc expresse/ergo & alioꝝ principum & regū rigor & ua-
lor infiri. & legum a papa dependēt. Quia si id q̄ uidetur
minus inesse. inest .s. imperatori ergo & id quod magis .s.
aliis regibus & principibus orbis terrarum/ hoc etiam con-
firmatur per eundem Augu. 9. di. c. quicumq; Legibus inpe-
ratorum que pro dei uoluntate feruntur obtemperare non

vult acquirere grande periculum qui quibus legibus Imperatoris que secundum dei uoluntatem feruntur obtemperare uult acquirere grande premium & nullius Imperatoris regis uel alterius leges seu statuta alicuius roboris uel firmitatis esse censentur nisi quatenus sunt per auctoritate pape confirmate & approbate: itaque omnis uis directiua actuum humanorum que in illis continetur & legi diuine conformis a papa deriuatur & ista de hoc primo Correlatio dicta sufficiat.

¶ De secundo Correlario prime
Conclusionis agendum est.

Et licet inter aliquos doctores decertatio sit non parua an debeamus dicere credo in unam sanctam ecclesiam aut credo unam ecclesiam. Dico esse dicendum sicut ecclesia cõiter dicit circa hunc articulum non me arestando. Fundamentum & assumptum huiusmodi correlarii multipliciter probatur & potissimum sacre scripture & Christi infallibili & infragabili auctoritate ut manifeste illorum perniciosum errorem cõfitemus qui assumunt quelibet posse in sua secta & suo errore saluari aduersus sancte & apostolice ecclesie unitatem extra quam quod non sit salus sic probatur.

¶ Primo fides Christi est supremum & primum fundamentum quod nemo mutare potest secundum glossam super Paulum ad Hebræos undecimo. & sine qua non est bona mutatio. & prime ad Corinthios. 3. Fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est quod est Christus Iesus ergo alia opinio seu secta alias fundata & edificata ut corrumpat necesse est. & 24 q. 1. Beda dicit. Quicumque a bonitate fidei uel societate Petri Apostoli quodlibet modo se met ipsos segregant tales neque uinculis peccatorum absolui nec ianuam possunt regni celestis introire tum etiam quia secundum Apostolum ad Hebræos. xi. impossibile est sine fide complere deo hinc etiam extra de trinitate & fide catholica. c. 1. dicitur una est fidelis ecclesia extra quam nullus omnino saluatur. Et hoc multotiens dixit Christus in euangelio fides tua te saluam fecit ut pote mulieri / & eadem mulier

¶ Sexto propter continuam carnis resistantiam aduersus spiritum repugnatis/ut ex tali pugna reportare possimus coronam apud xpm/qui rebellionē illam etiam ab Aplo suo electo Paulo humiliter deprecante amouere renuit sed dixit illi. Sufficit tibi gratia mea Paule/ per quam resistere poterat continue rebellioni carnis & partis sensitue. Ad qd etiā abstinentia & fuga multū iuuant.

¶ Septimo potest dici quod istud prouenit propter nobilitatem membri & sexus ut quando resistit spiritui mens percipiat genus omne humanum per diluuiū collapsum & per mortem per ipsum erectum fore. Vnde nulla lege ipsum p quocunq; delicto rite amputari tubetur & agit sine labore/ & delectabiliter ut omnis caro uiuens in specie consistat & dilatetur ad diem iudicii usq; & fiat eiusdem continua propagatio. Vnde & per eam partem (non ex uirili semine tñ/ sed mystico expiramine & .s. opatione) saluator mundi ex uirgine gloriosa & uirgine permanente nasci uoluit: in figura cuius ille magnus patriarcha Abraham iurauit super femur suum & circūcisionis opus ideo factum fuit/ *spiritualiter* etiam baptismum in remissionē peccatorū insinuat quare eum extra matrimoniū polluere abusus est/ & semper peccatum mortale/ si uero extra uas debitum & presertim cū uiro nephandissimū est: est aut uir frigidior quacunq; muliere calidissima & nō habituata calidior. & ideo puto qd ppter maiorem resistantiā quam habet caro uirilis aduersus spm ipm magis mereri apud deum in isto qm mulier quēcūq; in quo castitatis decus si continue uigeat angelicum est & prope diuinum. Nec istud alienū a proposito censebitur si exempla sepe deducta & deducenda recte considerentur .s. qd oia mēbra naturaliter capiti obediūt/ qd in isto propter p̄dicta notabilem patitur exceptionem & argumenta a simili semper claudicant uno pede/ quia nō requiritur inter diuersas res omnimoda similitudo/ nam dicimus fortem hominem assimilari leoni/ uel esse sicut leo subaudi in fortitudine/ & sic de aliis multis. Quare nō debes lector mirari. Nec istud potest per aduersarios deduci in argumentū inferētes ergo aliquod membrū licite potest resistere/ capiti seu rationi/ que per macerationem carnis & ieiunium & alias domi-

natur eidem / sicut & papa caput omnium fidelium domina-
tur eidem per diuinam legem in qua sua suprema potestas
capitalis & eximia liquido expressa est. Et per sanctorum pa-
trum instituta sole clarius cunctis mortalibus aperta & refe-
rata existit / cui igitur resistere nefas est & letale crimen.

¶ Sed pro declaratione illius partis correlarii (reuerentes
unde egressi sumus) scilicet quod leges temporales dependent
ex dominio Ro. Pont. competenter corruiat ex predictis / quia
ad eum pertinet condere leges confirmare & destruere qui
habet plenarium dominium & plenissimam potestatem etiam
coactiuam in temporalibus prout infra manifestabitur sed
papa habet tale dominium & potestatem / ergo ab ipso depen-
dent omnes leges & statuta temporalia etiam circa res pphanas
maior seu prima prepositio nota est quia non uident aliunde
oriri quam ab huiusmodi uniuersali dominio & eximia
potestate. Et ultra aut tales leges absolutum innocentem & ligant
reum & nocentem / quia sunt ad conseruationem bonorum
maxime spiritualium & praesertim dignitatis papalis que ma-
gis bonum & maximum in terris esse dignoscitur / aut sunt
ad desolationem malorum / que deteriora sunt si spiritualibus
aduersantur. Generaliter autem considerate aut ligant aut
soluunt homines qui super terram sunt / sed istam uim ligandi
atque soluendi expresse tribuit christus Petro & ex consequenti
eiusdem successoribus / quoniam tradidit clauis regni celorum sin-
gulariter illi & non alteri dicens quicquid ligaueris super
terram erit ligatum & in celis / & quicquid solueris super ter-
ram erit solutum & in celis / & pastorale dominium siue regimen
sic dedit illi soli & non aliis dicens tibi dabo &c. Et pasce
oues meas. Non hoc dixit Imperatori nec Regibus / christus
rex regum & dominus dominantium / sed quod plenum est & summum
totum suo uicario & locumtenenti in terris comisit sed di-
ces contra quia multe sunt singulares leges & instituta que
ipse Papa ignorat. Dicitur quod ipse sit in uniuersali illa sicut
& in uniuersali etiam confirmat quando dat eis potestatem
regendi & impandi in fideles suos non requiritur singularis
confirmatio omnium hominum singularium statutorum / quia dat
eis potestatem ad ista. Constituit eum principem super omnem
terram & ut talis fuit ab omnibus christi discipulis & aposto-

manens dans cuncta moueri celi mouentur. Et motu regu-
lari & ordiuatissimo ab ipsis intelligentiis seperatis omnia
agunt propter finem s^m Philo¹. i. ethi. sed tamen actus in-
sensi bilium sicut sagitta a sagittante sic a deo prima causa
in suos fines diriguntur ac omnia que sub celo sunt faciens
hominem deus pro se omnia subiicit subpedibus hominis
oues & boues uniuersa insuper & pecora campi/ uolucres
celi & pisces maris qui perambulant semitas maris ps.8. &
ideo celi enarrant gloriam dei & opera manuū eius enunciant
firmamentum/ & nihil est qd se abscondat a colore eius
scilicet actionis & intelligentie in tantū qd si nō esset talis
concurfus actionis spiritualis prime cause ī omnibus rebus
omnia in nihilum redigerētur s^m Aug. Et ipsa ecclesia unī
uersalis dī quodammodo anima spiritualis cuiuslibet ho-
minis spiritās & uiuificans illum & ideo homines spiritales
s^m Apost. esse debemus/ quia nō ex solo pane uiuit homo
& sicut naturaliter nisi corpus sit coniunctū anime infor-
manti illud moritur t^paliter & eadem ratione membra ip-
sius amittunt/ ideo uitam sic spiritualiter nisi homo fuerit
coniunctus corpori mystico ecclesie & per sacramentorum
formatū informatū / que dat esse salutis moritur eter-
naliter & tanq̄ membrū putridū & aridum proiicitur ī ignē
eternū/ & sicut membra totius corporis humani sunt in mi-
nisterium & famulatū anime naturaliter attributa sic qd re-
guntur ab ipsa & ad nutum ipsius operantur/ cuius quidem
uirtus principaliter & adequate consistit in capite sic a capi-
te dicti corporis mystici seu ecclesie/ quod est Rō. Pont. om-
ne temporale regimen gubernari & emanari natura¹ indice
rite a diuina prouidentia ordinatum fore dinoscitur con-
firmari. Vnde dixit xps Petro soli. Propterea pro te orauī
ut nō deficiat fides tua sed tu aliquā cōuersus cōfirma frates
tuos. Et rursus/ quodcunq̄ ligaueris super terram erit liga-
tum & in celis/ & quodcunq̄ solueris super terram erit solu-
tum & in celis/ in spe fide .i. & charitate/ qd sicut per euangeliū
& ueram alimoniam spiritualemq; escam per quam & non ex
solo pane uiuunt homines spiritualiter hic & in futurum
eternaliter/ & itaq; sicut per spiritum in corpore naturali ui-
uimus .i. per animam / sic spiritu contregnabimus in celis/

quia si secundum carnem uixerimas : ut dicit Apost. moriemur .s. spiritualiter .

¶ Sed oritur ibi quedā parua difficultas circa illud quod dixi de omnium membroꝝ humani corporis erga animam & caput obediētia / quare in membris inferioribus istud nō habere locum naturaliter experimur / & ne instari possit cōtra nos propterea multiplītet respondetur .

¶ Et primo q̄ illud prouenit ex infirmitate ipsius nature & carnis (quia spiritus promptus est caro uero infirma) que fuit lesa & contaminata in primo parente per peccatum originale. omnes enim in adam peccauerunt: & sumus ait apostolus natura filij ire. ac omnis homo mendax & omnis caro fenem / factus est homo sicut equus & mulus.

¶ Secundo ut homo ideo cogatur (deposito carnis appetitu) erigere quoq; & eleuare mentem in deum & uiuere s̄m sp̄m & rationem quia alias si s̄m carnem ut iumentū factus est apud deum.

¶ Tertio ut fragilitatem suam & loci uilitatem unde exiuit homo maculatus & in peccato originali (qd̄ inde oritur cōceptus) saluatoris nostri preciosam mortem frequentius recolat / per quā & per eius sanguinem a miserabili seruitute peccati redempti sumus.

¶ Quarto ut recognoscat homo peccator & multis peccatis obuolutus q̄tum debeat penitere q̄n̄ propter unū pctm̄ solum oportuit xpm̄ pati p̄ nobis & sic intrare in gloriam suam & ut super omnia uitet pctm̄ superbie quale fuit illud ¶ Sexto ut natura humana (quā deus p̄ nobis assumpsit & quā deo p̄i in ara crucis igne caritatis incensa) luxuriā minime polluat que in ostiā & sacrificium obrulit / qua maiorem nemo erga suos habere potest nunq̄. Nam maiorem charitatem nemo habet q̄ ut quis ponat animam suam .s. uitam pro amicis suis / sicut fecit xps̄ pro nobis / qui nec incarnatus nec minus passus fuisset si primus parens noster nō peccasset. ¶ Considera o peccator si quis amicoꝝ tuorum & capi & torqueri ac suspendi uellet pro te / ut te a morte & patibulo liberaret q̄tum debes ei sic xps̄ ut te a patibulo inferni liberaret captus / passus / & mortuus est pro te. O impie ingratitudinem tuā considera & fac penitentiam.

sanguinis fluxum patiebat. Luce. 8. idē dicit ceco Math. x.
& Apost. ad Galla. 2. dicit ex omnibus operibus legis nō iu-
stificatur homo nisi per fidem / & ad Ephe. 3. Gratia autem
saluati essis per fidem & s̄m omnes expos. Per fidem nulla
alia lex aut fides intelligitur nisi solum xp̄iana / hinc sanctus
Athanasius in cymbolo clamat. Hec est fides catholica quā
nisi quisq; firmiter fideliterq; crederit saluus esse nō pote-
rit. & xp̄s Math. ul. Qui crediderit & baptizatus fuerit sal-
uus erit / qui uero non crediderit condemnabitur. & Io. x. q̄s
non intrat per ostiū. & c. & huiusmodi ostiū clauiger & ostia-
rius est papa. sed accedit aliunde. s. deuiando a tramite catho-
lice ueritatis per scysmata. s. uel hereses aut alias / Ille fur est
latro in patibulo infernali suspendendus. Quid sit fides te-
stantur Ap̄li Paulus & Barna. act. 14. & potest sic diffiniri ē
assenus firmus alicuius articuli fidei sine excitatione de op-
posito. Falsum est ergo ac manifeste hereticum q̄ segregati
ab unitate fidei & ecclē ap̄ost. possint saluari. Quinimo etiā
diuisus a papa & decisus est quoq; ab ecclesia separatus s̄m
beatum Cypri. in. c. scire debes. 7. q. 1. & iuxta. b. Hiero. 44.
q. 1. c. hec est fides. & s̄m papā Pelagiū. 24. q. 1. c. scysma.
¶ Sed quereretur aliquis hic rationabiliter de tpe quando in-
cepit ecclesia. & relictis uariis modis loquendi multorum.
Dico cū beato Aug. qui in nulla arte uel facultate nec mi-
nus in philosophia & theologia uenit nisi extollendus. Cu-
ius oppositum quidam doctor modernus dixisse. b. Tho. ei-
dem minime intellecto nec bene uiso falso in phemio sue
phisce nuper ascribit. Vnde falsum est dictū. b. Tho. in ali-
quā doctrinam nec philosophiā diui Augu. spreuisse sed in
omnibus & singulis operibus suis & per eccl. ap̄ost. appro-
batis & qui p̄ os saluatoris audire meruit bene scripsisti de
me Tho. & cōionem omniū sanctorum & sacras traditiones
summe potius ueneratur & extollit sana doctrina & sancti-
tate repletus. Nec in aliqua p̄tū. s. Tho. quos predictus do-
ctor modernus allegauit facit p̄ se imo potius aduersan̄ si-
bi ut patet uolenti diligenter & mature prespicere & intue-
ri. illas Cū diuo Aug. inq̄ sup ps. 118. & 128. & in glo. super
2. ad Corinth. 4. & idem in sermone de Iacob & Esau. & in
lib. de ciuitate dei. Idem pulchre confirmans. & super ps. 36.

q̄ ecclesia que est congregatio omniū fidelium incepit ab Abel iusto & durabit usq; ad consumationem seculi & usq; ad instans ultimi decedentis. Et loquor de ista ecclesia militanti uiatoꝝ & non de triūphanti beatoꝝ que durabit sine fine & in eternum. Et eadem q̄ sit fides antiquoꝝ & modernorum idem Aug. testatur in dicta glo. se ad Corin. 4. Sed credebant futurum quod nos iam uenisse credimus & predicamus. s. filium dei nasciturum moriturū resurrectuū & ad celos ascensurū &c. Nos uero iam natum fuisse mortuū & resurxerit & ad celos ascendisse. Et sic patet quid dicendum est de prima parte secundi correlatiū prime cōclusionis.

¶ Circa illam partē de appellatione &c.

Est sciendum q̄ quicumq; pertinaciter defendit aliquid quod est cōtra illa que determinata sūt per. 4. Concilia incurrit heresim/ sed in Cōcilio Ephesino prout scribitur. 15. di. c. sic inuenitur q̄ a se dis apost. sententia nulli appellare liceat/ ergo erroneum uideatur esse cōtrariū/ ū ēt quia hoc esset credere papam non esse caput ecclesie/ cuius quidē unitas & firmitas est ex unitate capitis/ quā quidem unitatem credere est de necessitate salutis & unus de articulis fidei. scilicet. Credo in unam sanctam Catholicam & apostolicam ecclesiā. & per ecclesiam apostolicam intelligitur ecclesia Ro. ideoq; uocat ab oībus sedes apo. extra quā nusq; ē salus & loquor d̄ iuridica appellatione que fit in scriptis & per petitionē apostoloꝝ reuerentialium &c. Et sicut causa prima potest suspendere effectum cause se agentis ignis q̄ non calefacit sicut fecit de Daniele & sociis sic de quolibet agente naturali possit / quia non est maior ratio de uno q̄ de alio in ordine ad aliquod possibile/ non tñ potest suspendere creature dependentiā & iurisdictionem quam habet supra illā per quā potest quodcūq; creatum annihilare & dominium subtrahere quia tunc nō esset magnus dñs nec creator uniuersaliū nec oīpotens. &c. Sic etiam papa licet eximat aliquem p̄tatem sui prelati cuius effectum iurisdictionis impediatur & auferatur ne agatur in illum uel alium tamen sibi semper r Ro. Pont. supremā & eximiam ac pleniorē sibi relinquens potestatem non potest

subtrahere aliquem a iurisdictione superioritate sua quia quæ
admodum se esse caput omnium principum uel totius mundi
di primum negaret: ex quo patet quod decretum in oppositum
& sic contra suam plenariam potestatem quam imediata a christo
suscepit facere non potest. Et sequitur quod cum a minori ad ma
iorem fiat appellatio & collegium. R. Cardinalium sit minus eo
ut inferius probabitur ab ipso Ro. Pont. ad collegium Card.
non posse appellari. ¶ Et rursus sequitur quod a papa presenti
ad futurum non liceat appellari quia esset nunquam diffinire litem
sed differre usque in eternum quia non esset maior ratio quare
a presenti ad alium futurum appellaretur & sic consequenter
& successiue usque ad consumationem seculi & esset processus
in infinitum quod est impossibile & prius nobilior & perfectior est
quam ille qui est in potentia sicut actus quam potentia ut dictum est
& per prius a maiori ad minorem appellaretur in isto casu.
Et si dicatur appellatur ad futurum tanquam si esset presentis tunc in
fringitur ecclesie unitas & par impari non habet dominium &
si Paulus appellauit ad Cesarē tanquam ciuis Ro. contra impro
perantes eius istud non fecit ut subditus uel minor sed ut ci
uis uel si uoluit subiici ipsi Cesari hoc fuit propter humilita
tem sic christus uoluit humiliari coram pilato cuius non erat sub
ditus & sic patet quod talis appellatio a presenti papa ad futurum
esset friuola & inanis. Et rursus appellari ab ipso ad deum
ordine communi & iuridico obseruato esset ridiculosum nec
admittendum & solus papa dicitur esse uicarius dei quia solus
quod ligatur uel soluitur per eum habetur solutus & ligatum
sicut deum sententia igitur pape & sententia dei una esse uideretur sicut
una sententia est pape & auditoris eius cum ergo appellatio sem
per fiat a minori iudice ad superiorē sicut nullus est maior
seipso / ita nulla appellatio tenet a papa ad deum / Vnde Con
sistorium est ipsius pape & ipsius dei cuius Consistorii clauiger
& hostiarius est ipse papa nullus ergo potest appellare a
papa ad deum sicut nullus potest intrare ad Consistorium dei nisi
si mediante papa qui est eterne uite Consistorii clauiger & ostia
rius & sicut nullus potest appellare ad seipsum ita nullus po
test appellare ad ipsum deum quia una sententia est & una Curia
dei & pape. Hec Aug. de Ancona in sua summa.
Tū est quia talis uideret subterfugere iudicium a deo in terris in

stitutum & iustitiā de celo pcedentē iuxta illud ps. Veritas
de terra orta ē & iustitia de celo pcessit & beati qui faciūt iu
stitiā in oī tpe cuius ministeriū auferre uitā similē & moralē
ab oībus hoībus & mores ipsoꝝ facere feroces & pecorales
quod quidē ministeriū maxime consistit in uī & processu
appellationis ppter q̄ clamant leges & iura si grauaris ap
pella q̄ fit ab habentibus supiorē in terris p qđ excluditur
papa. Tū ēt quia iustificando se appellat iniustificat de ne
cessitate alium. s. iudicem a quo & reprehendit illum quod
non est faciendum ut homo iustificetur coram deo iu lumi
ne uiuentiū. Exemplū expressum habemus de phariseo Lu
ce. 14. Qui reprehēdēs publicanū expulsus est ab eo & econ
tra publicanus iustificatus descendit in domum suam. Nec
est sic de oratione & precibus iusti que imediate & inuisibi
liter intrat ad deum appellatio / ut sic notū est q̄ non potest
intrate / igitur nō est admittenda sed repellenda penitus po
test tñ iniuste grauatus orando humiliter petere iustitiā
deo qui sepe Innocētes iuuat / ut clare patet in Daniele & Su
fanna utiq; & multis aliis. Vnde dicit per prophetam & mi
hi uindictam & ego retribuam maxime si fuerint uidue pu
pille & persone miserabiles omni temporali subsidio desti
tute super talibus presertim deus est ulctōr & descendit. s. per
effectum & afflictionem multarū penatū & audire clamo
rem qui uenit ad eum de terra utrū opere compleuerint ex
tra de accusationibus. c. qualiter in. 2. & ipse pupillum & ui
duam suscipiet ait ps. & uias peccatoꝝ & iniquoꝝ iudicū di
spendet / & in hoc etiā nos diuinā ulctōnē uidimus aliquos
in q̄ iudices ordinarios aduersus uota principū & Ro. Pont.
presertim ad gentes & hmōi miserabiliū personarū genus
omni humano presidio destitutū inhumaniter impie & ini
que persecuti sunt & oppresserunt uehementer & cū magna
seuitia & feritate. Genus inq̄ innocens & quod nnnq̄ pecca
uit seu a similibus criminibus extraneum & imune & peni
tus alienum existens / agentes inquam inmaniter & oīs iuris
naturalis equitate & pietate omīssis uidimus enim alios gra
ui languore afflictos alios miserabiliter interisse. Et hec mi
serabiles persone nobiles .s. pupilli & uidua dei ulctōnum
libere agentis cum lachrimis diuinam iustitiā implorant

nindiet un non nisi contra inique agentes / humiliter im-
precantur & exoptulant eternam mercedem ab eo speran-
tes / qui dixit / in patientia ur̄a possidebitis animas uestras. &
qui passus est p̄ nobis factus obediens usq; ad mortē crucis
x̄ps Iesus iustus iudex fortis & potens terribilis / iudex inq̄
uiuorū & mortuorum / salus uita & resurrectio nr̄a / rectum
iudicium suum nimis . Apud quem sicut nulla est uicitudi-
nis comutatio / sic in die illa iudicii magna & amara ualde /
quando celi mouendi sunt & terra / nulla erit personarū ex-
ceptio. atq; iudicium durissimum fiet his qui presunt / & pu-
pillos & uiduam suscipiet / & uias peccatorum disperdet. Et
hec de appellatiōe ab homine ad ip̄m deum dicta sufficiāt.
¶ Verum si accipies appellatiōem pro imp̄catione quadā
aut ofense / licebit iniuste grauitas & opp̄ssis. Non aut̄ mō
iuridico & ut prefer̄ & de quo intelligitur cōclu. & sic ē
loquunt̄ doctores de appellatiōe. Et est quasi appellare sic
cōtra ipsum deū / cū papa sit medius & sequester inter ip̄m
& homines sicut fuit Moyses / & p̄pterea Datan & Abiron
terra absorbuit quia cōtempserūt sententiā Moysi numer. 16.
Et qui cōtempnunt sacras sententias Ro. Pont. & si nō a ter-
ra absorbunt / a demonibus tamen in inferis rapiunt. Quia
dei locum tenentem spreuerunt in terris .

¶ Sed q̄ nec ad uinersale Conciliū ecclesia ap-
pellari a papa possit. Hic est magis insistendū
quia pro nunc magis ad p̄positum esse uidet̄.

Et apparet priq̄ q̄ sic & q̄ possit appellari a papa
ad Conciliū generale. A deuo & obli-
quo / seu a fallibili ad infallibile & rectum potest appellari .
Ergo a papa ad Conciliū. aut̄ patet / q̄n̄a probat̄ / quia papa
potest falli & errare & talis cōmunitas non .
¶ Secundo a minori ad maiorē potest appellari / sed ma-
ior est potestas in Cōcilio q̄ in papa. Igit̄ / maior est nota
minor patet quia papa mortuo ad huc manet potestas / i cō-
cilio igitur . ¶ Tertio eminentibus grauissimis & enor-
missimis criminibus in papa & ecclesiā totā scādalizātibus /
potiores terre possunt appellare / nā in simili p̄uidendū est

maximè quia eminent magnū periculū aīarum & ibi cautiū
est agendū igit̃. ¶ Quarto ubi papa uellet directe contra
ius & in per iuditiū alicuius priuari principis aut cōitatis/in
ferre aliqd̃ damnū tunc p̃uidendū est/&nō uidetur q̃ meli-
us istud fieri possit q̃ per recursū ad principes xp̃inos& ad
Imp.maīestatem & per appellationē hmōi/igit̃. ¶ Quin-
to bonū comune p̃feret̃ bono particulari / ergo taliter ap-
pellate licet/añs patet p̃ Aug. & fm̃ Phi. q̃nā probat̃ quia
uise Cōciliū respicit illud magis qã plures tāgit. ¶ Sexto
papa iniuste uellens punire & opprimere ꝛ.Card.& sacrum
Collegiū eorundē destruere/tunc ad principes & ad Imp̃a.
ac ad ipsum futurū conciliū/ut aī factū legimus recurrēdū
esset̃ et̃ p̃ appellationē/ergo &c.

¶ In oppositū at̃quitur a nullo maiori seu superiori ad
minorem seu inferiorē/licet appellare sed auctoritas Conci-
lii est minor q̃ auctoritas pape/ergo ab ipso ad Concilium
non licet appellare/major colligit̃ ex.c.2.q.6.&.ff. aq̃i. ap-
pel.nō li.l.infra & ex multis aliis locis posset haberi ; q̃ a su-
periore ad inferiorē nō licet appellare / minor uero satis
patet ex precedentibus & insequentibus ac in ultimo Corre-
lario responsuo ad prepositā questionē latius manifestabi-
tur / q̃nā nota est / quia in quarto prime figure / & confirmat̃
manifeste Gelasius papa istud.9.q.3. Vbi inquit . Ipsi sunt ca-
nones qui appellationē totius ecclesie ad huius sancte sedis
examine uoluerunt deferri ab ipsa nusq̃ prorsus appellare
sanxerunt & nota uim illorum uocabulorum etiā & pror-
sus omnem uiam appellandi ab ipso papa ad generale Cō-
cilium excludentem.

¶ Sed adhuc ista conclusio ratione naturali seu morali per
suaderi potest que sumitur ex .3. Ethicor̃ & ex sancto Tho.
in prima se Electio est determinatio Cōciliū/sit enim Con-
cilium ex multis personis ut per illas preponantur diuerse
uie ex quibus ille p̃est Concilio possit unam p̃ aīis eli-
gere sine papa/ergo sine eius auctoritate in Concilio nulla
potest fieri electio.Nam fm̃ Damascenū electio est multis
p̃existentibus unū p̃ eltero eligere/& ideo pristini p̃es
sanxerunt merito.17.di.ut auctoritas uīum Concilioꝝ ec-
clesie penes Apostolicam sedem resideret.

CEst alia ratio in regimine morali/ ordinem iudicarium
& terrenum nemo potest immutare nisi papa / qui uicē dei
gerit in terris. Sed ordo iuditiarius qui uertitur inter homi
nes presupponit auctoritatē pape ad cōcilium conuocandū
& auctorizandum / & modum etiam appellationis unius
ad alterum ordinādo. Friuola ergo est appellatio a papa ad
concilium/ cum talē ordinem iuditiarium ecclesia immutare
non possit absq; Ro. Pont. auctoritate. Sed nota q̄ pote
stas dicitur equiuoce de potestate pape / & de ptate concilii
quia in papa dicit actum qui est nobilior potentia/ ut supra
dictum est/ nam deficiente papa & mortuo/ potest cōciliū
sibi prouidere de pastore & papa/ est enim habitualiter & ra
dicat / in ipso cōcilio/ in quo ut sic tātūmodo maior esset
tunc q̄ in papa/ quia illa manet perpetuo in ecclesia & con
gregatione fidelium/ illa uero actualis papa decedente de
cedit. Si inferatur ergo potentia concilii est maior/ nō ualet
consequentia. Nec sequitur quia arguitur a posse ad esse & a
dicto secundum quid ad dictū simpliciter/ sed bene est ma
ior ut sic dumtaxat / maioriāte uero actuali maior est po
testas ecclesie in papa q̄ in cōcilio quia per illam papa potest
agere quando uult/ cōciliū uero non/ cū appellare sit agere/
importetq; appellatio actionem a papa ad cōcilium non te
nebit talis appellatio/ & hec distinctio est ualde notabilis p̄
solutione multoꝝ argumentorum/ que in hac materia fieri
possunt / & uidetur q̄ sicut maius bonum est bonum ducis
q̄ totius exercitus/ sic bonum pape maius est/ quia totius ec
clesie gerargici ordinis papa dux est & caput. Et sicut p̄ hu
iusmodi appellationem tolleretur talis ordo/ ita amputaret
tale bonum quia propter unumquodq; tale/ ita & illud ma
ius/ modo bonum exercitus nō est nisi propter bonū ducis/
nam bona producta a deo oīa sunt bona & ualde bona / q̄a
uidit deus cuncta que fecerat & erant ualde bona in se/ & s̄m
Aug. propter ordinem quem habent ad inuicē/ itaq; modū
inordinatum seu aliquam deordinationē etiam ipse deus fa
cere non posset s̄m beatū Tho. Sed hunc ordinem iudicia
lium ipse deus apposuit/ ut patet in libris iudicū/ & uoluit si
militer suū ap̄lm Paulū appellare ad cesarem & nō ad aliq̄d
Conciliū/ ergo a papa ad Conciliū appellati nō potest/ nisi

esset propter heresim propriissime sumptā / & ad quā uellet
suos subditos fortassis inducere. Nec ualet si qñq; a rege ali-
quo ad Conciliū regni/sicut a rege Francie ad supremā Cu-
riam parlamenti & Cōciliū Parisiē. qñq; appelletur siue ad
Cesaream maiestātē/quia hi omnes habent superiorē in ter-
ris & recognoscunt illum per uerā obedientiā. s. papā/Papa
uero neminē recognoscat superiorē nisi xpm regnātem in
celis/& qui papā indubitātū in .b. Petri successorē uicarium
& locūtenentē eiusdē caput & supremū pastore oīum/cōsti-
tuit in terris. Tum etiam quia papa est iudex maximus &
supremus in ecclesia & pastor eximius/ergo nō habet supe-
riorem Nam hoc implicaret etiam in uocabuli / nullus
ergo maior ipso & omni alio maior & superior: añs patet p
.c. Nicolaus .9. q. 3. auctoritate pape maius nō esse iudicium
quia dñs posuit in ea totius ecclesie principatū ut in .c. noli
xi. di. Tum etiam/quia a patre ad filios a capite a quo mem-
bra recipiunt influentiam & non e contra. A pastore inq; ad
oues neq; ad gregem nō licet appellare/ergo nec a papa ad
Conciliū nūus licet appellare. Consequētia patet a si-
mili añs notū est in .c. Romanā & in .c. si quis. 2. q. 6. Tum ē
quia suū est de tota ecclesia iudicare & nō e contra / ergo ab
eo ad ipsam seu Conciliū nemo pōt appellare. qñā nota est
quia cui nō est datū iudicare nō est ad ipsum appellare. añs
patet in .c. cuncta. 9. q. 3. Cuncta per mundū nouit ecclesia q;
sacro sancta Ro. eccl. de oibus fas habet iudicandi nec cuiq;
de eius liceat iudicate iudicio siquidē ad illam de qualibet
parte mundi appellandū est/ab illa aut nemini appellare p-
missum est. Tum etiam quia Conciliū iudicandi accipit po-
testatem a papa & nō e contra / ut infra etiam dicitur / & facit
ad hoc. 17. di. per totū & extra de electione. c. significasti .
Verba multorū textuū & decretorū nō exprimimus breuita-
tis gratia/sed sententias ueras ex eis sumentes lectori si uelit
uidenda sepe relinquimus. Tum etiā quia idem est tribunal
pape & tribunal Christi/ergo a papa ad Conciliū nō potest
appellari. qñā patet a simili. añs probatur per Christ. super
illo uerbo Io. ult. Pasce oues meas dicit .i. loco mei prepo-
situs esto & caput fratru tuorū ut ipsi loco meo te assumen-
tes ubiq; terrarū te in throno tuo sedentem predicent & con-

firmant & confirmatur etiã ista ratio per c. putamus de con-
sue. li. 6. hoc etiam patet per auctoritatẽ ullum cõciliorum
ecclesie q̃ a sententia apost. sedis nulli liceat appellare ut in
.c. ne romana de elect. in Cle. & in.c. significasti supra eo-
dem titulo. & in.c. licet eo. ti. q̃ in ecclesia romana aliquid
speciale constituitur/ quia nõ potest haberi recursus ad supe-
riorem/ & Hostien. dicit q̃ nulla superior sed ipsa super oẽs
est/ & hanc conclu. recte praticarunt Concilia usq̃/ ut patet
ex gestis Concilii Ephesini & Calcedo. ut late ostendit Leo
Papa in epistolis quas scribit Theodosio & Mariano impe-
ratoribus & Anatalio ep̃o/ Cõstantino politano/ in quibus
liquido & clare tenet istam conclu. & b. Tho. in questionibus
de peni. q. x. Ro. Pont. ait hec sua auctoritate p̃t cuius
sola auctoritate synodus congregari potest a quo snia sino-
di confirmatur & ad ipsum a sinodo appellatur que omnia
patent in gestis Calcedonen. Concilii. Ex quibus manife-
ste patet conclusiõnera & manifestus error illoꝝ qui tenet
& faciunt contrarium.

¶ Ad argumenta & ad primũ uerũ est in casu in quo papa
erraret in fide quia tunc nõ esset papa sed ubi maneret eadẽ
auctoritas in ipso nullus p̃t se subtrahere ab eo. Sed dices
quid in tali casu dicendũ foret de ordinatis & promotis per
eũ & ad episcopatũ qui ep̃i & alios ordinat ad ordines pres-
byteratus & tales celebrant &c. & credunt fideles ipsum eẽ
caput ecclesie uerũq̃ papã. Et dato q̃ heresis sit occulta &
propriissime sumpta dicendũ esset pie (& saluo meliori iudi-
cio) quia difficultas non est parua cum lex diuina & Christi
uillam patiatuꝝ perplexitatẽ q̃ ignorãtia inuincibilis tales
excusaret & defectus presbyteroꝝ suppleret uirtus altissimi
sacerdotis & eterni que nõ est alligata sacramentis sed poti-
us uirtus sacramentoꝝ allegatur eidem & simplicia corda
fidelium pie respicit/ sed de ista materia latius latius dicemus
alias. Nec esset idem iuditiũ de errore patrato in electione
Ro. Pont. propter maioritatem facti nam in uoce duoz uel
trium stat oẽ uerbum. Preterea huius argumẽti negat q̃nã
simpliciter/ quia tunc ad nullũ iudicium posset appellare &
omne tale est fallibile & flexibile qa solus deus nõ potest
aflli nec fellere decipi nec decipere & omnis homo mẽdax.

licet in ueritate Conciliū uniuersalis ecclesie plenariū tite & canonice congregatum/ut infra dicitur in his que fidei sūt errare non possit/quia credimus in hoc casu uirtutē .ss. efficaciter ibidem/ & in tali casu perf. esse cooperari ne deciperentur fideles & credentes in xpm per fidem & euangelium ab eo qui est infallibilis & decipere neminē potest / & isto modo Conciliū taliter congregatū nec uis ecclesia errare non potest/loquendo de potentia ordinaria & iā ordinata.

¶ Ad secundū argumentū negatur minor/ & ratio patet ex predictis. s. q. stat maior ptas in Concilio. Ad probationem dicitur/ q. uerū est radicaliter & in potētia/ non tñ in actu ut supradictū est.

¶ Ad tertiuū uero & quartū per ea que infra dicemus circa quintā conclusionē clarius dissoluentur/ qm̄ licet possit in similibus impediri & possint eidē resistere aliquo modo/ tale tñ impedimentū seu resistentia nō arguit superioritatem/ quia tūc & Paulus superior fuisse Petro/ quia restitit in faciem suam uel in similibus est deus orandus ut eum conuertat/ quia ab ipso solo potest iudicari ad Corin. 4. qui aut iudicat me dñs est/ & cor ipsius in manu sua est/ ut ipse dignanter provideat / & alia remedia adhiberi possunt in simili casu/ que latissime tanguntur a dño Petro de turre Crem. Et similiter a. d. Alexandrino super decretū que breuitatis causa relinquo.

¶ Ad sextū dicendū q. bonū cōe maxime respicit bonum capitis & pape/ quia afr cōitas aliqua nō esset bene ordinata nisi haberet respectū ad unū caput principaliter/ ut supradictum est.

¶ Ad septimū uero dicendū est sicut ad .3. & .4. & posset congregari Cōciliū/ nō tñ sine consensu Ro. Pont. qui si non possit haberi postq. nō occurreret heresis notoria & pertinaciter a papa defensa/ ad tēpus tollerādus est/ & orādus ē dñs deus &c. Si aut sic heresis occurreret ne dū obediendum nō esset ei/ sed ut alter antexps persequēdus. Et hec dicta sufficiant & manet clara cōclusio q. a papa ad uisē Cōcilium minime appellari potest. Ex quo ultimo inferitur/ q. minus ad Imperatotē uel regem per locū a fortiori si id qd magis uidetur inesse nō inest nec id quod minus/ pōt in casu haberi recursus ad eos/ ad effectum ut precibus aut aliqua uia cum moderamine tñ impediānt aut resistent/ nō tamen

F

C

uolenter nisi in predicto casu notorie heresis & pertinaciter defensione.

¶ Sed ultima pars huius Correlarii que satis corruit ex premissis .s. q. papa non habet in terris superiorē adhuc aliquid expressius dicemus .

Quicquid est superius alicuius superioris / est superior inferioris illius superioris / sed papa est super uniuersali ecclesia auctoritate & prate. igitur est superior omnium inferiorum ipsa ecclesia uniuersali : quia patet quia indari .3. prime figure maior est maxima in Pbia / & presertim in his que sunt eiusdem ordinis & rationis / ut hic minor aut multipliciter & breuiter probatur / caput quod habet preeminet membris & superius est ipso corpore sic pastor suo grege / igitur ahs est uerum / quia patet / quia papa est caput & omnes fideles ecclesie uniuersalis sunt tanquam membra & oues & ipse pastor ut sepe deductum est in premissis & amplius inferius dicitur / igitur : Conclusio uero que non habet in terris superiorem / quia hoc maxime esset uisus ecclesie uel uniuersale Conciliū / sed hoc non / ut supra probatum est immediate / tum etiam quia prelati totius ecclesie princeps ipsius & princeps mundi habet insuper plenam & supremam pratem est generalis christi uicarius / & ut breuius loquar est deus in terris / quia locum tenens uisus & uicegerens ipsius & sic cõter nominatur a sanctis patribus & a tota ecclesia & omnibus doctoribus suam auctoritate & potestatem rationabiliter & canonicè extollentibus . Et hec de ista particula correlarii pronunc dicta sufficiant .

Sequitur Secunda Conclusio principalis quam unico pretexto breuitatis causa determinare intendo .s. q. potestate sua papa (que ab omnibus extollenda est & debent omnes eidem obedire) potest reprimere potestatem regum & eos reprehendere & deponere. &c.

¶ Et primo quod est ab omnibus reuerenter. &c. Reuerentia ad apostolum sedem & uniuersalium Conciliorum & antiquorum patrum illustri testimonio colligitur ex eo quod synode ipse uisus semper Romano Pontifici patri & caput eorum profitentes semper uenerare sunt ac eorum robur & auctoritatem ab eo pendere re-

cognoscentes semper solite sunt humiliter petere queq; per
eos statuta & gesta auctoritate apostolica confirmari sicut
de multis exemplariter ostendi potest/si enim qñ oriens to-
tus & Affrica fidei xpiane titulo & gloria orat illustris quan-
do orbis totus christū loquebatur cū sanctissimis uiris oēs
ferme ecclesie presulibus gloriarentur deserto tpe & mon-
tes sanctos fouerent/nil unq; ullis in locis contra sedis illius
auctoritatem & dignitatē leuiter fuit attemptatū. Modo ue-
ro ualde dolendum esset (& loquar cū .x. Card. de turre
Crem.in sua summa) si qñ ferme in sola occidentali parte
Christi religio sincera & imaculata serueretur sacre illius se-
dis minueretur aut supprimeretur auctoritas. Absit ma-
xime considerando quanta mala hic & in futuro illius emi-
neant/qui apost. sedi aut illius honori siue auctoritati deo-
gare presumunt/patet in lib. Deutorono. c. 8. prophetam
suscitabo uobis (dixit deus) de fratribus uestris / quicumq;
non audierit prophetam illum ego ulstor. Ad istam penā
eternam & tpealem sibi infligendo ut dicit glo. & per pro-
phetam intelligitur papa. Ex quo uerbo habetur q̄ impug-
nantes sum. Pont. resistentes sibi grandi pena & grauissima
puniuntur/ac ut predictū est. Significatur enim sum. Pont.
per montem synai de quo dicit Exodi. 19 q̄ die tertia descen-
dit dñs coram omni plebe super montem synai dicens filiis
israel. Ne ascendatis in montem nec tangatis fores eius/oīs
enim qui tetigerit montē morietur. Significatur etiam per
archā ut tractat bene beatus Aug. in lib. de ciui. dei. 15 c. 26.
& in lib. 5 Faustū manicheum negantem in libris hebreorū
aliquid esse de xpo prophetatū. Et possumus colligere ex di-
ctis Aug. q̄ quatuor modis illa archa xpm repleuitabat &
totidem sum. Pont. eius uicegerentē & uicarium. Et primo
quantum ad eius dispositionem / fuit autem dispositio &
proportio illius arche/talis q̄ tringentorū cubitorū fuit lon-
gitudinis mensura/quinquaginta cubitorū latitudo/trigin-
ta cubitorū/ altitudo ita q̄ erat archa septies longior q̄ lata
sicut quē modū proportionatū est corpus humanū & nō si-
ne mysterio caput habēs & oculos uersus celū erectos nam
longitudo corporis humani est a uertice capitis usq; ad
uestigia / latitudo uero ad dexteram / & ad partem aliam

sinistram & latitudo eius a dorso usq; ad uentrē. Vnde erit
corpus humanū si bene sit proportionatū septies longius q̄
latum/ & decies longius q̄ grossum siue altum/ dispositio ex
go illius arche significabat corpus xpi in utero uirginis con
ceptum/ cōpaginata fuit illa archa ex lignis leuigatis/ quia
ecclesia cuius xps caput existit cōpaginata ē ex uiris sctis in
eternum mansuris/ ligna enim leuigata ut dicit glo. Ge. vii.
Ligna imputrefactibilia sunt/ & nō solum ligna illa erant le
uigata/ uerū etiā quadrata & bituminata & q̄a leuigata erāt
significabant sanctōre incorruptionem: Quia uero erāt qua
drata significabant sanctōre constantiā & perfectionē/ ut si
cut quadratū semper rectum stat ita sancti nec prosperis nec
aduersis frangūnt / sed quia bituminata significabat sanctōre
dilectionem/ est enim bitumen perfectissimū glutinū cura
torum. Continebatur autē in dicta archa natura masculina
& feminina de oibus aialibus que significabant duplicē na
turam in xpo diuinā & humanā per quā facta est oium san
ctorum redemptio s̄m ueritatē & s̄m figuram/ quia s̄m figu
ratiuam significationem duplex natura in xpo significata
est p̄ duplicē naturam existentē in archa. s. masculinam & fe
mininā: Fuit autē illa archa sic consumata q̄ in parte inferio
ri multum lata & in parte superiori multū stricta/ sic ecclesia
cuius papa sponus existit inferius est multum ampla prop̄
multos filios quos¹ habet & multa membra habentia diuer
sos actus / superius tamen est multum stricta/ quia in uno cu
bito perficitur & consumitur iuxta illud Ge. 7. in cubito cō
sumabis summitatē eius/ in uno enim xpo capite tota ecclsa
est perfecta cuius uicarius papa existit & sicut omnes contē
nētes illam q̄n̄ Noe constituebat eā intra aquas diluuii suf
focati sunt / quia non credebant deum hoc ordinasse/ sic oēs
qui contemnunt iussa & sententias Rom. Ponti. & ecclesie
submerguntur in aquis niuium infernaliū & transibunt de
illis ad calorem nimiū sicut dixit propheta: Et qm̄ non re
cte uidentur credere in ecclesiam sanctam & apost. nec roma
nam eccl. esse matrem & caput omniū aliarū ecclesiarū.
¶ Recte inq̄ designatus est per montem Synai quantū ad
impugnantiū & nō obedientiū sibi punitionē Ge. 2. sū. pon
gerit uicem illius prophete de quo dicit Deuterono. 18. pro

phetam suscitabo de fratribus uestris quicumq; non audierit illum ego uisitor ad istam penam eternam & tpealem sibi infligendo/ut glo.dicit Ex quo uerbo hñ q̄ impugnantes summū.Pont.& resistentes sibi grandi pena puniendi sunt/omnis enim dicit dñs qui tetigerit montē moriet / significatur etiā sum. Pont.rōe eiusdē generalitatis q̄a sicut mediantē illo mōte descendit deus super toto populo iudeorum si c& xps mediate papa descendit super toto populo xpianorum / rōe sublimitatis quia sic papa sublimior est omni alio plato/& rōe auctoritatis regalis/quia sicut de illo monte data est lex sic & de ipso papa / & oia iura exq̄renda sunt/omnis ergo qui hunc montem ausu temerario tangit impugnando uel sibi non obediendo mori debet/non quacumq; morte/quia manus sic morientē non debent tangere/sed lapidibus est opprimendus & iaculis confodendus in detestationem talis peccati ut dicitur eodem lib.Itaq; quantum ad gubernationem & quantū ad impugnantiū punitionē singularius & specialius ptās pape ē a deo q̄ ptās aliorū.Ex quibus ēt habetur/q̄ illi qui ēt uerbo imppetant & maledicūt illi/maxime desiderantes eius mortē in hoc execrabiles homicide sunt & grauius deum offendunt/scriptum est enim qui dixerit fratri suo racha reus est iudicio/& qui oderit fratrem suum homicida est. A fortiori ergo qui hoc egerit aut dixerit p̄ suū & uisem patrē oīum & locūtenentē dei in terris nā sicut qui maledixit uicario alicuius epi uidet & ipsi epi impropere & maledicere/quia eius uices i omnibus gerit sic qui maledixit Vicario xpi/xpm maledixit & ei potius iniuriatur qui constituit illum principem super oēm terram oēm sibi conferendo ptatem & dignitatis sublimitatē / & si non rōe persone quia alia persona/persona pape alia xpi/nō enim idicimus q̄ sint plures xpi quorū unus succedit alteri/sicut dicimus q̄ sunt plures pape quorū unus succedit alteri nec tpeale succedit eterno q̄ est persona xpi succedit ergo ei non in persona sed in officio & ptate quilibet papa pōt aliquo modo cedere papatui & renuntiare & exirat officium papatus in tali xps/ uero non quia est pontifex & sacerdos in eternum/multa igitur uicarius xpi papa uidelicet soli & reuerari debet oia nam omnes Cardinales quos in creatio-

ne constituit principes mundi assistunt ei sicut Apostoli assistebant xpo. Sed peteret aliquis utrū papa aperte malo debeat honor. Rñdetur q̄ si c̄/ut dicit glo. i. petri. 3. super illo uerbo/ oēs honorate eos si mali sunt qui uobis presunt debitum honorem non subtrahatis/ non aut̄ ratione officii & dignitatis quamdiu a deo tolleratur in papa & q̄diu non desinit esse papa/ quia non exhibetur alicui honor ille in testimonium uirtutis sue sed aliene / nec peccat in officii adeptione/ sed quia indigne exequitur & sic exhibendus ei honor propter ipsam executionē non p̄pter indignitatem. Ex quo sequitur idem dicendum esse de malis prelati ep̄is & sacerdotibus doctoribus ac religiosis aperte etiā malis respectu gradus uel officii aut habitus & non propter indignitatem aut merita eorū/ etiam honorari debent a fidelibus ratione uirtutis aliene & non proprie. Vterius sequitur q̄ meri laici & nullum habētes gradū uel officiū uel dignitatē aperte mali debent ex charitate cōmuni amari sed nō uenerari/ sed dices honor est in honorante s̄m P̄b̄m/ uerum est in honorante sapiēter & nō imprudenter ut solū pp̄ pulchra ornamenta & speciositate corporalē aperte malas p̄sonas ut meretrices & lenones cōplures imprudenter & s̄ legem moralē & politicā uenerantur & reuerentur q̄ facere nō deberent/ cū honor s̄m Tullū sit exhibitio reuerentię in premiū uirtutis quam si quis nō habet aut (ut diximus) iniuste reueretur ab hoībus. Ista diximus incidētaliter sed iam ad propositū unde egressi sumus reuertentes uideamus quas penas incurruntpapā nō honorātes & illi inobediētes. Primo penā maledictionis quā Chaam patris sui derisor p̄batus est Gen. 9. Vñ Aug. nihil ita deo placet sicut obedientia/ Chaam ideo maledictus fuit & post multa secula manet/ quia patri nō est obsecutus sicut Sem / qui obsecutus est patri benedictionē habuit in oīa secula hoc quare dico ut obedientiā exhibeamus patribus nostris/ sed qui patribus nō obsequit̄ deo nō obsequitur. Hec ille. Dī enim Deuter. 17. maledictus qui de honorat p̄fem suū. Scđo incurrit crimen lese maiestatis pro eo q̄ uis ecclesię principē & rectorē at in eo regem regum & dñm dñantium/ cuius uicarius est inhonorāt dicēte dño Lu. x. qui uos contemnit/ me contemnit. Tertio incurrit

zelus scismatis pro eo q̄ ecclesie omnium fundamentum
deserunt dixit dñs Petrus & successo. Tu es Petrus & super
hanc petram edificabo ecclesiam meam. Et beatus Cyprianus i
.c. qui cathedram. 93. di. qui cathedram super quam ecclesia
fundata est in ecclesia se esse nõ confidat. Quarto incurrit
labem heresis eo q̄ apost. sedis priuilegia uiolare presumit
ut inquit Nicolaus papa in. c. omnes. 22. di. qui Ro. ecclesie
priuilegium ab ipso summo oium ecclesie capite traditum
auferre conatur hic proculdubio in heresim labitur/ fidem
quidem uiolat qui aduersus illam agit que mater est fidei
& illi contumax inuenitur qui eam cunctis ecclesiis pretulit
se cognoscitur. Hec ille. Quinto excluduntur omnino ab
spe regni celestis & Bonifatius papa scribit aduersus beati
Petri principatum quisquis insurgit habitator celestium non
poterit esse regnare. Tibi inq̄ dabo clauis regni celorum q̄
nullus absq̄ gratia genitoris intrabit. hec ille. Quam ideo
dñs Petrus de turre Crem. in summa sua inquit. Confusio
& innomenia et temporalis hic huiusmodi presumptores /
sequantur non modo antique historie que oēs tales comu-
niter interisse referunt/ sed etiam scandala ipsa & inconue-
nientia que Basiliensibus superuenerunt pro eo q̄ discori &
foci presumptionem imitatores diabolica temeritate Ro.
Pont. Christi uicarium & ecclesia totius prelatum ac recto-
rem sibi subiicere attetarunt aperte Luce demõstrat. hec ille.

C Sed q̄ debeant puniri & reprimi qui
cumq̄ rebelles & potestates imperales
inobediētes pape que est alia pars Con-
clusionis secunde .

Multipliciter constare potest & manifestari. Tum
primo auctoritate beati Augustini in ser-
mone apostolorum Petri & Pauli dicentis. O mira potentia
& ineffabilis gratia saluatoris: quis plebeum piscatorum & apo-
stolorum principem & Regibus obsistere/ reges sanctificare
regnis oibus impare mundum refrenare legibus/ demonis
calcare pedibus uidere uinum celum hoibus aperire me-
rita mundi cognoscere & culpas & crimina hoibus relaxare
hec ille. Et Innocent. 3. in. c. solite de maio, & obed. scribens

Imperatori Constantino politano sic dicit/ potuisses autem prorogatiua sacerdotii ex eo intelligere potius quod est dictum non a quolibet sed a deo/ non regi sed sacerdoti/ non de regia stirpe sed de sacerdotali, p sapia descendenti de sacerdotibus u3 qui erāt in Anatoth. Ecce cōstitui te sup reges & regna ut auellas & discipes & edifices & plantes. Cum ergo sum. Pont. sit maior illis sacerdotibus a fortiori eidem talis p̄tās a deo attributa fore uidetur. Vnde constat eū in tp̄alibus supremū apicē attigisse p̄tātis/ ut omnes possit corrigere p̄tātes tp̄ales reprimere ampliare & stringere & quoscūq; principes terrenos culpa exigente punire/ non tñ habet eam s̄m illum modum & s̄m quem habent principes tp̄ales sed modo digniori & sublimiori/ ut superius circa primam conclusionem dictū est/ & fuit r̄sum ad rōnes & ad argumēta quē etiā contra hanc conclusionem fieri possunt.

¶ Sed ratione ēt istud notabiliter pōt persuaderi que sumitur ex primo ethi. Finis enim precipit & legem imponit his omnibus que sunt ad finem ut s̄m exigentiam finis debito modo se coaptent & adinuicē ordinentur s̄m uniuscuiusq; mensuram & modū/ sed proprius finis qui intēditur p̄ principatum papalem est eterna felicitas ad quā ordinatur hō/ & dirigitur per uirtutes theologales .s. fidem/ spem/ & charitatem sine quibus nemo attingit illam. Finis autē quē intēdit potestas secularis est felicitas politica ad quē ordinatur hō per uirtutes morales. Sed nulli dubiū quin finis sp̄ualis p̄tātis potior & principalior sit q̄ finis secularis p̄tātis/ quē pagani & infideles attingere possunt/ ergo p̄tās sp̄ualis & maxime dñi nostri pape qui est dux pater & rector populi xp̄iani & dirigere & regulare precipere & corrigere atq; leges dare roborare & confirmare principatibus & p̄tati seculari sui proprium est. Et confirmatur ista ratio/ quia nec ipse uirtutes morales que ordinantur ad Theologicas / quis exerceri possint i genere suo. Nō tñ bene nec meritorie sine Theologalibus/ quia sine fide impossibile est placere deo & hoc est q̄ cōiter dicitur aduerbiū .s. bene uel meritorie/ uirtutis p̄ficat opus & non nomen quia bonū facere contingit s̄m uirtutem moralem/ bñ autē & meritorie non nisi s̄m theologalem. Et ideo pagani Philosophiq; morales nomen solū

habentes propter defectū huiusmodi aduerbioꝝ incidentunt
fm Aug. & Hierony. In domū inferoꝝ: quia non debitis
circūstantiis/ & sicut ars militaris seu architector precipit &
dñatur omnibus ordinatis ad illam utpote fabili frenefa-
ctoria &c. sic prās suprema papalis dñatur oibus aliis inferio-
ribus prātibus ordinatis ad ipsam defendendū/ conseruan-
dum/ & exaltandum/ & ratione hmōi maxime hec prās dici-
tur superior/ & sicut artibus inferioribus deficientibus milita-
ris emendat & corrigat fabrē .f. uel stenifactorē/ sic papalis
prās iperat secularibus prātibus inferioribus ipsa corrigitq;
& emendat. ¶ Et sic et dicimus se habere theologiam ad
oēs alias scientias que famulantur eidē iuxta illud Prouer.
.9. Vocauit ancillas ad arcē/ & theologū ad alios doctores
in quacunq; alia facultate siue scientia promotos/ quibus et
preesse & preponi debet ipsis aut theologia que est de deo &
de his q̄ dei sūt nō eēt ceteris sciētis superior & excellēior q̄
eēt absurdū dicere/ sed de ista materia magis infra dicemus.
Sicq; Ro. Pont. se habet ad reges & principes tanq̄ archite-
ctor ad alios artifices/ ille enim propter quid & regulas iudi-
candi scit/ isti aut. .f. artifices mechanici tanq̄ experti in mul-
tis ipsū quia sciunt. Propter quid aut ignorat propter qd
debet illis papa leges dare fm quas debet iurisdictionē suā
exequi & populū regere in ordine ad beatitudinē supernam
cuius dispēsator clauiger & ostiarius ipse papa existit & ostiū
est xps Apo. 3. qui aut intrat aliunde ad ptates tpales sic di-
rectas & ordinatas ad beatitudinē ille fur est & latro/ dixit
xps in euangelio/ & sic patet auctoritate & rōibus qualiter
Ro. Pont. ratiōe papalis dignitatis ista pōt. q̄ et corrobora-
tur per illam glo. super uerbo. Pascue oues meas Io. ult. Cla-
rum est aut q̄ pascere gregem dñicum terrena subsidia si ne-
cesse est subditis prouidendo aduerfariis resistendo & erran-
tes corrigendo non: solum exigit in pastore spiritualem po-
testatem sed etiam tpalem. Vnde cum cōcessō alicui aliquo
officio seu regimine cēleant cōcessa illa/ sine quibus officiū
siue regimē illud recte expediri non pōt de officio del. c. 1. &
.c. preterea manifestū est q̄ Ro. Pont. apicem potestatis se-
cularis dicendus sit habere. Vnde Inno. 3. in. c. solite de ma-
& ob. scribendo imperatori Constan. poli. q̄ iure poterat

ipsum & corrigere & increpare sic ait. Nos aut & si non increpando scripsimus potuissimus tamen rationabiliter increpare/ nobis enim in beato petro sunt oues christi commisse dicente domino pasce oues meas non distinguendo inter has oues & alias ut alienum se a suo ouili demonstraret qui Petrum & successores suos magistros cognosceret & pastores. Unde constat Ro. Pont. habere apicem utriusque prelati. etiam deberet sibi talis preminetia prelati/ quia eius est considerare de his que pertinent ad aliquem finem cuius est considerare de ipso fine sicut patet de medico qui non solum operatur & colligit que sunt necessaria ad sanitatem quam principaliter intendit/ sed et iudicat de impedimentibus illam ut remoueat/ & ita de aliis/ sed ita est quod corpus ordinat ad animam/ et sic omnes nostri loquentes & Ro. Pont. maxime considerat de anima & est summus iudex anime/ igitur tenet considerare & iudicare de his que pertinent ad salutem ipsius .s. de prelatibus temporalibus ut bene regant & dirigant in deum & impedientes huiusmodi regimen debet corrigere increpare/ ut bene & recte uiuatur in hoc mundo cuius est princeps. Unde ratio talis principatus talis est potestas temporalis sibi pertinet / similiter loquens christus de incorrigibili Math. 18. dixit quod si ecclesiam non audierit sit tibi ut ennecus & publicanus adiungens consequetur. Amen dico uobis quecumque ligauerit super terram erunt ligata & in celo. & b. Paulus hoc iudicium exercuit ex conuicando fornicatorem notorium. I. ad Cor. 5. ex quo habet etiam quod fornicatio est phibita per legem diuinam & omnes christiani pertinere/ & sunt de foro ecclesie nec possunt trahi a foro suo ut est text. xi. q. 1. quecumque correctiones inter christianos orite sunt ad ecclesiam deferuntur & ab ecclesiasticis uiris terminabuntur & si obedire uoluerint quousque obediant a liminibus ecclesie excludantur. hec ibi. Verum nota quod quis hoc sit ius ecclesie sibi a deo collatum tamen ipsa non semper usa est isto iure nec ubique primum ad uitandum scandalum ne putaretur quod ecclesia magis quereret emolumentum pecunie aut glorie temporalis quam correctionem uiciorum/ primum propter auiditiam aliquorum tyrannorum in quorum terris plures ecclesie sunt fundate/ quod propter suam uiolentam potentiam non permiserunt ecclesie uti iure suo. ¶ Sed nota quod scribitur per fatum Inno. prelati gallicanis nullus quod sit sane mentis ignorat qui ad nostrum iudicium expectet de quocumque prelati mortali corripere quemlibet christianum & si correctionem contempserit per destrui.

Et onem ecclesiastice censure coarctare & scribebat contra regē
Fr. ncie in. c. nouit extra de iudi. Pōt. n. principes seculares
notabiliter negligētes a dignitate deponere & nō solū cen-
suris coarctare / q̄ patet in. c. alius. 15. q. 6. ubi Gelas. pa. Con-
stan. Imp. ita scribit alius itē Pont. Zaccha. de quo in n̄ a
ppōne regē frācoꝝ nō tā pro suis iniquitatibus q̄ p̄ coḡ tate
prāt̄ s erat tanq̄ inutilis a regno deposuit & Pipinū Caroli
Imp. patrē in loco eius substituit / & licet Ro. Pont. nō pos-
sit aliquos reges confirmare / quia si credunt p̄ consanguini-
tate aut populi electionē ēt̄ p̄ter heresiz ob nōnullos alios
def. ctus notabiles pōt eos deponere fm̄ Petrū de Palu. in
sum. quā fecit de prāte eccl. & si in excōicatione pseueraret
aliquis princeps nō obediēdo mandato Ro. Pont. pōt eū
deponere & suos subditos a iurisdictione ipsius & iuramen-
to absolucere p̄pterea sicut scismaticum & inobediētē petti-
nacem / & Innocen. 4. Regi portugalie qui magnus dilapi-
dator erat & prodigus qui etiā monasteria & pia loca uidu-
as & pupillos destruebat & grauabat deditq̄ adiutorem &
psum minime regnare permisit nisi per administratorem
ut in. c. grandi de suplen. ne. prela. lib. 6. & hec est etiam
opinio dñi Vlicri in summa sen. & est bonus textus & no-
tabilis Gregorii. 7. in .c. nos sanctorū. 15. q. 6. & Urbani. 2.
in .c. iuratis eadem questione & causa / & unus gladius in
uaginam cōnuersus est in manu Imperatoris sed nō nisi ad
nutum summi sacerdotis / hec est cōis glo. Ioan. 18. & Mat.
. 16. & in .c. quidem eadē causa & questione Et hec est etiā
opinio bti Tho. 2. 2. se. q. 40. ar. 2. quomodo ad clericos pti-
net disponere alios ad bellandū bella iustā ut sepius factū
legimus & Ber. sup illo ecce gladii duo hic ait oportet autē
gladium esse sub gladio .i. tpalem prātem sub spūali idem
Inno. in .c. per uererabilem extra qui filii sunt legitimi ex
sacra scriptura ita dicēs nō solū in ecclesie patrimonio sup
quo plenam in tpalibus gerimus prātem / uerum etiam in
aliis regionibus certis causis expectis tpalem iurisdictionē
causaliter exercemus non q̄ alieno iuri p̄iudicare uelimus
sed qa deutro. c. 71. scriptū est / si difficile & abiguū apud te
iudiciū esse p̄spexeris inter sanguinē & sang. leprā & le. cām
& cāz / & iudiciū iter portas uideris uenerari / ueniēs ad sacer.

leuitici generis & ad iudicem qui fuerit illo tpe qui iudica-
bunt iudicii ueritatem & facies quecumq; dixerint tibi qua
presunt loco/quem elegerit dñs sequeritq; eorū sniam/ qui
autē superbierit nolens obedire sacerdotis iperio qui eo tpe
ministrat dño deo tuo decreto iudicis moriatur/ ergo a for-
tiori summo sacerdoti qui est papa tale iudiciū pertinebit
fm diuinam auctoritatē que pro maxima rationū haberi de-
bet & certe est ualde notabilis & clara/ q & si p salute ppria i-
digeat tpali ministerio et pro apostolico statu sui quia est
pater omnium fidelium & princeps mundi debet per omnes
fideles per decimas & portiones bonorū tpalium subueniri
& ab oibus plusq; pater & mater uenerari sicut xps in ternis
quia uicarius eius est et per assistentiā personā eū prout opus
fuerit. S. S. ut possit fidei ostibus resistere & deprimere rebel-
les & inobediētes/ ipse enī solus legitimat ad seculares ho-
nores & dignitates extra qui fil. sunt le. ipse potest supplere
negligentiā uel tyranniam dñorū tpalium erga subditos ut
ne per iudicentur ut colligitur ex eodem Innocen. in. c. licet
extra de foro com. & confirmatur inconuincibiliter/ nā fm
eundem Innocen. in. c. Venerabilem extra de elec. quia im-
perium Ro. propterea a grecis transtulit in Germanos & po-
testatem & ius eligendi regem imperatorē postmodū certis
principibus contulit & in personā Caroli/ & glo. ibidem di-
cit legimus in cronicis q cū Ro. eccl. opprimeret ab Astul-
fo rege Longobardorū petiit auxiliū a Constantino & uero
filio eius imperatoribus Constantinopoli. & cū nollēt patro-
cinari ecclesie Stephanus papa. 2. natione Ro. transtulit im-
perium in Carolum magnum qui fuerat filius Pipini/ quē
Zaccharias predecessor eius substituerat loco regis Franco-
rum quem deposuerat ut superius diximus/ & idem papa uo-
cante imperio ut in dicto. c. licet habet iurisdictionē impe-
rialem in tpalibus. Dicit Inno. Tum et per ptatem quam ha-
bet super infideles simpliciter potens auferre eorū dñia. Bñ
probat. b. Tho. 2. se. q. x. ar. 1. potest & punire iudeos tam pe-
na tpali q̄ spirituali indirecte/ ut in. c. postulasti extra de iu-
deis. Idem Inno. tenet. Papa etiam potest auferre dñium tē-
porale fidelibus principibus propter heresim fm eūdem. b.
Tho. 2. se. q. 12. ar. ult. quod etiam colligitur in .c. absolutos

extra de heret. c. nos sanctorum & .c. iuratos. 15. q. 6. & potest indicare bellum contra hereticos & tyrannos & contumeliosos fidei Christiane/aut occupatores bonorum ecclesie aut perturbatores pacis & quietis populi Christiani/nō quidem ut occidant mutilant/sed ut fidem defendant ecclesiam & patriam liberent/ & terram ab infidelibus occupatā reducant ad xpm/& sup hoc potest dare iuste & licite indulgentias magnas armis ad hoc sumentibus etiā religiosis si necessarii fuerit. Hec prepositio satis superq; satis patet ex pdictis ex quibus tandē sequitur Ro. Pont. .S.D.N. IVLIVM. II. Pont. max. quoscuq; sic delinquentes posse & potuisse priuare & priuasse/ deponere & deposuisse. Quippe & si in similibus de meritis & culpis exigentibus simpliciter indulserit illis nimium misericorditer agit & pp nimiam clementiam apicē sue supreme potestatis offenderet potius. Et si quandoq; insubsidium ecclesie ob libertatēq; & manutentionē eiusdē & ad maximam zizaniā nup in Italia ortam: enervandum/ cū magno & cōstantissimo aīo prefatum. S.D.N. (mature sancteq; senectutis laboribus metuq; & periculis penitus spretis) & cōtēptis impetrite & feruēter hostibus & aduersariis personaliter cū armis & potenti exercitu occurrisse sepius vidimus. Quod procul dubio non nisi zelo eximie caritatis erga xpm & sacro sanctam matrem ecclesiam hoc tam preclarū opus ascribendū uenit. Nec mirari debet quicūq; mortaliū sed potius heroicam & admirabilem animi fortitudinē admitari: licet utiq; & cū affectu contēplari/ factum inq; sacris sanctionibus .S.P. ualde cōforme. Et ista loquor (nouit deus qui est mihi testis & in hoc flendo tpe) solum quia zelus domus dei comedit me. Et hec dicta sufficiant pro secunda conclusione.

Circa primum Corf. huius secūde cōclusionis .i. q. Concliuū generale decretum irritās facere non potest contra Ro. Pont.

Et licet ex premissis satis inferatur istud Correlarium & quo ad istam partem/nā ex illis constat partem nullum habere superiorē in terris & esse supremū in

illis nihilominus isto presupposito sic facile probari potest
 Tum primo/quia ipsa concilia generalia ut magis inferius
 dicemus non possunt prefigere legem Ro. Pont. ergo non
 possunt contra ipsum decretum irritans condere/ q̄na patet
 a fortiori & añs p̄bat per illud. c. significasti extra de elect.
 Tum et̄ quia inferior nõ potest annullare aut irritare leges
 superioris. igitur/ q̄na nota est/ añs probatur quia hoc est oĩ
 no contra ordinẽ r̄õis nãlis/ qm̄ in agentibus et̄ naturalibus
 cause se neq̄unt impedire causas superiores & primas. Vt deũ
 & celũ sed papa est superior ipsis Cõciliis generalibus cũ sit
 sup̄mus & in fine questionis latissime manifestabit/ igit. &
 confirmat per tex. inferior di. 20. Tũ etiã quia quicquid au
 thoritatis hñt l. l. i. Cõcilia est a papa/ ergo ipsa non possunt
 decretũ irritas facere cõtra ipm̄/ nec minus annullare nec irri
 tare leges suas/ sicut nec stelle extinguere lumen solis: q̄na
 p̄ a simili/ añs p̄ ex dictis. Et hec dicta sufficiãt. Si latius cu
 pias informari circa istud quere tractatũ quẽ p̄ Basiliẽ. con
 ciliũ. Card. de turre Cre. edidit cum esset illuc prefens / &
 contra q̄ hoc opus potissimũ militat.

¶ Sequitur alia pars correlarii. s. q̄ papa qñq̄
 potest caritatiue & reuerenter admoneri.

Contra quod primo arguitur sic scriptũ est Exo. 19.
 Bestia q̄ tetigerit mortẽ lapidabit / igit̄ papa
 ẽ reprehensibilis: q̄na p̄/ q̄a per mortẽ papa significat / ut sup̄
 oñsum est p̄ bestia quilibet inferior. ¶ Secũdo sic/ quia papa
 posset ex hoc irritari & scãdalizari/ sed hoc nõ est cõueniẽs
 inferiori/ igit. ¶ Terrio reprehensus/ se hẽt p̄ modũ agẽtis
 rephẽsus uero p̄ modũ patiẽtis sed agẽs nobilius est natu
 raliter paciente pp̄ q̄ & forma substãntialis p̄fectior eẽ di/ &
 principaliter ipsa mã prima. 1. Phy. ¶ Quarto in apto & nõ
 in secreto debet rephendi/ ergo nõ caritatiue qui est malus
 secretus & occultus/ q̄na nota est/ añs p̄/ q̄a paulus qui erat
 inferior Petro ĩ facie resistit sibi & corã toto populo ad gal.
 .5. idẽ Paulus scribẽs Thimo. r. ad Ty. 2. dixit peccantẽ corã
 oĩbus argue ut ceteri timeãt. Sexto ad idẽ/ q̄ scribit̄ act. 5.
 q̄ Petrus Anania & Zaphirẽ uxore eius de pctõ occulto pu
 blice rephẽdit/ quare. &c. ¶ In p̄riũ est il. Mat. 18. & hñ. 2. q. 7.
 si peccauerit in te frater tuus corripe illũ inter te & ipm̄ solũ

ergo si iste modus debet obseruari in fratre peccate a fortiori
ri istud in supmo pie fieri debet reuerenter quare &c. Et co
firmatur quia ois ho est si pape iux. il. ad hebr. 1. ubi xps no
cōfundebat dicere nunciabo nomē tuū sibi / ergo
ad papā extendit correctio fina/circa q̄ lz aliq̄ teneāt p illū
tex. si papa di. 4. q̄ p frēm nō itelligat papa/ideo talis n̄sio
nisi in cā heresis inq̄ qlibet est supior/qa agit de cā dei nō
se extēdit ad ipm papā/pp q̄ saluo semp saniori iudicio di
scendum duximus cū dño Aug. de ancona/q̄ correctio seu
rephensio trip̄x cōtingit fieri. Primo simpliciter & sperādo
aliquā emendā ex hmōi admonitiōe ut fit ēt cōiter/acōfel
soribus magnorū dñorū/& sic nō derogat sue dignitati. &
q̄ aliquis fm̄ quid & in hoc fiat quodāmo superior sicut ēt
tenet. b. Tho. q̄ de licētia p̄tētis p̄t referari p̄tū qd̄ tñ per
p̄ceptū pape fieri nō pōt. Scribit ēt Aug Hier. in quadā eplā
Rogo te ait ut me fidenter corrigas ubi mihi hoc opus esse
prespexeris. Secdo modo poest fieri per modum impii &
superioris iurisd. Tertio mō p modū denuntiationis &
incusatiōis corā iudice & istis duobus modis talis correctio
seu rephensio in papa nō pōt h̄e locū/& sic procedūt rōes
q̄ cōitas sunt in oppositum/ illa ergo correctio que fit prio
mō debet fieri discrete ut speretur aliqua emenda. Secdo de
bet fieri reuerenter & nō mō temerario & p poriores eccl. p̄
latos. Tertio/ut nō fiat cā diffamationis/sed cū quadā mo
destia beniuolentie. ¶ Argu. primū p̄cedit si fiat indiscre
te temerarie aut sine b̄nuolētia quia talis est potius bestialis
& sic precurtus fuit Oza tangēs archā & maria percussa est
lepra. & nota hic debitū modū & usēm ad corrigendū quē
cunq̄ p̄latū p humiles & inferiores eo/& sic p̄t solutio ad
atia duo argu. Ad illud de Paulo puto esse dicendū q̄ in cā
fidei & in causa heresis publice talis rephensio est fienda
publice quia equaliter quilibet tenetur dafundere xpi fidē
& uitare errores manifestos cōtra illā/& hoc uidetur annue
re glo. super illa auctoritate dicēs q̄ nequaq̄ Paulus Petrum
corā oibus rephēdit us̄ i faciē sibi restitisset nisi ei fuisset
par uel equalis/q̄ est uerū quantū ad defensionem fidei/&
sic uidet esse solutū dubiū q̄ est inter Aug. & Hiero. in isto
In quo uidetur esse uari/& hoc dicit. b. Aug. i quadā eplā

diuo Hiero. directe qđ p ueritate fidei minores maioribus resistere possunt in qua Ep̄sa tractat istā questionē / cū ergo iudicare & post promulgationem fidei alios ad iudaismū provocare esset contra tramitem euangelice doctrine merito in tali casu Petrus a Paulo reprehensus est / & sic in huiusmodi casu iuste aquocūq; fideli ne dū a p̄. Car. qui gerūt uicem ap̄toꝝ posset corrigi. Sed cum non sit inconueniens qđ aliquis s̄m quid si maior papa ut supra probatū est. Et sic in proposito dicimus qđ Paulus fuit minor Petro & maior & equalis s̄m diuersas rationes. Minor enim pt̄te prelacionis / quia solus Petrus fuit cephas. i. caput totius eccl̄. Maior autē prerogatiua electionis / quia electus fuit a Christo ante & post resurrectionem. Vnde in bulla pape Paulus ponitur a dextris & Petrus a sinistris / sed equalis fuit officio predicationis & fidei defensionis. Vnde in tali casu iuste poterat petrū reprehendere sicut equalem sibi uel minorē. Sed & mihi uidetur addendum pronunc salua sn̄ia melioris qđ ipsum papam reprehendere non liceret cuilibet fideli etiam in tali casu solum hoc facere est Cardinalium opus / qui habent uicem apostolorū & representant illos. In quorū tamen defectum liceret cuilibet fideli / nā nemo discipulorū nec aliorum minorū Petrū reprehēdit sed Paulus rationibus p̄dictis.

¶ Ad quintū dicitur qđ uerū est de peccato notorio / & in p̄latis. ¶ Ad sextū dicitur qđ Petrus non puenit ad hm̄oi notitiam modo iuridico seu humano / sed diuina reuelatione / & sic procedit contra illos s̄m formam diuini iudicii & fuit executor illius / sed qđ nō possit citra deū ab aliquo iudicari / patet ex premissis / quia nō habet in tertis superiorē crimine heresis proprie sumpte dempto. Et hec de isto Correlario dicta sufficiant.

¶ Secundū uero Correlariū ex his que diximus circa primam conclusionem de pt̄te etiam malis attributa loquentes de difformitate peccati que nihil est priuatiue illa legis & precepti diuini preuaricario & glo. super illud Io. .i. sine ipso factum est nihil / dicit nihil. i. peccatū modo certū est qđ papa gerit uices xp̄i / ergo sine ipso. i. sua pt̄te aliquo mō concurrente seu ecclesia. i. sacramentorū & fidei cōmuniōe & que sit per unionē ad ipsum caput quod est papa ordinē

diuisus ab ea nihil potest nisi peccare & p̄sertim uolēs unitatem ecclesie uiolare perturbando ipsam uel alias que uoluntas est graue peccatū & si uelint etiā cōuocare conciliū gratia reformationis sine ipso & sedis apostolice cōsultatione sicut nec apostoli sine x̄po (eodem testante & dicente eis sine me nihil potestis facere) nihil utiq; faciūt & de his latius in ferius dicitur/ atq; illis p̄sertim loquit̄ qui gerūt locū apostolor; ac propter hoc in Conciliis huiusmodi in primis gratia sp̄s sancti deuote inuocat̄ que in illis nisi mediante Papa & ut patebit infra/ nihil penitus operatur/ & fit tunc ex Concilio/ conciliabulum. Ceterū papa habet clauēs regni celoꝝ & ipse solus est clauiger & hostiarius/ ergo nihil facit qui sine ipso in regnū celoꝝ intrare contendit/ a quo diuisus homo semp̄ est in peccato mortali & ī statu p̄ditionis & oīa opera eius fiunt in peccato / & nihil profunt ad uitam eternā/ quare & per ea que etiā infra dicent̄/ ista de hoc correlatio. dicta sufficiant.

¶ Sequitur .3. conclusio q̄ papa est fundamentū ecclesie/ seu illud in quo ecclesia fundatur.

Istud patet quia ipse papa uetus inq; & indubitatus habet eandem pr̄atem imediate a x̄po circa ipsam eccl. & se. apo. ratione successionis tantā & quantā Petrus habuit .s. ligandi atq; soluendi in celo & in terra & pascendi oues x̄pi sedendiq; in prima orbis sede & sententiandi &c. Et licet cetert̄ apostoli dicantur fundamenta iuxta il'ud psal. fundamēta eius in mōtib; sanctis glo. i. apostolis/ tamen singulariter petrus ipse fundamentū rationē a x̄po suscepit q̄n̄ dixit illi specialiter singulariterq; Math. 16. tu es petrus & super hanc petram edificabo ecclesiam meā. Edifitium igitur ecclesie est & petrus & eius successor papa fundamentū illius est. Confirmatur quia edificium & fundamentū correlatiue se habent/ & relatiua s̄m Arist. posita se ponunt & simul natura existunt. Quod fecit quando dixit illi pascere oues meas/ & q̄n̄ fecit eū clauigerū suum & regni celorum hostiarium tradēdo sibi clauēs &c. Unde Augu sicut Paulus edocuit petra autem erat christus

ita per xpm Petrus factus est petra dicente ei dño tu es pe-
trus &c. nam sicut in deserto iussu diuino sicienti populo
iudaico aqua efluxit e petra/ ita uniuerso sicienti p fidei ari-
ditatē ex ore Petri fons salutifere cōfessionis emanauit qñ
dixit petrus xpo/ tu es xps filius dei uiui/ hec Aug. & textus
de se clarus est & idem oēs sancti exponentes illud sense-
unt. .i. q̄ ipse petrus & successor eius uerus & indubitatus
papa fundamentū ecclesie existit uel in quo ipsa fundat ec-
clesia. Vnde Grego. papa in epistola ad Siracusanū episcopū
quis nesciat sanctam ecclesiam in apostolorū principis soli-
ditate firmatā? qui firmitatem mentis traxit in noīe/ ut pe-
trus a petra uocaret/ cui ueritatis uoce dicitur tu es petrus &
sup hanc petram edificabo ecclesiā meā. Et papa fundamē-
tum excellenter dicitur ppter eius cathedre aposto. i supra-
bile magisteriū/ i qua ut in. c. i sede & in. c. hec est fides. 24.
.q. x. habetur extra in aculam semp est catholica seruata reli-
gio & H. e. in. c. uetus ibidē clamat catrade petri cōmunio-
ne sanctorū super illam petram ecclesiā fundatam scio/ qui-
cunq; extra hanc domū agnum comederit prophanus/ est
qui iu archa nō fuerit peribit regnante diluuiō. Ad idem
sanctus Cyprianus/ qui cathedram petri supraq; fundata est
ecclesia deserit/ in ecclesia esse non confidit. Que sentētia
ualde notabilis est & contra multos prohdolor multum ac
nostra tempestate militans. Sicq; ratione huius supreme ca-
trade & primatus papa est in quo ecclesia fundata est/ cuius
sedis auctoritas quodam fundamētum, ecclesie est. Et hec
est eciam sententia diui Thome doctoris nostri (quem in
omnibus protenui posse nostro ac in singulis merito immi-
tari conamur) .i. in fine .2. sen. Et Nico. pape in. c. oēs .21.
.d. & beati Aug. in ser. cath. sancti petri. & q̄ supra funda-
mentum q̄ christus posuit ecclesie edificii altitudo sublimi-
tasq; eminenter cōsurgit/ idem Augustinus doctor irrefra-
gabilis confirmat & habetur in .c. pudenda .24. q. 1. q̄ ec-
clesia est fundata i radice aposto. se. manēt firma eius iuditia
quasi deo iudicante per ipsam dicit Origenes in glo. super
Math. 16. Quodcunq; ligaueris &c. ex quibus omnibus au-
toritatibus & rationibus breuiter & absq; argumentorum
controuersia deductis luce clarius patet conclusio .

¶ Sequitur alia pars. s. q. ab ipso papa Con-
cilia uniuersalia recipiūt firmitatem.

Hec est doctrina Aristotelica in primo ethi. q. s. m. or-
dinē finium est ordo artium primus ergo finis
seu consideratio qui totū populū respicit solum est qui toti
Reip. presidet/sed papa presidet toti Reip. xpiane/ cū sit ca-
put & princeps/ergo ipsius est propriū cōdere & statuere ea
que totum populū xpianū respiciunt/dictū est etiā supra
q. felicitas humana que maxime consistit in bonis spiritua-
libus anime/ quoq. cōseruator & distributor sūpmus est ipse
pape/& si alii inferiores hoc faciant ipsorū ptās talis deriuat-
ur ab eo/& hec est snia .b. Tho. in. 22. q. 1. ar. ult. Ipse enim
est princeps principatu nō dependente ab eccl. sed a deo im-
mediate ut circa primā conclusionē dictū est/& habetur in
.c. 9. di. 21. & in .c. sacrosancta di. 21. leges aut nō habent uigo-
rem & uirtutem coactiuam/nisi ex principis auctoritate siue
eius in quo totius cōitatis est collocatus ut est clarissimum
apud omnia iura/ut bene testatur Anacler. ille sanctus papa
& martyr in .c. leges. 3. q. 6. Leges inquit eccl. aposto. firma-
mamus auctoritate & rō qm̄ in apostolica sede totius eccl.
principatus est collocatus ut in .c. nolite errare di. 12. & in .c.
basilicas de con. di. 1. Hoc idē patet ex pratica sanctorū anti-
quorum Concilioꝝ quoꝝ uestigia & documenta transgre-
di indecentissimū esset: & iuxta illud qd̄ scriptū est ne trans-
grediatis terminos antiquos hoc praticauit ille deuotus &
bonus xpianus Imperatōr Martianus scribens Leoni pape
super celebratione cuiusdam synodali Concilii & fatetur nō
hūc habere firmitatem in Cōciliis sine auct. ritate Ro. Pon.
Hoc & aperte constat ex Concilio Calcedonen. in snia da-
ta contra Dioscor. contumacem: Hoc idem gloriose profi-
tetur Imperator Iustinianus in .c. de sum. tri. & fide cat. scri-
bens ad papā Ioan. petens approbationē fidei sue & suorum
confirmationē cui papa annuit ibidem & confirmat. &c. &
sic consequenter omnes sancti patres robur & confirmatio-
nem requisierunt omnium statutorū que consiciebant in Cō-
ciliis nullam si cecus fecissent posse habere firmitatem recte
& scē arbitantes. Ex Cōciliis primitiue eccl. ortum ex em

plum rite assumētes. In quibus omnibus presens fuit beatus
Petrus tanq̄ uertex collegii & princeps totius congregatio-
nis & loquebatur primus diffiniens & sentētiens omnia / ut
actuū. r. & .15. patet de electione Mathie & de cessatione le-
galium. Vnde cum grauis questio mota esset in Concilio
apostolorū Petrus tanq̄ princeps .ut ait glo. & alius .in qua
idē in epistola ad Hiero. r. loquutus est / & rursus q̄ statui
hmōi ait a Ro. Pont. sumāt firmitatem / hoc patet in episto-
la Nicolai pape in octaua synodo quā uniuerso clero eccle-
sie Constantine scribit & lecta fuit & recepta cū c̄mni laude
suorū instituta confirmari debere per ipsum recte insinuante
in quo Concilio unum inter alia scribitur neminem iusti-
ficatum per sedem apost. damnatū per ecclesiam. patet etiā
ex illo / q̄ ex Calcedonensi Concilio utiq̄ circa sextam
actionem legitur prout refert ysidorus lib. concilioꝝ q̄ in
oībus synodis apocrisarii. i. uicarii siue legati apost. sedis de
cretas sententias propter summā sedis eiusdē auctoritatem
confirmabant & subscribebant / quia ante nullum robur ha-
bebant. hec ibi. Idem Nicolaus papa in Concilio Rome ce-
lebrato sic ait / qua propter instructū predecessorū nostrorum
aliorūq̄ sanctorū patrum auctoritate decemimus / atq̄ statui-
mus & c. ut in. c. in nomine dñi di. 23. Idem constat ex Con-
cilio celebrato ēt Rome per Alexandrum tertiu in quo ut
habetur in. c. licet de elect. duxit ultra etiā aliquid adiungen-
dum / Hoc idem patet ex Concilio Lateranen. tpe Inno. 3. ut
in. c. damnamus de sum. tri. Idem ex concilio generali tpe
eiusdem Innocen. in. c. licet de bap. & eius effectu. Idem in
. c. in quibus extra de peni. & in. c. sacro approbante cōcilio
extra de sen. excō. Idem ex. c. ubi periculū de electio. lib. 6.
Idem colligitur ex Concilio uaticineñ. ut in. c. r. extra de sū.
tri. Et ex Concilio Lugduñ. ut in eodem. Idem patet p̄ epi-
stolam Adriani pape missam Impatori Basilee ad octauam
synodū. Ex quibus oībus recte colligitur Concilia uſia im-
mediatā nō suscipere a xp̄o auctoritatē s̄ a sum. Pont. & ecce
q̄ grauiterrant tenentes & facientes oppositū tantoꝝ san-
ctorū gestorū trāsgressores / mirū profecto esset q̄ tā gloriosi
principes ecclesie sum. Pont. p̄sumperint uti tali modo lo-
quendi ut omnia diffinita constituta declarata & prohibita

in Conciliis uniuersalibus sue ascriberent auctoritati si ad
eoz auctoritatem non pertineret / sed Concilia immediate
a Christo haberent auctoritatem talia faciendi . Et sequitur
q̄ auctoritas Concilioꝝ usum dependet a papa immediate
Et hec de hac parte Conclusionis nos locutus satis esse suffi-
ciat. Que dicta fundamenta etiam multorum infra deducen-
dorum esse possunt .

¶ Sequitur alia pars conclusionis. 3. q̄ auctoritas pape
a nullo citra deū possit restringi seu ampliari p̄ 3 .

Unius enim est instituire aliquā pt̄tem illius etiā
est destruire illam / patet quia ad eam
dem artistā pertinet hec cōiter & in magnis & eminentissi-
mis edificiis hoc est manifestū / sed deus gloriosus / ut supra
ostensum est immediate ipsam pt̄tem papalem & auctori-
tatem instituit / ergo ipse solus potest illam auferre / minue-
re aut ampliari nec creditur posse de potentia ordinata ma-
gis ampliari. quia deus non est diminutus nec minui / quia
non est superfluum / nam opera dei perfecta sunt maxime in
his que salutē animarū fidelium concernunt. Secdo patet / quia
pt̄s papalis est ceteris oibus superior / ut patet ex p̄missis / cō-
stat igitur a nullo posse restringi aut ampliari: añs patet / q̄nā
pbatur quia restringere aut ampliare pt̄tem alicuius / supe-
rioris est. & cōfirmat per illū c. quis di. 21. Tertio p̄ 3 / quia si
hoc esset maxie fieri posset a Cōcilio usi / sed hoc nō ut in-
fra probabitur / igit̄ q̄nā p̄ 3 a fortiori & cōfirmat per illud. c.
inferior di. 21. imo est articulus fidei diffinitus in Concilio
Constā. ē t̄ q̄ pt̄s pape sit sup̄ma in eccl. Quarto p̄ 3 / quia
in fundamento super qd̄ fundatur ecclesia nullus pot̄ t̄ge-
re augendo uel minuendo aliter tale fundamētum esset te-
nue uel superfluum / sed in papa fundat̄ eccl. & est i ipso tāq̄
uero successore petri ut p̄ 3 ex p̄missis / ergo nec ampliari
nec minus restringi ab aliquo pot̄ citra deū q̄ est conclusio
cōfirmat per il. q̄ scribit Vigi. pa. dilectissimo suo f̄i Eleu.
& in quo excellentia Ro. eccl. manifeste insinuat. Nulli in-
quit uel tenuiter sciētī / uel pleniter sapiētī dubiū est / q̄ eccl.
RO. fundamentum sit & forma ecclesiarum (Ecce q̄ aperte
cōcludit) a qua subiūgit oīs ecclesie principium sumpsisse.

nemo recte credentiū ignorat/ & confirmatur istud idem in
sn̄a per .c.omnes.22.di. ubi dicitur q̄ qui Romane eccl. pri
uilegio ab ipso summo oīum ecclesiāz capite conatur resi
stere hic procul dubio in heresim labitur. Et precipuū oīum
priuilegiōz datam a x̄po est ipsa plenitudo pot̄atis notū est
& sua potissima dignitas. Eadē est sn̄a Nicolai pape cuidā
Michaeli Imperatori scribētis sic Priuilegia sedis apost. nul
latenus possunt augeri/ nullatenus minui/ nullatenus infrin
gi/ nullatenus cōmutari qm̄ fundamentū quod deus posuit
humanus nō potest auferre cōatus & q̄ dñs statuit firmum
ualidūq̄ consistit. Illi igitur potissime peccant/ qui dei ordi
nationi resistere temptant/ nec obmittendum esse uidemus
hic q̄ Greg. 9. ait contra presumptionē cuiusdam Michaelis
Constantinopol. Quisquis Ro. eccl. auctoritatē uel priui
legiā euacuare uel diminuere nititur/ nō hic unius eccl. sed
totius xp̄i aitatis subuersionem & interitū machinatur cuius
cōpassione uel sustentatione ulterius respirabunt filie a quo
uis oppresse unica illa suffocata matre ad cuius refugiū ap
peliabunt ad quā refugiū habebunt: ipsa enim Athanasiiū
ipsa oēs catholicos suscipit fauet defendit & ppriis sedibus
pulsos restituit. hec ille. & multum egregie. Probatur etiam
quia ipse est uicarius dei / ergo non nisi a deo pot̄ eius pr̄as
astringi uel ampliari / q̄n̄a nota est / & añs patet ex superio
ribus/ & per ista patet error illoz qui in hac parte leisonem
sequuntur opinantem in suis operibus contrarium. Hec pro
ista parte conclusionis dicta sufficiant.

C Sed quod papa non subiicitur legibus
& statutis Concilioz. &c.

Probatur nullus princeps subiicitur legibus quas
ipse statuit/ sed papa est supremus prin
ceps. Vñ uis omniū legum (ut supra dictū est) uigorē habēt
& firmitatē/ ergo ipse non subiicitur legibus & statutis hu
iusmodi/ maior patet/ quia nullus statuit aut inducit arma q̄
se/ nec istud intendit princeps condendo legem seu aliquod
statutum ad istam conclusionis difficultatē sequendo. b.
Tho. in. 2. q. 98. ar. 6. dico sub distinctione q̄ fm̄ quod lex

seu statutū de sui rōe duo habet primo. s. quod est regula hu
manorū actū & a diuina & eterna lege regulata si iusta est
& lex dici debeat. Secdo prout habet uim coactiuā / & sic du
pliciter aliquis potest dici subiectus legi. Vno mō sicut re
gulatum regule & isto mō omnes illi qui subduntur pote
stati subduntur legi quā fert ptās. Alio mō sic coactiue co
genti & hoc modo hoīes iusti & uirtuosi nō subduntur legi
sed solū mali leges / ergo ille nihil possunt qā nō hñt uim co
actiuam ut probatū est superius de pape ptāte igitur legibus
& statutis quibuscunq; p positionem humanitus traditā nō
subiicitur papa / quia nullus proprie de iure naturali colligi
tur a se ipso & dico notantur humanitus tradite & c. propter
legem diuinam que est a deo tradita quam tenetur obserua
re papa / quia non est maior christo perfectissimo deo & ho
mine qui licet foret impeccabilis nō tñ uenit soluere legem
sed adimplere & debet uiuere moraliter ac sapiunter & sm
quatuor uirtutes morales / presertim illas que Cardinales ap
pellantur que sunt prudentia iustitia temperantia & fortitu
do / & dicuntur cardinales / quia circa cardines sic uoluitur
moralis & fulget cū quadam exquisita uetustate quecunq;
dignitas aut potestas habēs eas habet potissimos uirtutum
habitus inclinantes ad actus omniū alioꝝ uirtutum mora
linm / & iste uirtutes a theologicis & oēs leges humane ab
istis oībus deriuantur / & ex illis si recte fuerint nutriuntur /
sed de istis alias dicemus. Nec propter transgressiones ipsa
rum sicut nec leges diuine nisi propter heresim proprie sum
ptā pōr ab aliquo citra deum iudicari pro grauissimis tamē
peccatis & eccl. totam scandalizantibus potest / ut dictū est
supra caritatiue hortari / sic igitur princeps supremus dicitur
solutus a lege / quia nullus ī ipsum potest iuditiū condēna
torium ferre si cōtra legem agat sicut ipse per iurisdictionē
coactiuam in quoscunq; principes terre legitima exigente
culpa exercere deponendo ipsos. & c. ut superius deductum
extitit / tñ de bene esse seu quantū ad uerā directionē & ut ex
emplo suo persone simplices in debitum humane uite faci
lius deducantur & leges & statuta sancta obseruent debet
ea obseruare & ius in. c. cum oēs extra de const. q. quisq; ius
qd in alium statuit ipse eo uti debet & dictum sapientis est

patere legē quā tu ipse tuleris/est enim super omnia statuta
& iura positiua & notū est q̄ uis coactiua & actiua legis trā-
sit ī inferiorē tanq̄ in subditū & passum & non in superiorē
agentem. Et sicut in naturalibus ignis agit in aquā & non
potest proprie agere in se ipsum/ipse .n. papa est agens sup-
mus in terris oīum iurium positiuorū informando illa per
formam .s. uim obligatoriam/que a lege eterna primordi-
aliter regulatur & oritur. Ipse enim papa multis uiris sapiē-
tissimis est semp̄ fulcitus & circumdatus sciencie & sapientie
p̄ totius orbis & christiane religiōis regimine & gubernio
plenitudinem habentibus/unde ipse papa habet oīa iura in
scrinio pectoris sui/ distribuit illa sicut placet ei & disp̄sat/
restringit/ ampliāt/ confirmat/ soluit/ dissoluit/ ligat/ capit/
relaxat/ claudit celum & aperit in uirtute clauium/ipse enim
clauiget & ostiū celoꝝ (quod est x̄ps) ipse est ostiarius & qui
per ipsum renuit intrare fur est & latro alimonie spiritualis
cibiq̄ animarū nostrarū ipse pastor pascit & non pascit q̄n̄ &
ubi uult esurientes replet bonis & diuites dimittit inanes &
potentes de sedibus suis humiliat & exaltat pauperē facit &
ditat nam totius precii & thesauri celestis ipse thesaurarius
& distributor & dispensator opulentissimus gladius/ quem
Petrus predecessor ipsius reddidit in uaginā/ suus ē & potest
eum euaginare bellum incitando contra infideles rebelles
quoq̄ & resistentes eidem nullum habens in potentia forti-
tudinis parem in terris nec equalem/ omnia subiecisti Chri-
ste sub pedibus eius & principē mundi faciendo ipsum oīm
terrenorū p̄tātuum regumq̄ & principum regem & supre-
mum constituisti Imperatorē nullis alioꝝ legibus subditū
sed oīum legū & iurū superiorem & conditorem instituisti
omnia uniuersaliter iudicans a nemine ipsum uicariū tuum
in terris indicari p̄mittis omnia iura positiua in scrinio pec-
toris & animi sui recondens/ & q̄ fortius est papalē ipsam
supremam p̄tatem malis etiam Pont. ut supra probatum ex-
t̄itit/ equaliter conferti disposuisti sine permisisi quā etiam
uenerari timeri & honorari huiusmodi p̄tatem & officii
gratia dignum fore superius insinuatum est/ nisi tales hereti-
ca prauitate infectos liquido cognouerimus. Et hec de ista
conclusionē dicta sufficiant.

Circa primum Correlarium huius tertie
Conclusionis q̄ Concilium vltis ecclesie
nō habet immediatā auctoritatē a Chri-
sto seu potestatem sine papa.

Arguitur primo auctoritate illa Dentoro. 17. si diffi-
cile & ambiguum apud te est iuditiū. &c.
surgesq; ad locū quem elegerit dñs deus tuus/ueniesq; ad sa-
cerdotes leuitici generis facies quecūq; dixerint tibi nec de-
clinabis a dextris neq; a sinistris. Vbi glo. hoc quoq; in eccl.
seruandum est/ergo sequitur q̄ generale Conciliū in loco
quem elegerit dñs audiendum est in snia sua nec declinan-
dum a dextris neq; a sinistris.

CSecundo x̄ps dixit omnibus Apost. Math. 18. Quecūq;
ligauerit in plurali/sed Epi & prelati habent locū apost. igit̄
ipsi possunt Conciliū celebrare immediate a Christo pote-
statem accipientes.

Tertio p̄ illud eiusdem. c. ubi fuerint duo uel tres in nomi-
ne meo congregati ibi sum ego in medio eorū. ergo uide-
tur q̄ a presentia Christi Conciliū capiat immediate ptatē
& non a papa.

CQuarto ex illo Io. xx. accipite spiritum sanctū. quorū re-
miseritis. &c. ergo Conciliū sine papa &c.

CQuinto arguitur ex conciliis uniuersalibus primo ex oc-
taua synodo in qua potiores Concilii congregati in dam-
nationem Focii ita dixisse legunt.

CSexto hoc uidetur etiam contineri in quodam decreto
Concilii Constantien.

CSeptimo papa mortuo uel capto a barbaris aut similit̄
ecclesia habet auctoritatē a x̄po imediate/igitur patet q̄na.
Nam aliter non sufficienter prouidisset ecclesia sue x̄ps / er-
go &c. Et ideo aliqui tenent istud fide tenendum esse & su-
biiciunt ptatem papalem ipsi Concilio.

Sed in oppositū arguitur/corpus sine capite aliquid
agere non potest naturaliter/igitur Conciliū
quod est corpus ni hil potest facere sine capite quod est pa-
pa/nihil inq̄ uitale .i. habens aliquē ualorē seu efficaciam &
q̄na patet a simili & cōfirmatur per Ysidorū & per cōm me

dicorum sniam qm̄ omnes nerui & corporis sensus inde in-
tium capiunt atq; ex eo omnis uiuendi causa oritur/ & ultra
bene sequitur/ergo est contra rationē naturalē/ergo potius
contra fidem q̄, ex fide que contra ius naturale dependēs ex
diuino non est/ licet bene super naturam tū non contra.

Secundo arguitur sic/ talis assertio repugnat euangelio igit
nullo modo est admittenda p̄na nota est añs est ipsius xp̄i
dicentis Io. ult. Symon Io. Pasce oues meas. dixit hoc Petro
singulariter & Crisost. super hunc locum Petrus super om̄s
qui filii sunt accepit p̄tatem/ ergo a papa Conciliū immedi-
ate recipit p̄tatem. Tertio arguitur per illud Io. x. Erit unū
ouile & unus pastor/ confirmatur/ quia tunc Conciliū esset
alius pastor/ ergo non unus/ hoc est repugnans dictis xp̄i/ er-
go male dicitur. Quarto istud repugnat uni articuloꝝ fidei
igitur/ p̄na nota est/ añs probatur/ quia credimus unā sanctā
catholicā eccl. Et cōfirmatur/ quia ista unitas resultat ex una
suprema p̄tate papali/ ut supra etiā declaratū est / & deducit
pulchre ex. b. Tho. in. 4. di. 24. & habetur ex glo. Math. 16. &
eadē est snia Cypriani ad. 5. presbyteros scribens/ deus unus
est xp̄s/ una ecclesia/ una & cathedra una supra petrū dñi uo-
ce fundata/ aliud altare construi aut sacerdotiū nouum fieri
preter unū altare & unū sacerdotiū nō potest quis alibi col-
legerit spargit aduertiū est/ impium est/ sacrilegiū est/ quic-
quid humano furore constituitur ut dispositio diuina uio-
letur. Quinto istud repugnat dispositioni diuine/ igitur
p̄na patet/ añs probatur per P̄m .3. politicoꝝ & .9. Ethic. q̄
suprema p̄tās eius non est in multitudine sed in uno totius
multitudinis principe siue capite locata sit confirmatur qm̄
diuina prudentia hunc hierargicū ordinem sic disposuit &
constituit potissime inter electoꝝ suoꝝ unū ouile & unum
pastorem/ sed q̄ in ecclesia sua sit tale regimen monarchicū
optime probat. b. Tho. cōtra gen. c. 76. & bene attestatur Iu-
lius papa in. c. nolite errare di. xi. Sexto hec assertio dero-
gat honori & priuilegiis eccl. apo. igit/ p̄na p̄/ añs p̄bat ex
di. 17. p̄ to. & ex. c. consulimus. 25. q. 1. & ex. c. significasti de
elect. & ex multis aliis locis. Septimo ista assertio/ substra-
hit obedientiam debitam Ro. Pon. ex. iure diuino/ igit/ ma-
la assertio & falsa/ consequentia patet/ antecedens probatur

per.c./qui sunt di.8r. Vbi inquit beatus Greg. peccatū paga-
nitatis incurrit quisquis dum xpianum se assent sedī apost.
obedire contemnit/& uide q̄ multum nota in extrauagan-
ti Bonifacii unam sanctā eccle. sedes apost. diffiniuit de ne-
cessitate esse salutis omnem hominem subesse Ro. Pon. quī
autem se dimiserunt ab hac obedientia si qui illi sint i quo
statu sint iudicent ipsi ex his. Octauo ista assertio manife-
ste repugnat diffinitioni sedis apost. & sanctorum docto-
rum sententie/igitur mala/ q̄na patet ex terminis / añs uero
probat ex .c. .f. finisti extra de electio. ubi Paschasius papa
dicit omnia uniuersalia Cōcilia per ecclesie Romane aucto-
ritatem. & facta esse & accepisse roborem. dicit etiā beatus
Tho. in lib. contra impugnā. re. Christi/ q̄ sine auctoritate
Ro. Pont. & eadem interueniente Concilium congregari
non potest. Conclusio hec assertio ab ecclesia tollit hierar-
gicum ordinē ergo mala/ q̄na patet/ añs notum est supra
immediate. & confirmatur per Dio. li. de ecclesiastica iera-
chia qualiter ista est ad instar celestis & triumphantis eccle-
sie ubi oēs actus depēdēt ab uno principe. s. deo. & c. Ex quī-
bus manifeste patet nō ad uirtutem fidei pertinere ut aliqui
errantes defecerunt & arbitrati sunt Concilium uniuersale
potestatem seu auctoritatem immediate suscipere a Christo
ēt absq̄ assistētia Ro. Pont. & assensu/ quod est ̄ ueritatem.
¶ Et ad rōes ante oppositū ad primā negatur q̄na & ad au-
toritatem dī/ q̄ nō est ad propositū quia nō loquitur de cō-
cilio generali/ quia tunc nō erant in usu / sed potius facit p̄
nobis/ ut in arduis occurratur ad Collegiū Card. & ad sum-
Pont. & glo. hoc indicat & hec solutio rite & bene corobo-
ratur ex dictis Inno. in .c. per uenerabilē extra qui si. sunt le.
¶ Ad .2. dicitur simpliciter negando q̄nam nec illa auctori-
tas facit ad propositū. Tū primo/ quia xps locutus est Petro
non collegio cōgregatto sed singulariter. Tū scdo/ quia ibi
erat Petrus cui dicit in celis & non in celo ad denotandum
excellētiā Petri super ipsas. Tum etiā/ quia hoc nō fuit
absente Petro/ Tum etiā/ quia ipsi primo & singularis
dixit. Tibi dabo clauēs regni celorum/ tum etiā dicitur q̄
data fuit potestas eis ordinis & non plenaria iurisdic̄. sicut
Petro/ quē singulariter & pastore & principē eorū cōstituit

Petro quem singulariter & pastorem & principem eorum constituit & in exercitio potestatis iurisdictionis uirtute clauium indigebant quas solummodo Petro & non Collegio seu Concilio contulisse legimus/& si bene respiciatur dicta auctoritas ut constat / plus pugant contra aduersarios & magis potest uobis est militans / preterea soli Petro dixit Christus / propterea pro te orauit Petre ut ne deficiat fides tua tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Hanc orationem non ascribit concilio nec minus confirmationem aliorum. ut plenius in response tituli questionis dicemus .

¶ Ad tertium dicitur quod ex illa auctoritate & ex ratione non potest argui quod ideo conferatur talis potestas iurisdictionis quia tunc in qualibet congregatione mulierum siue uirorum daretur ista potestas / quod afferre esset absurdum & incidere in errorem ualentium / qui omnes sanctos homines clauis ecclesie habere presumpserunt.

¶ Ad quartum dicimus sicut ad secundum. Ad quintum negatur quod non quia ex uerbis illius synodi non potest haberi quod illam potestatem immediate habuerunt a Christo / alioquin cum omnis potestas sit a deo secundum apostolum. omnis talis esset immediata / quod non est uerum. & sic committitur fallacia figure dicitur.

¶ Ad sextum negatur quod non ut declarabitur in sexta conclusione.

¶ Ad septimum uero que maxima aliquibus esse uideretur negatur assumptum immo melius prouidetur sic ecclesie nam ualde laboriosum & graue esset si in similibus semper conuocari oporteret generale Concilium & ideo sancti patres merito prouiderunt ut notatur in. c. ubi periculum. Idem quoque li. 6. ut citius concurrant Card. ad electionem & creationem Romanorum Pontificum. In quorum collegio ut in radice persistit / tunc talis potestas nec habet illam plenissimam potestatem nisi secundum quid de quo aliquid supradiximus / & in quolibet magis dicemus. Et hec de primo Correlario tertie conclusionis. dicta sufficiant. Secundum uero correlarium satis superque satis ex premisis corrui & constat esse uerum & magis infra dicitur. &c. Et ultra quia Christus specialiter singulariterque locutus fuit utens isto sermone singulari & individuali Christus in pasce. Tibi dabo / & ego dico tibi / quia tu es Petrus & super hanc petram / & ter examinauit ipsum Petrum Io. 21. quando sibi ecclesiam commisit dicens trina in.

terrogatiōe facta pasce oues meas q̄ nō fecit collegio neq̄
ecclesie . Et rursus Petre pro te orauī ne deficiat fides tua / &
tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Vnde ex his
uerbis que in euangelio passim & expresse cōperiuntur ex
hac immediata locutione quā nulq̄ ecclesie nec cuiq̄ colle-
gio legimus fecisse. Et uniuersaliter dicendū est nihil posse
collegiū Card. papa mortuo nisi q̄ ē eis per statutū eiusdē
predecess. cōmissum. & 10. 14. Christus dixit Ap̄lis sine me
nihil potestis facere constat ipsi Petro / & per q̄nis cuiuslibet
uero successori suo prātem eidem & nō Concilio x̄pm con-
tulisse iatis manifestat / nam ut constat ex uī sermonis non
important nisi singularem & immediatam uni indiuiduo .s.
Petro prātis amplissimē collationē & quęcunq̄ conditio-
nes indiuiduales / & effectus collationis hmōi continua-
tionem perscrutaris nō aliud recte si iudices lector quicūq̄
fueris sapiens comperies q̄ Petro, & nō Concilio hanc im-
mediationē x̄pm operatū esse. Et uoluit immediate ipsa di-
uina prouidentia ipsum Petrum & primum & supremū esse
uicarium suum in terris / & non sic collegiū aut uniuersale
Concilium / quare friuola est aliquorū & aduersariorū op̄io
eorū presertim ipsum uicariū Christi & sum. Pont. alteri in
terris subiectum fore existimarunt a quo posset etiam citra
heresim proprie sumptam iudicari & male .

¶ Sequitur quarta Conclusio .

Hec conclusio licet emanat ex predictis & aucto-
ritatibus x̄pi immediate deduc-
tis quibus firmissimā fidē adhibere necesse est / & fuerit iam
circa unitatē ecclesie unius principis qui est papa supremā
prātem in ecclesia ipsa habere esseq̄ fundamentum super q̄
ecclesie uniuersalis edificium erectū est credamus atq̄ ideo
enam sanctam catholicā & apost. & c. fidesq̄ ipsa hanc edu-
cerunt sniam / & ut ex superioribus manifeste constat illam
supremam papalē prātem a nullo posse citra deum restrin-
gi aut ampliari / nullumq̄ habeat superiorem nisi ipsum ni-
hilominus ut luce clarius istud etiam atq̄ etiā dignoscatur
hanc nostram positionem sic extollere nitimur ut dicamu;

iuxta sanctoꝝ patrum traditiones hanc papalem ueri & in-
dubitati pape pꝛatem oẽm creatam post Christi potestate
aliquo modo superare & per pꝛis illa Concilii uis que crea-
ta & manifeste dinoscitur extendens se ad celestia/ terrestria
& infernalina ut de ipso papa possit illud ps. 8. de Christo di-
ctum. Omnia subiecisti sub pedibus eius oues & boues uni-
uersi insuper & pecora campi uolucres celi & pisces maris
& abs te quia ipse uices Christi gerit & est eius uicarius quo
ad celestia uolucres quod ad infernalina dicit pisces maris p
uolucres celi designat angelos bonos & malos habetur in
euangelio & quõ papa clauiger celestis Concistorii claudit
celum affectum malorũ angelorũ & malignorũ spirituum
complet in hoc quomodo aperit seu inducit aliquos ad pe-
nitentiam gaudent superiores & celestes spiritus/ quia scrip-
tum est in euangelio/ gaudium est angelis super uno pecca-
tore penitentiam agente &c. & quia de hac suprema potesta-
te multa diximus in superioribus reliq̃ circa hanc pꝛõnem
in penultimo Correlario dicturi sumus ad ultimam partem
istius quartæ conclusionis transeundo / illa contradictionis
assertionem comprobamus sic. Omnis illa propositio que
infernã unam copulatiuã de partibus sibi inuicem contradi-
centibus est impossibilis sed dicere papam habere plenitudi-
nem iurisdic. etiam coactiuam sicut Christus & illam non
posse ad sui libitum exercere est inducere unã copulatiuam
de partibus sibi inuicem cõtradicen. ergo talis positio est
impossibilis/ pꝛõna patet quia in tertio prime maior est pꝛi in
lib. priorũ/ nec in bona & uera logyca dari potest instantia/
minor uero pꝛbaũ aliquẽ hñe plenũ posse ambulãdi est uerũ
& idẽ nõ posse ambulare est uerũ/ est pꝛõ copulatiua / quia
constat ex duabus categoricis coniunctis per istam copulã
& & tamẽ impossibile est esse sicut per ipsam significat esse
quia dixit idem uerum esse & nõ uerum respectu eiusdem &
in eo dem tpe/ ergo omnino a simili arguendo eodem & pa-
ri modo arguendo papam habere plenum posse seu iurisdic.
coactiuã & papam nõ potest illam exercere/ sicut dicere pa-
pam habere plenum posse iudicandi est uerum & papã non
habere plenum posse iudicandi est uerum / & confirmatur/
quia habere plenum posse/ ergo habere posse bene sequit/

quia arguitur ab inferiore ad superius affirmatiue non potest ista calumniari quia / quia termini tenentur eque ample eque restricte & sunt eodem modo supponentes quare talis assertio si esset uera primum principium destrueretur nec deus ipse potest facere quod implicat contradictionem propter imperfectionem rei que non est factibilis & non sui / sed quod Christus ipse habuerit potestatem coactiuam & talem iurisdictionem patet / quia omnipotens / quia perfectus deus & perfectus homo / & potuisset adduxisse multas legiones angelorum ad plene exequendum illam & in prelatos & in alios & oblatu est / quia ipse uoluit circa quod diximus multa in superioribus ac in declaratione prime Conclusionis / & qualiter noluerit ipsam exequi ibi notabis . Habet igitur papa plenissimam potestatem iurisdictionis etiam coactiuam & ipsam loco & tempore in quo suumque potest ad libitum exercere & ad nutum quando & ubi uidetur sibi faciendum . & in quibusuis placuent sibi . Et hec dicta sufficiat pro tota ista quarta Conclusionis .

¶ Sequitur primum Correlarium huius quarte Conclusionis .

Pro quo sciendum est quod per necessitatem in proposito intelligimus / & pro nunc illam / que lege carere quodammodo uidetur / scilicet in casu quo aliter honor sublimis sedis apostolice & principalis potestatis preeminencia conseruari non posset / & ne dum ecclesia ipsa uniuersalis sed fides pateretur detrimentum aut grandem alterationem & apostolica sedes ruinam aut quando secus status supremi Pontificis decenter stare & uiuere / non posset propter quod non reuerentur illum sed potius suam auctoritatem opinio uulgi & simplicium contemneret alios reges & potenter opulenti & in familia longe opulenti & uiuere propter quod debita fidelium obedientia in simplicibus maxime attenuaretur uel scisma aliquod danosum quod & grauissimum omnium peccatorum existit & periculosum nimis noceretur aut papa captiuaretur & multum a magnatibus eidem subditis deprimeretur aut ad eorundem notoriam rebellionem & resistantiam illicitam & iniustam a se resistere

non posset etiam auferentes bona ecclesie directe pertinēri impedire non posset/nec minus paganorū & infidelium ad ueritatem contra ecclesiam & fideles Christi auferre nō ualeret in similibus ut sibi prouideat/etiā accipiendo pro officiorum & beneficiorū collationibus aliquā pecunie alimoniam & maxime non taxatam sed incertam a multis & diuersis necessitatibus dūtaxat occurrentibus uel aliqua illarum non uidetur indignum sed magis pium esse putamus/& ut sic non intendit.b.Tho. q̄ papa cōmittat simoniam/uel submit ualde stricte prout cōprehendit uenditionem rei mere spiritualis ut gratie & sacramentorū que dependēt ex expressa prohibitione iuris diuini siue diuine legis/de qua ego in proposito non loquor sed solum intendo cōclusionē meā esse ueram de simonia iuridica & que a iure positiuo dependet seu cauetur ex eo & solum dictis causis occurrentibus/ quia i dem uuaretur a seipso uel per seipsum sicut bonum est uendere calices pro erectione templi uel altaris ut missa ibi celebrari possit & sacrificium in salutem uiuorū & defunctorū/prop̄ter q̄ nihil acceptius deo esse potest nec charius ipso sacrificio altaris uel missa. propter q̄ etiam uiuentes ipsa beneficia construunt & fundant capellas & ecclesias ac alia loca pia sedis apost. gloriam & conseruationē & augmentum explicite uel implicite intendentes cū sit oīum aliarū prima siue caput/defensionemq̄ & manutentionem precipue cupientes & nullis t̄pibus deprimendā sentiunt.Et idem de officialibus dicte sedis apost.opinandū est. Ex quibus duo inferuntur.Primū istud non esse simpliciter cōtra uoluntatem instituentiū/patet. quia de necessitate salutis tenentur nolle ruinam uel detrimentū apost.sedis seu ecclesie uel fidei/ergo uolunt istorū augmentū & honorem / patet quā per locum a contrariis. Vnde bene sequitur/ nolo mortem peti quem amo siue colo/ergo uolo uitam. sed de his magis alibi dicemus deo dante. Vnde papa nulli facit peritium/& presertim illis qui ex suis sic instituentes pro ecclesie uniuersalis incremento cuius caput est papa interpretatiue saltem hoc faciunt & tradunt que sua sunt ecclesie cuius membra existunt & corporis mystici cuius caput est uerus & indubitatus papa. Secundū contra naturam esse uide

mus membrum caput non iuuare & conseruare/ quinimo
 sensus aliqua desuper in premeditata & celeri peripientes
 ruinau aut alicuius lapidis casum quodam instinctu natu-
 re etiam non considerante spiritu proclipeo manū super ca-
 put subito apponimus/ ut sensualitas/ absq; intellectu sicut
 primum & principale membrū custodire studet. Ista enim
 naturalia esse censentur & ideo sunt immutabilia & non al-
 teranda .s. di. per totum/ & infra de iu. natu. §. sed natura-
 lia q; & serpentes faciunt intercludunt & retrudūt caput in-
 tra caudam & totum corpus ut incussum ipsum precipue &
 presertim custodire possint xps dixit apostolis estote prudē-
 tes sicut serpentes & simplices sicut columbe / ac si diceret
 cum omni humilitate & patientia pro defensione & hono-
 re capitis quod est xps corpus ad omne supplicium & fla-
 gella exponite cum iubiungit/ tradent enim uos in Conci-
 liis & flagellabunt uos. Ex quo sequitur q; si corpus nost. ū
 pro defensione sedis apost. & capitis quod est papa expo-
 nere debemus a fortiori bona ipsa comparalia que pro ca-
 pellis & beneficiis elargimur p uiuo capite & papa & eccl.
 ūi ac fide causis prefatus eminentibus gratis exponi ueli-
 mus dignum est/ & si dicatur contra non est faciendum ma-
 lum ut inde bona sequantur. Rūdendo negatur presupposi-
 tum/ immo ex bono & in eadem specie boni maius idem
 bonum fit/ & sequitur ideo fore melius/ & talis applicatio
 per ipsum Ro. Pont. facta est boni ad bouum & liciti ad
 magis licitum honestumq; & necessarium. sed hec applica-
 tio i capite solum & non in membris inferioribus est pro-
 missum .i. si papa istud sic facere potest hoc inferioris prela-
 ti nequeunt absq; simonie labe exercere/ quia papa est dñs
 absolutus & dispensator ūis omnium bonorum ecclesie /
 alii uero sunt speciales & particulares dispensatores & mi-
 nistri ipsius & neq; possidere talia possunt nisi haberent po-
 testatem ab ipso papa deriuatam aut hoc uellet expresse uel
 subintellecte. nec papa dispensaret cū eis ut possint cōmitte-
 re licite simoniam. Sed dices contra simoniaca heresis ce-
 teris est damnabilior / igitur a papa est uitanda/ q̄na uidef
 nota. añs p̄bas. i. q. i. Sedo simonia a Petro prio fuit dāna
 ta/ ergo a pa. debet poti⁹ et dānari q̄ cōmitti/ q̄na p̄y añs p̄

per illud actuum .s. pecunia tua/ait petrus tecum sit in p̄di-
tionem. ¶ Tertio dānati a deo sunt qui emunt & uendunt
spiritualia iuxta illud q̄ contietur. i. q. 3. ¶ Quarto x̄ps eie-
cit ementes & uendentes de templo ad denotādū istā labē-
fore ab ecclesia eiciendā/ergo & uicarius x̄pi papa istud fa-
cere debet. ¶ Quinto cepit Iesus facere & docere / ergo si
ipse faciat q̄ni gerit uices eius/ ceteri prelati facere possunt
patet q̄nā q̄nā facta sua imitari debent qui gerunt uices
apostolorū & sicut apostoli x̄pm pre alios imitabant cū
oīs uite x̄pi actio n̄ra sit instructio & q̄ agitur a prelati-
s facile traditur a subditis in exēplū & Augu. de Anco. in sua
summa de p̄tate pape & multorū doctōrū cū eo qui tenent
hanc opinionem q̄ papa non p̄t cōmittere simoniam eo
quia ipse legibus nōcitur esse absolutus saltē positiuus/ er-
go ab ipsis ligari non potest & ideo simonia que deriuatu
ab illis & non a lege diuina seu naturali/ non cadit ī papa
qui est super illas & ut superius dictū est / nam princeps est
solutus a suis legibus & statutis ut .l. princeps .ff. de leg.
nam princeps p̄ propria lege non ligatur/ ergo a fortiori
nec papa a simonia hmōi alligari non p̄t & q̄ fortius est
receptio pecuniarū pro hmōi collatiōibus beneficiorū & c.
in ipso nullā diformitatem si fiat ex causis p̄missis impor-
tare uidetur immo est actus licitus in eo/ in aliis uero semp̄
malus peruersus & sciniquis. Vñ si ep̄sopus statueret q̄ lu-
dens ad taxillos solueret decem talenta certū est q̄ ille nō
ligaretur tali statuto ut bñ notat Io. And. in. c. cui licet de
re iudicata li. 6. q̄ pape placet legis uigore habet/ puto aut̄
morium eorū & fundamentum fuisse quia beneficia & apo-
stolice curie officia non simpliciter mere spiritualia esse ui-
dentur quia officia hmōi emere laicis & secularibus exerce-
ri quandoq̄ uidemus & beneficia fundant ab ipsis mere se-
cularibus iuspatronatu. S. T. retinēt̄? cui p̄pterea papa nō
uult cōiter nec intendit derogare nisi s̄m partem & que ī
bullis & litteris aposto. dicitur pro medietate dispensatum
& uidimus sepe istud in cur. praticatum / & similiter danf
ab ipsis fundatoribus bñficiorum pro sustentatione uite
bona temporalia nā aliter deseruire non possunt & dignus
est mercenarius mercede sua / & nō propterea ut facti esset

ibi seu propter sacramentum simpliciter sumptum/uel si sic
est partim pro uno & partim pro alio. sicut sacrificetur ibi &
celebretur & partim pro uictu tunc habet etiam propositum
quia non est mere spirituale sic ille qui tradit unum Iulium uni
pauperi sacerdoti ut celebret unam missam pro eo dat sibi
pro actu celebrationis uictum illius diei non tamen ideo inten-
dit emere Christum in illa missa deo patri oblatum/ quia tunc
esset talis collatio simoniaca & magnam peccatum/ similiter de
edificantibus & fundantibus beneficia ecclesiastica dicendum
esset/ sed dices ergo ipsi patroni ipsa beneficia esse uendere po-
ssunt negatur consequentia/ quia quod semel ecclesie dedi-
catum est in alios usus transferri non potest/ uerum si patroni
sint constituti quandoque in paupertate & inopia dignum est ut
beneficiati prouiderent eis secundum quod possunt & ualent & ul-
tra lege caretur ut non uendatur beneficium que papam non
ligat & qui est dominus absolutus temporalium & spiritualium &
uictus est dicendum ad argumenta que possent fieri de aliis pre-
latis ecclesiasticis quod omnes supra papam subditi & inferiores & le-
gibus subiecti possint. Secundo modo capitur spirituales sim-
pliciter seu prout est merum spirituale ut est gratia & diuina
que a solo deo confertur iuxta illud gratiam & gloriam da-
bet dominus res sacramenti sacramentum in se formaliter sumptum
& sicut & homini que gratis conferuntur a deo & gratis a creatu-
ra conferri debent/ nam si dominus est largus seruus non debet esse
tenax. & istud uendi seu trafficari non solum diuine legi repug-
nat/ sed etiam ipsi nature rei cum entis spiritualis ad corpo-
rale infinita sit distantia. & rei spiritualis ad corporalem nul-
la uideatur esse retributio congrua/ sit insuper papa creatu-
ra rationalis & diuine legi & ipso deo cuius uices pater in ter-
ris subiectus hac lege simoniaca papa si talia uederet aut uel-
let uendere condemneretur & grauiter peccaret sicut & qui-
cunque alius/ quia nec diuinarum gratiarum est ipse conditor
nec sacramentum institutor/ licet bene dispensator & uisus mi-
nister sit istud tamen non aufert eorum legis diuine obligatio-
nem/ & secundum Inno. in c. quotiens de simonia/ quod quando dicitur he-
resis simonia capitur isto secundo modo & non aliter nisi large
seu largissime capiendo crassima nec pro tali crimine potest
deponi. sicut per simonia secundo modo sumpta prout inferius suo

loco latius deducetur/Si aut in aliquo enormissimo & notorio crimine totam ecclesiam scandalizante esset pertinax & obstinatus & penitus post debitas monitiones ut dictum est supra & simpliciter in corrigibilis comperiretur secus esset quia in tali casu non aliter quam propter heresim proprie sumpta quam ex eo incurrisset posset secundum aliquos iudicari quibus in hac parte (salua eorum reuerentia) nequaquam assensio/ quia tale casum formalem heresim in se nunquam probabunt & eo modo preferim quo loquor de heresi in proposito/ & puto sic intelligi ille textus ualde notabilis & comis. scilicet si papa .40.d. & sic etiam intelligunt doctores sancti & potiores expositores eiusdem/ & hoc prouenit fortasse in illis ex ignorantia moralis & theologalis scientie/ quia non recte distinguunt inter uitium & uitium/ & lepram & lep. quia inter hec est distinctio & specifica & sicut maximus error esset asserere gulam formaliter fieri posse inuidiam/ uel auaritiaemicidium/ sic in proposito peccatum quodcumque contra mores bonos & non directe contra fidem sicut talis incorrigibilitas posse in se & formaliter fieri heresim uel in grauitate equari illi est impossibile Et ideo inquisitio iuridica non sic procedit contra incorrigibiles in quibusuis aliis criminibus sicut facit aduersus hereticos quos tradit curie seculari igne & cito comburendos. (& iterum pascere illos loquar) quod cum magno uerborum strepitu & processu prolixo multa folia & cartas occupantes / nituntur probare quod nec probabile esse uidetur/ quod duo formaliter specie distincta/ propria & formali ratione in altero permanente/ unum fieri aliud/ uel ut asinum posse fieri capram etiam per diuinam potentiam. Vnde isti tales uolunt plus sapere quam deus de potentia ordinaria potest facere / sed de his latius infra dicetur. Itaque simonia secundo modo sumpta licite potest committi a papa & ut preferitur. ¶ Pro quo sciendum est quod heresim capimus in proposito quadrupliciter. scilicet largissime/ large/ proprie/ & propriissime siue strictissime/ per uario modo locuntur doctores de ea quia errare facit a lege uel preuaricatur aliquis eam per aliquem actum uenientem contra precepta decalogi/ uel ecclesie per quem aueratur homo a deo bono infinito & conuertitur ad bonum infinitum sic incurrit heresim quicumque peccans mortaliter / nam si cum ea desce-

deret dāpnaretur eternaliter/ & sic quodlibet peccatū mor-
tale dicitur heresis primo mō. Secundo modo dicitur he-
resis oīs iniuria uel uiolentia facta rei sacre uel spirituali aut
alicui sacramento/ & sic capit Aug. 23. q. 4. qñ dicit forte in
populo dei stat iuxta te auarus uel raptor quē nosti talem &
infidelis est a fide sacramentoꝝ deuius/ nō tamen pote: eū
de eccl. pellere p̄ heresi. Tertio mō capit idē Aug. 24. q. 3.
in .c. qñ dicit. n. heresis siue hereticus est qui alicuius tpalis
& maxime glorie principatus sui gratia falsas ac nouas opi-
niones uel gignit uel sequitur nō tamen in cōtemp̄tū fidei
uel sacramētoꝝ pro quo nota .c. cū oēs. 1. q. 1. Quarto mō
heresis est quodlibet peruersum dogma contrariū directe
fidei q̄ quis pertinaciter nutrire uel defendere in eccl. nitit/
& uult eā & sic capit eā .b. Tho. in. 2. se. q. 11. ar. 2. & propter
istā solū pōt papa iudicari ut. 79. di. c. si quis & qui non re-
cipit prinaciter sancta quattuor Consilio/ uel aliquē de arti-
culis fidei in simbolo expressum/ ut est bonus tex. in. 1. si. C.
de sum. tri. ¶ Et rōnes ante oppositū. Prime quattuor p̄-
cedunt de heresi/ secundo mō sumta & non de aliis & qñ
Papa est dñs absolutus &c. Ad quintā dicit q̄ licet xp̄s nō
fecerit. Hoc prouenire potuit ex duobus. Primo quia non
aderet materie. Et non dum nec talia officia nec bene-
ficia erant instituta/ tum secundo quia nō indiguit nec tales
casus occurrerunt qñ non dum erat auctus numerus fidelīū
sufficenter/ nec ita quo ad dignitates ecclesiasticas bona
ita non erat ecclesia apostolica exaltata/ propter q̄ nec Pe-
trum hoc fecisse legimus. tum etiam tertio qua sacerdotes
templi non credebant in eum/ imo congregati sunt princi-
pes sacerdotum & seniores templi contra ipsū quē secun-
dum apostolum si cognouissent eum esse deum non cruci-
figissent eum / & auctoritas adducta in oppositū/ intelligitur
circa ea que cōcernebant obseruantiam diuine legis & pre-
ceptorum ipsius. Orabat xp̄s ut ipsis daret exemplū orādī.
Vnde documentū sumimus ut ad reprimendū carnis de-
sideria & eiusdem cotidianum stimulū debeamus orare &
uigilare & ad hoc ortatur nos ecclēsia in cōpletorio dicēs
fratres sobrii estote & uigilate in orationibus/ & ideo instā
re hora passionis dixit/ uigilate & orate &c. Vnde multa

Christi; potius admirari quàm imitari sicut condere legem
& sacramenta instituere uel facere miracula propria uirute
ieiunare quadraginta diebus sine cibo sicut ipse fecit & sic
de multis christi operibus que licet potius admirari quàm imitari
Nec uniuersaliter est uerum illud quod agitur a prelati facile
traditur a subditis in exemplum nam dñari & preesse est pla-
torum subici uero & obedire est subditorum & sic papa facit
illud & potest rationem dñi supradicti quod non habet subditi
ideo non facile tradi debet a subditis in exemplum & si scan-
dalum patiantur stantibus predictis hoc est passiuè & non ac-
tue. Dicendum est illis sicut christus dixit Petro dicenti ei. Scis
quia scandalizati sunt audito hoc uerbo &c. Cui respondit christus
finite eos quia ceci sunt & duces eorum. Ceci quia non uident
neque respiciunt supremi dñi Ro. Pont. sublimitatē. Scan-
dalum autem passiuum non est uitandum sicut Hiero. propter ue-
ritatē sane doctrine & sanctitatem uite. Vñ satis puersum
est in subditis quod etiā malam uitā prelatorum suorum imitari
contendunt. Nam si prelatos tuos & superiores tuos (in
quibus non minor substantia dignitatis ideo persistit)
se in sinu percipitari fatuus enim & stultus eris si ipsos
prosequaris imiterisue. Si ergo in malis corporalibus ipsis
assimilari renuimus longe magis spūalia quidē mala que in
ipsis quāque respicimus (quia ibi cautius est agendum ubi de
aia agitur) magis ac magis fugiamus dignū & iustū ē nam
ea facere sensere debet quilibet quandoquidē bona aie lon-
ge meliora sint quàm ipsius corporis alimēta. Et hec dicta suffi-
ciant de isto Correl. ut imitemur que bona sunt mala aut
foras mitamus / ac diuino iudicio relinquamus / ubi de fac-
tis propriis & non alienis summus utique reddituri sunt tā
rationē & unus quisque ante tribunal christi propriū onus portabis

Circa scdm Correlatiū quarte conclusionis.

Pono istam propositionem fundamentalem bi
membrem & dico cum egregio do-
ctore Aug. de Ancona qui in summa sua tenet / quam fecit
de potestate ecclesiastica. s. per simoniam scdo modo sum-
ptam pape electio non potest uiciari sic quod per ipsum sit papa depo-

nendus. Secunda pars est q̄ electio Ro. Pont. non debet si-
cut alie examinari deinde inducam inconueniens maximū
q̄ sequeretur in Correlatio contentū. .i. secus si rect. pecuniā
tñ interponere illicitum & p̄m̄ est. non tñ ipsam electionē
eneruus aut uicians. Prima pars probatur electus a duabus
partibus Cardinaliū absq̄ ulla exceptione sum. Pon. existit
ergo per simoniam non est ideo deponendus. q̄na nota est.
quia dixit sine ulla exceptione. añs uero est textus expressus
in. c. licet extra eo. ti. Dico tñ q̄ electio hm̄i potest tribus
modis impediri. Primo ex parte electi ut si sit notorie here-
ticus heresi tñ quarto mō sumpta sic q̄ manifesta uotorieta
te hm̄i heresis non indigeret clamore accusatoris. Vnde
ipso facto talis esset depositus/ quia ipse solus habet de he-
resi iudicare & determinare/ ut alias dicitur. Et qm̄ talis ele-
ctio nō caderet super materia debita. Et confirmatur ista rō
per illum tex. sepe allegatum/ si papa. 40. di. ex parte cause
ipsius forme utpote si esset electus a paucioribus q̄ duabus
partibus Cardinaliū/ tunc enim nisi maior concordia inter-
cesserit nullatenus est assumendus in Ro. Pont. quod patet
per dictū. c. licet eo. ti. & 69. di. Tertio uitiatur ex parte cause
agentis. .i. eligentium ut si intronizaretur per seditionem
& per potentiam laycalem/ talis autem ne dum non est ut
apostolicus habēdus sed ut inuasor & destructor totius xp̄i
animitatis & perpetuo anathemate cum suis auctoribus & cli-
entulis conciliariis & fautoribus sequacibusq̄ cunctis here-
ticus esset. Et bene notatur in. c. in nomine dñi. 23. di.
Et si dicatur contra ponatur casus q̄ eligatur aliquis extra
Collegium qui sit coniugatus & intronizetur/ posito tñ q̄
haberet mulierem quam realiter crederit mortuam esse/ &
mulier uolo q̄ petat debitū. Dicitur q̄ debet mulier in hoc
casu hortari ad perpetuam cōtinentiam/ ubi aut nollet nec
cōmode fieri añr posset tenetur sibi reddere debitū/ quia cō-
tinentia clerico q̄ est de iure positiuo. Verum quia antiquis-
sima & laudabilis ecclesie consuetudo hec nō admittit fan-
tius esset papatui potius renuntiare dicta muliere petente &
omnino debitum requirēte/ sed de his magis dicit in quot
libetis/ & talis redditio debiti est de iure naturali & diuino/
& q̄ deus coniungit sic/ homo nec papa ipse seperare non

potest. Verum si scandalizarentur in hmoi restitutione de-
biti dico q̄ esset scandalum passiuum & nō actiuū. Sed con-
tra/heresis uitiat electionem talem sed simonia est heresis/
igitur. Distinguit maior uel heresis primo aut scdo uel ter-
tio modo captis/& sic negatur uel quarto modo & sic con-
ceditur. Et nota q̄ etiā fm dictū doct. si electio fieret in ter-
ra interdicta propter legitimam causam nō esset propterea
mittenda preterea potest dici q̄ papa cōmittit simoniā sed
non cōmittit simoniam papa nam in prima appellat & di-
cit illum Card. aut alium qui est uel erit papa/ in secūda ue-
ro afr appellat dicit illic posse cōmittere simoniā qui iā for-
maliter est papa q̄ non est uerum ut supra probatum est/ &
istud est in ui appellationis propter quam logici admittunt
istam prolatam ab aliquo qui uerberauit ipe pueritie illum
qui nunc esset papa & nō tunc/ tunc ista est uera papam uer-
berari sed hec est falsa uerberari papā / quia in prima appel-
lat ipsum sine papatu/ in secunda uero cū papatu uel sub for-
ma papatus. Vnde posito q̄ aliquis electus ad papatum cō-
mittet simoniam in ipsa electione/ quia non dum erat papa
Iste due stant simul/ papa cōmisit simoniā & nullam simo-
niam cōmisit papa/ sed de istis subtilitatibus parum curant
iuriste/ ideo pronunc transeo ad ulteriora/ dicendo q̄ in ri-
gore logices. & in tali casu cōmuni q̄ nullam cōmisit simo-
niam papa. Sed contra secundā partem predictę propositio-
nis fundamentalis/ arguitur sic. Christus examinauit Petrū
ergo electio pape est examinanda/ añs patet Io. 21. &. 23. di-
.c. qui eps/ p̄na nota esse uideretur quia papa est successor ipsi
us Petri. Rūdendo negatur p̄na/ nā fm Aug. super dicta ex-
aminatiōe/ ideo Christus examinauit Petrū de trina dilecti-
one. quia trine negationi eius uoluit q̄ trina confessio re-
sponderet/ non igitur ex hoc sequitur q̄ debeat fieri exami-
natio/ nisi fortassis a Christo solum/ quam habet solum su-
perioiorem in terris/ & non ab aliquo neq̄a Concilio in eis
cuius quidem iudicia nobis & innotissima & abissus multa
& ideo istud remittendum esset deo iudici quem nullum
latet secretum & apud quem nulla est uicissitudinis cōmu-
tatio/ & qui nō uoluit alium preter ip̄m papam nō habere i
terris superioiorem nisi ab eodē per heresim stitissime sum-

ptam & manifestam esset alterius. Et nota q̄ quando dico
in processu huius operis papam propter heresim posse iudi
can & depoui/intelligo semper de heresi quarto mō supra
¶ Secundo probatur secūda pars predicte p̄positionis fun
damentalis sic/illa electio nō p̄t examinari/ cui nō potest
aliquam exceptionem fieri/ sed electio pape est hmōi/igif.
p̄na patet/minor uero probatur per dict̄ .c. licet extra codē
titulo.& confirmatur/quia qui totū eximit nihil exceptiōis
dimittit/q̄ intellige nisi heresis sit (ut presertur) capta. No
ta tñ q̄ multipliciter aliq̄ electio uenit examinanda. Primo
ex parte cause efficientis.Secūdo ex parte forme. Tertio ex
parte materie. Dico igitur p̄ primo modo ipsi electores q̄
sunt causa efficiens hmōi electionis debent acuratus & ma
turius ac studiosius ipsam electionem & circa formā & cir
ca materiā examinare q̄ quicūq; electores/ primo circa ma
teriam quam requirunt bene dispositam .i. ut personā eli
gant ydoneam pro regimine totius ecclesie.&c. Secūdo q̄
seruetur forma in iure tradita / & ut predictū est/ nam sicut
sacramenta requirunt determinatā materiā & formā/sic ele
ctio pape/& sicut ipsa materia & forma sacramentorū non
p̄t ab aliquo nisi Christo alterari sic nec pape electio pre
dicto modo facta a nullo pp nullū crimen potest uiciari
nisi ob heresim (ut sepe diximus)& semper ipsā quarto mo
do sumptam exceptā habere uolumus quando dicimus q̄
pp nullum crimen potest papa deponi aut interris iudicari.
Preterea si electio pape esset examinanda hoc esset maxime
per superiorem/sed nullum habet talem in terris/ igitur. Et
confirmatur / quia sicut se habet spirituale ad materiale si
quodammodo se habet papa in ordine ad subditos. Sed ma
teriale naturaliter non agit in spirituale examinare est age
re/ergo non potest a subditis examinari/& confirmatur per
Apostoli sniam quia spiritualis homo omnia iudicat & ip̄e
minime nisi a deo qui est spiritus iudicatur & examinatur
iuxta illud eiusdem Apost. i. ad Corinth. 2. animalis homo
non percipit que sunt spiritus dei quia spiritualiter exami
natur/istis igitur partibus predicte fundamentalis p̄pōnis
premissis pro lucidiori deductione dicti inconuenientis
dendum est quid per clauē & per capui & per corpus misti

cum oportet. Per clauē autē quantū sufficit in proposito intelligitur duplex p̄as .s. spiritalis & tp̄alis quā sup̄ oēs habet ipse papa ut dictum est. Intelligitur etiā p̄as ordinis & iurisdictionis quoniam in collatione istarū clauium fuit data Petro & per consequens cuiuslibet successoris suo facultas claudendi celum & aperiendi / dicente xp̄o eidē / tibi dabo clauē regni celorū. Et licet denominet̄ a nobiliori effectu .s. a celorū apertione / nihilominus inferni porte per ipsas aperiantur per censuras suas iustas / & clauduntur per absolutionem a peccatis. Vñ xp̄s subiungit & porte inferi non preualebunt aduersus te. Manifestū est autē / q̄ iste clauē nō conferunt nisi uero & indubitato pape. Vñ bene sequitur demonstrato aliquo sic per simoniā electo hic non est papa ergo hic non habet p̄tatem claudendi & aperiendi celū uel infernum. Vel sic iste non habuit clauē / ergo non potuit aperire celum nec cludere infernum / p̄ q̄ n̄a ad destructionē superioris ad destructionē inferioris negatiue. Sicut bene sequitur non est aīal istud / ergo non est capra. Similiter iste non mouetur / ergo nō currit / nec datur instātia. Sed caput dicitur dupliciter .s. comuniter & proprie / secundū q̄ comuniter accipitur / aut dicit enim solam excellētiā perfectiōnis / & hoc mō oē q̄ est perfectissimum in quacūq; natura dicitur caput / sicut leo inter bruta aīalia / ut dicit solam rationem principii & hoc mō oē principium uie dicitur caput sicut fons est caput & origo fluminum. Sdm̄ autē rōnē principii tota trinitas dicitur caput xp̄i / sm̄ q̄ homo ut habet ex auctoritate illa .r. ad Cor. ii. caput xp̄i deus / modo Iy deus non supponit pro sola persona patris sed pro tota trinitate / a qua sicut ab humanitate xp̄i oīa bona deriuant̄ & cui humanitas xp̄i subiicitur. Et quia tota ipsa trinitas in actione ipsius concurrat (qm̄ opera trinitatis ad extra sm̄ .b. Aug. & ueritate sunt indiuisa) dicitur etiam isto modo & totius eccl. caput quia ab ea omnis influenza boni descendit & emanat. Secundo modo dicitur caput proprie prout cū rōnē principii dicit conformitatem nature cū eo cuius dicitur esse caput / & sic non pater nec sp̄s sanctus nec tota trinitas sed solus filius dicitur esse eccl. caput quia ipse solus incarnatus est .s. Iesus xp̄s factus homo similis

nobis in natura humana. Pater tamen dicitur caput xpi propter conformitatem nature diuine quia est eiusdem nature seu essentie cum ipso solus tamen filius in similitudine hominis factus inuentus est ut homo ad Eph. 2. Vñ sciendum est qd fm .b. Tho. in .3. q. 8. ar. 5. Caput in alia membra influit dupliciter/uno modo quodam intrinseco influxu pro ut motus seu uis motiua & sensitiua a capite deriuatur in alia membra. Alio modo fm qd dicit quandam exteriorem gubernationem pro ut .f. fm uisum & alios sensus qui in capite radicantur diriguntur homo in exterioribus actibus. Interior autem influxus gratie non est ab alio nisi a solo xpo / cuius humanitas ex hoc qd est diuinitati coniuncta habet uirtutem iustificandi. Sed influxus in membra eccl. quantum ad exteriorem gubernationem potest aliis conuenire. Et fm hoc aliqui alii dicunt capita ecclesie iuxta illud Amos. 6. optimates capita populorum. Ista tamen capita distinguuntur a xpo. Primo ratione loci quia ipse est in omni loco. Alii autem homines dicunt quantum ad aliqua loca specialia capita/ ut episcopus in sua diocesi est caput &c. Distinguitur etiam ratione status/ quia papa quantum diu uiuit solum est caput. Etriam distinguitur ratione status/ quia xps caput comprehensorum & uiatorum est/ papa uero solum uiatorum & eorum que sunt sub domino & patre ecclesie militantis xps uero & militantis & triumphantis caput existit/ ut dictum est. Verum inter omnia capita uiatorum in terris ipse papa uiuens solum dicitur esse caput supremum & maximum & quo ad gubernationem exteriorem omnium membrorum. & de isto capite loquitur & intelligit nostra conclusio/ nam manifestum est qd non influit nec influere potest aliquam uirtutem in membra ecclesie xpiane & catholice nisi uirtute quam a xpo immediate habuit modo certum est qd ista potestas seu uirtus nunquam datur nisi ueris & indubitatis Ro. Pont. seu papis istis suppositis tanquam ueris argu. sic demonstrando tempus in quo talis putatiuus papa realis non est papa quia per simoniam electus in ecclesia manet in hoc tempore/ & in hoc tempore hec ecclesia non habet papam/ ergo hec ecclesia est aut manet sine capite/ quia per quodam resolutorie & inertia figura. & confirmat/ quia papa est caput premissis note sunt & per corpe mystico nihil aliud intelligunt doctores sancti prout ex ipsis colligere potui nisi ipsam ecclesiam seu congregationem fidelium. Verum est qd aliqui dicuntur membra propria putantur

illi qui habent fidem formatam & existentes sine peccato
mortali/ alii aut̄ fideles fidem mortuā habent qui ī peccato
mortali existunt/ nam fides sine operibus mortua est. Di-
cuntur enim mēbra huius corporis large tamen. Qui uero
nullo modo sunt per fidem huic corpori cōiūcti non dicūt
membra eius ut infideles & pagani. Propriissime uero electi
& predestinati ad uitam eternam / illi uera membra huius
corporis mystici existunt/ sed de predestinatis & electis ma-
gis dicitur alias. Manifestum est aut̄ q̄ hoc corpus mysticū
tunc esset monstrū quia quo ad hoc esset sine capite/ igitur
inconueniens deductum in Correl. est manifestum. Sed cō-
tra istud arguitur multipliciter ad tollēdū tale incōueniēs
Primo improbando illam cōsequentia est hoc corpus sine
tali capite/ ergo est sine capite / quia argu. additō s̄m qd
ad dictum simpliciter. Secundo papa mortuo idem incōue-
nies sequeretur ergo nulli decedentes illo tunc intrarēt pa-
radisum q̄ est falsum. Tertio idē sequeretur tpe scismatis
ubi aliquis crederetur uerus papa/ qui tamē nō esset/ igitur,
Quarto ar. sic/ pono casum q̄ papa sit apostaticus & nō ue-
rus papa/ & rursus alius papa succedēs illi esset similis & sic
consequenter usq; ad finē mundi tunc oēs essent damnati/
patet quia nec celum aperiretur & clausus non esset inferus
& sic x̄ps nō esset cum sua ecclesia usq; ad consumationem
seculi/ pro ut promisit & dixit hoc est falsum & maius incō-
ueniens/ igitur. Quinto uolo q̄ papa putatiuus sit in heresi
oculta uiuens nec intendat aliquid facere q̄ ipsa ecclesia iu-
bet & intendit/ tunc idem propositum q̄ tota ecclesia esset
decepta & oēs essent damnati que oīa sunt maxima incōue-
nientia/ igitur cōclusio uel Correl. est falsū. ¶ Pro soluti-
one istarum rōnum que sunt satis apparētes & communes cū
illis que dixi supra/ prepono primo q̄ credere unam sanctā
cathol. & apost. eccle. esse articulum fidei & q̄ eiusdem uni-
tas consurgit ex unitate capitis q̄ est papa quem credimus
uerum & indubitatum papam esse supremū pastore ī terris
& uicarium iesu x̄pi/ & quatenus ipso soluēte debite repu-
temus nos solutos & ipso ligante/ ligatos/ & maxime ordi-
ne clauium (quem alius uerus seruet) etiam obseruato/ &
q̄ talis non sit realiter nec uere papa/ q̄ facere aut pmittere.

deus potest / quia mere libere agit a dextra / & quādoq; per
misi mulierem in papatu aparenter regnare . Secūdo sup-
pono q̄ per plexitas saltem conditionata (ut multi docto-
res tenent) cadat aliquando in his que dependent ex lege
diuina aut fide . Tertio q̄ quis potest per errorem inuinci-
bilem adherere alicui falso repugnanti alicui fidei articulo
eidem subtiliter predicato ab aliquo suo curato uel prelato
ydiota uel heretico ut esset aliqua ignorans & ydiota per-
sona & simplex que crederet fortassis patrem in diuinis esse
filio priorem aut seniorē aut tale quid q̄nq; in pictura san-
ctissime Trinitatis contingere posset q̄ aliquis extimaret
patrem uirum & hominem esse / immo fateor me cōperrisse
semel in montaneis predicando / quandā uetulā simplicē
xp̄ianam centum & sex annos attingentē que seriose que-
siuit mihi q̄ mirabatur solū de uno quare in ecclesia depin-
gebāt sub tali forma . s. tri. cū esset mulier / q̄ cū inuestigassē
acuratus / dixit & aseruit se effetisse & permanisse in ac opi-
nionē per centum annos / q̄ cum increpassē uehementer
ad catholicā fidem & ueritatē / cito conuersa ad cor humi-
liter annuit uerbis fidei & catholice ueritati / & cum fletu &
singultibus contrita uehementer egit gratias dño Iesu xp̄o
qui per me dignatus fuit ipsam cōuertere ad eū & ad lumē
fidei sic peruenisse ualde consolata permansit / & paululum
post expirauit ad xp̄m & glorioso sine quieuit in eodē . Vñ
pie credidi & existimaui xp̄m expectasse hmōi simplicis p-
sone conuersionem ante q̄ moreretur & fuit istud in Vil-
la Solfone in diocesi Vrgeñ. in Hispania . Quare in isto nō
uidetur esse difficultas . Quarto suppono q̄ uerrissimū est
q̄ sola ignorantia inuincibilis generat in his que fidē cō-
cernunt uel sunt circa ipsam & p̄sertim circa istū articulū
credo in unam sanctā & apost. eccl. nō escusat & c. Nā & ad
hunc articulum fidei si cotingat dubitare de aliis articulis
fidei cōmuniter & quasi quodā instinctu nature oēs cōfugi
unt illico dicētes credo in ecclesiā sanctā & c. Et in ipso oēs
mori & uiuere uolumus / nam nec Aug. credidisset euange-
lio nisi compulsus esset per ipsam ut supra dictum est licet
alios explicitē non sciat ad saltem hunc articulum est de ne-
cessitate salutis cuiuslibet fideli tenere & firmiter credere si-

militar & sexto suppono quō res aliqua uel factū est in ore multoꝝ & publicat ab illis undiq; ad quos potissimum & principaliter & maxime expectat faciuntq; & debent nō potest tale factū non sciri implicite uel explicite & cognosci & intelligi & tpe debito procedente quod est uerū iuxta illud xpi uerbum in ore duorum uel trium stat omne uerbum ut ad dicta duorum pene temporales sm iustitiam merito infligantur. Septimo suppono q̄ Collegium Cardinaliū & (ut moris est) publicet illum papam qui esset per notoriam simoniam electus q̄ istud pluribus esset manifestum / ipsum Collegio coniunctim uel diuisim eum quem sic elegerunt predicarunt ut papam & colerent ut talē simoniace fore & esse electum tamen referantibus ita q̄ cū notorietate pape notoria esset talis simonia uel q̄ post referatē & successiue nota fieret omnibus uel maiori parte hominū / istis p̄suppositis & nō nisi ut magis ac magis ueritas predicti correlari elucescat / & sic uerissimū inconueniens q̄ pro inconuenienti ducitur / tunc respondetur ad predicta argumenta in his tamen sicut in aliis & in omnibus eccle. apost. saniori sententia semper salua.

¶ Ad primum negatur q̄na quia sit denominatio a nobiliori & perfectiori aut principali / nā papa (ut dictum est) est uiatoꝝ immediatoꝝ corporis mistici immediatū caput ut dictū est. & pro tali tenetū & reputatū ab oibus & per caput totius ecclesie cōmuniter ipsum intelligunt omnes fideles terre / qui & sunt membra corporis mistici cui consuetū est. Sed contra quia illa q̄na non hēt locum / nam in proposito ubi corpus simul habet plura capita / igitur minus bene arguitur probat assumptū per superius dicta quia habet xpm & c. & quelibet diocesis hēt suū caput. sc̄pm / negatur assumptum & ad probationem dicitur q̄ licet habet plura capita in specie non aut in genere & papa per respectū ad christum est caput inferior & membrum per respectum ad alios uiatoꝝ fideles est caput similiter epi respectu ipsius pape sunt inferiores respectu diocesis & subditorū sūt superiores & capita nec est inconueniens unum & idem esse caput & membrum seu superiorem & inferiorem respectu diuersoꝝ / ut p̄ naturaliter in arboꝝ porphitiana in speciebus subalternis /

sed contra destructa specie destruitur genus/ ergo destructo capite q̄ est quasi species .s. papa mortuo destruitur superius genus negatur añs/ quia genera sunt ingenerabilia & incorruptibilia s̄m p̄b̄m .i. li. post. & presertim in pposito ubi x̄ps manet ineternū & mors illi ultra nō dñabit/ sed qā relativa posita se ponūt pem̄pa se perimūt & destructo uno corela. destruitur reliquū s̄m p̄b̄m in p̄dica. relationis .s. destructo aliquo superiori destruitur superioritas ipsius ad alios ut de destructo patre destruitur paternitas ad filios. Verum tamen si cut inter species subalternas aliquę sunt aliis & sn̄periores & perfectiores in actu uel potestatiue ut spesies quam constituit differentia substantie. .s. incorporea est nobilior & perfectior speciebus corporeis/ sic papa quem prima substantia & prima causa que est deus im̄mediate cōstituit aliis oib̄ns inferioribus capitibus tā ecclesiasticis q̄ tp̄alibus/ est in p̄tate & dignitate nobilior & perfectior per respectū ad ipsos/ & sicut genus generalissimū dicitur uniuoce de oib̄s perfectis speciebus contentis sub ip̄so/ ut animal de oib̄s ueris aīalibus & depictis analogice seu equiuoce/ sic caput qd̄ est x̄ps de ueris fidelibus & electis dicitur quasi uniuoce de imperfectis reprobis & existentibus in peccato mortali quasi de fictis xp̄ianis dicitur equiuoce caput taliū membroꝝ/ p̄p̄ea hortatur nos apostolus dicens. Perfecti estote. Ad .2. negatur p̄na/ quia tunc caput qd̄ est x̄ps inluit ad oīa mēbra intrinsec̄s que sunt necessaria ad salutē & supplet sede uacante uices ipsius pape defuncti sed q̄tū ad gubernationē exteriorē ad soluendū uel ligandū p̄ censuras & concessionē priuilegiōꝝ & talia h̄m̄oī notū est q̄ x̄ps istud nō facit seu exequitur nec minus ip̄m collegiū Car. nisi forte s̄m quid & i quo p̄manet p̄as pape sicut in radice fructus quia ex ip̄so nascit̄ seu oriri debet papa p̄ electionē uidelicet qua electione debito modo & ut predictū est facta de aliquo tunc & fructus tā supreme preeminentie p̄cipit̄ & thesaurus xp̄i per clauium p̄tatem und̄ q̄ disp̄satur & distribuitur & ordo huiusmodi clauis seu potestas a nullo alio citra Christum pōt restringi aut apliari sicut nec oēs sp̄s subaltene uel specialissime p̄nt̄ generis generalissimi auferre potestatem predicandi de

ipsis aut minuere illam. & nota istam similitudinem que iā
deur satis notabilis in proposito. & aduerte q̄ de tali capi-
te quod est Christus non intelligitur tale Correlatiū sed p̄-
cise de capite cōiter capro. & quod est papa a quo non uult
diu esse desertam x̄ps suam sponsam ecclesiam / non enim
uult ouile suum diutius sine pastore esse propter q̄ ex lauda-
bili & approbata. sc̄. consuetudine est ꝛ. Cardi. cito cōsu-
giant & concurrunt ad electionem Pon. & cum certis peris
& abstinentiis & in angusto loco congregati citius per ele-
ctionem facere compelluntur. que electio si nō conuenisset
aut fieri non posset aliqua legitima causa concurrente. tunc
puto ad ecclesiā uniuersalē prātem eligendi papā fore ip̄o
facto deuolutam. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ tale inconueniēs
posse sequi contingit dupliciter aut per ignorantia crassam
seu affectatam passionem aliqui uellent recipere illum in
uerū papam quem sciunt non esse papam. & tunc tales non
exultantur & sunt scismatici & sine capite etiā quod est x̄ps
sed quid de simplicibus & edior. qui simpliciter credūt ma-
gnatibus & prātibz & prelatis suis. & gesta ip̄soꝝ seu cul-
tus cito transeunt in malum exemplū ip̄soꝝ & firmiter cre-
dunt ipsum esse papam. Dicendum q̄ si assentiendo contra-
riis fidei que inuincibiliter credunt & opinantur esse fidei &
deus istud permittat q̄ ne dum excusantur sed etiam me-
rentur ex tali assensu. nel pius caedendum esset q̄ tales sal-
uantur ex recta intentione & simplice uoluntate quam ha-
bent sic q̄ si scirent illum non uerum papam non ut uerum
coluissent. & ideo in uoluntarium actum habent interpreta-
tiue & x̄ps misericors qui non uult mortem peccatoꝝ & q̄
est tunc supremus potest ex quadam singulari prerogatiua
seu priuilegio illum cōcensum acceptaret etiam ad salutē
hoc puto saluo melioris snia pro nunc esse cēsendū & dicē-
dum. nam dicere q̄ deus istud non permisisset infaciete q̄
in se est & ignorantia inuincibilis aut poplexitas q̄ nulla.
tenus cadit in similibus fidem & legem diuinā concer-
nentibus. hoc est difficile ad sustinēdum cum uariis r̄pibus
fuerunt plures pape putatiui & durāte scysma existētibz
illis per annos ferme. xl. & tamen manifestū esse dignosci-
tur tam ex traditionibus. Rō ponitur q̄ ex fide q̄ sicut unus

deus una fides unū baptisma sic unus papa/manifestū est aūe
q̄ tales qui fuerant sub illis firmā fidē erga illos sigillatim
habentibus & non sub illo qui tunc erat uerus papa fuere/
ideo dānati/satis durū esset & impiū esset a ferrere sed excu-
santur per ignorantiam inuincibilem/& tñ istud deum per-
mississe notum est/sic etiam foret crudele & impium omnes
a sacerdote nō baptizato adorantes hostiām quā talis con-
secraret nō ideo essent idolatre dīto q̄ istud inuincibiliter
per ignorantiam agunt/sed excusantur & in tali casu dicunt
sancti doct. q̄ supplet defectū hmōi sūmus sacerdos & eter-
nus xp̄s/cuius uirtus non est alligata sacramentū que ipse
condidit & instituit/sed potius ecōuerso/& si dicatur cōtra
quia tunc aliquis assentiendo falsis & fidei repugnantibus
posset mereri premium martini/quia posset mori & uelle
efficaciter talem fidem sustinere. Ad istud dicunt aliqui q̄
tunc deus prouidisset ei sic q̄ haberet ueram notitiā de op-
posito. Alii uero dicunt q̄ non ideo quia assentit conclusio-
ni pratice falso sed quia assentit premissis uel scit premissas
sufficienter esse ueras/ut in casu quicquid p̄latus p̄dicat mi-
hi & declarat de sacra scriptura uel alioꝝ tenet uetula sim-
plex credere/sed predicat prelatus aliquid contrarium fidei/
igitur meretur/ergo talis propter assensum istaꝝ premissarū
simpliciter in casu posito de sacerdote non baptizato qui
non potest conficere sacramentū propterea quia deficit sibi
fundamentū nostri doctores tenent cōiter dicendū fun-
damentū aliorū sacramentoz̄ esse sacramentū baptismatis
posset argui tunc sic u; & q̄ aliquis credens ibi esse xp̄m
moreretur sup hoc/his nō obstantibus puto pro nūc (salua
sua melioris dicentis) q̄ iste mereret/sicut assentiēdo ueris
articulis fidei propter uirtutē premissaꝝ deo pmittente (quī
nō ē acceptās meritum hominis ex condigno operationis
sed sicut sibi placet) stare in tanta constantia & nō reuela-
re oppositū/nec tamen istud uideret esse implicite neq̄ for-
maliter contra fidem/quia haberet talis istam fidem explici-
tam. s. credēdo in unam sanctam ecclesiam propter q̄ impli-
citer in uoluntarium aliqd̄ quia interrogatus hunc articu-
lum nō negaret immo affirmaret ipsum nec ē possibile deū
posse falli aut fallere decipi uel decipere /nec ideo sequitur

fidei formaliter posse subesse falsum sicut nec lumē tenebrā
esse quia hoc implicat contra dictionē. ¶ Et nota s̄m Ro-
ber ol cot super .i. sen. non oīs heretici etiā in his que fidei
sunt est peccatum infidelitatis uel heresis / quia posito q̄ ali-
quis ingenerali uelit credere oīa que .s̄. reuelauit ecclesie
fore credenda / & sub hac fide credat erādo cōtineri quoddā
oppositum alicui articulo subtili / ad cuius fidem explicitā
non oēs tenentur & per consequens si addereat illi habens
tamē promptum animū credendi / ea sola que ecclesia credit /
talis non est hereticus nel infidelis . Vñ Vincen. istor. in .z.
parte speculi / narrat alegando Elinandum ep̄m de quodā
alio ep̄o Asiē / qui dicebat papias / qui fuit auctor heretico-
rum / qui dicuntur chiliaste .i. milenarii / illis s̄m Papiā di-
xerunt q̄ homo per mille annos foret cū xp̄o in uita corpo-
rali & fruereetur corporis uoluptate . Et tamen non opstante
q̄ iste Papias sic erat istorum auctor / nō inter erethicos sed
inter sanctos in martilogio computatur similiter Hyreneus
lugdunē / & Victorinus Pictaueñ. quorū utriq̄ predictum
Papiam sequuntur . Gloriosi tamē martyres existētūt simi-
liter .b. Cyprianus de hereticis rebaptizandis / errauit . Isti
ergo errores predictis sanctis non imputātur q̄ nō exptina-
tia sed ex simplicitate errauerunt . Ex quo manifeste hēf
q̄ non facile sed cum magna potius maturitate & prouidē-
tia aliquis ut hereticus censeri debet . Ad quartum dicitur
q̄ casus si per ipsum deū permittretur q̄ per ignorantiam
inuincibilem tales excusarent . Sed aliter & melius dicitur
q̄ lege ordinaria stante hoc implicat contradictionē nam
xp̄s dixit ego uobiscum sum usq̄ ad cōsumationem seculi .
Et in tpe passionis sue non euacuari se d fidē in beata uirgi-
ne uoluit preservari . Ad quintum q̄ dato q̄ deus hoc pmit-
teret ipse suppleret tunc effectum necessariū ad salutē / & p
ignorantiam iuincibilem excusarent / sed de his alias sub-
tilius dicit . Vñ ex predictis oībus pz nostri Correl. ueritas
& oppositum dogmatizantiū & opinantiū uanitas . Cum
his tamē stat q̄ electores simoniaca culpam committerent
seu heresim secundo mō sumptam & grauissime peccarent
propter preheminentiā q̄ elector propterea attingere habet
ut deus ideo efficiatur in terris . Quare eternū ipsum deum

(cui de oibus reddicturi summus ratione / & quem nullum
later secretum & apud quem nulla erit in die iudicii persona
rum acceprio) magis ac magis pre oculis habere tenentur,
An uero aliqui qñq; in Ro. Pont. sic electi fuerint non est
nostrum dicere nec minus iudicare. Si sic seu aliqua de ci-
eunstantiis electionis ad bene esse requisitis / uitiarunt. Nō
tamen esse substantiale seu ipsius essentia electionis / ideo de-
struxerūt / quin minus sit papa sic electus / q̄ fuerit beatus Pe-
trus / quo ad p̄tates & dignitatē papalē / q̄ si secus existimef
sic electi si multi fuerunt predecessores. S. D. N. I V L I uer-
ri & in dubitati pape. 2. p̄fatum incōueniens in dicto Cor-
rel. inductum / uitari minime potest. Et si dicatur q̄ talis
uenit declarandus / quia quo ad deū non est papa / idē om-
nino uidetur esse iudicium / cū eadem sit ratio oppositorū /
sicut dicitur de excōmunicato quo ad deū / qui non erit ex-
cōmunicatus quo ad mundum neq; quo ad iudicium hu-
manum & contentiosum / & e contra. Sed deus uidēs ip̄m
non esse papam non cōfert ei clauēs / sicut iniuste excōicato
non ideo aufert ei paradysum. Et rursus aliquē reputamus
sanctum / qui apud deum erit damnatus iuxta illud non oīs
qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnum celoꝝ. Et multi
adorantur in terris / qui cruciantur in inferis . Et utrū odio
uel amore aliquis sit / teste apost. nemo scit. Et rursus si cō-
stitueretur eccl. uel Conciliū n̄le superior cuius oppositum
supra dictū ē & infra patebit. Foret multum negligēs in di-
ferendo talem declarationem / & sic eccl. ulis posset errare
uel decipi q̄ nō est dicendū etiā fm aduersarios . Qui inci-
dunt incillam cupientes uitare caribdim. Et ultra cum papa
possit conteri & in foro interiori penitere occulte & nobis
nescientibus. Quia cor contritum & humiliatū deus non
despiciet. Igitur illud an sit papa uel non apud deū non est
nostrum p̄scrutari / quia deus posuit in potestate sua . Vñ
hoc esset uelle diuinare / aut plus sapere q̄ oportet . Vltima
uero particula huius Correl. de se est manifesta tam in mo-
ralibus q̄ in naturalibus ex uitiosis enim & permissiōis fieri
tandem studiosos & sanctos ex ex spinis rosa; ortiri & fruc-
tus & sicut ex spina rosam genuit iudea Mariam . Ac ex tē-
plis paganorū efficiūt tēpla xp̄i &c. Et sic ex iniquo p̄ncipio

conflata sit quæque salutatis religio. Vñ contingit ex indebita
electione optimum pontificem & extremum totius ecclesie
fauctorem protegere & ducem oriri. Quare mens opinatiū
oppositum non est efficax sed potius friuola & innanis &
uana. procedens fortassis potius ex ambitione humana &
sic est finis totius Correl.

¶ Sequitur Quinta conclusio.

Circa huius declarationem / & quia sepius de Cōcilio
locuti sumus & locuturi in posterum ideo igitur
recte definiri dignū prius duci. Est enim Concilium usis
eccl. cath. congregatio maiorū prelatorū eccl. aucto. Ro.
Pont. speciali / conuocata ad aliquid cōi intentione solēni-
ter tractandum in religione xp̄ana / papa ipso in Cōcilio
presidente uel aliquo loco sui. Et hec definitio est bona &
oēs conditiones requisite eidem cōueniunt ut patet recte in
tuenti illam. Ex quo patet quod illa definitio quā aliqui assu-
gnant .s. quod Conciliū est societas fidelium in unū propositum
& propter unam intentionem congregatorū est insufficientis
cū cōueniat aliis a definito ut pote cōgregationi fidelium
secularium. &c. Tangitur enim & causa efficiens & auctori-
zans Conciliū tangitur causa formalis .s. ex cōmuni inten-
tione. &c. tangitur causa finalis. s. in religione xp̄iana tan-
gitur & ritus ceremonialis cum dicitur solemniter / tāgitur
director cum subdit papa. &c. Ex quo sequit̄ alia Concilia
iuxta ecclesie aſr celebrata esse conciliabula aut conuenticu-
la potius appellanda maxime absq; Ro. Pont. consultatiōe
si fiant / & hoc quod potissimū esse censetur deficiat / quod autē
Conciliū sum. Pont. distulerit diferēdūq; duxerit ad aliud
t̄ps hoc posse & potuisse oīa iura testantur maxime ubi suo
t̄pe nōnulla pliorum & belloꝝ intra Italiam & contra ec-
clesie Ro. bona excitata fuere impedimenta multa quibus
& paci xp̄ianitatis primus Ro. Pont. etiā per realem & per-
sonalem assistentiam esse intentū & prepeditiſſimum in il-
lis cum multis laboribus & suppliciis quasi usq; ad martiri
assumptionē p ecclesiastica libertate necesse fuit n̄is oculis
proh dolor ac nostra tempestate uidimus quare tot & tan-
tis periculis eminentibus & ad omne scysma uitandum di-

Stulit sicut & distulisse potuit Conciliū consulte & legitime
ad aliud tps/ nam si inceptum & cōpletum per ipsum pa-
pam dissolui & reprobari potest sicut sibi placet & legitima
occurrente causa ut sepe & in dicta sum. Tu. cre. factum rite
legimus/ cuncta quoq; iura ad nos a sanctis patribus divini-
tus emanata ista fieri permittant & iubeant sic esse de facto
& fieri debet proculdubio admirari nemo quiquidē scām
& religiosam mentem. S. S. Concilium si dici possit Conci-
lium pisanū nuper damnatū Romanū & lateranen. rite un-
dictū tetrag. & inter principes oēs tpales per suos nūcios cō-
sultum pro predicto tpe manifestū uoluit & publicatū un-
de recte si pensemus que gesta sint tpe Iulii. ii. Pont. Maxi.
ipsa sedes apost. & Ro. eccl. plusq; a multis annis & tibus
aliog. Pont. uenit profectio & extollenda & admiranda plu-
rimū. Quorum omniū & Bononia & Ferraria ac Ro. urbis
iustitia & pax religiosissima efficax ac oppulentissimū perhi-
bent huius rei exemplum & testimoniū in ostiū & aduersa-
riorum dicte ecclesie Ro. & apost. sedis sempiternum dede-
cus damnūq; spirituale & opprobriū nullis tibus e menti-
bus & memoria bonog. xpianog. delendū quā nunc Ferdi-
nando serenissimo ac catholico rege Hispanie catholice ec-
clesie fauente cum effectu cuius fedus felix faustū & diuini-
tus consultū publice & solenniter & in templo diue virgi-
nis gloriose de populo. 6. septem. 1511. in Vrbe cum Pont.
Max. & totius celeberrimi collegii q. Card. assistentia deū
omnes laudantes audiuius nostris auribus cum gloria &
letitia magna christianog. effraciter publicatū & circa hāc
dilatationis Concilii causam legitimā satisq; condignā no-
stro iudicio sacre Ro. eccl. correctiōi illud in oibus
humiliter submittendo in hoc opere & in dialogog. nōre
prohemio non nisiq; uidimus & audiuius testamur omni
adulationis labe secluso/ & hoc badum tentādū hoc opu/q;
dictādū nisi zelo domus dei & sedis Petri si me nō cogisset
hanc prouintiā & hac tēpestate nostra (quis a multis rogat⁹
fuerim) minime assumpsissem ac nisi ipsa catholica ueritate
(cuius professor indign⁹ sū) me plurimū impelleret & cle-
mentissime eccl. ro. & s. d. n. pape benignitate fretus ac suf-
fultus a solo sponso eccl. qui est Christus. iesus testimoniu

conscientie mee bonorum oïum & sapiëntie largitore/ mercedem sperans (cuius gratia sum id q̄ sum minimus & inutilis seruus eiusdem/ ac aliõꝝ doctorum eccl. postremus) Et quicquid scripsimus si rectū eidem attribuat oro. Si defectum patiatur (quia nusq̄ est inuenire perfectū nisi in illo) queso ut saltē ex recta intentione simpliciq; & humili spū id emanatum credatur/ ac gratis & absq; ulla ambitione honoris mundani/ hoc opus & editum & oblatum censeant oēs lectores obsecro. Sed ad eā partem conclusionis/ que aliquid difficultatis habet ulterius p̄grediamur dignū est

¶ Quod dempto heresis crimine propriissime sumpte pape potestas etiam ab ipso Concilio uniuersalis ecclesie non potest addimi.

Et breuitatis gratia ut idē sepius nō repetamus supponimus illam distinctionem q̄ in materia simonie & in Correl. proximo de heresi posuimus/ q̄ in proposito non aliter assummo q̄ ultimo mō. Verum ut clarius veritas n̄re conclusionis elucescat/ ac ut subtilius elimetur rubigo ementibus aliquorum aduersariõꝝ argumenta ipsoꝝ primitus uentilari censemus.

¶ Et primo argu. sic/ grauius peccat fidelis q̄ infidelis p̄ ingratitudinem q̄ habet de sua uocatione. ergo papa potest deponi propter aliud crimen etiā si non fuerit infidelitatis añs p̄ ad Heb. 10. q̄nā probatur p̄ illud Deut. 25. pro mensura peccati erit & plagarum pondus. Secundo ar. sic hereticus nullis prauis moribus infectus/ iudicandus nō est/ ergo nec papa pro heresi/ q̄nā uidetur nota & añs s̄m Augu. 6. q. 1. de tali dicentem non audeo percipitare sniam.

Tertio ar. sic a fortiori Concilium use non iudicauit Marcellinū papam in heresim lapsū & conuictū sed collegē dixerunt ei. Noli audiri in n̄ro iudicio/ sed collige in sinu tuo causam tuam/ q̄m ex te iustificaberis/ quia prima sedes non iudicabitur a quoq; ergo nec papa etiam hereticus illo modo potest ab aliquo iudicari. Quarto ar. sic & aliter/ episcopi criminibus inuoluti deponendi sunt/ ergo & papa qui est summus ipsorum/ añs est glo. 1. ad Thimo. 3. q̄nā patet a fortiori. Quinto pascere oues est credētes in xpone a fide deficient confortare & exemplum uirtutum/ cum

uerbo predicationis in pendere/ ergo papa criminofus de
bet deponi/ q̄na uidetur nota/ & añs fm. b. Aug. ſuper illo
uerbo lo. .21. palce oues meas. Sexto 21. ſic qui crimē ali
quod defendit & ſe de illo corrigere non uult ſubuerſus eſt
& proprio iudicio condempnatur/ ergo ſi papa eſt in crimē
notorio & in illo incorrigibilis inueniatur ipſo facto eſt
depoſitus q̄na p3 añs eſt Apoſt. ad Thi. 3. ¶ In contrariū
eſt q̄ ſcribitur .41. di. Si papa/ textus tritus & ualde cōis/ac
ubi ē expreſſa cōcluſio/ fm cōmuniore uia ſanctōꝝ expoſi
torum / q̄ propoſſe imitari cōnamur. Vbi dicit q̄ in p̄ſenti
uita culpas pape nemo redagere preſumat mortaliū. Quia
cūctos ipſe iudicaturus/ a nemine iudicandus eſt/ niſi depe
hendatur a fide deuius. pro cuius perpetuo ſtatu uniuerſitas
fidelium orat. Vñ dico conformiter ad doctrinā ſacram &
enāgelicā (a qua abſit ut deuiare putē aut minus credā) q̄
ſicut homo mortuus non eſt homo/ ſic papa hereticus non
eſt papa ſed depoſitus. Sed dices ponatur q̄ iſtud fuerit oc
cultum fidelibus & eccl. ſequeretur q̄ tunc credentes in eū
& in unitatem eccl. emanantē ab eo/ deciperetur & erraret.
& defraudaret ut ſupra/ d ſimonia dicitur/ q̄ excuſant pp
ignorantiā inninubilē. Sed quid q̄n eſſet plene notopū
& nullatērgiuerſatione occultari poſſet/ debet nedū ut papa
nō coli ſed ut alter antixps ab oibus pſequi & in pugnari.
Sed quid/ agendū q̄n res uertitur in dubium/ ſic q̄ ab aliq
bus dicitur & ab aliquibus affirmatur. Hic duo michi oc
currūt reliqua iuris & legum peritis dimittendo/ q̄ ſi audi
atur ab aliquibus grauibus perſonis probis & honeſtis &
qui teſtificent de uiſu/ & quarum nulla intereſt/ & quaten⁹
ſint plures quia non in unius ſed in ore multorū ſtat omne
uerbum. Debet iſtud caute & ſecrete aliquibus de collegio
ꝝ. Cardi. denunciare ſeu reuellare/ & ubi uiderūt ipſū papā
in occulto uel alias in fidei cōtemptū & blaſphemā aliquos
cultus iudeorū & paganorū & iuxta eorū ritus obſeruari &
talia hōi facere que totius religionis xpiane obprobria
exiſtunt. Aut pertinaciter aliquem expreſſum fidei articulū
& in cimbolo contentū negat & in parte negatiua non ob
ſtante determinatione eccl. in contrariū ſtare uult & inten
dit pſeuerare etiā cōtra ſacramēta eucharſtie & ſacro ſanctē

in istis eccle. sacramentoꝝ tunc sub pena damnationis eter-
ne sic scientes reatū tam prauum debent reuelare & nul-
lus habere occultū q̄ est in totius ecclesie & religiōis xp̄ia-
ne periculosissimū & grauissimū detrimentū / quippe & si ta-
lis reuelas hāc ueritatem & p̄pterea subiret quodcunq; sup-
plicium aut mortem ipse meritū h̄ martiris inter cōp̄hen-
sores non obmitteret / & uotanter dixi in singulari / & ut
sic quia non sufficit audire in ūsi seu in cōi hic quia est ali-
quibus aliis grauissimis & notoriis criminibus et simonia
dato q̄ illā cōmittere posset errat in fide aut male sentit de
ipsa aut talia h̄mōi dicere uel audire / quia licet hec faciant
ipsum papam criminōsum & peccatorē reddant si uera sint
non tñ reddunt ipsum hereticū. Dico p̄pterea q̄ et si hec ue-
ra essent tales loquaces grauit̄ peccant ponētes os in celū
& qm̄ nullum habet in tertis iudicem pro aliis criminibus
& multū redarguendū sunt nisi admonentes & ut supradī-
ctum est / quia si detrahere proximo / qm̄ magna iniquitas
est detractio / nō licet cuiq; sine graui peccato / a fortiori ponti-
fici max. & caput naturale posse a mēbro incuti aut uerbe-
rari dementis / & contra naturam est / quippe cum scriptum
sit non maledicas surdō in occulto / & rursus x̄ps dicat si qs
hoc dixerit patri suo & principi orbis & Pont. max. racha
uerbum iniuriosum & in contumeliam alicuius dictum in-
telligit. ¶ Secundo principaliter dico q̄ nō facile creden-
dum est istis qui sic cōster papam inculpant ut p̄fertur qm̄
scriptū est qui cito credit leuis est / & hoc faciunt aliqua pas-
sione animi cōmoti / & quia egre ferunt gesta aut iustitiam
ipsius. & rursus isti non sunt effectus aliquid facientes in iu-
dicio contra papam nisi precessissent uel subsequerentur ali-
qui speciales actus & singulares & super sectam materiā / ut
dixi & qui fuissent euidenter uisi & auditi & per legitimas
& multū ydoneas personas / pluresq; sint testes requisiti &
matutius ac diuturnius & cautius examinati & cōsultius q̄
s̄m iura ut in. c. qualiter extra de accusa. in aliis prelatis ob-
seruari precipit / p̄sertim si fuerit occulta heresis / cecus si
notoria esset id in prelato prelatoꝝ & in dño dñantiū ma-
xime obseruari debere p̄terit. p̄culdubio neminē est enim
quoddam ase in mundo signum omniūq; iuditiū in manu

habens & cum gladijs sue eximie iurisdictionis & potētie
iustitiam generaliter & specialiter dispensando & distribu-
endo seu administrando nequaquā potest omnibus compla-
cere & humanam hominū fragilitatem multifarie perueriti-
certum sit/& istud detestabile crimen heresis propter q̄ so-
lummodo iudicari potest/ Debet quoq; in eo specialius &
longe cautius & maturius in iudicio consultissime omnes
prorsus accuratissime examinari/& omni passione postpo-
sita & in uniuersali Cōcilio ecclesie Christi iudices quia de
iudice omnium iudicari debent intendunt & deum pre ocu-
lis precipue habentes quia suum locum tenentem & uicariū
ad condemnandum procedunt sic ut declarant eius Christi
uices non habere quam apud deum etiam post crimen tale
cōmissum non habuit ac proposui sublimitatem/ quia quan-
to sublimior est persona tanto cum maiori solemnitate de-
bet deponi & numerus testium qui requiritur quando cri-
men non est euidentis seu notorium ex. 2. q. 5. & hanc requisi-
tam consultam maturitatem consulte & probe illi sancti epi-
scopi in Concilio uniuersali in. Marcellinum papam in he-
resim deprehensum obseruarunt quando eidem humiliato
& se corrigenti dixerunt noli audiri in nostro iudicio sed
collige in sinu tuo causam tuam quoniam ex te iustificaberis
& ex ore tuo condemnaberis/ quia prima sedes non iudi-
cabitur a quoq; & sententiam depositionis contra eum non
protulerunt. ¶ Sed primum assumptum nostrum ad pro-
bandum conclusionem nostram q̄ pro heresi propriissime
sumpta sit papa deponendus fuit q̄ sicut homo mortuus nō
est homo sic papa deprehensus indetestabili crimen. i. heresis
non est papa propter q̄ ipso facto est depositus probatur au-
thoritate Aposto. ad Ephe. 1. ipsum dedit caput super omnē
eccle. que est corpus eius capitis autē est influere uitā oībus
mēbris principiu autē uite spiritualis est ipsa fides quia sine
fide impossibile est placere deo. Vnde apost. ad Hebr. xi. fidē
dicit substantiā. i. fundamētū omnium speranda. re. si ergo
papa deuius a fide mortuus est ipsa uita spirituali & per p̄ns
aliis influere uitam non pōr. Et ad argumenta ad primum
dicendum q̄ procedit de punitiōis gradu. i. hoc est grauius
puniet fidelis p̄ eadē spē p̄cti q̄ pro eadē puniet infidelitas

pluribus potius ex ulli q̄ puniri/ac torius ecclesie apost. liber
tatem ex neglectu notabili undiq̄ uiolari & penitus amitti
non curans notabilem tyranniam principum inique agen-
tium & bona ecclesie uiolēter occupantiū & retinentiū po-
tens remouere & non facit & resistere illis aut suffragari ec-
clesie apost. minime curat & ex spreto quodā & notabili ne-
glectu ista facere euidenter negligit & talia hmoi/unde infi-
deles exultant & pagani in obprobriū xpianoꝝ & usis eccle-
sie derisionem undiq̄ propterea innocētia & uirtute dep̄ssa
sola iniquitas exaltaretur/& ob notabilem & euidentē ne-
gligentiam pape/sic q̄ talis negligentia posset notabiliter
dari pro cōtemp̄tu ecclesie/& multi propterea ecclesiā apo-
stolicā cōtemp̄tmerent/& sic de aliquo notorio crimine
directe contra ecclesie preceptū in eo regnante & sic domi-
nante q̄ nullis monitionibus ab ipso abstinere uelit & pluri-
mi fideiū passim & successiue tale facinus propterea crimē
esse aut p̄m̄ minime existimantes illud indifferenter patra-
rent & predicarent nō esse ab ecclesia phibitū uel a diuina
lege/& sic dogmatizādo hec nouā sectam exordiri incipe-
rent & facerent tunc & in similibus puto talem Pont. non
esse ab heresi p̄p̄tissime sūpta immunē & quatenus male sen-
tiret de fide & nō crederet in unā sanctā catholicā & apost.
ecclesiam/in aliis uero licet sit publicus & notorie crimino-
sus nō uideo q̄ dici possit ideo hereticus nisi per bonam cō-
sequentiam posset probari contemptor fidei xpiane aut ri-
tus ecclesie apostolice manifestus sicut usurarius aut concu-
binarius siue avarus diues quantūcunq̄ sit inueteratus & in-
uolutus in dictis peccatis dū modo non asserat talia nō esse
peccata pertinaciter nō potest dici hereticus ut sic unde iste
p̄ne nihil ualent iste est peccator manifestus/ergo iste est he-
reticus/qa aūs est ueꝛe q̄nq̄ q̄ns falsum sic nō sequitur istud
est substantia ergo est homo quia erit lapis/quia arguitur a
superiori ad/inferius affirmatiue.& ultra propter diuersita-
tem speciei que est inter peccatū & p̄m̄ sicut inter capram
& leonem sicut non sequitur iste leo/ergo iste est capra sic
non sequitur papa est avarus ergo hereticus/quia auaritia &
heresis differunt sp̄e/& dato q̄ papa posset cōmittere simo-
niam q̄ nō tenemus eo modo quo supradiximus.nō sequi

Nec ratio bene sequitur/ q̄ p̄m̄ infidelitatis in infideli sit
minus q̄ peccatū gule aut alias infideli/ & sic negatur q̄na.
Et ad probationē dicitur q̄ pondus ut sic & de peraccidēs
esset maius in fideli. ¶ Ad secundū negatur aūs. Ad proba
tionem dicitur q̄ Aug. loquitur de heresi large sumpta/ut
pote primo uel secūdo modo p̄dictis. ¶ Ad tertiu nega
tur minor/ quia papa in tali casu definit esse superior sic & eē
papa ut dictū est. Et ad illud de Marcell: no idem uidetur eē
dicendū de quocūq; alio qui ob detestationem criminis cū
to cōuersus ad Cor. sic & illo modo humiliaretur/ quia de
finit esse hereticus/ quia in quacūq; hora peccator ingemue
rit uita uiuet & non morietur dicit deus per prophetam/
& rursus ecclesia nulli claudit gremiū/ si igitur canonicē cō
uersus fuerit non esset deponendus. ¶ Ad quartū dicendū
q̄ nō est eadem ratio de aliis quia habent superiore quē nō
non habet papa in terris & alia naturaliter est esse ratio capi
tis & alia membroꝝ capitis sit influere & agere membroꝝ
aut pati & recipere proprium sit respectu ipsius.

¶ Ad quintū negatur q̄na quia ut supradictū est alia crimi
na si faciunt ipsū papā criminōsum & peccatorē nō tñ he
reticum sicut gula propria nō facit superbū/ dico tñ q̄ si per
tinaciter defenderet p̄m̄ mortale & a lege diuina prohibi
tum nō esse p̄m̄ sicut p̄m̄ luxurie uel alias esset hereticus.

¶ Ad sextū negatur q̄na/ nec puto esse uenisi in casu quo
tota ecclesia uir & notorie scandalizaretur & simplices iō
notorie deuiarent a fide tunc si penitus in hoc incorrigibi
lis inueniretur & pertinax nec aliunde deus prouideret uel
aliud non posset haberi remediū: tunc salua saniori senten
tia semper puto eum non ob aliud crimen q̄ heresis in quo
sic faciendo incideret deponendū/ nō dū ut legis diuine cui
subiectus est papa & quā nō condidit ipse preuaricator sed
ut cōtradicens eidē directe & inuasor ipsius esset censendus
peruertens totam fideliū congregatiōē/ faciensq; ideo a le
gis diuine obseruantia quasi penitus aliā nā. Et credo tūc fo
re tale scandalū quando papā esset notorius decipator bo
norum ecclesie nullam inter subditos obseruari iustitiā cu
rans/ permittens notabiliter innocentes undiq; cōprimi &
grauari & per iniquos & famosos maleficos semper & ut in

tur iste est simoniacus ergo hereticus/nec de alio publico si
moniaco sequitur quia arguit dicto fm quid ad dictu sim
pliciter non enim simonia est heresis nisi fm quid & secun
do modo sumpta. Preterea si interrogetur cõiter inuetera
tus luxuriosus adulter lusor aut concubinarius q̄tuncunq̄
excessimus & obduratus & inueteratus/an bene sentiat de fi
de catholica & de ritu ecclesie catholice & apostolice dicit.
Vtiq̄ bene sentio & uolo mori & subire quodcunq̄ suppli
cium & martyriũ si opus sit propter hoc/licet tale peccatum
luxurie obmittere & fragilitatẽ meã derelinq̄re nõ possint
tamen heresim penitus detestor et hoc testamur q̄ uidimus
in multis & interrogauimus & inuenimus esse uerum/ licet
enim tales grauissime peccent/ueruntamen similium pecca
torum grauitatẽ nunq̄ attingit de per se hereticam prauita
tem de qua loquimur in presenti sicut nec spesies pigrutie de
per se nunq̄ fiet superbie spesies nec capra leo fieri põt/ ut p̄
dictum est. Et fm. b. Tho. in. 2. 2. q. 39. grauitas peccati atten
ditur iuxta genus suũ seu speciem. Hec ẽt conclu. multiplici
uia corroborari põt. Tũ primo quia papa est caput totius ec
clesie & nullũ habet superiorẽ in terris/ ut supra satis sup̄
satis pbatũ extitit. Tũ ẽt scdo quia in naturalibus cause prio
res agunt in posteriores & nõ ecõtra. ergo nec inferiores
agere possunt in priores. Et hoc hẽt ueq̄ in oĩbus ordinatis
ad inuicẽ. Tũ. 4. sicut i ordine nature & mobiliũ deueniẽdũ
est ad unũ immobile nec est processus in infinitũ fm phm ita
& in ecclesiastico ordine deueniẽdũ est ad unũ principẽ i ter
ris in quo erit status & cõfirmatur quia nõ minus relucet po
tentia dei in his q̄ sunt moris seu gr̄e. Preterea nullũ est iudi
cium maius iudicio sedis apost. & pape/ ergo a nullo põt iudi
cari/ p̄na nota est/ añs paet ex. c. cum inferior. di. 19. p̄te
pape iuditiũ soli deo reseruatũ est. ut in. c. alioq̄. 9. q. 3. Pre
rea a papa nõ licet appellari/ ergo nõ habet superiorẽ i terris
p̄na nota est/ añs supra probatũ est. Cõfirmatur rursus istud
sanctorũ patrũ & Ro. pont. auctoritatibus prima. b. Anacleti
pape & mar. in. c. si papa sepe allegato/ & Inno. i. c. nemo. 9.
q. 3. & Gela. papa in. c. ipsi sunt in eodem loco/ & multorum
aliorum quos breuitatis causa relinquo. Sed & istud osten
dunt factoz Concilioz diffinitionibus/ ut in diffinitione

Concilij usis Ro. & ex diffinitione prefati sinodi in qua b. Narcellinus papa qui turificatis ydolis mortis timore non fuit cōdemnatus ut supradictū est / de qua in. c. nūc aut di. 21. Idem ex Calcedonen. Concilio ut in. c. tptum. di. 21. q̄ con stat et ex. s. nunc aut di. 17. & multoꝝ alioꝝ Conciliorū & sinodum. &c. hanc opinionē tenent clarissimi sancti docto. in theo. Hugo de sancto Victore / Albertus / sanctus Tho. i. 4. Petrus de tarañ. Inno. quintus in quarto / dñs Petrus Vdal ricus in sum. sua / dñs Mar. de alta uilla in quarto. dñs pe trus de paluda in sum. sua. quam facit de ptate ecclesiastica / mḡi Aug. de Anc. in sum sua. frater Alex. de alpidio i sū. sua de eccl. ptate / huius quidem sententie sunt omnes ferme ca noniste hostien. Io. an. gido. archidiaconus aluarus in li. de statu ecclesie. s. q̄ papa indubitatus & uerus non potest iudi cari ab aliquo in terris nisi propter heresim proprie sumpra & de ista conclusione dicta sufficiant que contra Basiliense Concilium directe concluditur & eius sequaces seu imita tores qui errauerunt ab utero & locuti sunt falsa contra ra tiones & ueritatem dogmatizantes. &c.

Sed queres quid agendum sit in casu quo papa est obuolutus i enormibus crimini bus totam eccle. dei notabiliter scandalizantibus. Rūdetur q̄ talis est ut predictū est reuerenter & cauitatiue admonen dus ibi enim ipsū deū q̄ solū habet iudicē deprecari debe mus ut eū cōuertat de celis quē a neie in terris posse iudica ri uoluit q̄ sepius diuina puidencia hoc pmitit pp peccata plebiū ut sic uertant corda regentiū fm̄ Greg. sicut et mē bri malicia seu morbus nāstr inficit & pturbat cerebrū & ca put sicut deus pmitit malignitatē plebū caput ecclesie papā in persona q̄nq̄ contaminari nec papa maior est petro succ. suo qui xpm̄ ad clamorē unius simplicis ancille xpm̄ nega uit / qui fleuit & penituit & xps̄ peccatū deleuit / nō nega pa xps̄ est qui erat penims̄ inpeccabilis p naturā licet sit eius uicarius sit nec uicarius epi est eps̄ ois hō mendax & nemo sine crimine uiuit / & si diximus q̄ pctm̄ nō hēmus ipsi nos seducimus & ueritas in nobis nō est / hoc. n. sp̄ale priuilegiū est solius xpi & gl̄osissime uirgis matris sue q̄ nūq̄ ueniat

obligatoriā ut sic auferre notū est. Sed secūdo modo potest
neq̄ meotlter peccare pouerūt q̄ habuit mater per gratiā
& filius per naturā q̄ nulli puro homini etiā per diuinā
potentiā potest cōicari q̄ sit inpeccabilis per naturā cū oīs
talis sit uertibilis propter liberū arbitriū etiā s̄m naturā. Et
quisq̄ cōsideret seipsum & accurate suā conscientiā perseru-
tetur ex omni parte/ & eliciat primo trabē de oculo proprio
anteq̄ uelit festucam ab alienis auferre. Et si quis sine crimī
ne est eiiciat in alterū primū lapidem. Scriptū est enim noli
te iudicare. & nō iudicabimini quia deus iudiciū sui uicariū
sibi ipsi uoluit reseruari/ si enim ab ipsa eccl. sua sponsa nec
a Concilio usi eiusdem pape iuditiū penitus excludit ut ex
predictis patet/ q̄ graue & temerariū & iniquū sit in particu-
laribus hoībus & potentatibus de ipso supremo Pont. face-
re iuditiū quodcunq̄ preterit proculdubio neminē. Vnus-
quisq̄ onus suum portabit coram x̄po iudice sempiterno/
q̄ plus dilexit Petrū peccantē q̄ unq̄ fecerit Iudā etiā recte
uiuentē quia unus reprobus & alter p̄destinatus erat ad glo-
riam an odio uel amore quis sit dignus erga deum noli iu-
dicare si nō uis errare/ nā x̄ps Magdalenā ex lebece fialā &
ex peccatrice ap̄lam fecit & Paulū uas electiōnis ex persecu-
tore fecit/ quippe Petrū quādoq̄ errantē permisit quē peni-
tuisse & fleuisse legimus sic/ si contingat quādoq̄ succes-
sore eius tanq̄ hoīes errare q̄nq̄ etiā ipsos penitere spere-
mus/ qm̄ duodecim hore sunt diei/ nec ipse deus uult mor-
tem peccatoris sed dat tempus ut conuertatur & uiuat. q̄ si
uniuersaliter oībus didūm sit iā maxime in suo uicario id
pietatis & misericordie numen (quā oīum nostrū curā ge-
rit/ & seruū seruoḡ dei dilectis se exhibet) magis habere lo-
cum pie credendū est/ ac Christus respiciēs Petrū in uno nu-
tu oculoq̄ ipsum ad penitentiā prouocauit & latronē eum
ut deum in cruce confitentem secū in illa hora ducit ad pa-
radisum/ & clamat propheta in quacunq̄ hora peccator in-
gemuerit uita uiuet & nō morietur/ & scandalū quidē pati
opus pusilloq̄ & minimoq̄ est/ dicente x̄po. Si quis scanda-
lizauerit unū de pusillis istis minimis .i. qui in fide pusilla-
nimes sunt & minimi. Non enim constantiū in illa est scanda-
lizati nec minus conturbati de operibus alienis nā si u-

deam prelatū meū se in foueā precipitare uelle an debeā &
ipse sequi illum secū in foueā profecto nō nisi fuerim amēs
& stultus sicut iam didū est & propterea ut euentibus puf-
silonum & hmoi simplicitium personarū huiusmodi scanda-
la euellantur sedes apost. & ecl. iam per uniuersum mundū
suffitienter per multos p̄dicatores & doctores prouidit ne
ignorantiam habeant inuincibilem ac ex iudicio temerario
siet ex tali scandalo aiā faciat homicidam. Quippe & si
ex ignorantia crassa hoc accidat illis/ inputabitur eisdē q̄
scriptum est ignorās ignorabitur & p̄pterea dicit deus/ duc-
tus est populus meus in captiuitatem quia nō habuit sciē-
tiam. Et x̄ps cū dixisset ei Petrus/ scis quia scādalizati sunt
iudei/ audito hoc uerbo &c. R̄ndit/ sinite eos quia ceci sunt
& duces cor̄. Nihilominus caute debent oēs prelati qm̄
per ea que faciunt mala non soli moriuntur/ sm̄ Gre. & tu
qui patris humanā infirmitatē & curare sattagis alienā/ p̄-
curra ne tibi dicatur/ medice cura te ipsum. Et tandē ex pre-
missis liquido patet qualiter pape uelle detrahēre crimino-
sum est/ & ipsum priuatim particulariter/ cōiter/ iudicare/
aut quo uis modo aut exquisito colore ipsum papā despice-
re (aut q̄ deus auertat) eius spernere snias/ letale crimē est &
mortiferum. Cum neminem recognoscat in tetrīs iudicē
nec minus superiorē/ nisi in casu heresis/ p̄p̄risime sumpte.
Sed q̄ intransgressione uoti & per iuri possit disp̄sari
materialiter saltem/ hoc est didū quo ad transgressores &
non formaliter/ sic q̄ perpetrari p̄ iuriū & transgredi uotū
esset de se licitū/ nulla est inter doctores diuersitas (dico p̄
papā) qui etiā sm̄ multos pōt in uoto solemnī castitatis di-
sp̄nsare. Et istud solet ab aliquibus doctoribus sic intelligi
q̄ papam .i. dispensare posse in preceptis prime tabule que
magis sunt obligatoria/ quia ordinantur immediatius in ip-
sum deum & in honorem diuinū magis tendunt/ & obligāt
ad semper licet non pro semper/ intelligunt enim istud du-
pliciter. Primo per ipsoꝝ p̄ceptoꝝ transgressione. Secūdo
per ipsoꝝ transgressoꝝ absolutionē/ primo modo papa nō
potest dispensare in preceptis dei ut q̄ alicui liceat dei man-
datum transgredi uel uotum & contra ipsa aliquid agere/
quia papa diuinam legem nō cōdidit nec potest ipsius uim

obligatoria ut sic auferre notum est. Sed secūdo modo pōt
quia absolutiōe & pene taxationē transgressoꝝ precepto-
rum dei in aliquibus casibus sibi reseruat/in aliquibus uero
aliis a papa cōmittit & urgente aliqua cōi utilitate aut con-
grua ratione seu causa nedum dispensat/sed ea quando illi-
cita sunt etiam fieri iura minime permittunt/sed qñ sunt p-
ficua uel dubia/tunc in ipsis cadit dispensatio. Vnde differre
uotū aut iuramenta ad tempus de Concilio usi celebrando
recte & nunc legitime distulit usq; ad aliquod tempus ali-
quibus eminentibus causis maioribus canonice & legitime
impediētibus quoꝝ cognitio iudicialis nō dependet ab ali-
quo ipso sum. Pont. inferiore/sicut & augere numerum .x.
Card. ipius met est cognoscere & iudicare qui totius reip.
utilitatem in manu tenet/habet enim providere utilitati nō
solum unius hominis uel unius populi/immo totius mun-
di & ipsius cor est in totius mundi aēore. s. deo qui uertit
illud ubi uult & differre facit q; uult & que ad utilitatē eccl-
sponse sue & totius numeri electoꝝ faciunt & concernunt
cōmodum xpianitatis & totius mundi regimē intrinsecus
reuelat diuina puidencia & spirat principaliter que uult ob-
scura fieri aut occulta aliis qm ipse solus futura contingen-
tia bona uel mala & tanq̄ certa cognoscit que occulta & in-
certa oibus hoībus facta sunt & uias per quas peruenitur ad
futurū cōmodum contingenter solus ipse deus cognoscit/
& cum fragile sit & fallax omne iuditiū humanū sepe uiam
& modū quā arbitratur & existimamus medioꝝ deterior
est & magis ducens ad perniciem nisi ad hoc specialiter spi-
retur a deo qui etiā hoīe nō percipiente contingit. Vnde spi-
ritus ubi uult spirat & uocē eius audis & nescis unde & bo-
na gratis data que cōcernunt publicam salutē ēt a nō scien-
te pronuntiātur & promulgantur/utpote de Caysa qui mod-
um humane redemptionis iudicauit & ppherauit nesciēs.
Melius est ut unus moriatur pro populo q̄ rota gens pereat
similiter Balae ppheta azina locuta est & suscitauit spm̄ da-
nielis deus in condemnatione Susanne innocentis quā oēs
credebant & existimabant illam fuisse recte indicatā ut lapī
daretur: Vnde abscondit deus multa a sapientibus & reue-
lat illa paruulis & dona hmōi seu gratie sicut & pphetie

bona gratis & non gratū facientia existunt / & legimus sepe
paganos infidelesq; principes multa egregia bona & precla
ra gesta ex suo gñe laudabilia fecisse fortitudinis & iustitie
Rursus cōstat q̄ sicut cum aliis potest dispēsare super hmōi
transgressionibus uotoꝝ & iuramentoꝝ & aliis quibuscūq;
criminibus ēt oēs penitentes cūm ipsis dispensare & plena
riam oīum peccatoꝝ suoꝝ concedere & per suos confesso
res ydoneos ut quotidie fit ab illis absolui posse declarat &
clauso inferno eisdem portas paradisi reſerat. Cur de eodem
thesauro ecclesie cuius & clauiger & thesaurarius est supre
mus sibi ipsi prouidere nequeat ē per suum ydoneū cōfesso
rem sicut ab hmōi criminibus & aliis grauioribus absolui
possit & ualeat & se penitentem absolutum recte credat &
existimet/debeat quoq; existimari & reputari absolutum ab
oībus/preterit p̄culdubio neminē qui & de ptāte clauium
& de sacramento penitentie recte & catholice sentit. Et dato
q̄ aliquis papa offendisset in istis qui & non offendisse po
tuit ex causis predictis/immo'talis causa occurrere potuisset
q̄ cōplendo uota & iuramentū plus demeruisse apud deū
quā aliquibus hoībus complacuisse fortassis sicut herodes
male inique fecit iuramentū in decollatione .b. Io. bap. ob
cōplacentiam aliquoꝝ cōpleuisse quare cōcludūt doctores
& merito nullū uorū aut iuramentū illicitū esse complendū
& q̄ de se ēt uidetur esse licitum & complendū de per acci
dens & rōe alicuius cause seu tpis foret illicitū / & ut si iuro
& polliceor predicare uerbū dei quod est opus heroycū &
ualde meritoriū de se uerū & hora & tpibus accurēte neces
sitate baptizandi uel subueniendi parētibus extremā neces
sitate patientibus aut etiā famē potius in hoc casu & pro
isto tpe predicando offenderē q̄ si iuramentū hmōi aut uo
tum eē executus. Istud manifestū est quia maius bonū de
se sepe rōe ipis efficitur minus bonū & econuerso ut unus
panis tpe extreme famis plus proderit uni q̄ mille duca.aurī
si haberet/& si dicatur rationes nostras concludere solū in
foro conscientie & nō contentioso. Rūdeo q̄ uerū est prin
cipaliter sed minus principaliter seu de per accidens/ conclu
dunt ēt quo ad omne iuditiū qa occulta sunt diuinitus pa
pe inspirata in eo casu/& in foro cōtētiōso neminē in textu

papa superiore recognoscit/ ut plane ex supradictis p; qdare
inanis est opinio & friuola illoꝝ qui redarguere grauiter ni
tuntur fatagunt aliquem sum. Pont. pro hmōi transgressio
nibus & q̄ fortius est ideo ēt depositione dignū arbitrant/
uel totā propterea reformati ecclesiā in capite & in mēbris
predicent illius spiritus sancti eulogii imemores omne cor
merens & omne caput languidū/ & rursus omnis hō mēdax
& defectibilis per naturā/ nec s̄rium in eo posset deus facere
ut predictum est/ quippe si princeps erret in aliquo ut homo
& non pudeat corā deo penitere quia ab alio punire in terris
nō potest & habeat q̄ sūt ad recte principandū & bonū zelū
& uehementē erga iustitię & pacis ministeriū opus & affec
tionem qui ad cōe bonū hmōi pro totius xpianitatis aug
mento & robur & ab hoībus & ab ipso deo principaliter &
immediate noscitur fore & esse creatus & institutus / nō p̄p̄ea
principandi deserit dignitatem/ nec minus de per se offen
dit illam quia principalia & maiora exequitur que tali offi
tio & dignitati sunt principaliter adnexa/ exempla uero bo
norum operū bona sunt/ non tamen essentiā officii intrin
secus attingunt/ nec ad illud exequendū seu possidendum
sunt de necessitate requisita/ sed potius de per accidens & de
bere esse existunt/ nec obstat si aliquis Ro. Pont. iuuerit añ
uel post adeptionem papatus/ est enim eadē sp̄ties quo ad
eēntiam peccati/ licet gradus dignitatis alteretur/ manet tñ
eadem persona subiectūq; & obiectū quo ad bonitatem uel
malitiam cuiuslibet actus moralis manifestum est & hec de
ista parte conclusionis dicta sufficiant maiore dicturi in cor
relatio sequenti.

¶ Quod pape est decidere dicēssionem si
que in materia fidei altercatio seu cōten
tio in Concilio uniuersali contingerit.

Huic vltime parti huius conclusionis sub distin
ctione sicut. d. Card. de turre cre. in
sua sum. eccl. prāte procedendum esse censemus qm̄ discen
sio seu discordia inter patres Concilii & papam in materia
fidei aut est materia illa iam diffinita prius per apost. sedem
quam patres Concilii aut uellent refutare aut imutare & in

tali casu & nō alias procedit principaliter nostra cōclusio que patet per beatū Hier. in.c.hec ē fides.24.q.1. & in hoc sensu uidetur intelligenda glo.super.c quodcūq; que ita dixit argumentum quod sentētia totius eccl. preferenda est roma ne si in aliquo sibi cōtradican argumentum.93.di.legimus sed contrarium credo argumentū hec est fides.24.q.1. nisi erraret Ro.eccl. q; non credo posse fieri quia deus non permitteret argumentū infra eadē recta.&c. pudenda. Itē glo. super .c. nemo .9.q.3. sic dicit ar. q; Concilium non potest papam iudicare ut extra de elect.c.significasti.Vnde si totus mundus sentiret cōtra papam uidetur q; sententie pape standum esset ut.24.q.1.hec est fides.hec glo.

CSecundo possumus loqui q; predicta materia fidei nondum fuit diffinita sed ueniret in Cōcilio diffinienda ad obuiandum alicui noue heresi uel a/s/tunc in tali casu regulariter magis standum fore puto iudicio patrum de Concilio q; iudicio Ro.Pont. q; uidetur emanari ex glo.c.anastafius.d.19.que ita habet papa tenetur requirere Conciliū epōꝝ ubi de fide agitur & tūc synodus maior est papa s̄m quid .s. maioritate discretiui iudicii & salubrioris/quia ubi multa Concilia ibi salus.Nā ut Ber. dicit que maior superbia q; q; unus homo toti congregationi iudicium suū preferat tanq; ipse solus habeat sp̄m dei propter q; archidiaconus approbans glo. prefati capituli Anastafius dicit periculosum esset fidem nostrā cōmittere arbitrio unius hoīs & nō modo papa uniuersali Concilio sed etiam unicuiq; qui melius sentiret deberet credere plusq; sibi & maxime quia in Conciliis huiusmodi solent esse doctores & magistri in sacra Theologia qnq; etiam superioribus peritiores et qui diutius studuerunt in sacra scriptura & ea que fidei sunt facilius a similibus speculantur dicuntur & definiuntur ubi sunt diffinienda ut predictū est in iam diffinita uero per ipsos doctores theologos s̄m eorūde decreta multa possunt canoniste quare laudabile est Ro.Pont. multos habere theologos qui altissima fidei & sacramentōꝝ mysteria altius ceteris suo loco & tpe recognoscere possunt sicut exēplū habemus de beato petro qui licet esset supremus pont.& papa ac p̄nceps apostolorum per saluatorem mundi immediate cōstitutus paulo tū

apostolo & doctore theologo resistendi sibi suis ratio bus
adquieuit de quo pulchre Cyprianus in quadam epistola
ita loquitur nam nec Petrus quem primū dñs elegit & sup
quem edificauit ecclesiam suā secū paulus de circūcisione
postmodū diceptasset nec uindicauit sibi aliquid insolenter
aut arroganter assumpsit nec dicere se primatū tenere & ob
temperari a nouellis & posteris sibi potius oportere nec de
spexit paulum q̄ ecclesie primus persecutor fuisse sed Con
cilium ueritatis admisit & rationi legitime quam Paulus
uendicat facile concessit documentum nobis & concordie
tribuenū ut nō pertinaciter nostrū amemus sique aliquem a
fratribus & collegiis nostris utiliter & salubriter suggerun
tur si sint uera & legitima ista potius q̄ nostra dicamus dixi
mus aut notanter regulariter quia q̄q̄ unus homo & ma
xime ipse papa multiplici respectu in aliqua materia melius
sentiret ceteris omnibus & sicut fm cōem opinioēs sanctorū
in sola uirgine gloriofa tpe passionis fidem & totam eccle
uilem permansisse certe perhibetur omnibus apost. a xp̄o
sicut & corpe sic & mente deuiantibus & diue uirgini dictū
est a xp̄o passiōe multo ecce filius tuus sic & petro cui cōmisit
totam ecclesiā & omnes oues dixit ueritas ipsa incarnata &
infallibilis pro te orabo petre ut non deficiat fides tua / ne
dum xp̄s hoc uidebat sed etiam te oraturū pro hmōi cōstan
tia fidei in Petro dicebat & iterū dixit eidem. Tu es petrus &
super hāc petrā edificabo ecclesiā meā. Vnde sicut ad Petrū
sic & ad successores istud uerbum transiens facit quemlibet
papam certum & indubitatum totius ecclesie fundamentū
super totum ecclesie edifitium construitur & fundatur. Vn
de pie credendum est quod in papa fidei firmitas & integri
tas dubiis aliquibus etiam emergentibus iu ipsa congrega
tione Concilii ex speciali dei auxilio interdum maior persi
stat pro qua congregatione sicut singulariter pro beato Pe
tro ut non deficeret in fide nullibi Christum orasse legimus
istud quidem si contigerit quandoq̄ regulariter uero cong
regationi canonicè congregare in definiendis & non iam
definitis in materia quacūq̄ fidem tangente stādum fore
censemus. Et hec de tota hac conclusione principali dicta
sufficiant.

¶ Sequitur primū Corref. eiusdem. s. Conclu. s.
q̄ non tm̄ electores sanctitatē persone q̄tum sa
pientiam seu puidentiā q̄nq̄ respicere debēt.

Sed contra istud Corre. arguitur sic primo/ quia
papa debet conformare se diuine uo-
luntati in gubernando totam Christianitatē/ sed homo qui
est uite sanctioris facilius conformatur diuine uoluntati q̄
alius qui non est ita bonus/ igitur semper papa uenit eligen-
dus qui est uite sanctioris. Maior huius rationis est nota/ &
patet per illud uerbum Christi qui non facit uoluntatē eius
qui misit me patris non est me dignus. maior probatur per
illud profete in personam dei non adest ad te cor prauum.
Super quo dicit Aug. q̄ cor prauum & pistozum habet qui
non uult quod deus uult. Et confirmatur/ quia deus abscon-
dit illa sapientibus & reuelat ea paruulis cum uoluntas diui-
na occulta sit. ¶ Secundo arguitur sic scriptum est in ma-
liuolam anima non introiuit sapientia/ ergo homo melio-
ris uite in papam eligendus est. ¶ Tertio sicut est eligen-
dus aliquis in summū Pontificem sic debet eligi simpliciter
summe bonus. hoc dicit ratio ipsa naturalis/ sed qui est
sanctioris & melioris uite simpliciter est sumus & melior e-
nidetur q̄ ille qui est deterioris uite/ ergo semper ille qui est
sanctioris uite p̄ferendus est sapientiori & prudentiori. Cō-
firmatur quia esse bonus s̄m affectū & effectū. s. uoluntatē &
opus uidet eē sūme & simplr bonus. ¶ Quarto arguit p̄lati
quicūq̄ dñt esse bñ exēplares q̄n̄ p̄ ea q̄ faciunt nō soli mo-
riuntur sed multos ad mortē secū traunt male uiuēdo/ ergo
a fortiori papa debet eligi q̄ sit instar & exēplar bonū oium
alioꝝ quia est p̄latus p̄latoꝝ. p̄na p̄ p̄ locū a fortiori & añs
est. b. Greg. in mora. & scriptū sit in euan. Si quis scandaliza-
uerit unū de pusillis istis minimis expedit illi ut mola azina-
ria alligetur in collo ipsius & demergatur in mari. Cōfirmat q̄a
retraet sit & male uite placere multos scādalizat & a uerita-
te & a uirtute deuos facit. ¶ Quito arguit sic/ q̄libet elector
dēt se cōformare iudicio recte rōis in eligendo/ sed recta rō
magis dicit meliorē esse magis eligendū/ ergo q̄ est stioris
& melioris uite sapientiori & prudentiori p̄ferēd⁹ ē/ maior p̄

qui secus agens peccat/minor etiam probat quia maius bonum magis eligendum est quam minus bonum / quia maius minori bono preferendum est.

CIn contrarium est quod scribitur extra de elec. c. ne pro defectu. & c. dudum eo. ti. & ferme per totum / satis est enim quod in electo nullum cooperiatur canonicum impedimentum & eligere sufficientem & idoneum quia Canonones non plus dicunt / & ideo conformando se ipsis non agunt contra rectam conscientiam eligentes cum canonum statuta ab omnibus custodiri debeant & nemo ex suo sensu sed secundum eorum auctoritatem procedere debet maxime ubi hoc expressum habent extra de consti. c. i. & canon quedam rectitudo sit ex sacris Conciliis emanata. Vnde pro sufficienti teneo illum cui nihil deficit de necessario requisitis pro illius officii executione ad quod provenit per electionem nec ad aliud tenetur respicere elector sicut quando pacto & conditione apposita inter aliquem servum & dominum quorum pro servitute unius anni teneatur & dare aut reos decem & in fine anni hoc facit talis sufficienter soluit & de condigno & sufficienter solutus est idoneus servus / si vero dominus plus dare velit quia valde bene servavit istud est de bene esse & de congruo non tamen ad istud tenetur / sic in proposito si aliquis cooperiatur qui est valde bonus & doctus & alius sapiens & prudens fuerit / sed non eque bonus non tamen cum equa facilitate primus eligi potest sicut secundus tunc eligendo secundum non peccat elector nec ad primum eligendum magis obligatur & facit sufficientem actum & sufficienter iuxta institutum. Canonum eligit ceteris tamen paribus doctior semper & eligendus & propinquior est & magis amicus & ubi cum pari & equa facilitate qui est melioris vite & non incipiens nec notabiliter inexpertus aut in predictis puro quod esset personarum exceptio si secus fieret. Idemque censeo esse dicendum de notabiliter doctiore / & istud erit si aliquis de collegio. 2. Card. sicut cõter sit eligat secus esset si fieret electio de aliquo extra collegium / tunc ad magis sanctum & magis doctum & recte viventem & ceteris paribus semper ad doctiorem declinare debent electores nisi aliud impediret canonicum impedimentum & cum equa facilitate melior haberi posset. unde opera nostra quedam dependent ex precepto dei

uel ecclesie/quedam uero, ex Cōcilio ex p̄cepto ecclesie seu
ex insti. sacraꝝ Canonū satis est eligere ydoneū & sufficien-
tem & hoc obmittendo electores qui scienter insufficientē
& non ydoneū eligunt grauer peccant quia contra cano-
num statuta & contra rectū iuditiū rationis & ecclesie prece-
ptum agunt/si tamen eligerent meliorē & doctiorē melius
facerēt & magis mererent apud deū/nō tñ ad istud ex prece-
pto tenentur/sicut quis intrando religionē aut obseruando
continentiam & uirginitatem melius faceret quia opus ero-
gationis facit non itū ad hoc ex precepto tenetur quis/ quia
tunc omnes non religiosi non uirgines & nō continentes
essent in statu damnationis q̄ esset absurdum profiteri. Vñ
Apost. 1. ad Cor. 7. dicit de uirginibus aut̄ preceptū dñi non
habeo Conciliū aut̄ Do. & 2. ad Corinth. 8. ait/ non tñ im-
perans dico facta ex alioꝝ sollicitudine uesterū bonū inge-
nium comprobans. Vnde opera ex Concilio licet sint mag-
is meritoria quia super erogationis sunt non tamen sunt
ex precepto obligatoria nisi de peccatis. ns. s. emissa profes-
sione uel uoto iuxta illud/ uouete & reddite uota uestra deo
unū est ex Concilio aliud ex precepto .s. reddere deo uotū
per emissionem. Habere ergo bonū sufficientē & ydoneum
prelatum est ne cecitatis & precepti habere meliorem & do-
ctiorem & est Concilii & utilitatis .

¶ Et ad argumenta ad primū dicendū/ q̄ non est certū an
uelit dñs sanctiorē eligēdū q̄nquidem elegerit David/ qui
fuit adulter & homicida licet postea fuerit & est sanctus qui
regit israel similiter uoluit regem Salomonē qui ydolatra-
uit. b. Petrum qui ad clamorē ancille xpm negauit unū uult
ipsū eligendū forte potius qui licet non sit melioris ui-
te habet homo illa que sunt magis req̄sita ad bene & recte
gubemandū & faciunt magis pro augmento rei publice
& pacis nec sequitur si deus uult sanctiorem & meliorē ma-
gis eligi q̄ propter hoc istud teneatur uile ex precepto/ elige-
re/ nam deus uult magis aliquem religiosum ex Concilio
& tamen non intrando religionē non peccat nisi aliqua si-
gna talis uoluntatis diuinitus & singulariter emissa propter
hoc uidiissent seu apparuissent super eligendū sicut factū
legimus in multis sanctis uixis & sic foret p̄ctm eligere aliū.

¶ ipse deus specialiter eligit & uoluit per hunc modū specia-
liter eligendā ex uolūtate bñe placiti. preterea potest dici q̄
lex diuina & potissimū signū diuine uoluntatis in qua legi-
mus qñq̄ peccatores dum promouisse ad regimē tenemur
nos conformare uoluntati diuine intelligendū est respectu
eorū que sunt ex precepto. non aut̄ respectu eorū que sunt ex
Concilio ut in proposito. ¶ Ad secundū dicendū q̄ illa au-
toritas loquitur de sapiētia prout est unū de septem donis
ss̄. per quam plene xpm̄ intelligimus & seruiamus illi in ca-
ritate que esse non potest cum malitia in anima. Vel potest
dici q̄ loquitur de maliuolētia animorū hereticorū infidelitū
qui non credunt in xpm̄ nec uolunt illum siue legem diui-
nam nullo modo colūt immo faciunt multa blasphemātes
illam. & manifestum est q̄ tales quacunq̄ sapientia polle-
rent & prudentia nequaq̄ sunt eligendi uel aliter q̄ nō intro-
iuit sapientia que facit ad caritatem non que facit ad regi-
minis ueritatem. ¶ Ad tertiū negat̄ assumptū quia nūq̄
est inuenire perfectū & solus deus est talis summus & simpli-
citer bonus. & oīs purus homo mendax & uertibilis per na-
turam humanam & fragilem. Vnde saluator dixit/ quis pu-
tas est fidelis setuus & prudens quē constituit dñs super fa-
miliam suam t̄ quasi dicat nullus in tali gradu perfectionis
cōperiretur & rursus per profetā omne caput languidū &
omne cor merēs. Et ad probationē dicit̄ q̄ s̄m̄ affectū negy
effectū nullus sic profici potest in uia nec tantū bonus aut
sanctus quin sanator fieri possit/ quia deus ipse potest capa-
citatem etiam ipsius affectus & effectus seu uolūtatis & ope-
ris magis ac magis augete & dilatare. Pro quo est sciendū
q̄ quemadmodū artes mechanice sic ordinate sunt & distin-
ctē s̄m̄ speciem ut quelibet ipsarū habet suum finem & mate-
riam determinatam circa quam uersatur/ simpliciter & libe-
rales sua obiecta diuersa sicut q̄ obiectū/ unius sic ab una cō-
sideratur q̄ ad aliam non expectat ab ipsis quoq̄ obiectis &
materiis recipiant suam specificam diuersitatem exemplum
primi ut fabrilis non uersatur circa frenicatoriā nec pictu-
ra circa domicatoriā & sic de aliis/ & est unus erit expertis
siuus & aptissimus ad pugnandum qui ad fabricandum &
artem fabrilem exercendum est penitus inabilis & inexpe-

tus ita in proposito aliquis erit ad regimen animarū ita bonus quod non esset pro religione aut arctiori sanctitate ydoneus & e contra sicut sanctus simplex & deuotus qui nullatenus esset pro regimine & cura alicuius magne cōitatis ydoneus quia sicut artes intra se & scientie etiā distinguuntur / sic & sanctimonia & religionis uirtus seu sanctitas a prudentia & sapientia astutia & industria distinguuntur. & sicut una ars sine alia esse potest in aliquo / sic uirtus regiminis uigebit in uno quod nullo modo erit in altero. sic de secundo dicendū / aliquis enim erit methaphisicus qui nō erit canonista aut medicus & aliquis est logicus qui nō erit physicus / quare ista consequentia non ualet / iste est bonus faber ergo bonus miles / nec e contra. Sic in proposito nō sequitur / iste est sanctus & melior / uite ergo ad regendū melior & magis ydoneus / quā specialis uirtus & ars artium est regimen animarū / nā non uidetur quod beatus Franciscus uel diuus Anto. heremita fuisse ita ydonei ad principandū & gubernandū aliquē principatum seu aliquā magnā cōitatem sicut fuit Dauit / Salomon aut Carolus magnus siue sanctus Ludo. aut alij strenui Imperatores & Ro. Pont. quos nō tū simplices & sanctos quantū sagaces prudentes & fortes in regimine hominū esse oportet / qui ad mortē usque pro loco & tpe decertare possent audatius. pro augmento reipub. & ecclesiastica libertate / strenuus enim Petrus apost. princeps & non Ioannes uirgo euangelista & multū priuilegiatus / instante hora captiōnis xp̄i clamauit ad ip̄s / si oportuerit me mori tecū nō te negabo & ipsum solū legimus euaginasse gladiū & uulnerasse Malchū / ac citius arma detulisse / que oibus a xp̄o erant tunc iussa deferri dicente / qui nō habet gladiū uendat tunicā suā & emat / sic in proposito aut eminente bello aut armorū necessitate pro manutione ecclesiastice libertatis & fidei defensione & augmento / ac ut predictū est absque simonie labe uendendo tunicā .i. ecclesiastica beneficia / his occurrētibus causis & orauū fidelium animarū magnis eminentibus periculis potest utiq; ad arma ēt uelut alter Petrus pro Christo licite confugere & ferreis quoque gladiis hostem superare & deuincere / decet igitur Ro. Pont. esse fortem & strenum ut horribilia mortis pericula aggrediat quod nō facerēt quod scititate

minoris existant si utrumq; tamen equa facilitate haberi pōt
melius agunt & ad istud magis tenentur electores ut supra
dictum est / & dicta animi cōstantia & extrenuitas quia secu
laris ptās multū iam eleuata est & p̄sperata ne superet eccle
siam pro cuius augmento potius & conseruatione a deo no
scitur esse instituta ut ex superioribus est manifestū. Et super
illo uerbo Ezechielis. 13. hec dicit dñs de prophetis incipien
tibus non ascendistis ex aduerso nec posuistis uos ut murū
pro domo israel ut staretis in prelio in die domini per do
mum israel intelligitur ecclesia / per prophetas uero papa &
collegiū Card. & prelatorū eiusdem. Vnde dixit Greg in pa
storali q̄ ex aduerso quippe ascendere est pro defensione ue
riat̄is libera uoce huius mundi potestatibus contraire. Et ut
uulgo italico dicitur & bene. A pede de lupi denti de cani.
Progreditur Iulius. ii. Pont. Max. aduersus hostes Ro. eccl.
ad alligandos reges eorū in cōpedibus & nobiles eorū in ma
nacia ferreis / qui exurgunt aduersus deum & aduersus xpm
eius / ne magis superbientibus dñs t̄palibus totā ip̄am eccl.
eiusdem auferentibus libertatē perturbent opprimant & in
uadant / & totū xpi ouile hincinde dispergāt. q̄ proh dolor
hoc nostro tpe flendo oculariter uidimus. Vnde tota Ligo
bardia opulētissimū perhibet testimoniū ac catholici Regis
hispanie superueniens presidūi semper in fauorē sacrosanctę
Ro. eccl. (ut uerum eiusdē filium decet) opus ipse exercuit &
exercet procul dubio prope diuinū / & omnes qui pro Ro.
ecclesia uiriliter preliarunt & eorū pectora semper feruent ad
uersus eos q̄ scȳma & bella uolunt / Sicq; ut magis p̄ edi
cte uirtutes cū animi constantia q̄ uite simplicit̄is & sancti
monia q̄ in plus requirātur in Ro. Pont. preterit neminē. Nā
multoties per horrentia bella & ferrum legitimū in sacro
canone impiorū ceruices & nōnullorū ūrebelliū pectora cū
maxima sāguinis effusioē / utiq; deūcōtriuisse / quia exurgē
bant aduersus filios israel & prophetas eorū / nuuc aut̄ p̄phe
ticum illud / ps. 2. adimpleti uidemus. f. Astitērunt reges terre
& principes couenerunt in unū aduersus dñm & aduersus
xpm eius sed qui habitat in celis irridebit eos & dñs substa
nabit eos tunc loquetur ad eos in ira sua & in furore suo cō
turbabit eos / & pater filio ait & eiusdem uicario Ro. Pont.

postula ame & dabo tibi gentes hereditatē. i. hispanorū for
titudineu & auctoritatē quam papa Iulius uerus xps domi
nā petit a deo & per regem xpianissimū & catholicū hispa
norum data est ei gentiū hereditas & ī magna copia/ dedit
enim deus iu possessionē tuā terminos terre/ sed tu pater bea
tissime Iuli Pont. max. ut uaticinium istud dauiticū in te cō
pleatur reges eos in uirga ferea & tanq̄ uas figuli constin
ges eos & quanta fecit deus pro locūtenente Iulii pape . ii.
Et nūc reges intelligite erudimini qui iudicatis terram &
seruite dño pape ī timore & exultate ei cū tremore & appre
hendite disciplinam . i. sanā apostolice & Ro. eccl. fidē atq̄
doctrinam/ extra quā nulla salus existit ne qñ irascatur dñs
& pereatis de uia iusta/ sepe enim legimus ī libris regū mul
tos per principes & quasi infinitos deum interemisse hoies
propter blasfemiā in ipsum & magna in lege scripture pro
pterea ostendisse miracula. Vnde strenuū rigidū atq̄ ferocē
papā esse necesse est ut superbiā et rabiē principū tpatiū qui
exurgunt aduersus eum & ecclesiā ualeat superare/ nā & xps
ut eiceret ementes & uendentes de templo q̄ ecclesiā signifi
cabat cū flagello uiolenter egressit/ & Petrū quoq̄ ut prefer
tur gladios tulisse & portasse iussit/ quē successores pro tpe
saltem quo Christi collata pape ptās ligatur siue deprimatur
aut Christus in tēris concutitur potius/ imitari debent Pe
tri successores in fortitudine & constantia animi predecesso
rem eorūdem uiriliter atq̄ sectari quod & in Ro. Pont. Iu
lio papa . 2. & factum & explicatum uidimus / qñ assumpto
crucis uexillo & eo preuio/ fortes exercitus impeterite & fe
renti aō personaliter aggressus est spiritali & tpli gladiis
euaginatīs uel ut alter Petrus intra milites concutientes xp̄s
sefe conegessit ac cum Petri manu potenti & brochio dei ex
celso Romanū Imperiū & prime sedis insupabile magiste
rium mirū immodū extolendo & cū catholica militia/ pa
rtia propria liberata/ suscepit utiq̄ de hoste triumphum .
Ac deo dante se des apofst. in perpetuū coronata triumphat
cum scriptum sit regnauit dñs precinctus fortitudine cū de
core uirtutū cuius sedes parata est in eternum & rursus deus
dicat suo locūtenenti quem constituit principē uniuersorū
& regem regum/ per prophetā. Accingere gladio tuo super

femur tuū potentissime. Specie tua & pulchritudine tua in-
tende prospere procede & regna. Et rursus eodem psalmo
Sedes tua deus in seclū seculi & populi sub te cadent in cor
da inimicorū regis. Regnabit igitur in perpetuū & deus nō
faciet uerbum suū irritū. ¶ Ad quantū negatur consequen-
tia/quia in preclarissimis gestis/bonorū exēploꝝ gesta cla-
rius respicimus/sicut sunt ista magis q̄ in alia uia simplici-
tatis & sanctimonie quam si simplices nō respiciunt in pre-
latis/stupent & scandalizantur/& si p̄ pea deuiant aut cadāt
in uia uirtutis & in obseruantia diuinorū preceptoꝝ & eccle-
sie pusilli sūt & parui animi. Sinite eos dixit x̄ps Petro quia
ceci sunt & duces eoꝝ & ue mundo ab scandalis/x̄ps aut lo-
quebatur de scandalo passiuo q̄ assumebant iudei/iniusteta-
men & inique contra x̄pū & ueritatē infallibilem. Bona ta-
men uite exempla magis cū premisis iuuant & profunt .

¶ Ad quintū dicitur q̄ recta rō magis dicit prudentē & sa-
pientem/cautum/fortem/robustū/rigidūq; & constantē fo-
re eligendū quā solūmodo sanctū/nam id dicit quod ad
rectitudinem iustitie & pacis ac libertatis ecclesiastice magis
pro rpe prodest. Et hoc bonū/quia cōius/ & ideo magis eli-
gendū q̄ priuatū quod facit priuata & singularis persone
sanctitas. Et ideo uita actiua & contemplatiua simul quam
obseruant mendicantes/meliōr est contemplatiua solū . Si
enim Iulius Pont. Max. contēplationi & sanctimonie solū
uacasset & is fuisset simpliciter intentus profecto nec hostes
superasset nec cōciliabulū iam inceptū dissoluisset/ut nuper
fecit scyisma atq; damnatū cū eiusdem fautoribus eneruare
& estinguere possit & eneruare gloriosa & mirabili cū ani-
mi fortitudine satagit atq; contendit. Ex quibus sequitur q̄
papa potius fortis & robustus ac prouidus q̄ sanctus & ani-
mo debilis eligēdus uenit aliqñ/& hec de isto Correl. dicta
sufficiant .

¶ Sequitur secundū Correl. quinte conclu. q̄ theo-
logus in electiōe ceteris paribus p̄ferendus uenit.

Et uidetur primo q̄ iurista theologo p̄ferēdus sit
de Rethoricis & poetis solū hic nulla
sit mentio. Arguitur sic. In electiōe Pont. Max. qm̄ dictū est

Moyſi applica tibi Aaron fratrem tuum Exodi. 28. & Greg. dicit
q̄ qui ad ſummum ſacerdotium aſſumuntur tanto amore &
ſtudio debent eligi & iuſtitie adherere ut germana uideantur
cognatione coniungi/ergo.&c. Secundo papa potiffime
eligitur adiurgia & lites que ſunt in mundo extingendum
&c. ut extra de electioibus rex pacificus/ergo iuſta cui hoc
propriu eſt magis eſt eligendus. Tertio arguitur ſic illi q̄
referunt cauſarum & litium & huiuſmodi qualitates qui re
ſerendarii uulgo nuncupantur per ſupplica. exponen peren
tium & oratoru uoluntates non niſi p terminos iuris cõter p
cedunt petũtq̄ & querũt a papa hoc fieri ergo iſe p eõdem
quocq̄ terminos debet m̄dere & cõcedere uel negare ppoſi
ta ſibi ſubditoꝝ ſuoꝝ uota & deſideria ergo iuſta plus q̄
theol. eligere cõuenit in papã. Quatto ſup illud propheti
cum canes ſunt non uolentes latrare dicit Aug. q̄ baculo &
mana arcẽdi ſũt lupi. ſ. iuſtitie aduerſari/ſed iſtud eſt p̄cipue
iuſta/ergo iuſta potius q̄ theol. debet eligere collegiu.
Quinto regnũ a regno trãſeretur p̄ iniuſtitias & iniurias
& cõtumelias & diuerſos dolos &c. ſed papa debet eẽ do
ctus & exptiſſimus inter oĩa iſta/ergo iuſta/ in papã debet
eligere collegiu potius q̄ theologũ. In cõtrariũ eſt q̄ ſcribiſ
16. di. q̄ ad ſumũ ſacerdotiu non aſpiret qui diuinis ſtipẽdis
& diſciplinis non eſt eruditus & .b. Hier. fortiter reprehendit
clericos & p̄latoſ eccl. qui potius i manibus portat codiceſ
ipatoꝝ q̄ euangelistaꝝ & ſacre ſcripture. Pro quo ſciendũ e
q̄ ſicut theo. eſt ſup̄ma & p̄iceps/ & monarcha oĩum aliaꝝ
ſcientiarũ & p̄ſiſſe pro ſalute animaꝝ & exaltatione fidei &
eccl ſpecialiter ordinata & immediateq̄ ab ipſis articulis fidei
orta diuinitus & non humanitus ab ipſa ſapiẽtia infallibili &
eterna q̄ eſt deus mortalibus reuelata. Dignũ eſt et̄ & iuſtiſ
ſimũ ut eccleſia que in fide fundata eſt & de potioribus arti
culis fidei eſt credere in unã ſanctã & apoſt. eccl. profeſſor &
expertus in theo. primatũ teneat ac in eccl. monarcha cõſti
tuatur & ſit architector iuſta q̄ in electione ad papatũ pre
ponatur in quo cõſtitutus ſciam ſui principis ſeu p̄deceſſ. b.
Petri imitari debet qui ſolum in theo. & euangelica doctri
na p̄ x̄pm dignoſciſ eſſe eruditus ut romanis Pont. & aliis
eccleſie prelatis ſpeciale & ſingulare preberet exemplum

Vnde añascēſū ad celū ſaluator mundi ſuis diſcipulis dixit/
cuntes in mundum uniuerſum predicare euangelium omni
creature & ut ad ſcientiā & predicationē de fide principa
declinarent ſubiungit qui crediderit & baptizatus fuerit ſal
uus erit/qui uero nō crediderit condemnabitur/nō enim di
xit iudicate ſed exercitiū iudicandi relinquit iſpis pro noui
ſſima die quando dixit xp̄s eiſdem cū ſederit filius hominis
in ſede maiestatis ſue ſedebitis & uos iudicantes.xii. tribus
iſrael/& ex theo. confugit ſonus de quo loquitur propheta.
In omnē terrā exiuit ſonus cor̄ & in fines orbis terre uerba
corū/& nō eſt ſonus ſtrepitus figurare & tele iudicialis/ & ſi
inferatur ergo iuriū & legū exercitia ſupflua ſunt abſit imo
ſunt pro iuſtitie miniſterio & pro conſeruatiōe ualde ne
ceſſaria ſicut pro arte militandi pro augmento reipub. & pa
ce fabrili indiget & tamen fabrilis uel ſaber reſpectu hmōi
infima eſt & contēptibilis & ſicut aromatarius in cōparatio
ne medici manifeſtū eſt enī huius ezercitatiōes.ſ.ſtrepitus
& talem iudicii contextationem ad Ro.Pont.nō pertinere
decidere & diffinire ſic in pticulari/ ſed minoribus eccleſia
hmōi executiones cōmittit/licet in uniuerſali in quadā ge
nera lipreeminentia ardua q̄q̄ diffiniat aut dicemat que ē
bonus theologus cū illa ſint iuſta aut iniuſta non ignorat
agnoscit enim quid conforme legi diuine ſit & tunc talis le
gem hab^{re} uigorē aut quid difforme & contrariū/ & tunc
legem talem aut conſuetudinem nullū habere ualorem. Vn
de dicit Aug. q̄ lex ut mihi uideſ dicenda non eſt/ quicquid
enim ueritatis & iuſtitie eſt in oībus ſcientiis & in ſacra ſcri
ptura perfectiū inuenitur/ quicquid enim noxiū & falſum
eſt in ea damnatur ſm eundem / nā ipſa ſapientie theo. deſe
met ipſa loquitur & clamat proue.ſ.per me reges regnant &
legum conditores iuſta decernunt/ ergo iuſta decernere &
ſaltem in eccleſia regnare ſapientis theologi eſt/ tenet q̄na
per locū ad irrefragibili ſacre ſcripture auctotitate & alibi
eſſe aurū arenā eſſe exiguā in cōparatiōe illius atteſtatur.
Sed q̄ ſit ſuprema & monarcha oīum aliaꝝ ſcientiaꝝ q̄ eſt
aſſumptū noſtrū pbat diuus doct.noſter Angelicus. b. Tho.
in prima parte nā legalis & canonicalis facultas & oēs alie
ſcientie dicuntur ancille ipſius & ſolū adminiculatiue iuxta

illud prover. 6. misit ancillas suas uocare ad artem. Ista nãq;
scientia qñquidam quantũ ad aliquid practica/ quia de uirtu-
tibus theologis & moralibus ducẽtib; ad deũ & de oĩbus
mũdi opibus nã theologus cõsiderat de deo uel q̃ dei sunt
aut ducũt in ipsum tota est sermo diuinus ideo dicitur theo-
logia a thios grece q̃ idem q̃ deus latine & logos sermo
quasi sermo diuinus seu de deo/ & quãtũ ad utruq; omnes
alias transcendit tam practicas q̃ speculatiuas manifestũ est
ex sufficienti diuisione & ratione nã speculatiuã scientiã
una altera dignior dicitur tum pp fortitudinẽ tũ propter di-
gnitatem materie & quantũ ad utruq; hec scientia omnes
alias speculatiuas scientias excedit quantũ ad primũ quia
alie scientie certitudinẽ sumunt a lumine naturalis rationis
humane que potest errare/ hec aut̃ scientia ex lumine diui-
ne sapientie que decipi non potest fm dignitatẽ & mate-
riã quia ista scientia est principaliter de his que ratiõis hu-
mane altitudinem transcendunt & non contra sed sunt sup
illam omnes alie scientie considerant ea que ratiõĩ subdu-
tur practica; uero scientiã illa dignior est que ad ulterio-
rem finem non ordinatur/ finis autem huius doctrine inq̃tũ
est practica est beatitudo eterna ad quã sicut ad ultimũ finem
ordinatur omnes alios fines scientiã practica; excedens.
Vnde manifestum est fm oẽm modũ eam esse ceteris dig-
norem. hec. b. Tho. Vnde sequitur q̃ digniorẽ locũ debet
habere ille qui est professus in ea & expertus q̃ alius quicũq;
in aliis scientiis quantũcũq; expertus/ sed fortassis dubitan-
do dices hec sciẽtia recipit dubitationẽ cum procedat ex ar-
ticulis fidei alia uero scientia ut phisica & mathematica nõ
recipiunt dubitationẽ cũ earũ principia sint euidentissima/ er-
go uidetur q̃ ista scientia nõ sit dignior. secundo; hec reci-
pit principũ ab aliis ergo uidetur q̃ sit inferior. Ad primũ
dicendũ q̃ non inconuenit id quod est certius fm naturam
esse quoad nos minus scertm hoc puenit ex debilitate in-
tellectus nostri qui se habet ad manifestissima nature sicut
noctue ad ipsũ solẽ talia enim principia in se & quo ad eõm
prehensores sun t̃clara & euidentiora ceteris principiis qua
rumcũq; scientiã/ nec hec ratio ẽt militaret pro iunioris q̃
proprie scientiam non habent sed potius quãdã prouiden

tiam seu facultatem qua quid prosequendū aut fugiendum
sū iustitiam prouident & dicunt q̄ magis in quolibet
discutietur. Ad secundū uero dicendū est q̄ hanc sciētiā
suscipere aliqua principia a phisicis cōtingit dupliciter. uno
modo q̄ eis indigeat & sic est falsum/ quia talia a deo īme-
diate suscepit & fuerunt reuelata ab eo alio modo quod eis
utatur pro declaratione eorū que traduntur in ipsa & utatur
illis tanq̄ quibsdā adminiculis & ancillis sic similis militari
& militaris fabrilis & sic uerum est. Hic enim defectus nō ex
ea sed ex parte intellectus nostri qui ex eis que per naturalē
rōem ex qua procedunt alie sciētie cognoscuntur facilius
manuducitur in ea que sunt supra rōem que in hac sciētia
traduntur. Vnde & iura & decreta oīa beatorū Aug. & Amb.
Cypriani &c. theologorū p̄cepta quedā existunt quibus iu-
iuste sicut aromatarii p̄cepta medicorū ad sanandū corpora
les egritudines utuntur/ sic & iuriste ēt ad sanandū spiritua-
les infirmitates que contingunt ob defectū uirtutū theolo-
galiū aut moraliū que sine illis minime perficiuntur utun-
t traditionibus doctōrū theologorū & imperatorū legibus q̄
recepte sunt a theologis & put sunt diuine legi conformes
& sic non sequitur medicus nescit exequi receptā quā cōpo-
suit seu cōdere cum requisitis materiebus eo modo quo aro-
matorius nec miles facere, frenū sicut faber aut frenifactor/
ergo dignior est aromatarius medico uel faber militi. Sic in
proposito non sequitur theologus nescit texere telā iudicia-
ri &c. sicut iurista/ ergo iurista est dignior theologo / Dico
tñ q̄ in iudiciis & locis forentibus ubi de iustitia & iure ma-
teria legum agitur ipsos primū locū obtinere dignū est /
sicut & in cōmixtionibus & condimentis potionū aroma-
tariū multotiens medicis preponuntur/ in aliis aut que lega-
les strepitus īmediate nō concernunt prima dignitas & pri-
ma sedes theologorū sunt & si cecus faciant quandoq̄ iuri-
ste quia plures & potentiores & ditiores existunt q̄ theolo-
gi sicut aromatarii multotiens medicis etiam ditiores exi-
sunt / hoc nulla ratione publice honestatis insinuante iu-
riste si sint & ceteris paribus in magnū periudiciū iustitie ci-
uilibis permittūt & faciunt pace multorū loquat qui ipsorum
postq̄ interest contrariū facere nituntur & hoc faciunt arbi

tror quia suis pompis & diuitiis paupertatē theologorū ad
propinquari et debere uerentur & erubescunt quos uident
magis in hoc xpo proximiores a quo dependet immediate
apostolorū & theologorū scientia & est sicut si aromatarius
medicū in succedendo uel sedendo aut alias honorare eru-
besceret aut faber militē / ut ex pmissis recte intelletis cetera
si fuerint paria manifestū est. Sed q̄ magis ad paparū colle-
gium debeat eligere theologū q̄ iuristam ceteris paribus.
Quatuor enim modis ut dicit. d. Aug. de Ancona in sua sū-
ma Papa considerari pōt. Primo ex parte eccle. cui prefert
nomine cuius nō intelliguntur muni aut menia seu bona tē-
poralia aut hmōi de quibus insurgunt omni die lites & di-
scordie ad quod sedandū opus est presidiū iuristarū sed ma-
gis intelligitur unio fidelium animarum que ut coniūgat
iponso illius xpo & cōformentur illi maxime predicatiōe
& dostrina theologorū indigēt quorū cōtinua predicatiōe
lectione / disputatione (& non iuristali strepitu) fides salube-
rima / gignitur / nutritur / alitur / & contra hostes & hereti-
cos / defenditur / uirtutesq̄ animarum augentur & ptemia / &
pro tali eccl. xps mortuus est & terrena cōtēnes ait. Vulpes
foueas habent / & uolucres celi nidos / filius aut hominis nō
habet ubi reponat caput suum. Et Griso. in omelia de Pen-
tecost. magna inquit cura est deo de eccl. sua nō muro cir-
cundata sed fide circumcepta. Et Apost. .2. ad Corin. .13.
xpi uestigia sequens dicit ego aut libentissime impendam
& super impendam ego ipse pro animabus uestris. Secūdo
hoc patet ex parte status / nam papa idē sonat q̄ p̄ patrū ita
q̄ debet esse medius inter deū & alios pastores & prelatos
ecclesie nā super illo uerbo q̄ dictū est Moyfi Exo. 4. in eis
in his que ad deum pertinent & Aaron frater tuus loquetur
per te ad populū dicit Aug. q̄ sum. Pont. cuius figurā gere-
bat Moyses medius debet esse inter deū & Aaron qui ges-
sit figurā aliorū p̄latorū / nā cū ipse Moyses uelletq̄ terminare
questiones & iurgia in populo audiuit a letro cognato suo
Exo. 19. stulto labore cōsumaris statu in populo in his que
ad deū pertinent & ostendas populo cerimonias & ritū co-
lendi deum ad lites uero & questiones determinandas pro-
uide de omni plebe uiros timentes deum n quibus sit uerū

tas & qui oderint auaritiā. Tertio istud patet ex parte sci-
entiam per quam sum. pont. perficitur/ sicut enim ipsa pre-
fertur oibus prelati & Pontificibus ita scientia eius prefer-
ri debet oibus sciētis sed ut ex supradictis patet theologia
est oīum scientiā dignissima ita etiā professor in ea prefe-
ratur omnibus aliis in aliis. scientiis professis dignū est ce-
teris paribus/ sacra autē scriptura oibus legibus p̄fert mani-
festum est/ ergo in papā in ea magis eruditus magis eligen-
dus esse nisi alter fuerit tanta prudētia & sagacitate sulcitus
q̄ ad regimen animā & totius xp̄i. nitatis melior notabi-
liter esset propterea subiungo ceteris paribus. Quarto istud
constat ex parte iudicii usis q̄ habet papa multa mala sunt
in mundo que per iura & leges nō puniuntur ut dicit Aug.
In. r. li. de li. ar Videtur in lege ista que regendis ciuitatibus
fertur multa concedere atq; multa impunita relinquere que
tā per diuinā scientiā iudicantur & .x. di. scribitur q̄ legi-
bus Imperatoris nō in oibus ecclesiasticis controuersis uten-
dum est presertim cū inueniantur ecclesiastice & canonicē
& euangelice sanctioni aliquotiens obuiare.

¶ Ad argumenta principalia/ ad primū dicitur q̄ uerbum
Grego. intelligitur de lege diuina aut aliter sm. b. Cypria.
& scribitur .x. di. q̄ Christiani Imperatores pro eterna uita
pontificibus indigent & Pont. procurātores tp̄alium tamē mo-
do imperialibus legibus uti debent quatenus sp̄ualis homo
negotius secularibus se non implicet. Ad secundū dicit/ q̄
papa hoc facere debet per minores que sunt in ecclesia ut po-
te p̄ iudices seculares sicut nec miles debet facere frenā sed
fabrio illa remittit. Vnde apostoli .7. diacōnes eligerunt qui
tp̄alibus insisterent/ nec bonus theologus ut dictū est supra
a legum & iuriū sciētia nudus existit/ mouit autē que confor-
mia aut dissona sunt sacre scripture in qua est professor nec
requirit singularis scientia terminorū & p̄ hoc dicitur ad ar-
gumentum tertium. Ad quartū dicitur q̄ hoc fieri debet per
papā p̄ alios facere & nō p̄ se ipsum/ ut dictū est. Ad quintū
dicit q̄ bonus theol. habet enim per se & cū aliis circūspe-
ctis uiris sufficientē ad regendū scientiā/ & hoc sufficit/ nā
papa debet esse p̄fectus principaliter in lege diuina de qua
capitū est lex dñi immaculata cōuertens aias / circa quorū sa-

Iudem papalis dignitas principaliter a deo instituta fore dī
gnoscitur/legē aut humanā principaliter sumere pōt nō ad
intērū principale sed ad aliqd adiutoriū tpale ut dicit aug.
& hī. x. dī. nā fecit hoc paulus cū aduersus iniuriosos Cesarē
appellauit & ciuē romanū se esse protestatus est. Vnde & la-
trare contra lupos qui sunt tytanni sedi Apōsto. rebelles ne-
cias fideiū scismaticice uel alias rapiant & stare ex aduerso cō-
tra uolentes inuadere dñicū gregē & sanctū imperiū apōst.
uiolare aut deuastare aut terras eidē subiectas occupare me-
lius est p factas scripturas q̄ p leges & iura facere quia finis
eius est caritas iuxta illud apōst. finis precepti est caritas q̄
ut scribitur in Cant. est oīs armatura fortiū qua expoliatus
Petrus/una .n. uoce mulieris p̄cussus dū mori timuit uitā. s.
xpm negauit & qua uestitus dixit obedire oportet deo ma-
gisq̄ hoibus/manifestū est enī de obediētia erga deū & de
reuerentia exhibenda sup̄mo Pont. eiusdē locūtenē ti p̄cipue
determinate theo est & alia que ad fidē orthodoxā diffini-
re & decidere quare theo. bñ expertū plusq̄ iuristā ceteris pa-
ribus magis sacrū collegiū Cardinaliū eligere tenet / & idē
dicendū est de aliis p̄cipuis eccl. p̄laturis & dignitatibus /
Sed q̄ de fide & ptāte pape ad theol. expectat disputare tāq̄
notū de se & manifestū relinquitur qm̄ ad ip̄m de deo & de
his que imediate procedūt ab eo ptinet disputare sed fides &
talīs potestas ut supra dictū est imediate procedit a deo / ergo
& c. minus principaliter & ministerialiter iuristā exequi
p̄ theo. & condimenta dignū est. Et ista cum omni pace &
reuerentia iuristā: dixerim quos obsecro plus rationi q̄ ef-
fectui fidem adhibere uelint & in sacro & irrefragabili cano-
ne & sacra scriptura diuinitus inspirata doct. expertos p̄ cete-
ris p̄fessoribus ceteris partibus magis reuerentur maiorēq̄
honorē & reuerentiā exhibere curēt mercedē ēt habituri ab
eo qui in eccl. triūphanti eosdem doctōres exaltando certis
& specialibus laureis ideo est omaturus qui est xps iesus sa-
lus eterna credentiū / & hec de isto Correl. dicta sufficiant.

¶ Sequitur sexta & ultima Conclusio.

Conclusio hec tñ fuit sup̄ius uirtualiter posita seu con-
tenta uidelicet in illis duabus conclu. prefertim

¶ papa non recognoscit ſuperiorem in terris nec poteſt ab ali
quo iudicari in terris & niſi in caſu heretiſ proprie ſumpte
pro ſui principatus excellentia tantis ſunt ſupra ſanctorum
patrum roborate testimoniis tā irrefragabilibus (ut ita audeā
loqui) fulcite rationibus & ſanctorum canonum luminibus illu
ſtrate ut ſuperuacuum cenſeamus alia inducere testimonia ſed
ſolum aduerſarioꝝ argutiis & roibus reſtat reſpondere. Et
ſupponimus in primis quod potas papatus a nemine mortalium
dependet ſed immediate eſt impenſa a deo ut in principio
ſatis probatum eſt. Secundo quod Ro. Pont. non modo ſin
gulis perſonis eſt ſuperior ſed etiam toto eccleſie corpore.
Tertio quod corpus iſtud non eſt aliquid cōe propter mēbra cō
gregata ſicut patet de alio corpore quod non eſt niſi partes ade
quate ſimul ſumpte & unite ut notum eſt. Quarto quod papa pa
ſtor eſt & caput totius eccleſie & per quos omnium fidelium ſin
gulariter & ſimul ſumptoꝝ. Quito quod ex textu illo. ſ. nemo
iudicabit primam ſedē ſepe alegato ſatis ſufficiēter inrētionē
aduerſarioꝝ euacuari uisū eſt cū ſequatur in eodē non enim
ab auguſto nec ab omni clero nec a regibus nec a populo
iudicabitur & glo. ibidem ſuper uerbo ab omni clero ait ar
gumentum quod Concilium non poteſt papam iudicare ut extra
de electione ſignificasti & ſic eneruatur omnis poteſtas ter
rena ne poſſit iudicare papalem niſi famoſo hereti & perti
naci infectam & contaminatā. ¶ Et ad argu. pprius acce
dentes negatur illud aſſumptum quod noia diſtributiua cōpetere
non poſſunt congregationi fidelium que unica & inplurifica
bilis eſt parū ualet quia talia ſigna addita noibus collecti
uis ut ſunt populus plebs & hmoi tenentur collectiue ſigni
ficant enim idem quod totum ſicut eſt illud quod habet ad Heb.
.3. ſicut Moyſes fidelis fuit in omni domo ſua quod exponitur
in tota domo. ſ. ſinagoga iudeoꝝ & illud .3. reg. 8. cōuertitque
rex faciem ſuam & benedixit omni eccleſie & primi Paral.
.19. precipit autē uniuerſe eccleſie benedicite deo & beuedi
xit omnis eccleſia domino patrum ſuoꝝ & illud Matth. 7. tur
bata eſt omnis Hieroſolima cū illo. ſ. tota & ideo illa auſt.
nec ab omni clero. i. toto & ſicut in iſta expoſitiōe ſic & in
multis inter alia patiuntur defectū logices ſine qua nec di
ſputare nec arguere tite conuenit notum eſt & ideo nulla ca

lumen aut tergiversatione sanctū sensum iam a sanctis pa-
tribus explanatū ad eorū sensum nisi valde extorte attrahere
nequeunt/quod etiam atq; etiā colligitur ex tex. nunc aut
.22.di.&.s.hinc etiam di.17.&.c.si papa sepe adducto.1.40.
qui sole clarius dictum sensum & sententiā explicant luci-
dissime.Nec etiam obstat q̄ dicunt ad auctoritatē.1.q̄ papa
reservatur diuino iudicio/dicentes iudiciū congregatū fore
iuditiū dei/nō ualet sed bene est iuditiū dei quod uult fieri
per hīem sic etiam doctores exponunt illos textus de penis
di.3.sed quā q̄ quē sacerdos iudicat deus iudicat cuius per-
sonam gerit.&.c.nemo.11.q.3.nō enim homo est qui ligat
sed x̄ps qui hanc potētem dedit in auct. aut predictis loquen-
tibus de papa non est sic/ quia excludunt omnino homines
a iudicio suo & loquūtur exclusiue expresse/ut si dicerē nul-
lus homo currit preter sortē certū est q̄ sensus est q̄ solus
sortes currit similiter ista/Papa a nemie nec ab augusto.&.c.
preter q̄ in casu heresis/ergo/solū in illo posse iudicari notū
est sequi & q̄ insinatur liquido per illū tex.alioꝝ.9 q.3.ha-
betur enim ibiq; alioꝝ causas deus uoluit p homines termi-
nari sed sedis istius p̄fulem suo sine questione reservauit
arbitrio/& notatur et.c. creationē.79.di. Ex quibus patet q̄
fantasia aduersarioꝝ nō exponit auct. & dicta sanctorū pa-
trum/sed magis se opponit his r̄sionibus rationabiliter re-
seruatis iam expresse obiecta per eos euacuemus dignū est.
¶ Et primo ad illud quod adducunt Math.18.si peccauerit
in te.&.c.q̄ ipsis apparet achileum argumentū dicitur q̄ in
papa illa auct. non habet locū quia nec habet superiorē in
terris ad quem post denuntiationē iuridicam p castigatiōe
possit aliquis recurrere prout denuntiatio iuridica requirit
quare.b.Ber.scribens Boni pape quis faciet mihi iustitiam
de uobis ait si haberem iudicē ad quē uos trahere possem/
iam nunc ostenderem uobis ut parturiens loquor quid mi-
hi eminet extat quidem tribunal x̄pi sed absit ut ad illud ap-
pellem uos/licet enim papa sit proximus & frater natura &
fide superioritate tñ & dignitate est princeps & caput/Et li-
cet possit propterea simpliciter admoneri/cura caritas est/
non potest tamen corrigi.&.c.Et ad fidem uidimus multos
illuminatissimos doct.1.Albertū magnū/henricū/Petrū de

Palude/Aug.de Ancona.& conformiter sacris & irrefragi-
bilibus sanxionibus ecclesiasticis loquentes. Vnde per sacrā
scripturā in presenti conclu. Intelligo nō solū uetus & nouū
testamentū/ sed decreta sanctorū patrū que spūs sanctus per
eos & ecclesie & mortalibus in salutem fidelīū uoluit propa-
lari & reuelata obseruare uoluit. Nā uera uicentes in eodem
spiritu sic propheti & apłi locuti sunt/ huic igitur sacris & ir-
refragabilibus documētis & disciplinis proposse innitūmur
nec loquimur pro libito uoluntatis ut patet recte istud opus
intueri uolenti/ & sic dñs erit mihi adiutor & despicient ad
uersarij ueritatis q̄ loquor semp cū humili correctiōe. s. ma-
tris eccl. oīum fidelīū matris & magistre. Ad. 2. obiectionē
que est satis cōis & sumitur ex illo ad Gal. 2. Vbi paulus dici-
tur resistisse in faciem ipsi petro. hoc nihil facit pro aduer-
sariis cū aliud sit resistere & se opponere pape/ ubi eminent peri-
culum fidei ut tunc & eccl. aliud est imperare seu per cor-
rectionem pene punire q̄ nō nisi superiori cōuenit qualem
papa in terris minime recognoscit ut rite probatū est supra.
Et rursus patitur defectū logices sine qua disputare conten-
dētes cor eorū uanū est/ arguūt enim a superiori ad inferius
affirmatiue resistere enini est quoddā comune superius ad
punire & iudicare sicut nō sequitur possum resistere tibi in-
iurianti aut uolenti me percuttere/ ergo possum te iudicare
punire. &c. & sicut nihil ualet ista q̄nā sic nec multe alie/ nec
ex hoc in paulo contingit aliqua superioritas supet Petrum
sed magis in ipso caritas excellens & in petro eximia humi-
litas ut sancti exponūt ostensa est/ imo hec auct. potius mi-
litate uidet̄ pro nobis q̄ tenem⁹ papā posse caritatiue admo-
neri & per aliquos graues prelatos sicut erat tunc inter apo-
stolos post petrum paulus caritatiue admoneri & errantem
in fide p. r publicam & famosam heresim ac peruinacem ca-
dentem directe super simbolicam orationem non solum/
tunc & in tali casu potest resisti eidem sed potest puniri &
iudicari ac presequi debet ut anti xpm/ publice aut̄ obserua-
re ceremoniis/ sed iudeorū que erant mortua & mortifera/
nullo modo licebat sine eminenti periculo fidei & ideo pu-
blica indiguit correctione publice peccans in nullo alio ca-
su licuisset paulo nec alicui subdito liceret nisi ubi emereret

periculum fidei & Paulus excessisset in correctione si publice pro quo omniq; alio crimine & restitisset. Ad aliam que sumitur ex obiurgatione facta Petro & q; ad agentes diuertisset non potest argui ex hoc q; ipse admisit aliquas querelas q; ideo prelati teneantur admittere etiam reprehensioes subditorum & facere se eisdem subiectum nec iudicio eorū subiaci debere. ut recte colligit canonista ex dictis. b. Greg. .c. petrus .2. q. 7. & etiam gratiani ibidem / & rursus hec q̄na peccat sicut & supradicta non nouerūt li. topi. ar. iudicium enim sui uicari non subdiis sed sibi relinquit deus / potest enim illud Pauli de se dicere propria ad Corinth 4. Qui autem iudicat me dominus est.

Sed iam ad ea que sumunt ex Conciliis Basiliē . & cōsta. ut pollicemur in conclusione ipsa sexta veniamus. licet premissa ferme omnia papam in terris nō h̄re superiorē ostendētia fundamenta ipsoꝝ euacuet penitus & eneruet / & q; Conciliū nō a x̄po sed a papa ī media iā recipit p̄tatem ut in predic. cōclu. fuit probatū / & q; fortius est nō uident̄ q̄ conclu. n̄ras militare / errauerūt enim ab utero. i. a principio & locuti sunt falsa. nō .n. habet ex Cōcilio cōst. ēt si legitū & cāonice cōgregatū ēet ipsū recipe immediate a x̄po p̄tatem sub nulla illorum decretorum forma legitur nec institutū noscitur esse & decretū illud qd̄ tūc in cōstantia sub obedientia Ioan. 23. emanauit in nullo militat p̄ intentione aduersarioꝝ si recte. fo. ma. intelligatur q̄ talis est hec sancta synodus Constañ. ḡnale Conciliū faciens pro stirpatione p̄n̄is scismatis & unioē ac reformatio ne eccl. in capite & in membris fienda declarat q; ipsa ī spiritu sancto congregata ḡnale Cōciliū faciens & ecc. catho. militantem p̄tatem a x̄po habet imediate cui quilibet. &c. Nō enim loquitur uniuersaliter de qualibet synodo / sed de illa singulariter dūtaxat pro cuius tpe non erat totius eccl. unus pastor indubitatus & pro unioē & probando illud indubitātū factū fore clarū esse dignoscit. Vnde in illa forma p̄ponit nō fuit factū. Tū secūdo / quia tale Conciliū fuisse canonice aut legitime cōgregatū maximū dubiū est apud multos / imo plurimoꝝ opi. est q; fuerit irritū & inane illud seu non canonice siue legitime congregatum .s. corū

qui fuerunt de obedientia Grego. & Benedicti & loquendū est ut plures: habuit enim ista congregatio tria tpa. Primū fuit in quo sola obedientia Io. Balthasar constantie conuenerat. Secundū in quo Angelus Conradus uocatus in obedientia sua Greg. 12. iuri suo cedens prefate congregationi sub certis modo & formis cōiunxit. Tertiū est in quo reges & principes ac prelati obediētes Petro de luna Benedicto. 13 uocato in cuius obedientia multi se unierunt. &c. Afferere autē q̄ prefatum Conciliū si Conciliū dici possit ex illa sola obedientia Io. faciebat Conciliū generale aut representaret eccl. militantē temerariū esset. Tū tertio / quia auctoritatē illoꝝ decretoꝝ (si decreta fuerint) constantie. Alie due obediētie que erant & illa longe potiores .s. Greg. & Benedicti. apertissima cōtradictione in plena congregatione se opposuerunt & eoꝝ oppositionem acceptatā fuisse constat / ut et patet in bullis datis Oratoribus illoꝝ tpoꝝ & alias / quare cor eoꝝ uanum est. Tum et quarto / quia adhuc nō integra fuit illa una obedientia Io. 23. qm̄ plures patres doctissimi illis non prestiterunt consensum seu assensum / imo restiterunt & mutatū fuit etiam illud nomen Ioannes. Tū quinto non militant quia non fuerunt per omnes alias obediētias nec petita nec repetita fuerunt. &c. Tum sexto quia per sedē apost. nequaquā fuit approbatū / imo potius uidetur reprobatum & annullatū fuisse per dñm Marti. in condemnationne erroris Io. Vicles. & Io. husut patet i bulla quā misit uniuersis prelatis nationis Germanie. Tū septimo / quia sicut ex superioribus patet sacris sanctorū patrū institutis aperte contradicunt / & ideo in nullo militant eoꝝ argumenta & que quid diffinitū sic in contrariū quibuscunq; uiribus caret iuxta. c. hec est fides pater beatissime. &c. Et decreta quibus repugnant sunt irrefragabiliū sanctorū Aug. Greg. Hier. Cypriani. Cirili. Amb. Theofili. Leonis primi. & alioꝝ pluriū / quorū sententiā nulla hominū auctoritate possunt refelli. Repugnant et cōi doctrine multorū doctorū per quā pollet ecclesia ut sol & luna / uidelicet sancti Thome / Alber. magni Bonauen. Alex. de ales. Hugon. de sancto Victore & aliorū multorū / quos breuitatis causa omittimus nominare. Nec est hic tandem pretereundum argumentū quoddā a fortio.

ciliū non preiudicat auctoritati Hiero. & ratio est / quia robo-
 ratur auctoritate ueteris testamenti & Concilii ut dicit glo.
 ibidē / si autē auct. unius sancti doct. preiudicat auctoritati cō-
 ciliū quanto magis aucto. tantoꝝ patrū & sanctoꝝ robora-
 ta a sacra scriptura & Conciliis uisibus & diffinitionibus apo-
 stolice sedis / quare mirabile est de illis prelatis tunc sic con-
 stantie aggregatis q̄ sic defecerint sed quia errauerūt a prin-
 cipis / & iō locuti sunt falsa. Vñ cōstat q̄ illa decreta sua nec
 uirtutem habent / nec minus necessitatem euerrendi fidens
 quam de Ro. Pont. principatu semper seruauit sanctorū pa-
 trū auctoritas & totius uniuersalis eccl. putas uenerata est.
T Rursus ea que inducunt ex Concilio Basiliē. minime
 garionis patet ex precedentibus. s. q̄ Conciliū illud cōstan-
 fuerit gñale / imo singulare fuit & unius obedientie solum
 & non integre / & q̄ illud decretū fuerit a sancta matre eccl.
 militante quam dicebant hoc temere satis dictum esse uide-
 tur ut dictū est supra imediate. Tū ē non militat Conciliū
 Basiliē. quia noluit recipere p̄sidentes pape in auctoritate
 sua debita iuxta ritum & usum alioꝝ Concilioꝝ ob defe-
 ctum hmōi eorū sententie sunt apocrise & nullius ualoris
 fm Isidorū in li. Conci. & patet in actiōe sexta Concilii Cal-
 cedoniē. Tū etiam quia nō fuerunt conclusa unanimi con-
 sensu q̄ requiritur & est de necessitate ut dicit idem Isido. 6.
 eth. c. r. & d. 15. c. qui non consentiūt non potest dici con-
 clusio Concilii uis / nam multi sapiētissimi uiri & docto-
 res discentierunt nec spectarunt auctoritatū principū requi-
 sitam & qui iurauerunt / non iurauerunt illa decreta seruare nec
 ut nuntii apost. sed ut persone priuate & particulares / & sic
 protestati sunt & fuerunt compulsi & coacti quia aliter nō
 admittebantur ad presidentiā in maximū scandalū totius
 eccl. & conclusa fuerūt illa decreta / Papa per suos oratores
 & nuntios reclamante & aperte cōtradiciente cuius auctori-
 tas est maxime requisita ut ex superioribus liquido constat
 Et ad illud q̄ replicant de confirmatione dicti Concilii per
 bullas dñi Eugenii. Dicitur q̄ iste bulle ut aliqui probissi-
 mi uiri in curia tunc testabant plus per minas q̄ fm mentē
 dñi Eugenii emanauerint. Et ipso tunc in lecto decūbente.

Nec ex illa bulla aliqua ratiū potest recte argui q̄ dñs
Euge. approbauerit prefatam etiā basilien. doctrinam. Et
quia fm̄ qualitatem spum̄ & personarū in melius sententia
Ro. Pont. mutari debent / ut Nicola. in .cap. sciam. 25. q. 7.
ut luce clarus etiā dñs Card. de tur. cre. manifestat & facū.
diffime & ualde plixē in li. quē fecit de ptāte ecclesiastica.
Vbi totū manifestat q̄ cupias recte aduersus basil. Concili-
um intelligere plenius q̄ ipse breuitatis grā q̄ ueteres faci-
di & gaudent breuitate moderni / omitto & deniq̄ rōnes q̄
fiunt superius contra Constan. possunt et adduci contra ba-
silicam congregatiōē illā. Vnde infert dict. dñs Card. de
turre Cre. doctor facundissimus nō parū admirandū ait ad-
uersarios Basilien. tanta caligine mentis inuolutos & obscu-
ros malitia ut in materiis fidei diffiniendis & declarandis
maluerunt sequi homines ab ecclesia dei in doctrina sua dā-
natos sicut fuit Marsilius de padua ochā cum complicibus
suis & Gerson & aliis / ex quare doctrina abstracta sunt p̄ ma-
gna parte decreta illa prefata] Basilien. & quosdam alios no-
uellos doctorellos & infra / q̄ doctores sanctos ab eccl. appro-
batos & alios prestantissimos doctores antiquos & reputa-
tissimos in scola theologie quorū doctrina fulget ecclesia ut
sol & luna / hoc igitur dicta non multū esse ponderanda me-
rito p̄ cōclu deduximus / cōtra quos ait Hier. & habet in ca-
none non afferamus. 24. q. 1. hec ille. Quod dictū Hierony-
mī non afferamus. s. concl. nostra est. Et ex his quoq̄ infer-
Correlariū contra Turonense conuenticulū ex Basilien. na-
tum & ortum esse uerū & emanasse ex his / quorum decre-
ta Concilioꝝ Constan. & Basilien. & Turonē nuper coagu-
lata mentes multorū & magnorū ad perturbandum totā ec-
clesiam dei / imo totam religionē xp̄ianam in magnū & de-
trimentum & perniciem animarū multarū prohdolor iugi-
ter prouocarunt / ut confurgerent aduersus in teris deum
& aduersus xp̄m eorū uerum & indubitātū papam / & hæc p̄
p̄missis cōclusionē & Correlario dicta sufficiant. Sed q̄ cō-
digne eccl. Ro. & apost. p̄cipes terre fideles satisfacere nec
deseruire possunt per quam adquirimus premiū infinitū p̄
que etiam deus mortuus & crucifixus est nulli dubiū est te-
stante hoc apostolo nō sunt condigne passiones huius t̄pis

ad futurā gloriam que reuelabitur in nobis propter ipsam ecclesiam catholicam & apost. cuius caput & uerus Pontifex Max. est Iulius secundus papa inq̄ indubitatus. Cuius etiam gesta preclara que in laudem dei & ecclesie oculis propriis facta conspeximus in prohemio dialogi seu breuiolo quii nostri iam impressi conspicias.

Sed iam placida declaratiōe ultimi correlarii aut potius de dignitate & fortitudine sacro sancte matris ecclesie omnium fidelium magistra / quam dico illam catholicam & apostolicam inq̄ confitentes unū deum trinum i in personis & unum bapūma firmiter credimus aliquid inq̄ de excellentia ipsius dicendum esse dignum dixi / de cuius potestate & papali dignitate potius & principaliter agimus q̄ de psonarū singularitate ne adulari aut cōmodi tpalis gratia uideamur. Inducti deum tātū & ueritatem pre oculis habentes per se primo & principaliter omnia & singula agimus & agere & scribere nos ingenue fatemur / & qm̄ sermo cōmunis / & p̄ cōmuni ecclesie & fidelium dignitate cōiter diffusus fidelium neminem tangat nisi quem angit / ac ut successoribus ueri & indubitati pape Iulii secundi ueritas totius prepositae questionis / quam cum toto processu isto humiliter iudicio p̄fate ecclesie submittimus & submissa esse etiam atq; etiam uolumus lucidius appareat & uideāt qm̄ terribilis est & fortissimorū uirore atie circumdata / cuius fortalitiū excellentiam & acumen posse attingere & simpliciter demonstrare aliquem mortaliū hominū est impossibile / ideo quibus ipsam laudibus afferam tam altis preconiis excelsam. Profecto nescio unde longe esse minorem laudem quam ipse adduco quā dignitas sua mereatur manifestissimum est. Aliquid a magnitudine roboris in primis assumentes illam auctoritatē cōmunem / quam diuinitus spirati sancti patres pro eadem ecclesia xponunt ducamus In lectulū Salomonis ambiunt sexaginta fortes ex fortissimis israel omnes tenentes gladios in manibus & ad bella doctissimi unusquisq; ensis super femur suum ppter timores nocturnos Canti. 3. ad huius sponse sue munimen & roboreq; ac insuperabile auxilium

& singulare presidium deus ipse gloriosus & angelorum celestium
atiem illam & hominum terrestrem tribuit & posuit contra
carchodemonem antiquum hostem in custodem de qua Isaias
in persona dei loquens. c. 62. ait. Super muros tuos hierusa-
lem. i. ecclesiam posui custodes eximios. s. & catholicorum do-
ctorum ceteros ut catholica ipsa fides & immaculata persistat
& ab omni errore preseruetur/ ac aduersus scismaticos & re-
belles ipsa ecclesia apostolica firma & secunda persistat & si in
aliquo tempore ut hac nostra tempestate prohdolor pertu-
bari uideatur/ ac scopulis aliquibus instigante maligno spi-
ritu fluctuetur in nullo tpe nauiculam petri posse naufragium
pati/ sed duraturam usque ad finem seculorum non cum modica fi-
de sed firmiter & constantissime credamus & confitemur
quoniam ueritas incarnata Petro sic ait. Propterea pro te oiaui pe-
tre/ ut ne deficiat fides tua/ & si quando a casu Ro. Pont. per-
turbari uideamus non miremur/ quia in Petrum fidei/ petram
& ecclesie fundamentum diuina prudentia permisit & fluctua-
ri & piscantes apostoli in nauicula Petri super mare cum timore
salua nos perimus/ & Petro dictum est/ solum/ modice fidei
quare dubitasti/ sicque si fidem obseruamus integre & constan-
tes simus in illa/ & si fluctuemur naufragium tamen ecclesia
nusquam patietur quam charissimam sponsam suam solum matri
sue in cruce christus moriens pro ea comedare uisa est quando
solum in ea tunc permansit/ mira inquam ecclesie dignitas per
christum ostensa fuit atque sublimis quando Io. uirgini ipsam uir-
ginem comedauit / ecclesiam tamen suam non stetisse permisit/ sed
hanc suam sponsam. unde tanquam sponsus procedens de thala-
mo suo ipse Christus speciosus forma patris filii hominum pro-
cesserat/ immaculatam inquam & inuiolatam immaculate & in-
uiolate genitrici eiusdem uirgini gloriose in pura mente
& corde ipso pro nobis moriente pro illo triduo derelinquit
solaque in ipsa sola uirgine permansit in qua & ipsius fidei ac
omnium gratiarum & uirtutum super omnes puras creaturas de-
us & numen copiosius claruit & abundauit/ ac super omnium
choros angelorum in perpetuum coronata triumphans pro no-
stra omnium salute ac pro ecclesie unitate & incremento ma-
ter nostra & celorum regina indefinenter intercedendo unige-
nitum filium suum ut magis ac magis pugnet pro ea iugi

ter deprecatur ut ex monte qui xps est mitatur auxilium ec-
clesie sue que sola in regina ab aliis in monte Caluario per-
dita & deserta simpliciter & integerrima permansit/ qua &
deus ita dilexit ut filium suum unigenitum quem constituit
heredem & regem uniuersorū morti traderet qui cum sua
morte a diaboli seruitute & ab iniquorū perturbationibus
& conflictu illam constantissime liberasset/ & sanguinem &
uitam pro ea liberrissime profudisset/ merito caput illius in-
stitutus xps Iesus/ ab ipsa nāq; Petrus & ceteri ipsius ueri sue
cessores immediatā prātem & auctoritatem recipiēsque cō-
eitatam a demone quamcunq; potentiā aduersus ecclesiam
constantissime & inuectissime tandem superari & eneruari
nulli ambigū esse debet eorū qui fidem catholicā seruant
inuiolatam/ durabit enim ad consumationem seculorū usq;
terribilis ut castrorū aties ordinata/ p cuius tuitione & fidei
fidelis quicunq; p loco & tpe mortē & quodcūq; suppliciu
quod martirium recte dicitur sub pena damnationis eteme
sic ut pro Christo subire tenetur tota fides & scola sanctorū
theologorū istud undiq; liquido proficiēte dignitate quoq;
ecclesiastica omnibus xpifidelibus undiq; ēt atq; relucēte.
Et rursus cū ipsius contemplor celsitudinem laudem meā
longe minorem semper conspiciam q̄ sua dignitas merea-
tur tantumq; excelsa persistat q̄ uim & acumen cuiuscunq;
hominum mentium superet & excedat ultime cōclusionis.
Secundo Correlario breuitatis finem imponendū fore me-
rito duxi / & sic stat fides inuiolata in omnibus & cunctis
pro ecclesiastica libertate & manutentione constantissima
& promptissima erga uetum indubitatum papam Iuliu .II.
Pontificem maximum ac suos ueros successores obediē-
tia iugiter consistat ab eo premium & mercedem eternam
accepturi qui p nobis factus est homo ut suos milites & p
ecclesia militantes ineternum beatos faceret atq; deos.

¶ Pro Correlario responsiuo questiōis p̄pōsite
ponit primo talis cōclu. deinde & scdo obiectioēs
aduersariorū recitabūtur & dicitur ad eas sigilla-
tim/ licet multa breuitatis causa ex dictis presup-
ponantur tanq; probata & uera.

Aut plenitudo potestatis est data ecclesie aut Christi uicario quam ipse in terris constituit & loquor de suprema potestate iurisdictionis clauium supra Conciliū & oēm in terris superante potestatem. Probaturo primo sic non fuit collata ecclesie/ ergo petro xpi uicario & successoribus suis/ q̄ia tenet multipliciter quia arguitur a tota disūctiua affirmatiua cū destructione unius partis ad positionē alterius. Tum secundo/ quia nō datur mediū. Tū tertio quia a positione unius mēbrī alicuius bone diuisionis bimembris cū destructione alterius est bona q̄ia/ ut bene sequitur est animal & nō irrationale ergo rationale/ quia omne animal est rationale uel irrationale. Similiter omnis potestatis plenitudo data est Petro uel ecclesie / q̄ conclusio de se est ualde manifesta/ sed q̄ talis ptas non sit collata a xpo ipsi ecclesie que est cōgregatio omnīū fidelīū. Probaturo multipliciter. Tum primo/ quia tunc ad quemuis delinquentem incorrigibilem puniendū requireretur talis omnīū fidelīū congregatio/ aut non est uerum q̄ xps dixit de correctione fraterna proximo/ si te nō audierit dic ecclesie. patet q̄ia q̄ia nō possunt aliter exire in actum nisi omnibus assistentibus quibus est facta cōmissio/ prout est apertus textus. c. quia propter. & c. coram de electio. hoc est impossibile cum sint dispersi per uniuersum mundū fideles. & dicit xpm nō dixisse uerū est absurdū cū sit incarnata & infallibilis ueritas nec falli nec fallere potens nec istud obseruatur aut nunq̄ in ecclesia obseruari possit. Tenet hec ratio per locū a laudabili & approbata consuetudine / quare &c. Secundo/ quia tunc sequeretur q̄ saltem ad maiorē partem talis cōtatis ac collegi pertineret hanc traducere ī effectū potestatem quod est directe contra illos tex. inferior & c. de ruz. 20. q. 1. Nam talem ptatem oīa mēbra simul iuncta exercebunt & quilibet per baptismū efficitur membrū xpi in talibus sic iunctis est notabilis ē īcapacitas iudicandi que diuiduntur in clericos & laycos/ inter quos sunt multi imbecilles rudes simplices. & mulieres etiam includūt. Vel q̄ ad quemlibet effectū talis ptas congregari oportuisset Conciliū ḡnāle q̄ est oīno irrationabile & contra iustitiā & antiquū ecclesie usum/ igitur. Tertio regimen optimū & mo-

narchicum cuiusuis magne cōitatis s̄m oēm disciplinā mo-
ralem & ciuilem politicā & ecclesiasticā pariter & naturalē q̄
unicā cām simpliciter primā oīm que sunt aut possunt esse
in natura manifestat ab uno p̄cipe solū recte gubernari pos-
sit & omne regnū regi oportet certū est enim q̄ deus a quo
immediate dependet regimen eccle. sue & imaculate sponse
meliorē gubernandi & regēdi sp̄tiē eligerit q̄re nō a mul-
tis sed ab uno regi & gubernari debere liquido constat &
corpus quoq; aliquod uiuū sine capite aut plura capita hīs
monstrū sit & confusum quare &c. Quarto si residet ī ista
multitudine xp̄ianorū talis pt̄as tunc regimen hmōi est po-
liticus & nō monarchicus & p̄ q̄ns in nullo q̄ in tali multi-
tudine residet talis pt̄as & p̄ q̄ns nō esset ēt in papa qd̄ est s̄
instituta sanctorū oīum ut superius quasi p̄ totū pb̄atū est
quia ista esset uera tm̄ est in eccl. uxi seu in tali multitudine
plenitudo pt̄atis ergo in nullo alio, patet q̄na per eius expo-
nentes sed facilitas q̄ntis patet ēt expressa per Greg. ad mau-
ritiū Imp. scribentē. in cunctis ait euangeliū sciētibus liq̄t
q̄ uoce dñica sc̄to & oīm ap̄torū principi petro apostolo to-
tius ecclesie cura cōmissa est. Quito pastorale officium soli
Petro datū est ergo &c. q̄a eidē dicit x̄ps pasce oues meas.
Sexto quia talitū pt̄atū pluralitatē ecclesiastica unitas nō ad-
mittit. Septimo quia tunc intermperetur oīs mundi supe-
rioritas quia esset feruus super dñm & corpus supra caput
q̄ esset absurdū siue esset confusio. Data est ergo eccle. i. po-
tiori membro quod est Petrus & nūc successorī eius qui est
Iulius pont. Max. uerus & indubitatus papa. ii. quedā tm̄ mē-
bris s̄m quid potior tū data est capiti imediate a x̄po. Osta-
uo auctoritates sacri euāgelii & dicta saluatoris nō possunt
trahi ad ecclesiā ut dicta sint cōitati nā cū Petro x̄ps singu-
lanter loquebatur & per hoc pr̄nomen tu & quod est secū-
de persone & numeri singularis. s̄tu es petrus. &c. tibi dabo
&c. & Math. 16. beatus es Symon bariona. & Io. ult. Symon
Io. pasce oues meas. Ecclesia enī grex est & pastore quo indi-
get nō est ipsa ergo erit papa p̄stor. Similiter nec illud ob-
stat. Vos estis sel terre q̄ si sal euanuerit. &c. Nec illud sicut
misit me pater uiuens. &c. & euntes predicate euangeliū oī
creature qui crediderit &c. &c. Loquebat autē x̄ps apostolis

conferendo eis officium predicandi & baptizandi in quibus
erat uera sapientia diffusa in eos per. ss. non enim hoc pot
toti eccl. referri ut tota predicet uel baptizet &c. ut notum
est quare. &c. ¶ Postremum igitur est obmissis aliis mul
tis breuitatis causa dicere & tenere unicum principem in terris
unicum pastorem omnium christianorum & totius mundi esse ro.
Pont. & uerum & indubitatum papam Iulium .II. uidelicet Pont.
Max. & quemlibet beati Petri uerum successorem. Oportet
enim & necesse est unum eligendum in caput & a potiori par
te huius multitudinis ut est collegium .x. Card. a quo ad oia
& singula membra corporis mystici fluat integritas & uita
& membra putrida auferri per eum & euelli per penarum
supplicia & maiora & nobilia minoribus dominari & mini
ma minoribus minoribus & maioribus & omnia & singula
que unum corpus sunt in christo Iesu uni capite & principi im
mediate uel mediate subici obedire & obtemperare opere
precium est sentient uniuersi & ualde rationabile & condig
uum & rationes que sunt de dicta multitudine & collegio
& cuicumque communitati magne multitudinis Concilii attribui
quoque possunt in qua mortuo Ro. pont. manet & residet in
terra in habitu & potentia dicta potestas. s. in Concilio aut
Card. collegio quibus deficientibus in clero urbis qui Pont.
Max. eligere tunc posset/quo etiam deficiente ad aliquam
multitudinem magis notabilem fidelium christianorum & fi
delium que esset ecclesia potior pars deuolueret Ro. Pon.
electio/in quibus uera fides persisteret & ipsa ecclesia sicut
quandoque in sola uirgine gloriosa permansisse dignoscitur
tempore passionis christi filii sui quia omnes alii sicut corpore
ita & mente declinauerunt tunc a christo. Sed quod superet omnem
etiam temporalem potestatem satis supra ostensum est. Et
obiecta que aliquam uidentur habere apertiam quia alia ex
superius dictis sufficienter solui possunt aut potius soluta
sunt. Dicitur consequenter quod non obstat. Primo illud ad
Ro. xii. multi unum corpus sumus singuli alter alterius mem
bra/ergo papa est membrum. Et rursus totum est maius sua
parte ergo tota ecclesia est maior papa qui est membrum.
Respondetur primo quod papa potest dici membrum in ordi
ne ad christum sed principale quo ad mundum istum & fideles

scilicet caput q̄ licet dicat̄ mēbrū ab eo tamen precipue alia
membra vitali m̄ suscipiunt uirtutem/ & totum quod est ui-
tam habens primo & adquate consistit in eo/ & uirtus to-
tius anime magis uiget in eo/ p̄terea negetur q̄nā/ quia cor-
pus est maius anima/ & in non est ratio p̄stantibus quia ma-
gnitudo hm̄ōi nō arguit nobilitatem ut ciuitas est maior
hoīe ergo p̄stātor seu dignior non sequitur/ tum etiam
non ut ualere q̄nā/ propter necessariam dependentiā quam
habent alia membra ab eo/ & non tenet ubi pars prebet ne-
cessarium esse seu dependentiā partibus alijs/ p̄terea non
tenet/ quia datur instan. ēt sicut tota monarchia siue celestis
exercitus est q̄dā totū & spiritus sunt partes ip̄sius ergo ip̄-
sum totum est maius seu p̄stātius aut magis potens q̄ deus
qui est spiritus/ p̄terea non concludit etiam quia loquitur
ibi de potestate plenaria iurisdictionis/ licet aut̄ in gratie
& uirtutis plenitudine ī tali multitudine comperitur for-
te maior q̄ in papa. imo in una uetula uirtuosissima/ non ta-
men p̄as iurisdictionis & coactiua de qua hic loquitur/ si-
militer & potestas ordinis & sacerdotalis quo ad caractere
equaliter comperitur in papa & in alijs ueris sacerdotibus
non tamen iurisdic̄. &c. nec hm̄ōi membra eundem actū
habent ut ibidem subiungit apostolus/ & ideo nullū mem-
brum simpliciter hac in plenitudine gratie & uirtutis potest
preferri toti/ p̄fertur tamen fm̄ aliquid. i. fm̄ illam pote-
statem/ nec alia membra hunc eundem effectum habent/
& ideo etiam dicit apostolus fm̄ gratiam que data est no-
bis differentes/ & x̄ps etiam dicitur membrum fm̄ aposto-
r. ad Corinth. xii. Vos estis corpus & membra. de mēbro
glo. i. dependentia de membro .i. Christo capite & cū mem-
bro nostro. Et rursus si inferretur ergo minor in p̄fectiōe
potestatis hereticum esset siue erroneum.

¶ Secundo non obstat q̄ ecclesia sit & dicatur sponsa x̄pi
& papa paranimphus/ nā intelligitur in esse p̄fecte q̄ non cō-
tingit excogitari sine capite esse talem sponfam & caput est
papa & dicitur paranimphus respectu officij & dignitatis sin-
gularis. Nec etiam hoc arguit superioritatem super sponsum
qui aliquo modo etiam dicitur sponsus ratione amoris x̄pi
& caritatis Oze 2. Sponsabo te mihi in fide. Nec obstat

ergo illud q̄ adducitur Math. 18. si peccauerit in te frater tuus. &c. dic ecclesie / & istud dicebat ipsi Petro ergo a fortiori in aliis habet uerū / & uult Petri habere superiorē & ipsam ecclesiam ergo ecclesia uniuersalis est super papam / negatur p̄na. & ad auctoritatem dicitur s̄m q̄ dicunt & exponit sancti doctores Ambrosias / Augustinus / & beatus Thomas / q̄ ibi capitur totum pro parte / non enim intelligitur de ecclesia dispersa per totum mundum notum est / nec de sancta synodo ideo congregando / sed de prelato ipsius qui est minister pape uel ipsi pape si opus fieri non potest correctio fraterna in qua aliquod magis periculum emineret quasi dicat q̄ si una correctio non sufficiat debeo adhibere aliquam ecclesiasticam penam ut censuram uel interdict. uel huiusmodi potiorum doct. & sanctorū huiusmodi auctoritate hec est expositio / de qua etiam correctione seu denuntiatione superius multa diximus / nec papa habet superiorem nisi xpm̄ semota heresi proprie sumpta / ut supra dictū est / & hoc esset iustitie cōe inpeditimum & pacis ecclesie perturbatorium & mulieres etiam remitterentur ad talem ecclesiam sic dispersam per totū mundum hoc non uideretur esse dicendum / agif intelligendū est sic uis ecclesie .i. his qui ecclesie presunt / q̄ etiam obseruatur nunc in ordinibus de licētia ordinis intelligitur .i. superiorē eiusdem & non oīum qui sunt in ordine simili / q̄ etiam declarat beatus Tho. in. 4. di. 2. Nec obstat tertio q̄ ipsa ecclesia dicatur dñā & regina ut per Hieremiā dñā gentium facta est sub tributo / similiter p̄s. asticit regina a dextris tuis / ergo cum dñā & regina supremam uideretur habere p̄tatem / & act. 15. iudicium ecclesie est iudicium dei / & Math. 20. Filius non uenit ministrari sed ministrare. Rñdeo q̄ ecclesia est domina & regina ratione gratie & uirtutis & suum iudicium est dei dūmodo fiat cum pape assistentia qui uenit dare gratiam & uirtutem & uiam salutis ostendere & sanguinem suum pro redemptione nostra ministrare / & licet ita humilis superioritatem auctoritatem / dicitur tamen dñs / quare. &c. Quarto non obstat illud Math. ulti. ego uobiscum sum usq̄ ad consumationē seculi sed quilibet papa est mortalis / ergo plenitudo huius p̄tatis nō est in papa sed in ecclesia. Rñdeo potest dici primo q̄ p̄tās ipsius & p̄n-

cipatus semper manet. s. in xpo de qua dicitur dari. Vnde po-
testas eius p[er]s[er]ua eterna & regnum eius q[ue] non corrumpetur.
Tum secundo dicitur manere in ecclesia sancta & episcopa-
lis in sua ecclesia mortuo episcopo. & superioritas in ordine
& religione mortuo generali. Nec non dicitur textio q[ue] ma-
net in sede apost. que nunq[ue] moritur prout est text. in. c. gra-
tiose de te. li. 6. Manet etiam in ecclesia ut dixi in potentia si-
ue habitualiter ad hunc sensum quia ecclesia semper po-
test eligere personam que succedat in tali dignitate & hoc
collegium p[er] d. Card. cum aliis ecclesie prelatis ecclesia uni-
uersalem representans. & ideo dicendum est q[ue] corrupto su-
biecto hec non dicunt non existere sed uacare hoc est admi-
nistrare carere iuris uel facti ut in. c. cum nostris de con. pre-
ben. Vnde Leo ait in sede Petri uiuit potestas & excellit di-
gnitas nec ualet similitudine regiminis terreni seu ciuitatis /
quia illud a papatu istud a Christo & rationes a simili sem-
per claudunt uno pede. Quinto non obstat illud Math.
18. si peccauerit in te frater tuus dic ecclesie ut pro correctio-
ne caritativa cuiuslibet particularis p[er]sone debet quis recur-
rere ad tota[m] ecclesia[m] uniuersalem dispersam per totum or-
bem nec ad Concilium uel sanctam synodum &c. & s[ecundum] ra-
tionem euidentem & notabilem & s[ecundum] omnium sanctoru[m]
& doctorum antiquorum expositionem / sed sic exponitur
dic ecclesie. i. prelatis ecclesie & dic ordini. i. prelatis & su-
perioribus illius ordinis sicut fit & quotidie predicatur nec
est illa quam aliqui moderni p[ro] sui uoluntate dicunt dic ec-
clesie. i. Concilio. Vnde si tali expositio[n]i fuit facta aliqua
grauis iniuria uel ciso in persona / & propterea oportuisset
cum confugisse ad totum Concilium uniuersale / ideo con-
gregandum ut aduersarius eius & iuste puniretur aut conti-
gent ei. &c. nu[m]q[ue] sic textu[m] exposuisset sicut nec exponendus
est / & maxime quia saluator loquebatur cum Petro depri-
uata caritate & correctione fraterna quam quilibet debet cu[m]
proximo suo obseruare quare ista ratio nullam penitus ui-
detur habere apparentiam nec curo uerba ibi multiplicare
Alia uero motiua q[ue] nup[er] quida[m] p[er] Car. uir disertissimus sub-
tiliter conferendo terigit / ex diuersis partibus huius operis
eidem intitulati discussa sunt ni fallor sed no[n] ita p[er]spicaciter.

T Nec obstat sexto. c. q. quis. 35. q. 9. ubi petit papa q. sino-
dus subscriptionem suam accomoderet & c. & sic petit papa
approbari sententiam suam a Concilio. & sunt multi textus
ad hoc. Respondeo q. papa istud non facit ut Concilium sit
maius auctoritate q. ipse / sed quia interueniente hmōi con-
sensu Concilii & appobatione magis faciliter inducantur
hominēs ad obseruandū id in quo statuendo ipsi assenserūt
superiori statuenti. Duplex enim funiculus magis ligat / & li-
cet hec papa ex humilitate fecisset / non ideo ponit necessita-
tem successoribus suis ut idem facere teneantur si nolent /
facit ad hoc. c. fatagendum. 75. q. 7. Nec obstat septimo q. ad
ducitur & dicunt a Conciliis prouenisse auctoritatē pape. c.
Concilia. 17. d. ergo Conciliū uidetur esse supra papam. Re-
spondeo q. uerum est electiue / non autē primo & principali-
ter / quia illā prātem imediate suscipit a Christo / uel dici po-
test hoc esse uerum priuatiue & in casu heresis proprie sum-
pte in quo a Concilio eodem non conuerso ad cor & renu-
ente corrigi & pertinaci potest adimi sibi potestas & nō ali-
ter. Octauo non obstat q. adducitur de capite multum lan-
guido alligādo per membra alia inferiora & similiter illud
si oculus tuus scandalizet te erue eum abs te. & c. Rndetur q.
licet possit caritatiue horrari & in casu resisti sibi / cum debi-
to tamen & reuerenti moderamine ut supradictum est quia
principaliora membra tradunt suauiter suam uirtutē ad cu-
ram capitis / non propterea eruant aut trucidant nec minus
abscindunt illud. Nec inter membra scandalizantia ponitur
caput / & rursus dicitur q. spiritus sanctus nunq. permitteret
totum corpus ecclesie infici semper in aliquibus membris
esset motus uitalis rite credentibus xpō qui est ueritas & ui-
ta & pōte inferi nō preualebunt aduersus eam / & xps cum
ea est usq. ad consumationē seculi. i. ultimi electi morientis
in die iudicii. & rursus hec ordinatissime diuina prouiden-
tia disposuit etiam in natura ut priora agant in posteriora &
non e contra / & semper prātem apostoloy uoluit Christus
ditiuari a Petro in ipsos & non e contra & quicquid facie-
bant apostoli representantes ecclesiam in suis Conciliis &
cōgregationibus agentibus maxime de diuina lege uel de
concedente illam agebant ista potestate ditiuata & prout

erant Petro uindī seu membra coniuncta ei aut eo mortuo
usq; ad alium successorem xpo coniuncta fuissent & sic in il
lis quattuor Conciliis & congregationibus quas legimus
in actibus apost. celebrasse apost. aliquid permisit faciendū
ab illis Petrus fecit ex humilitate/nec illud necessitat succes
sores ut dictū est. Ad illud quod nono adducitur ex textu
.c. in nono. ar. d. r. c. loquitur. &. 24. q. 1. q. apostoli pari cōfor
tio cum Petro prātem acceperunt. Rñdeo dicendū est q. li
pari non dicit oimodam similitudinē nec paritatē sicut in
ista p̄na xps dixit. Estote misericordes sicut & pater uester
misericors est/ergo sic debemus esse simpliciter hoc est im
possibile. Tum secundo/quia loquebatur de prāte ordinis/
non de prāte iurisdictionis/& Paulus etiam erat par Petro
s̄m beatū Tho. 2. 2. q. 34. ar. 4. quo ad fidei defensionem non
quo ad dignitatem prelationis. Nec petrum uocasse fratres
apostolos minuit superioritatē & que consistit in leuitate &
suauitate humilitatis iuxta illud Christi uerbū. Iugum meū
suauē est & onus meum leue/quia hoc fecit ex quadam cari
tate fraterna sicut nec minuitur nunc in Ro. Pont. quando
uocat ep̄os fratres. Nec obstat tex. in. c. legimus. 93. d. ubi or
bis maior est urbe/nam loquitur de potestate generalis con
suetudinis que maior & amplior est in orbe toto q̄ in urbe/
non loquitur de potestate iurisdictionis & dignitate. Nec ob
stat illud Christi dicentis apostolis. Vos estis sal terre &c.
q. si sal euauerit. &c. mittatur foras. &c. nam hoc uerū est
solū in casu heresis proprie sumpte/in aliis aut casibus adhi
beantur remedia ut supra. Nec obstat uerbū christi uolentis
confirmare ecclesiā post resurrectionem/qñ dixit apost. mit
to uos & non dixit petro mitto te. Rñdeo intelligitur quo
ad predicationem & promulgationē euangelii s̄m propor
tiones suas/nec hoc aufert capitis primatum quod erat Pe
trus. Nec minus obstat illud Concilium apost. actū. xii. ar.
guendo maioritatem propter missionē Petri & Ioannis / q̄
fuit una cum eis petro determinata/& sic ipsi Petro una cū
eis attribuitur actus mittendi. c. 1. de spon. non enim potuis
set cogi Petrus per congregationem si noluisset ire notum
est. Nec minus obstat illud decretū generalis Concilii Con
stantiens in quo etiam papam subicit ptāū sue nec Basiliē

in quo dictum decretum fuit repetitum & quatenus pertinaciter resistens determinationi hmoi Concilii hereticus censendus est. c. oēs. xxii. d. nō obftare dicimus. Tū primo quā nō loquitur uſr de qualibet ſynodo ſed demonſtratiue & limitate de ipſa cōſtan. ſolū quo tpe nō erat aliquis indubitanus papa ſed tres quorū quilibet pretendebat ſe eſſe papā indubitatum. Tū ſecundo quia ex eo nō hī q̄ conciliū habeat ptatem ſupra papā ſed contra eum ſolū qui papali dignitate tunc ſe pretendebat exēptū & ſubiectio foret in foro penitentie. c. ſanct. de offi. dele. iūcta glo. & ubi neſcitur quis eſt papa / nec tunc fuit acceptum neq; admiſſum iſtud decretum a multis platis nec minus a Marti. papa uero cōcordiſ electo fuit cōfirmatū / ſed porius implicite ſaltē reprobatū cū dānat errorem illoꝝ qui negabant papā habere ſupremā ptatem in eccl. dei / ut patet in eiūſdē bulla Martini reprobationis Jo. hugonis q̄ adducitur de Cōcilio Baſilienſi. paruiſciendū eſt tū quia factū per deſolutionē & trāſlationē illius Cōciliū factā ab Eugenio / tū etiā quia nō approbata ab ipſo & alias ut ſupradictū eſt. Ex quibus oībus p̄ ueritas & certitudo totius qōis & qualiter in nulla ſui parte eſt ambigua / & correl. nūſiū eiūſdē q̄ Iulius. II. Pont. Max. illa pleniffima ptate quā imediate a xp̄o ſuſcepit eſt ſupra Collegiū & ſupra uſe Conciliū. & c. oēm tpalem ſuperans ptatem. Perq; & celeſte regnū nobis apire dignet xp̄s ieſus / cui laus & gloria ſempiterna. Amen.

¶ Ad Lectores.

Postremū eſt ut opus iſtud qd̄ p̄ diuina laude ad gloriā & exaltationē. S. D. N. Iulii. II. Pōt. Max. & S. matris eccl. (cuius ſaniori ſn̄e & correctioni in oībns & q̄ dici poſſit humiliter me ſubmito) qd̄q; & pro oīum cōmoditate aiage editū cunctis mortalibus propalamus / caritatiue ab oībus ſuſcipiatur ſupplex exoro. Et ſi quid in eo dignū eſſe cenſebis / id oē ex ſacio Theol. fonte emanatū credatur / ſi quid uero quod Pontificiā eccleſiaſticāue ceſſitudinē aut ēt p̄ moy Card. preclaram dignitatē / quouis mō offendere poſſit in ipſo inueniri cōtingat (qd̄ neuticā arbitramur) id directe fore & eſſe cōtra intētionē noſtrā / firmiter credat obſecro. Bñ ualere.

¶ **R**ecognitio breuis toti⁹ opis. *Qua aqua gradis nō capit muscas.*

Fo. 7. col. 1. ubi regnū/ debet esse regū. In. 1. col. ubi ex stirpe/ debet esse stirpe. Fo. 8. col. 1. ubi ueniet pro uenit. Fo. 9. col. 1. deficit .hi bis in abitus. &c. & a pro ad post habet ponat a Fo. 11. col. 1. ob ed entie sup fluū est. col. 2. notatur p notetur. Fo. 12. post pposita mē sa debet poni/ & in ult. li. pluniū p pluriū & ubi plurificatur p plu rificantur. Fo. 13. col. 1. uolēti pro nolenti & col. 2. recōphenhat p recōpensat/ & corpore p corpore. Fo. 14. col. 1. reddūt p credūt & col. 1. fm p unde & sup fluū/ & fo. 16. col. 2. post debet ponat habe re. Fo. 19. col. 2. absolutū p absoluūt. Fo. 21. mortuā p mortuū & prātem p a prāte. Fo. 22. col. 2. ad gentes p egentes Fo. 23. col. 1. grauitas p grauitas & ecclesia pro ecclesie. Fo. 25. col. 1. latius sup fluum. & aflii p falli. Fo. 26. col. 2. orat p erat. Fo. 29. col. 1. um p enim. Fo. 32. col. 1. ante rephet ponat. 1. & col. 2. 4. p 40. cōitas p cōiter defundere p defendere. Fo. 33. col. 1. si p sit. ordinem pro sic quis est. & fo. 36. col. 2. natantur p notanter. Fo 39. col. 1. cum uno uerbo superfluum est. Fo. 43. col. 2. concilio pro concilia. & post ultimum uerbū ponatur opere. Fo. 44. col. 1. rōem pro ratione/ & post precipitari ponatur uideas. Fo. 45. col. 2. in fine dendū pro dicēdū. Fo. 49. col. 1. poplexitas p pplexitas ratio pro Ro. Pont. & col 2. um pro posito. Fo. 53. col. 1. pro patri ponitur racha & pro a fortiori si debet esse & nihil ualet. Et hic nota q col. 2. correspon det secunde col. fo. sequentis & eidē secunde correspondet prima eiusdem fo. uidelicet 54. & huins prime col. correspondet prima 55. fo. in cuius. 1. col. pre ceteris pro priores. in qua p in quo. & col 2. cōcluditur p concludit/ num p non/ sicut pro sic nō nisi semel xpm esse debet sit ēt superfluū. Fo. 56. 1. li. prioris col. supflua est & pro neq mortaliter. Fo 57. col. 2. esse pro esset. Fo. 58. col. 1. debe re pro de bene. Fo. 59. col. 1. te pro se. & col. 2. biscortū pro discortū & sit pro sic dicte pro dictat. Fo. 59. post patet ponatur nā. Fo. 61. dum p deū/ uini sup fluū. Fo. 62. col. 1. in prin. minoris p maioris/ & col. 2. iurista p iuristeq. Fo. 64. col. 1. figurate p figure. & col. 2. thios pro theos fortitudinē p certitudinē & post sicut oculus ubi que qui. Fo. 65. col. 1. iniuste p iuriste. similis p ciuilib. col. 2. iners sup fluū. Fo. 66. col. 1. sciam p scie sacra p facta/ fabri. p fabri. col 2. theo. p i theologia. Fo. 67. col. 2. hiem p hoiem. Fo. 69. in fi. r. col. addat si si auctoritas. Fol. 70. col. 1. in penul. li. q. p q. Fo. 71. col 1. post perimus clamare ponatur. Finis recognitionis.

Impressit Rome Iaco. Mazocchius Anno. M. D. XII. xiii. Decēb.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines.

At the bottom of the page, there is a faint line of text that appears to be a signature or a date, possibly starting with "The Year of the..."

Alia particularis Recognitio Auctoris

Quia in huius operis exordio & prosecutione Sanctorum traditionibus innititur: Canonistarum Theologorumque doctorum uera documenta pro posse sectamur. Graues nihilominus & doctissimos Apostolice Curie consulimus uiros: ac grauissimi & Reuerendissimi in xpo patris & domini dñi Antonii tituli sancti Vitalis/Sancte Romane Ecclesie Presbiteri Cardinalis efficax & salubrius consilium pro iussu humiliter suscepimus / ingenueque duximus adimplendum quãdoquidẽ ob sui uirtutum amplitudinẽ & optimũ zelum & disertissimã lĩtaturam sancte & catholice Romanẽ Ecclesie clypeus & inexpugnabile propugnaculum contra eiusdem hostes digne fieri meruit: eorundemque obiecta / rationũ & auctoritatum copia sic refellit & dissipat: ut ipsorum possit etiam Malleus luce appellari. Cuius quidẽ preclara facinora alio in libro rite clarius (duce deo) explanabimus. Est igitur consilium; ut apertioẽ & magis clarum intellectum duobus Quarte conclusionis Correlariis exhibeamus. Sensus ergo primi Correlarii est quod si occurrerit necessitas Ecclesie uel pro eiusdem exaltatione & fidei / Romanũ Pontificem pro collationibus beneficiorum simplicium & officiorum aliquam summam pecunie suscipere posse per modum elemosine & non taxatam dictis causis occurrẽtibus & ab aliquibus Prelatis pium esse putamus: sicut & in decisione dicti correlarii expressimus: quia Ablatiuus absolutus exponitur per unam conditionalẽ: ut patet in Logica. Et loquor de illa Simonia / que iure positiuo est prohibita: non de ea / que iure diuino prohibetur / nec minus terminis istis / uenditio uel uendere utor: & non dico taxatam / ne uenditio uel Ciuilis traficatio intelligi possit / quare nec precium interpono / nec alias dignitates aut ecclesias quibus ordo sacer annexus est nomino: sed beneficia solum & non ab omnibus sed ab aliquibus Prelatis: & nõ pro pre

laturis: sed pro beneficiis declaro. Vnde nec beneficiū, nec
minus aliquod spirituale uenale aut appreciabile intelli-
mus: nec temere asserimus: aut mens nostra affirmare sim-
pliciter fuit: Sed piū esse putamus & per uia elemosine: quia
etiam Papa nō presumi debet hoc animo uendendi facere:
sed ut illa in suū conuertantur usum: cum Papa omniū rerū
temporalium sit dñs: iuxta illud Christi / quod Petro dixit:
Dabo tibi omnia regna mundi. Et cum dico dominū & de
dominio loquor / bono & uerisimili sensu quo fit & non in
sensu quem facit intelligi debet: uidelicet Papam rerū tem-
poralium spiritualiūq; dispensatorem uerum absolute esse.
Et si inferatur: Ergo Papa non potest nisi predictis causis oc-
currentibus: non affirmamus sed piū esse putamus: & re-
belles dissipare: hostesq; Ecclesie debellare: eandemq; po-
tius exaltare esse uidetur. Verū tamen si petatur / & rationabi-
liter: Que fuit ratio tam humilis & modeste positionis & de-
cisionis: cum ceteri doctores apertius & luce clarius in hac
materia loquantur: dicentes Papam non posse inuolui cri-
mine Simonie zc. quoz opera impressa & reimpressa uen-
duntur & undiq; uolant & comperiuntur: & iacula contra
hoc aduersarioz apertissima existant. Respondetur q; tem-
pus contrarium non admittit: & modestissima Sanctissimi
domini nostri Pape actio in istis usiq; requisuit. Cupiens
ego potius ex nimia modestia & humilitate reprehendi: q̄
propter nimium rigorem (ut quidam arrogantes faciūt) ex
tollit: quia superbis deus resistit: humilibus dat gratiam. Qd̄
autem uerum sit q; ceteri Doctores manifestius loquātur zc.
est glo. or. in cap. Expar. in primo de offi. del. & Cardinalis.
Et multi moderni in cap. i. de Simo. & cap. Constitutus: de
reli. dom. & Archi. & Dominicus de sancto Geminiano in
cap. primo. xii. di. & in cap. Si Papa. xl. di. & Archi. in tracta-
tu de heresi. Et hanc opinionē firmanē Filinus in dicto cap.
de offi. del. & frater Nicolaus in supplemento summe Pisane.
& dñs Augustinus de Anchona apertissime in suo libro de.

potestate Ecclesiastica. & ita determinat dictus Archi in dicto cap. primo. xii. di. ubi dicit contra beatum Thomā esse glo. in cap. si. prima. q. vi. dicens aperte q̄ in Curia Romā. nō habet locum Simonia : Sed intelligitur dictū beati Thomae in hiis que sunt prohibita quia simoniaca / ut uendere sacramēta . Opinio autem dicte glo. procedit in hiis que sunt simoniaca q̄a prohibita / ut sunt beneficialia : in quibus ideo cōmittitur simonia : quia est prohibitum a iure positiuo : & de ista Simonia non loquitur beatus Thomas prout tenet Archi : quem sequitur Dominicus in loco preallegato . Sequitur & tenuit etiam Paulus de Alezariis in cle. prima. de summa trinitate & fide catholica. Et eandem conclusionem indifferēter tenuit Antonius de Rosellis / de potestate Pape in tractatu. ii. cap. xxxv. ubi tenet q̄ in Papa locū nō uidetur habere posse Simonia : q̄a de omnibus ecclesiis & bonis earum libere potest disponere. xxii. di. cap. omnes. de preben. cap. ii. lib. vi. & ibi dicit q̄ si in ecclesiis dādis alicui Papa pecuniam recipit / nō uidetur cōmittere Simoniā : quia posset bona ipsius ecclesie tollere / & etiā ecclesiam. Et quod fortius est / tenet q̄ pecuniam quā Papa reciperet prestādo gratiam Spiritus sancti / uel pro prestatione sacramentoz : quia cum possit ab ecclesiis / suadente necessitate / pecunias exigere : ut in cap. Cum apl's. in uersu Sustinemus / de Censibus : nō erit Iudex q̄ possit uel debeat iudicare utrū pro prestatione gratie Spiritus sancti receperit / aut ex alia causa : quia Papa a nemine iudicatur. ix. questio. in cap. Nemo. Hanc sententiam uidetur firmare glo. in cap. Si quis pecunia. lxxviii. di. Et idē tenet dñs Alex. in hac materia. Aliorum nonnullorum Doctorum ecclesie determinationes breuitatis causa relinquo. Secundū uero Correlarium dicte Quarte conclusionis in primis iuridicū si sit & conforme cōiori opinioni Doctoroz Nihilominus illud conditionale est / nihil ponens in re : nec procedit de facto : quia / an quandoq̄ ita electio facta fuerit dico non esse meum iudicare / haut minus declarare : Sed

de preteritis loquor & intelligo illud pariter & declaro. In futurum autem locum habere nō posse etiam si affirmatiuū esset/ & notum est propter Sanctissimi domini nostri Pape saluberrimā & sanctam extrauagantem: ex quibus constat nullum inconueniens nec minus scandalū inde nasci aut ori ri posse/ nisi forte passiuū/ propter quod bonum non est obmittendū opus: quia etiam sic Farisei scandalizati fuerūt de Christo/ dicente Petro eidem Math. xv. Scis quia scandalizati sunt Farisei audito hoc uerbo. Cui respondit Christus: Sinite eos quia ceci sunt & duces eorum / eo presertim quia in principio in medio & in fine & nunc humiliter saniori sententia sepe nos submittimus & maxime sacrosancte matris Ecclesie. Defectus seu corruptiones & adalterationes carāterum/ si que ultra summarie recognitas comperiantur Calchographis ascribantur: qui tūc propter iminentes Cessiones sacri Concilii opus aliquantulum plus debito accelerarunt: ut Ecclesie Romane/ & Sanctitati domini nostri Pape citius deseruirent & oportunius. Si qui igitur pro libito uoluntatis & sine causa mordere satagunt/ contingat eis ut Apibus dicerem si liceret.

Finis totius operis. Laus Christo Iesu: & gloriosissime Virgini eiusdem Genitrici.

783405

Tabula totius operis magistri Cipriani beneti:
Sed primitus numerus folioꝝ singulatim annotetur.

A.

- Adulare non uult neq; intendit auctor fo-clxx. colūna sc̄da.
Appellare a presenti Papa ad futurum nemo potest/ nec mi-
nus ad deum fol. xxii. col. i.
Appella si grauaris/ quomodo intelligit: ibidem. col. ii.
Appellare ad deū grauatīs qualiter licet fol. xxiii. col. i.
Appellare a Papa ad Conciliū nemo potest: ibidē. col. ii.
Appellare a Pastore ad gregem/ a Patre ad filios/ a capite ad
membra/ a dño ad seruos indignū est: fo. xxiiii.
Appellare ad Apo. sedem de qualibet pte mūdi licet: ibidē.
Appellare a sentētia Apostolice sedis nulli licet: nec ad san-
ctam Sinodum: ibidem.
Aduerbiū opus morale decorat & nō nomē. fo. xxix. col. i.
A nobiliori fit denominatio. fo. xlviij. col. i.
Accusatio cōtra Papā difficiliter admittit & q̄re. fo. lii. col. ii.
Absolui potest Papa a iuramento & uoti transgressionē. fo.
lio. lvii. col. ii.
A pede de lupi/ denti de cani & bene. fo. lxii. col. i.
Arma portare etiam Pape licet. fo. lxi. col. ii.
Archæ Noe significat corpus xpi & eccliam. fo. xxvii.
Articulus de unitate Ecclesie apostolice est cōmunis: & bo-
nis fidelibus quasi naturalis. fo. xlviij. col. ii.
Argumenta aduersarioꝝ deficiūt in Logica. fo. lxviii. col. i.
Auctoritatem Papalem solus deus potest auferre/ minuere/ &
aut ampliare fo. xxxv. col. ii.
Auctoris modesta excusatio & humilis. fo. xxx. col. ii. & fo.
lio. lxviii. col. i. Et refert se ad Dialogum quem fecit de mor-
te Cardinalis ad uincula. fo. lxx. col. ii.

B.

Baptismi unitas ab unitate Capitis sumitur: a quo & unitas

ecclesie dicitur fo. xiii. col. ii.
Basiliensium congregatio mala fo. xxviii. col. ii.
Basiliens. conciliū hoc opus p̄sertim egredit̄. fo. xxxii. col. i.
Basiliens. que inducunt ex concilio nō ualere fo. lxx. col. ii.
Basiliens. doctrinā nō approbavit Eugenius fo. lxx. col. i.
Bellum contra mundum/carnem/ & malignū spiritum non
cessabit usq; in finem seculi fo. xv. col. ii.
Bonum cōmune maxime respicit bonum capitis scilicet Pa
pe fo. xxxv. col. ii.
Bulla dñi Eugenii nō militat pro aduersariis fo. lxxviii. col. ii

C.

Clauū collatio includit terrenas potestates fo. ix. col. ii.
Concilium Effeni. ad Papam notat claram radii Solaris s̄
militudinem fo. xvi. col. ii.
Concilium fit per multas personas/ & quare fo. xxv. col. ii.
Concilium non est tante auctoritatis ut possit a Papa ad ip̄
sum appellari fo. xxiiii. col. i.
Concilium in hiis que fidei sunt nō potest errare si fuerit ple
narium fo. xxv. col. ii.
Concilium generale non potest condere decretum irritans
contra Papam fo. xxxiii.
Concilii Ap̄loꝝ Petrus erat princeps fo. xxxv. col. ii.
Concilium quod est corpus / nihil potest facere sine capite
quod est Papa fo. xxxvii. col. ii.
Concilium īmediate suscipere potestatem a Christo/ etiam
sine Papa non est uerum fo. xxxviii. col. ii.
Cōciliū diffinitio/ & posse conciliū differri p̄ papā fo. l. col. i.
Concilium uniuersale non iudicauit Marcellum Papam in
heresi deprehensum fo. l. col. i.
Concilium Papa non legitime distulit fo. lvii. col. i.
Concilium de quibus habemus fo. lx. col. ii.
Concilium a Papa īmediate recipit potestatem si rite fiat fo.
lio. lxxviii.

Correctio bestialis quando est. fo. xxxii. col. ii.
Correctio tripliciter contingit fieri fo. xxxii. col. ii.
Correctio defectuū qui prouenerunt ex parte Calcographo-
rum uideatur in recognitionibus in fine. Et quoniam nusq̄
est inuenire perfectum & excusantur legitime.
Cardinales mortuo Papa habent illam plenissimā potestatem
in habitu & potentia solum. fo. xxxix. col. ii.
Cardinaliū preminentiam & presertim Pontificiam digni-
tatem semper laudare Auctor intendit & extollere quod no-
ta. fo. lxxvii. col. i.
Consistorii celestis clauiger est Papa. fo. xl. col. i.
Copulatiuam implicantem defendunt aduersarii: ibidem.
Clausus quid significat. fo. xly. col. i. Et multa ibi de capite &
de corpore nota per totum.
Celum quādo nō apertum fuisse / & clausus fuisse infernus
loquitur de preterito & conditionaliter. fo. xlvi.
Criminosus notorius nō ideo dicitur hereticus. fo. lv. col. i.
Crimen si quis nō habet eiiciat in aliū primum lapidem. fo.
lio. xlvi. col. i.
Codices Imperatorū Clerici portantes reprehendūtur gra-
uiter a beato Hieronymo. fo. lxii.

D.

Donū Papatus est gratis datū & nō gratū faciēs. fo. xv. col. i.
Decretum contra suam plenariam potestatem Papa facere
non potest. fo. xxii. col. i.
Deus in terris est Papa. fo. xxvi. col. i.
Deponere Reges Papa potest etiā pter heresim. fo. xxx. col. ii.
Dei opera perfecta sunt in hiis maxime que concernunt sal-
utem animarum. fo. xxxv. col. ii.
Doctores multi & scti pro opinione auctoris. fo. lxxvii. col. ii.
Doctores damnatos ab ecclesia sequuntur aliqui aduersarii.
folio. lxx. col. i.
Doctores catholici muri fortes ecclesie dicuntur. fo. lxxi. col. i.

E.

Ecclesia uniuersalis armis spiritualibus & materialibus etiã
corroborari debet. fo. viii. col. ii.

Ecclesia semper habuit aptitudinem & unitatem principatus. fo. xiiii. col. i.

Error aduersarioꝝ conuincitur. fo. xx. col. ii.

Ecclesie auctoritas tanta est in Papa quanta fuit in Petro/ cui
rite succedit. fo. xxxiii. col. ii.

Ecclesie nõ est filius: q̄ cathedrã Petri deserit. fo. xxxiiii. col. i.

Examinauit xps Petrũ de trina negatione. fo. xlv. col. i.

Examinari non potest Papa a subditis: ibidem.

Electio Pape requirit debitã materiã & formã: ibidẽ. col. ii.

Electio aliquoꝝ Romanoꝝ Pontificum quali fuerit facta
auctor nõ indicat. fol. l. col. ii.

Electio Pape respicit quandoq; prouidentiam potius q̄ sanctitatem. fo. lx. col.

Eligere idoneum & sufficientem debent electores: ibidem.

Eligi debet potius Theologus q̄ alius/ ceteris paribus. folio
lxvi. col. i.

Ecclesie excellentiam & laudem nota. fo. lxi. col. ii.

Ecclesiasticam libertatem quilibet defendere tenetur & mori
pro ea: ibidem.

F.

Fides manet eadẽ semp & forma sacramẽtoꝝ. fo. xliiii. col. i.

Fides antiquoꝝ est una & eadẽ & quomodo. fo. xliii.

Fides mortuo reducitur aliquo modo ad fidem fidelium: ibi
dem. col. ii.

Fidei noĩe nõ aliud intelligit nisi fides xpi. fo. xxi. col. i.

Fidẽ xpi quilibet equaliter defendere tenet. fo. xxxiiii. col. ii.

Fidei pro ueritate minores maioribus resistere possunt. fo. folio.
xxxii. col. i.

Fidei non potest subesse falsum: ibidem.

Fidẽ cõmittere arbitrio unius hoĩs piculũ est. fo. lviii. col. ii.

Finẽ oĩa respiciũt/ & oĩa agũt ppter illũ. fo. xviii. col. i.

Finis spiritualis p̄tatis potior est sine politico. fo. xxix. col. i.
Filius proprie in diuinis dicitur Ecclesie caput & non trinitas. fo. xlvi. col. i.
Ferdinandi Regis Catholici egregiū opus. fo. l. col. ii.
Fodus seu liga facta : ibidem.
Fundamentū ecclesie & excellens Papa est. fo. xxxiii. & liiii

G.

Gladiis materialibus ecclesia etiam tueri debet. fo. xxx.
Gladius conuersus in uaginam Imperatoris est : sed non ad nutum Pape. fo. ibidem.
Gratia Spūs sct̄i quare in Conciliis inuocā. fo. xxxiii. col. ii

H.

Habitus non facit Monachum : & Petrus quandoq; portauit arma. fo. ix. col. i.
Hominem deus fecit/ propterea omnia subiecit eidem. fo. lio. xviii. col. i.
Heresim incurrit ueniens cōtra q̄tuor Cōcilia. fo. xxi. col. ii
Heresis si sit occulta in capite quid faciendū. fo. xxv. col. i.
Heresis quatrupliciter sumitur/ quod notatur. fo. xlv. col. i.
Heretici aliqui non fuerunt: qui aliquod hereticum ex ignorantia tenuerunt. fo. l. col. i.
Hereticus Papa nō fuit p̄ Conciliū condēnatus. fo. lv. col. ii.
Hereticus non est censendus notorius peccator / si Ecclesie assentiat. fo. xxv.
Hadrianus Papa bñ scribit Impatori Basilee. fo. xxxv. col. i.
Hispanie Regis potentia cōtra rebelles. fo. lxvi. col. ii.

I.

Ignorantia in casu meritoria. fo. xlix. col. i.
Imperio sacerdotali nolentes obedire qualiter puniebantur antiquitus. fo. xxxi. col. i.
Imperiū transtulit Stephanus Papa in Carolū magnū: ibidē

Imperator iurat summo Pontifici nunq̄ mandatum eius preterire. fo. xvi. col. ii.

Imitari mala Prelatorum non licet / illosq; semper uenerari oportet. fo. xliiii. col. i.

Iurisdicctio tpalis quomodo est in Ro. Pont. fo. xi. col. ii.

Iustitie effectus in quibus maxime ostensus est. fo. xv. col. i.

Iustitiam dei licet imprecari in oppressione uiduarū & pupilloꝝ & innocentum. fo. xxii. col. ii.

Iudices terre de iudice supmo iudicare nequeūt. fo. liiii. col. ii.

Iudicium Pape soli deo reseruatur. fol. lv. col. i.

Iudicare Papam quouis modo grauis offensa est / & maxime in priuatis personis. fo. lvi. col. i.

Iuramentum quandoq; non obseruandum. fo. lvii. col. ii.

Iurista non est preferendus Theologo in electione / ceteris paribus. fo. lxiii. col. i.

Iurista ad Theologum quomodo se habet. fo. lxi. col. i.

Iuriste multa faciunt / quia plures & potentiores existunt : ibidem.

Iudicandi exercitium tantū relictum est Iuristis & nō Apostolis. fo. lxiiii. col. i.

L.

Legem dei nolentes obseruare quibus assimulantur. fo. viiii. col. ii.

Leges omnes principaliter pro conseruatione Papalis dignitatis inuente sunt : ibidem.

Legum & statutorum approbatio ad Papam pertinet. folio. xxi. col. i.

Lex eterna est omnium aliarum mensura : ibidem.

Lex nisi confirmetur per Papam non ligat : ibidem.

Legum suarum petunt omnes Imperatores approbationē a Papa. fo. xxix. col. ii.

Legibus Concilioꝝ Papa minime subiicitur. fo. xxxvi. col. i.

Lex omnis perfectius in sacra scriptura & Theologia continetur & comperitur. fo. lxiiii. col. i.

M.

Maria uirgo excedit omnes puras creaturas in gratia. folio. lxxi. col. i.
Mundi huius est quicquid ex eo est. fo. viii. col. i.
Malum pene a deo est non autem culpe. fo. xix. col. ii.
Maximo principi maxime principali conuenit. fo. xvi. col. i.
Membra inferiora sexus humani cōmuniter non obediunt superiori parti rationis nota septem pulchras rationes. folio xviii. col. ii. & fo. sequenti. col. i.
Membra capiunt uirtutem a capite. fo. xlvii. col. ii.
Mēbra inter scādalizantia nō ponitur caput. fo. lxxv. col. i.
Moyses mediante quo deus dabat legem representat Papā. fo. xx. col. i.
Mortem durissimā nolentiū obedire summo Sacerdoti. fo. xxvii. Et maledicentes eidem grauius peccant: ibidem.
Morales contra uirtutes & non contra fidem tantum agens quantumcūq; prauus nō est hereticus. fol. xli. col. i.
Modestia auctoris & excusatio. fo. lii. col. i.
Medius est inter deum & homines Papa. fo. lxxv. col. ii.
Mulier quandoq; regnauit in papatu. fo. xliiii. col. i.

N.

Negotiis secularibus licet Papam se intromittere / & militari etiam pro Ecclesia. fo. x. col. i.

O.

Obedientia erga papam & Sedem apostolicam exhibenda pulchre describitur. fo. xxviii. col. ii.
Obedire pape debemus ad nutum eiusdem. fo. xi. col. ii.
Obedire pape nolentes persequuntur. fo. xxix. quasi per totū.
Ordinatione diuina recte factum est ut Ecclesie principatus unus preponeretur supremus. fo. xviii. col. ii.
Officio aliquo concessio alicui conceduntur eidem concernentia illud. fo. xxix. col. ii.

Papa coniugatus non tenetur dimittere coniugem/ & quare
& quando. fo. xliiii. col. ii.

Pape detrahere malum est. fol. liiii. col. i.

Papam dedit Christus in caput omniū. fo. liiii. col. ii.

Pape iudicium quomodo fieri debet. fo. xlv. col. i.

Pape uelle detrahere aut maledicere criminofum est. folio.
lvii. col. ii.

Pape cor in manu dei est: & uertit illud quocunq; uult. folio.
lvii. col. i.

Papa transgressor uoti aut iuramenti si fuerit / per Conciliū
iudicari non poterit. fo. lviii. col. i.

Papa non recognoscit superiorem in terris. fo. lxvii. col. i.

Pape & nō Ecclesie suprema potestas data est. fo. lxii. col. i.

Pape fortitudo & robur cōmendatur. fo. lxii. per totum.

Papa produxit effectum clauī maxime intellige in sibi ap-
plicatos per ueram obedientiam. fo. vi. col. i.

Papa habuit Sacerdotalem & Regalem potestatem a Chri-
sto. fo. viii. col. i.

Papa potestate temporali utitur tanq̄ ancilla. fo. ix. col. ii.

Papa/ Clerici/ & Relligiosi quandoq; etiam iuste se implicāt
negotiis secularibus. fo. x. col. i.

Pape aliquis potest esse equalis secundum quid/ non tamen
simpliciter. fo. xvii. col. i.

Pape resistentes graui pena puniuntur. fol. xxvi. col. ii.

Papa per montem Sinai designatur. fo. xxvi. col. i.

Pape plures sunt quo ad successionē/ sed unus solus in actu:
sed Christus nunq̄ non nisi unus. fo. xxvii. col. ii.

Papa potest principes seculares negligentes a principatu de
ponere. fo. xxx. col. ii.

Papa maxime & principaliter considerat de salute animarū
ratione officii: ibidem. col. i.

Papam Christus principem mundi fecit. fo. xxxvii. col. i.

Papa uerus pastor pascit nos/ & quomodo: ibidem.

Papa quomodo non inuoluitur crimine Simonie a iure po-
sitio prohibite / nota modestam Auctoris decisionem. fo-
lio. xxxi. col. i. & in ultima recognitione eiusdem maxime.
Papa est dñs absolutus temporalium & spiritualium / intellige
id est dispensator uis absolute. & ut dixit btus Tho. sumitur
enī dominiū pro hmōi absoluta dispensatione. fo. xlii. col. ii.
Petrus accepit omnem potestatem a Christo / quā ipse Chris-
tus habuit a patre. fo. v. col. ii.

Petro Christus prātem contulit singulariter & nō Concilio:
per qđ iacula aduersarioꝝ etiā cōuincunt. fo. xxxviii. col. ii.
Petrus etiā oppressus a tyrānis nō amisit principatū: ibidē.
Petrus patiente Christo ad arma confugit: sic & papa zc. fo-
lio. x. col. i.

Petro dixit Christus / Tibi dabo clauēs regni celoꝝ & non
Concilio neq; Ecclesie. fo. xvii.

Petrum plus dilexit negantem ipsum Christus / q̄ nunq̄ fecit
Iudam. fo. xvii. col. i.

Prātem hñe plenissimā sup aliquo cōtingit duplt. fo. v. col. ii

Prās pape una sicut unū baptisma & una fides. fo. xii. p. totū.

Prās omnis deriuat a deo sicut riuli a fonte. fo. xv. col. i.

Potestas quomodo a deo est īmediate in papa: & eo median-
te in aliis: ibidem. col. ii.

Potestatem supream sine temporalibus papa debite exer-
cere non potest. fo. xvi. col. i.

Potestas iurisdictionis & coactiua data est Petro & suis suc-
cessoribus. fo. xvi. col. i.

Potestas temporalis omnis pape in ministerium est attribu-
ta: ibidem. col. ii.

Potestatem pleniorē papa sibi relinquens non potest sub-
trahere aliquem a iurisdictione sua. fo. xxiiii. col. i.

Potestatem temporalem sub spirituali sicut gladius sub gla-
dio esse oportet. fo. xxx. col. ii.

Potestas papalis omnem creatam potestatem aliquo modo
superat. fo. xl. col. i.

Potestas temporalis etiã malis attribuitur. fo. xxxiii. col. i.
Priuilegia Sedis apostolice nec minui nec augeri possunt.
fo. xxxvi. col. i.

Peccatum Confessor de licentia penitentis reuelare potest:
quod non potest de mandato Pape. fo. xxxii. col. ii.

Peccatum unde oritur & quomodo. fo. xiiii. col. ii.

Princeps mundi Papa / debet per omnes fideles decimis &
aliis subsidiis iuuari / etiam armis cōtra rebelles eiusdem. fo.
lio. xxxi. col. i.

Prelati ecclesie quomodo intelliguntur per illud / Dic ecclesie.
fo. lxxiiii. col. i.

Prelatorum potestas quomodo manet in Ecclesiis mortuis
ipsis: ibidem. col. ii.

Protestatio Auctoris excusatoria & multum modesta. folio
ultimo. col. i.

R.

Rex & Sacerdos Christus est. fo. vii. col. ii.

Reges omnes terre sunt Vicario Christi in ministerium at
tributi. fo. xi.

Regis Hispanie presidium in fauorem sancte matris Ecclesie.
fo. lxii. col. ii. & in multis passibus.

S.

Secularis omnino est incapax Spiritualis iurisdictionis. fo.
lio. xi. col. i.

Sedes non moritur mortuo Papa. fo. xiiii. col. i.

Seruus fidelis quis est. fo. lxi. col. i.

Speciei diuersitatem inter peccatū & p̄ct̄m nō. fo. liiii. col. i.

Sponsa Ecclesia / Paranimphus Papa. fo. lxxiii. col. ii.

Sacerdoti & non Regi data est potestas suprema. folio. xxix
columna prima.

Sedis sine cōsultatione nihil facit Conciliū. fo. xxxiii. col. ii.

Spiritus sancti approbata consuetudo in eligendo Papam.
folio. lxxiii. col. i.

Simóniam Papa quomodo non cōmittit. fo. xli. & xlii. per
totum / & opiniones multorum / de quo uide recognitionem
auctoris in fine quam nota.
Suprema potestas non est in multitudine / sed in uno. folio
xxxv. iii. col. i.

T.

Theologia omnes alias scientias transcendit / & de quibus
considerat. fo. lxiiii. col. ii.

Theologia cognoscit quid cōforme sit Legi diuine / & quid
non: ibidem.

Theologorum statum multi uenerari erubescūt / propter eorum
paupertatem / & male. fo. lxv. col. ii.

Theologia sicut est omnium scientiarum dignissima / ita & Pro
fessor in ea doctus. fo. lxvi. col.

Theologi plusquam Iuriste uenerari debent / ceteris paribus:
ibidem.

Thomam beatum Augustinum in aliquo spreuisse falsum est.
folio. xxi. col. i.

Totum pro parte capitur aliquando / in Euangelio Dic Ec
clesie dicitur. fo. lxiiii. col. i.

X.

Xp̄m qui affirmant non habuisse utramque potestatem con
tradicunt aperte eidem. fo. ix. col. ii.

Xp̄m in penultima linea Secūdi Correlarii. v. Conclusiō
scriptū / loco huius noīs debet esse Iuristam. fo. ii. col. ii.

Xp̄s fundauit potestatem Pape supra firmam petram fidei.
folio. xvi. col. ii.

Xp̄i per ordinationem omnes Apostoli Petro dabant pri
mum locum. fo. xvii. col. ii.

Xp̄s non potest renūtiare summo sacerdotio sicut Papa. fo
lio. xxvii. col. ii.

Xp̄s de ueris fidelibus dicitur uniuoce / de aliis equiuoce.
folio. xlyiii. col. ii.

Xpus elegit Paulum post resurrectionē. fo. xxxiii. col. i. ubi
ante superflue ponitur.

Xpus solus potest restringere aut ampliare Papalem potes-
tatem: ibidem.

Xpus solus est superior Papa. fo. lxxiiii. col. i. Ipse ad sui glo-
riam nos perducatur. Amen.

Finis Tabule.

